
GYŐR-MOSON-SOPRON

a

Dinamikus, Innovatív és Otthonos
megye

Győr-Moson-Sopron megyei területfejlesztési program

1. Stratégiai program
2. Operatív program

Universitas-Győr Nonprofit Kft.

2014. szeptember

Győr-Moson-Sopron megyei területfejlesztési program

1. Stratégiai program

2. Operatív program

Megbízó:

Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat 9021 Győr, Városház tér 3.

Képviselője: dr. Szakács Imre a közgyűlés elnöke

Generáltervező:

Universitas-Győr Nonprofit Kft 9026 Győr Egyetem tér 1.

Képviselője: Tóth Eszter ügyvezető

Tervezők

vezető tervező:

Prof. Dr. Rechnitzer János egyetemi tanár, Széchenyi István Egyetem

tervezők:

Berkes Judit PhD hallgató, Széchenyi István Egyetem

Dr. Filep Bálint egyetemi adjunktus, Széchenyi István Egyetem

Filepné Dr. Nagy Éva területfejlesztési szakértő

Gaál Bertalan egyetemi tanársegéd, Széchenyi István Egyetem

Hindrich Júlia tanszéki mérnök, Széchenyi István Egyetem

Kecskés Petra PhD hallgató, Széchenyi István Egyetem

Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna egyetemi docens, Nyugat-Magyarországi Egyetem

Dr. Horváth Balázs egyetemi docens, Széchenyi István Egyetem

Dr. Remsei Sándor egyetemi docens, Nyugat-Magyarországi Egyetem

Dr. Tamándi László egyetemi adjunktus, Széchenyi István Egyetem

Közreműködők a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzati Hivatal részéről:

Kara Ákos alelnök

Encsyné dr. Nánási Ágnes irodavezető

Székely Imre fejlesztés-stratégiai referens

dr. Lakatosné dr. Novák Éva irodavezető helyettes

Pappné Kett Adrienn munkatárs

Pálfi Mária munkatárs

Ponty Zita munkatárs

Funtek Milán munkatárs

Pőcze Eszter munkatárs

Kasztner Gábor munkatárs

Közreműködő szervezetek:

MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézete

Nyugat-magyarországi Tudományos Osztály (tervezők: Dr. Lados Mihály, Tóth Tamás)

Régió Trend Bt. (Prof. Dr. Rechnitzer János, vezető tervező)

Határon Átnyúló Kezdeményezések Közép-európai Segítő Szolgálat Európa Intézete (Jaschitz Máttyás)

BFH Európa Projektfejlesztő és Tanácsadó Kft.(tervezők: Bozzay Balázs, Hollósi Szabolcs)

Pannon Novum Nonprofit Kft. (tervezők: Magyar Dániel, Farsang Zoltán)

TARTALOMJEGYZÉK

I. STRATÉGIAI PROGRAM	6
1. A TERVEZÉSI FOLYAMAT ELJÁRÁSAINAK, A TERVEZÉS TÁRGYKÖRÉNEK ÉS KÖRÜLMÉNYEINEK LEÍRÁSA	6
2. CÉLRENDSZER	9
2.1. JÖVŐKÉP	9
2.2. ÁTFOGÓ CÉLOK (2030)	10
2.3. FEJLESZTÉSI ELVEK	10
2.4. SPECIFIKUS CÉLOK	12
2.5. HORIZONTÁLIS CÉLOK.....	14
2.6. TERÜLETI CÉLOK	14
2.7. A CÉLOK KAPCSOLATRENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA	19
3. PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA	21
3.1. A KREATÍV HUMÁN ERŐFORRÁSOK FEJLESZTÉSE	23
3.2. AZ INNOVÁCIÓ TÉRNYERÉSÉNEK ELŐMOZDÍTÁSA	27
3.3. A MEGYE ÉS TELEPÜLÉSEI ELÉRHETŐSÉGÉNEK JAVÍTÁSA	31
3.4. A KÖRNYEZET MEGÚJÍTÁSA, A KULTÚRA TÁMOGATÁSA, AZ ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA.....	35
3.5. A MEGYE BELSŐ KOHÉZIÓJÁNAK ERŐSÍTÉSE	40
3.6. A MEGYE- ÉS ORSZÁGHATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS FEJLESZTÉSE	45
4. A CÉLOK ÉS PRIORITÁSOK KÖZÖTTI KAPCSOLATOK	50
5. TERVEZÉSKÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK	52
6. VÉGREHAJTÁS PARTNERSÉGI PROGRAMJA	55
7. VÉGREHAJTÁS ÉS FINANSZÍROZÁS RENDSZERE	57
8. MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI TERV	58
II. OPERATÍV PROGRAM	61
ÖSSZEFOGLALÁS, TERVEZÉSI HÁTTÉR	61
1. TÁMOGATÁS SEGÍTSÉGÉVEL MEGVALÓSÍTANDÓ PROGRAMOK	63
1.1. UNIÓS TÁMOGATÁSSAL MEGVALÓSULÓ PROGRAMOK	64
1.1.1. <i>TOP-ból tervezett programok, projektcsomagok</i>	64
1.1.1.1. Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat tervezési hatáskörébe tartozó projektcsomagok.....	65
1.1.1.2. Győr Megyei Jogú Város tervezési hatáskörébe tartozó projektcsomagok	66
1.1.1.3. Sopron Megyei Jogú Város tervezési hatáskörébe tartozó projektcsomagok	66
1.1.2. <i>Ágazati operatív programok támogatásával megvalósítandó programok</i>	66
1.1.3. <i>Országhatáron átnyúló uniós fejlesztési programok</i>	67
1.1.4. <i>Egyéb EU-s programok</i>	71
1.2. EGYÉB NEMZETKÖZI TÁMOGATÁSSAL MEGVALÓSULÓ PROGRAMOK.....	71
1.3. HAZAI TÁMOGATÁSSAL MEGVALÓSÍTANI JAVASOLT PROGRAMOK.....	72
2. A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK PRIORITÁSOK SZERINTI BEMUTATÁSA	73
2.1. „A KREATÍV HUMÁN ERŐFORRÁSOK FEJLESZTÉS” PRIORITÁS	74
2.1.1. A PRIORITÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ELÉRENDŐ CÉLOK RÉSZLETES MEGHATÁROZÁSA	74

2.1.2	A PRIORITÁS RÉSZLETES TARTALMÁNAK BEMUTATÁSA	75
2.2	„AZ INNOVÁCIÓ TÉRNYERÉSÉNEK ELŐMOZDÍTÁSA” PRIORITÁS.....	80
2.2.1	A PRIORITÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ELÉRENDŐ CÉLOK RÉSZLETES MEGHATÁROZÁSA	80
2.2.2	A PRIORITÁS RÉSZLETES TARTALMÁNAK BEMUTATÁSA	80
2.3	„A MEGYE ÉS TELEPÜLÉSEI ELÉRHEŐSÉGÉNEK JAVÍTÁSA” PRIORITÁS	88
2.3.1	A PRIORITÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ELÉRENDŐ CÉLOK RÉSZLETES MEGHATÁROZÁSA	88
2.3.2	A PRIORITÁS RÉSZLETES TARTALMÁNAK BEMUTATÁSA	88
2.4	„A KÖRNYEZET MEGÚJÍTÁSA, A KULTÚRA TÁMOGATÁSA, AZ ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA” PRIORITÁS 92	
2.4.1	A PRIORITÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ELÉRENDŐ CÉLOK RÉSZLETES MEGHATÁROZÁSA	92
2.4.2	A PRIORITÁS RÉSZLETES TARTALMÁNAK BEMUTATÁSA	92
2.5	„A MEGYE BELSŐ KOHÉZIÓJÁNAK ERŐSÍTÉSE” PRIORITÁS	98
2.5.1	A PRIORITÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ELÉRENDŐ CÉLOK RÉSZLETES MEGHATÁROZÁSA	98
2.5.2	A PRIORITÁS RÉSZLETES TARTALMÁNAK BEMUTATÁSA	99
2.6	„A MEGYE- ÉS ORSZÁGHATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS FEJLESZTÉSE” PRIORITÁS	105
2.6.1	A PRIORITÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ELÉRENDŐ CÉLOK RÉSZLETES MEGHATÁROZÁSA	105
2.6.2	A PRIORITÁS RÉSZLETES TARTALMÁNAK BEMUTATÁSA	106
3.	HORIZONTÁLIS JELLEGŰ INFORMÁCIÓK	109
3.1.	A VÉGREHAJTÁS MÓDJA ÉS FELTÉTELRENDSZERE, ELLENŐRZÉSI RENDSZERE	109
3.2.	KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS	111
3.3.	A TELJESÍTÉS-IGAZOLÁS KÖVETELMÉNYRENDSZERÉNEK KIALAKÍTÁSA	111
4.	A MEGYE FELELŐSSÉGÉN TÚLMUTATÓ FEJLESZTÉSI IGÉNYEK.....	112
4.1.	ÁGAZATI OPERATÍV PROGRAMOK TÁMOGATÁSÁVAL MEGVALÓSÍTANI JAVASOLT FEJLESZTÉSI IGÉNYEK.....	112
4.2.	ORSZÁGHATÁRON ÁTNYÚLÓ PROGRAMOK TÁMOGATÁSÁVAL MEGVALÓSÍTANI JAVASOLT FEJLESZTÉSI IGÉNYEK	112
4.3.	HAZAI (KÖZPONTI ÉS DECENTRALIZÁLT/MEGYEI) PROGRAMOK TÁMOGATÁSÁVAL MEGVALÓSÍTANI JAVASOLT FEJLESZTÉSI IGÉNYEK	118
5.	KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI HATÁSVIZSGÁLATA (TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT)	120
5.1.	A TERÜLETI (KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI) HATÁSVIZSGÁLAT KIDOLGOZÁSÁNAK ISMERTETÉSE	120
5.2.	A GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM ISMERTETÉSE ÉS CÉLJAINAK ÖSSZEVETÉSE MÁS MEGEGYZŐ SZINTŰ TERVEK, KONCEPCIÓK, PROGRAMOK CÉLJAIVAL	124
5.3.	A TERV RÉSZCÉLJAINAK KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTÚ KONZISZTENCIA VIZSGÁLATA, AZ ESETLEGES ELLENTMONDÁSOK FELTÁRÁSA.....	132
5.4.	A JELENLEGI KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI ÁLLAPOTNAK A TERVVEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN LÉVŐ ELEMEINEK ISMERTETÉSE	133
5.5.	A TERVBEN SZEREPLŐ JAVASLATOK KÖRNYEZETI SZEMPONTÚ ELEMZÉSE ÉS AZOK MEGVALÓSULÁSA, ILLETVE AZOK MEG NEM VALÓSULÁSA ESETÉN VÁRHATÓ HATÁSOK.....	133
5.6.	A TERVBEN SZEREPLŐ JAVASLATOK TÁRSADALMI SZEMPONTÚ ELEMZÉSE ÉS AZOK MEGVALÓSULÁSA, ILLETVE AZOK MEG NEM VALÓSULÁSA ESETÉN VÁRHATÓ HATÁSOK.....	228
5.7.	A TERVBEN SZEREPLŐ JAVASLATOK GAZDASÁGI SZEMPONTÚ ELEMZÉSE ÉS AZOK MEGVALÓSULÁSA, ILLETVE AZOK MEG NEM VALÓSULÁSA ESETÉN VÁRHATÓ HATÁSOK.....	232
5.8.	A TERV ÉRVÉNYESÜLÉSE SORÁN FELLÉPŐ, KÖRNYEZETRE ÉS AZ EMBERI EGÉSZSÉGRE, VALAMINT A TÁRSADALOMRA ÉS A GAZDASÁGRA KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE VONATKOZÓ JAVASLATOK ÉS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK	237

5.9. JAVASLAT OLYAN KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI SZEMPONTÚ ELŐÍRÁSOKRA,
FELTÉTELEKRE, AMELYEKET A TERV ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MÁS TERVEKNÉL FIGYELEMBE KELL VENNI ... 238

5.10. ÖSSZEFOGLALÁS.....239

MELLÉKLETEKHIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.

FÜGGELÉK (NEM RÉSZE A PROGRAMNAK)HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.

I. STRATÉGIAI PROGRAM

1. A TERVEZÉSI FOLYAMAT ELJÁRÁSAINAK, A TERVEZÉS TÁRGYKÖRÉNEK ÉS KÖRÜLMÉNYEINEK LEÍRÁSA

A tervezés rendszerét egyrészt a területfejlesztési tervek tartalmi követelményeiről szóló 218/2009 (X. 6.) Korm. rendelet, másrészt a Nemzetgazdasági Minisztérium, illetve annak háttérintézete, a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal szakmai útmutatásai határozták meg.

A területfejlesztési koncepciót megalapozó **Helyzetfeltárást**, a megye állapotának bemutatását a Győr-Moson-Sopron megyei Önkormányzat Közgyűlése 2012. november 23-ai ülésén a 79/2012 (XI. 23.) KH határozattal elfogadta. A Helyzetfeltárás tartalmazta a területfejlesztési koncepció elkészítésének nyilvánossági tervét is, amelynek szellemében zajlott.

A következő feladat a Győr-Moson-Sopron megyei Területfejlesztési **Koncepció** kidolgozása volt, amely dokumentumot a Megyei Közgyűlés 2014. február 14-én a 2/2014. (II. 14.) KH-val elfogadta. A testület egyben felhatalmazást adott a Koncepcióra épülő Stratégiai és Operatív Program elkészítésére.

A tervezés alapelve, hogy folyamatos együttműködés és információ csere valósuljon meg a megye területfejlesztési szereplőivel, így a települési önkormányzatokkal, a kormányzati szervek megyei reprezentánsaival, a gazdasági élet képviselőivel közvetlenül és az érdekképviselőiken keresztül, a különféle megyében lévő meghatározó intézményekkel, szervezetekkel, a térségi szinten működő fejlesztési társulásokkal, egyesületekkel, a civil és nonprofit szervezetekkel, s különböző nyitott fórumok révén a lakossággal. Részletes felmérés készült ezen szervezeteknél a fejlesztési irányokról, amely kiváló alapot jelentett a specifikus fejlesztési célok és azokra épülő prioritások és programok meghatározására. Az írásban megszólított közel 400 szervezettől több száz írásos észrevétel és projektjavaslat érkezett.

A javaslattevő fázisban került sor a koncepció alapján a megyei területfejlesztési irányok, majd ennek alapján a fejlesztés célrendszerének, illetve a jövőképet megjelenítő specifikusfejlesztési célok meghatározására. Ezt a szakaszt követték az egyeztetések: a specifikus fejlesztési célokra épülő szakmai konzultációk mellett, azokkal lényegében szinte párhuzamosan területi szintű egyeztetések is zajlottak, külön a nagyvárosokkal, a kisvárosokkal, több vidéki térségben és településben, annak érdekében, hogy a területi célok is alaposan felmérésre kerüljenek és megjelenjenek a közép- és hosszú távú tervekben. A szakmai és területi konzultációk, és beérkezett írásbeli vélemények alapján a Javaslattevő fázishoz készített anyagok folyamatosan frissültek, módosultak.

A tervezés során megtörtént az egyeztetés a Győr-Moson-Sopron megye számára térségi szempontból is meghatározó területi egységekkel, így országon belül Komárom-Esztergom, Vas és Veszprém megyével, a határon túl a szomszédos Nyitra, Pozsony és Nagyszombat kerületekkel, valamint Burgenland tartománnyal. Továbbá mindvégig folyamatos volt a kapcsolattartás a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatallal és a Nemzetgazdasági Minisztériummal.

A tervezés következő szakaszát a területfejlesztési program összeállítása jelentette: Ezen belül először a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program Stratégiai Programja, majd az Operatív Program elkészítése valósult meg.

Jelen dokumentum Győr-Moson-Sopron megye stratégiai programja, amelyhez a legfontosabb inputok az alábbiak voltak:

- a) Európai Unió, illetve országos inputok, iránymutatások,
- 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről
 - 1/2014. (I. 3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról (<http://www.nth.gov.hu/oftk/index.html>);
 - 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól
 - 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról
 - 1121/2013. (III. 11.) Korm. határozat a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának előfeltételeiként meghatározott ex-ante kondicionalitások teljesítésével összefüggő feladatokról
 - 1143/2013. (III. 21.) Korm. határozat a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználására vonatkozó programok indikatív prioritásairól
 - 1545/2013. (VIII. 15.) Korm. határozat az európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer felállításának módjáról
 - 1814/2013. (XI. 14.) Korm. határozat a 2014–2020-as európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer felállításának szervezeti kereteiről és az európai uniós fejlesztési források felhasználásához kapcsolódó egyes feladat és hatáskörökről, és az e-közigazgatás fejlesztésének jövőbeni irányairól
 - 2018/2013. (XII. 29.) Korm. határozat a gazdaságfejlesztési célokat szolgáló operatív programok esetében az integrált területi beruházás eszköz alkalmazásának módjáról, valamint az eszköz használatához szükséges feltételekről
 - 1058/2014. (II. 11.) Korm. határozat a „Társadalmi és gazdasági felzárkózás által vezérelt térségi integrált program” megtervezéséhez kapcsolódó feladatokról
 - 1085/2014. (II. 28.) Korm. határozat a közreműködő szervezetek útján ellátott feladatokkal kapcsolatos egyes koncepcionális kérdésekről
 - 1298/2014. (V. 5.) Korm. határozat a 2014–2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról
 - a 2014-20-as operatív programok egyeztetési anyagai (www.nfu.hu);
 - Iránymutatás a megyei szintű tervezési folyamat keretében elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához (NTH, 2013. szeptember);
 - A Kormány 1831/2013. (XI. 14.) Korm. határozata a 2014–2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról, valamint a 2014–2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló 1115/2013. (III. 8.) Korm. határozat módosításáról.
 - Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 4.0 változata (2014. március 4), majd 5.0 változata (2014. április 9.); Nemzetgazdasági Minisztérium Nemzeti Tervezési Hivatal majd
- b) Győr-Moson-Sopron megyei inputok
- Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési koncepciója, a Megyei Közgyűlés által elfogadott (2014. február 14.);
 - Győr-Moson-Sopron megyei gazdaságfejlesztési részdokumentum;

- a települések, illetve kistérségek/járások által összeállított fejlesztési koncepciók és projektjavaslatok.

A tervezés következő szakaszának legfontosabb feladatai:

- ⇒ a beérkezett projektjavaslatok pontosítása, a szükséges információkkal való kiegészítése;
- ⇒ a térségi (megyei, megyei jogú városi, ill. kistérségi) indikatív keretek figyelembe vételével a térségi TOP-projektcsomagok összeállítása;
- ⇒ az ágazati operatív programokból megvalósítandó projektek körének pontosítása;
- ⇒ a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program stratégiai programjának és a megye gazdaságfejlesztési részprogram összehangolása;
- ⇒ a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program stratégiai programjának kiegészítése, pontosítása. A koncepció alapján a specifikus célokból kijelölésre kerültek azok megyei szinten kiemeltfejlesztési prioritások, amelyek, kapcsolódhatnak a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) prioritás tengelyeihez. A kistérségek és azok települései, fejlesztési szereplői által beküldött fejlesztés irányok illesztése megtörtént a TOP prioritás tengelyeihez, melyeket egyben illesztettünk a kistérségek fejlesztési céljaihoz. Meghatározásra kerültek azon megyei jogú városi fejlesztési irányok, amelyek illeszkednek a TOP megyei városokra jelzett prioritásaihoz. Ezeken felül már a Koncepcióban jeleztük azokat a megyei fejlesztési komplex programokat, amelyeket az egyes Operatív Programokhoz ajánlva, beépültek a jelenlegi tervezetbe. Ezáltal részévé váltak a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Stratégiai és Operatív Programnak.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program széleskörű társadalmasítás eredménye. Az előkészítő fázisban megtörtént a települési önkormányzatok tájékoztatása, a tervezésbe való bevonása (projektötletek összegyűjtése), amelynek során on-line kérdőívek készültek és kistérségi, valamint ágazati fórumok kerületek megrendezésre.

A vállalkozásokat, gazdasági szervezeteket a Győr-Moson-Sopron megyei Kereskedelmi és Iparkamara, IPOSZ Megyei Szövetség bevonásával aktivizáltuk, szintén alapos tájékoztatással, kérdőíves felméréssel. Törekedtünk más vállalkozási szövetségek bevonására.

A civil szervezetek bevonásához a civil fórumokat, szövetségeket vettük igénybe, illetve azok folyamatos tájékoztatást kaptak.

2. CÉLRENDSZER

2.1. Jövőkép

Győr-Moson-Sopron a dinamikus, innovatív és otthonos megye¹.

Győr-Moson-Sopron megye

- a dinamikus és innovatív gazdaságával,
- a magasan képzett és kreatív humán tőkeállományával,
- sokszínű határon átnyúló kapcsolataival,
- a természeti, kulturális, táji és települési értékek megóvásával, azok folyamatos fejlesztésével

stabil életkörülményeket, otthont kíván biztosítani az itt élőknek.

A megye jövőképében a 2030-ig tartó időszakig azt kívánja elérni, hogy az országos, sőt közép-európai dimenzióban is számottevő gazdaságát megerősítse, annak domináns szektorait (járműipar, gépipar, élelmiszeripar, turizmus) fejleszteni tudja, ezen ágazatokhoz folyamatosan kiépüljenek és megújuljanak a beszállítói közép- és kisvállalkozások, amelyek magas hozzáadott értékű, innovációban egyre teljesebb termék és szolgáltatás skálát tudjanak előállítani, s ezzel a megye versenyképessége növekedjék. A hagyományos gazdasági szektorok mellett **új tevékenységek, iparágak és szolgáltatások** erősödjenek meg, mint például az egészségipar, a környezetipar, a logisztika, a tudásipar, a sport- és kulturális szolgáltatások. Egyben történjen meg a megyei termelési adottságok teljesebb hasznosítása, bővüljenek és korszerűsödjenek a **helyi termék-kínálatok**, s ezek jelenjenek meg az európai piacokon.

A gazdasági szerkezet generált, innováció alapú megújítása szükségessé teszi a rendelkezésre álló - és a megye kedvező gazdasági szerkezete miatt a más térségekből idetelepülő – **munkaerő-állomány** minőségi fejlesztését, a humán erőforrások gyarapítását, az innovációkhoz aktívan kapcsolódni képes bázisainak, intézményeinek fejlesztését, kreativitásra épülő gyarapítását.

A kettős megfelelés, vagyis a **dinamikus, innováció-orientált ágazatok** és a **magasan képzett munkaerő-állomány** növekvő igénnyel lép fel a **területi szerkezet és a települési környezet iránt**, annak minőségének állandó emelését követelve meg.

A megye gazdaságfejlődésének napjainkban tapasztalható akadályozó tényezője a **belső közlekedési, szállítási kapcsolatok elavultsága**. A jelenlegi közlekedési rendszerek nem képesek követni a gazdasági fejlődést és a felmerülő igényeket. Szükségszerű tehát, hogy 2030-ig a megye belső közlekedési és szállítási kapcsolatai **teljesen megújulásra kerüljenek**, olyan rendszerek, hálózatok és csomópontok jöjjenek létre, amelyek

- egyrészt biztosítják a nagyvárosok gyors összeköttetését, azok teljesebb integrálódását a szomszédos hazai és országhatáron túli nagyközpontok irányába
- másrészt javítják a megye belső térségei, kisvárosai, települései egymás közötti kapcsolatának, közlekedési feltártságának minőségét, a térségi szintű hálózatokkal, rendszerekkel.

A jövőkép meghatározó eleme, hogy folytatódjék a **nagyvárosok (Győr, Sopron, Mosonmagyaróvár) térség-szervező funkcióinak megújítása**, s ezzel a települési agglomerációk teljesebb kiépülése, amelyben már jelenjen meg az egyes gazdasági funkciók kihelyezése is, s ezzel a környezeti terhelés, a területfelhasználás arányosabb

¹ A dinamikus, innovatív és otthonos jelzőkből áll össze, a DIO, mint fejlesztési szimbólum, hiszen a megye ebben a tervezési időszakban egy, a hosszú távú jövőt tartósan megalapozó diófát kíván elültetni.

megvalósítása. A megye nagyvárosainak sajátos elhelyezkedése miatt - az európai integrációs folyamatok ütemes gyorsulása következtében - térségi hatásaik az országhatáron túlra is kiterjednek, amely megköveteli a fejlesztések nemzetközi szintű összehangolását.

A megye belső tereinek, **a vidéki térségeknek** a teljesebb integrálása a 2030-ig tartó időszak meghatározó feladata. A Rábaköz, a Répce mente, a Tóköz, a Sokoró-alja, a Bakony-alja térsége értékes természeti és környezeti, de egyben mezőgazdasági kultúrával is rendelkezik, amelyeknek hasznosítása, s egyben megújítása a megyei fejlesztéspolitika kiemelt célkitűzése.

Szintén meghatározó feladat a **kisvárosok** határozottabb funkcióalakítása, azok gazdasági bázisainak megerősítése, a vidékükkel való jobb kapcsolatok sokoldalúbb megteremtése, a helyi termelési bázisok támogatása, azok korszerűsítése, a meglévő értékek megóvása és azok fokozott bekapcsolása az országos és országhatáron túli hálózatokba, ezáltal segíthetve a megye vidéki térségeinek felzárkózását.

2.2. Átfogó célok (2030)

1. A gazdaságszerkezet folyamatos megújítását szolgáló humán erőforrás fejlesztés;
2. A településhálózat és infrastrukturális rendszerek adottságainak bővítése a környezeti állapotok megóvásával;
3. A megye belső kohéziójának és interregionális kapcsolatainak erősítése.

A megye gazdasági szerkezete folyamatosan fejlődik, annak szűk keresztmetszete a **munkaerő-állomány mennyisége és minősége**. Alapvető célja a megye gazdasági bázisa fejlesztésének, hogy biztosított legyen a humán erőforrás ellátottság. Ennek feltételeit kell a jövőben kedvezően alakítani, a meglévő intézményi keretek, képzési rendszerek fejlesztésével, de egyben az itt élők életkörülményeinek javításával is.

A **megye településhálózatának** szerkezete a jövőben nem változik (kivéve a pozsonyi agglomeráció terjeszkedését), annak szerkezete kialakult. Elmaradás tapasztalható azonban annak felszereltsége, ellátottsága és a gazdasági potenciálja között. Ugyanakkor számolni kell azzal, hogy a megyei környezeti adottságok kedvezőek, így azok állapotának megtartása, megóvása, minőségének fejlesztése kívánatos. A fejlesztés célja, hogy ezt a kényes, de a jövő szempontjából kívánatos településszerkezeti egyensúlyt megteremtsük, annak különféle elemeit és rendszeralkotóit a koncepció is segítse összehangolni.

Szervesen kapcsolódik az előzőhöz a harmadik átfogó cél. A **megye belső kohéziója**, így a települések közötti kapcsolatok megremtése., A nagyvárosi terek, a kisvárosok és községeik elkülönülnek egymástól, miközben térségek, főleg a déli, délnyugati zónákban ezektől a fejlődési tengelyektől, csomópontoktól távol esnek. A cél ennek a periférizálódásnak a csökkentése, lassítása, a kapcsolatok alakításával (közlekedés), az életkörülmények javításával (gazdasági bázis, település környezet), az értékek megóvásával (környezeti potenciál). A megye eddig is haladó kapcsolatokkal rendelkezett az ország határ menti együttműködésekben. Ezek fejlesztése a továbbiakban is kívánatos, a megjelenő új jelenségekre való reagálással, azok feltételeinek kiépítésével.

2.3. Fejlesztési elvek

A megyei területfejlesztés alapelvei megegyeznek az Európai Unió által kidolgozott kohéziós politika iránymutatásaival, így a szubszidiaritás, az addicionálás és a

partnerség követelményeivel. Ezen elvek kifejtése nem szükséges. Viszont érdemes hangsúlyozni, hogy a területfejlesztésben erőteljesebben érvényesüljön a nyitottság, a különféle szereplőknek, így az állam, az önkormányzatok, a gazdasági szereplők, azok érdekképviselői, a vállalkozások és a civil szervezetek együttműködése a horizontális igények megvalósításával. Hasonlóan döntő éppen a megye sajátos jellege miatt a fejlesztés **nyitottsága és az együttműködési kezdeményezései**.

A horizontalitás magával hozza, hogy részben területi szintek és szektorális viszonylatok is kapcsolódjanak egymással, de ezeknek a kooperációknak nem csak a megyén belül kell maradnia, hanem a megyével határos térségekkel is. Kiemelten kezelendő az országhatáron átnyúló kapcsolatok erősítése, azok szervezettebb integrálása a megyei területfejlesztésbe, megteremtve a programok harmonizációját, az azok közötti átjárhatóságot. Az országon belüli területi relációban alapelveként kell a fejlesztésekben megjeleníteni a megyehatáron átnyúló kapcsolatokat, azok közös elemeinek egyeztetését. Különösen érvényes ez Veszprém és Vas megyére, mert itt érintkeznek a hátrányos helyzetű települések, településhalmazok, így a fejlesztés hatékonysága növekedhet az összehangolással.

A tervezés során figyelembe vettük az Európai Unió kohéziós politikájának **11 tematikus célját**, sőt azok összefüggéseit a továbbiakban be is mutatjuk.

A területfejlesztésben érvényesülnie kell a **programozás és a területiség elvének**, ami megjelenik az Integrált Területi Beruházás (ITI) és a Közösség-vezérelt Helyi Fejlesztés (CLLD) rendszerében. A fejlesztési megoldások, - amelyek a különböző megyei és országos programokból merítenek, azok forrásainak felhasználásával, komplex módon, egymást erősítve valósulnak meg - megjelennek a megyei területfejlesztési koncepcióban, különösen annak térségi dimenziójában.

Hangsúlyozottan érvényesíteni kell a területfejlesztésben a **megye globális kitettségének csökkentését**, növelve a szereplők alkalmazkodóképességét, egyben a változásokhoz való igazodását. A fejlesztés alapelve a kreatív munkaerő képzése, az innovációs folyamatok felgyorsítása, körülményeinek megteremtése, így ezeknek a határozott megjelenítésével csökkenthető a szereplők kitettsége, növelhető a változó körülményekhez való alkalmazkodás.

Nem elhanyagolható ezen elvek mellett a **fejlesztések fenntarthatósága**, amely nem csak a környezeti állapotra, hanem a programok által megteremtett objektumokra vagy kezdeményezésekre egyaránt érvényes. A támogatásnak arra kell irányulnia, hogy folyamatosan érvényesüljön **az energiahatékonyság, a területi erőforrások legkedvezőbb felhasználása és azok újrahasznosításának követelménye, megteremtődjenek az „okos” rendszerek**, amelyekben az informatikai bázisokon a rendszerek optimális működése biztosított. Nem feledkezhetünk meg ebben a viszonylatban a klímaváltozás hatásainak csökkentéséről, az ahhoz illeszkedő fejlesztési módok és rendszerek alkalmazásáról.

Az energiahatékonyság kiemelt területként kezelendő, hiszen egy olyan megyéről van szó, ahol több nagyváros fűtési rendszere is részben távhőellátásra alapul, illetve ahol a közeljövőben nagy valószínűséggel jelentős geotermikus energiahasznosító beruházás valósul meg (például Mosonmagyaróváron). Külön említést érdemel az AUDI geotermikus fejlesztése is.

A földgázszállításról 10 évet felölelő fejlesztési terv készül (jelenleg is folyamatban van), amelyben szerepel egy Városföld-Ercsi-Győr nyomvonalú földgázszállító vezeték építése, melyet nem lehet figyelmen kívül hagyni a stratégiai tervezés során.

Kiemelten kell kezelni a területfejlesztésben a **beavatkozás mérését**, annak tényleges hatásainak megjelenítését, mind a programok tervezésénél, mind azok megvalósításánál. Az európai és a hazai közforrások leghatékonyabb felhasználását lehet csak támogatni, amit folyamatos méréssel, értékeléssel és természetesen a tartós fennmaradással lehet garantálni.

A területfejlesztés elvei között érvényesítendő az **esélyegyenlőség**, ami a különféle, döntően hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, közösségek (esetenként települések) helyzetbehozását, képességeinek, adottságainak növelését, de egyben a fejlesztéseikhez szükséges szakszerű, alapos információellátást jelenti, s annak biztosítását, hogy alkalmasak legyenek saját érdekeiket megvédeni, szervezeti rendszereiket működtetni. Ehhez szükség van a megyei területfejlesztési tervnek a megfelelő szintű, folyamatos propagálására a helyi médiákban és a középiskolákban is.

2.4. Specifikus célok

1. Jedlik Ányos Specifikus Fejlesztési Cél – Kreatív humán erőforrások

Arra irányul, hogy összefogja és rendszerezze a megyében rendelkezésre álló humán erőforrásokat, s azok tudásszintjét emelje, kreativitását fokozza. Egyértelművé vált a megye gazdaságának és társadalmának fejlődéséből, hogy az emberi erőforrások folyamatos és rendszerezett alakítása, fejlesztése nélkül a jövő nem épülhet. A rendelkezésre álló gazdasági bázisok minőségében megújuló, tudásában folyamatosan fejlődő és fejlesztendő munkaerőt igényelnek, melynek képzési rendszereit is változtatni, bővíteni szükséges. A szakképzés rendszerének fejlesztéséhez, a vállalkozói magatartások és kultúra terjesztéséhez, a felsőoktatási potenciálok gazdasági kapcsolatainak alakításához kedvező adottságokkal rendelkezik a megye, s ezen rendszer egységes alakítása a jövő meghatározó záloga.

Hatásterület: a megye egésze.

2. Kühne Károly Specifikus Fejlesztési Cél – Innováció a gazdaságban

A termelő szektorokra koncentrálni és azoknak innovációs aktivitását kívánja növelni, erősíteni. A helyi gazdaságfejlesztés körülményeinek javítása, az innovációs szemlélet, a fejlesztési ösztönzések, a versenyképesség javítását szolgáló keretek megteremtése, s a gazdasági szervezetek együttműködésének új irányai együttesen lehetőséget adhatnak a gazdasági szerkezet kedvező alakítására, a meglévő dinamika megtartására, sőt fokozására. A specifikus fejlesztési célban külön foglalkozunk a megyében megerősödő turizmus szektorral is, jelezve és igényelve új irányainak fejlesztését, s a meglévő szerkezetek és szolgáltatások megújítását. Külön kezeljük, és nagy hangsúlyt fektetünk a megye mezőgazdaságát és élelmiszeriparát segítő fejlesztési környezet megteremtésére, hogy ezzel is hozzájáruljunk a természeti adottságok hasznosításához (pl. öntözésfejlesztés), egyben a kedvezőtlen helyzetben lévő települések, térségek gazdasági helyzetbe hozásához. Fejlesztési alapelvnek tekintettük, hogy a gazdaság és foglalkoztatás körülményeinek javítása a megyei területfejlesztési koncepció meghatározó irányelve.

A mezőgazdaság területén a fenntartható fejlődés az organikus élelmiszer és takarmánytermékek arányának növelését megcélozva biztósítható, az intenzív termelési technológiák mellett. A jövő az egészségesebb táplálkozási igények, ezáltal az állattenyésztés és a növénytermesztés átalakítása felé mutat, amelyhez elengedhetetlen a képzés, a termelők szemléletének formálása és a megfelelő természeti/tenyésztési technológiák elsajátítása. Mindezen célok fontosak a gazdasági környezetben való életképességhez.

Hatásterület: a megye egésze.

3. Baross Gábor Specifikus Fejlesztési Cél – Elérhetőség, megközelítés

Azt kívánjuk elérni, hogy a megye centrumainak, településeinek elérhetősége növekedjék, közlekedési feltártságuk jelentősen javuljon, a külső és belső kapcsolatok

szélesedjenek, ezzel is megteremtve az együttműködést, a kapcsolatok sokszínűségét. A megye gazdaságának dinamikus fejlesztését nem követte a közlekedési hálózat megújítása, annak korszerűsítése. Ez jellemző az országos hálózatokra éppen úgy, mint a megyén belüli kapcsolatokra. A gazdaság fejlődését, de a megyei életkörülményeket is jelentősen akadályozza a közlekedési hálózatok elmaradottsága, leterheltsége, minőségének romlása. Csak ezen hálózatok gyorsított megújításával lehet a fejlesztési célokat maradéktalanul megoldani! Az ebben meghatározott közlekedésfejlesztés, elsősorban a közösségi közlekedés fejlesztése, mind a vasúton és közúton egyaránt. A kérdés jelentőséget kap a Timaffy László Specifikus Fejlesztési Cél - Környezet, kultúra és életminőség célterületen a környezetvédelmi szempontok érvényesülésében, hiszen a megfelelő termelési technológiák használatával sokat tehetünk a környezetünk, ezáltal az életminőség javítása területén.

Hatásterület: megyei központok, hálózati csomópontok.

4. Timaffy László Specifikus Fejlesztési Cél – Környezet, kultúra és életminőség

A fejlődő, megújulásra képes gazdaság és humán erőforrások csak minőségi környezetben, az értékek minden szinten történő megóvása mellett, az életminőség magas szintjén képesek hatásukat kifejteni, egyben a folyamatos előrehaladást biztosítani. A megye fejlődése bizonyította, hogy minőségi elvárás alakult ki a környezettel szemben, annak minden összefüggésében (természeti, táji, települési), vagy a kulturális javak megőrzésében és gyarapításában (műemlékek, kulturális szolgáltatások, intézmények), de az életmóddal szemben is (egészséggel szembeni követelmények, életfeltételek, lakás, településkép). Mindezek az új fejlesztési irányok egyben gazdasági tényezők is, így integrálásuk a megyei fejlesztésben szükségszerű.

Hatásterület: megye egésze.

5. Göcsei Imre Specifikus Fejlesztési Cél – Belső kohézió, centrumok és perifériák

Területi szintű programokat foglal magában. Látható a megye szerkezetében, hogy különböző fejlődési pályán lévő területi egységek alakultak ki, amelyeknek más és más orientációt kell adni, segítve erőforrásaik bővítését, a kialakult trendek dinamikájának megtartását, vagy éppen egy másik, előremutató fejlődési pályára való átállását. A nagyvárosi térségek sajátos problémáit kezelni kell, erősítve a specialitásokat és a lendületet. Biztosítani kell a kisebb centrumok térszervező képességét és helyzetbe kell hozni az elmaradottakat, a hátrányos helyzetben lévőket. A megyei területfejlesztés koncepciónak tehát a súlypontokra és arányokra is figyelemmel kell lenni, hogy a fejlesztések egyrészt segítsék a lendület megtartását, másrészt a lendületbe hozást, s mindezek együttesen a belső kohéziót, az összetartozást teremtsék meg.

Hatásterület: Rábaköz, Győr és térsége, déli, délnyugati aprófalvas térség, kisvárosok és vonzáskörzeteik.

6. Esterházy János Specifikus Fejlesztési Cél – Együttműködés a szomszédokkal

Arra fókuszál, hogy miként lehet még jobban és még sokoldalúbban együttműködni, s egyben integrálódni azzal a kedvező adottságú térral, amelyben a megye elhelyezkedik. Cél a közép-európai nagycentrumok, a két szomszédos főváros gazdasági, szellemi, kulturális hatásainak teljesebb hasznosítása. A határ menti kapcsolatok egyre szerteágazóbb rendszereinek, változó intézményeinek és forrásainak adaptálása a megye

egészének és térségeinek fejlődésében. Az országhatáron belüli, a megyehatár menti együttműködések összekapcsolásánál segíthetnek.

Hatásterület: megye egésze, kiemelten az országhatár és megyehatár menti települések.

2.5. Horizontális célok

1. A gazdasági és innovációs potenciál javítása, a humán erőforrások kreativitásának alakítása. (Jedlik Specifikus Cél, Kühne Specifikus Cél)
2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű népesség és térségek társadalmi, gazdasági felemelkedésének és beilleszkedésének előmozdítása. (Baross Specifikus Cél, Göcsei Specifikus Cél)
3. Az infokommunikációs technológiák (IT) minőségének, használatának és hozzáféréseinek előmozdítása. (Jedlik Specifikus Cél)
4. A klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás, kockázatkezelés, lépések az energiafüggetlenség felé. (Timaffy Specifikus Cél)
5. A környezet védelme, a hatékony erőforrás-felhasználás elősegítése. Ivóvízvédelem, megfelelő minőségű és mennyiségű élelmiszertermelés biztosítása. (Timaffy Specifikus Cél)
6. A városok és térségi központok fejlesztésével a térségi együttműködések erősítése. (Göcsei Specifikus Cél, Esterházy Specifikus Cél)
7. A fenntartható közlekedés támogatása, szűk keresztmetszetek felszámolása kulcsfontosságú infrastrukturális hálózatokban. (Baross Specifikus Cél)

A horizontális célok (természetűknél fogva) mindhárom átfogó célhoz és az összes specifikus célhoz kapcsolódnak.

2.6. Területi célok

2.6.1. A hét járás helyzete és fejlesztési irányai

1.) Csornai járás: Megújítandó agrártérség

Fejlesztési irány

Környezetbarát agrárvertikum, versenyképes élelmiszeripar térségi együttműködéssel

1. Az agrártermelés feltételeinek javítása, az élelmiszeripar helyzetbehozása
 - Agrártermelést segítő innovációk terjesztése, a vállalkozói kultúra élénkítésével
 - Élelmiszeripari telephelyi feltételek javítása, kihasználva a közlekedési adottságokat
 - Az agrártermelés elősegítésével az élelmiszer előállításban a feldolgozott termékekben a helyi sajátosságok, ízek megjelenése és azok piacának bővítése.
2. Az ipari telephelyi feltételek jobbítása, a szolgáltatások megújítása
 - Telephelyi kínálat bővítése
 - Turizmus adottságainak javítása
 - Rábaközi egységes térségmarketing
3. A térségi kisközpontok intézményhálózatának javítása, azok szervező szerepköreinek kiszélesítése
 - Csorna város térség-szervező szerepének és elérhetőségének javítása
 - Szany, Kóny, Bősárkány mikrotérség szervező központok gazdasági és intézményi hálózatának megújítása, elérhetőségük javítása
 - Térségi fejlesztési szervezet

2.) Győri járás: A funkcionális nagyvárosi térség magterülete

Fejlesztési irány

Innovatív és élhető agglomerációs térség

1. Közlekedési hálózat fejlesztése
 - Győri körgyűrű és a kistérségi belső kapcsolatokat erősítő úthálózat fejlesztése
 - Elővárosi tömegközlekedési rendszer fejlesztése
2. A gazdasági potenciál erősítése
 - Helyi ipar-gazdasági adottságok támogatása
 - Aktív turisztikai és rekreációs fejlesztések
3. Élhető települések
 - Lakóövezetek kiépítésének előkészítése
 - Település infrastruktúra minőségének javítása közszolgáltatások intézményi feltételeinek erősítése
4. Az agglomerációs intézményrendszer fejlesztése
 - Térségi együttműködések létező formáinak fejlesztése
 - Új típusú szervezeti, intézményi, települési együttműködések kialakítása / létrehozása
 - Fejlesztő szervezet működtetése

3.) Kapuvár járás: A Rábaköz Szíve

Fejlesztési irány:

Megélhetést nyújtó föld, speciális, tájhoz kapcsolódó termékek

1. Az agrártermelés és élelmiszeripar termelési feltételeinek javítása
 - Termékszerkezet átalakítás támogatása
 - Feldolgozó kapacitások kiépítése
 - Tájjellegű termékek megújítása és piacra segítése
2. Az ipari termelés feltételeinek és meglévő kapacitásainak megújítása
 - Telephelyi kínálat javítása (ipari zónák)
 - Meglévő fejlődő vállalkozások innovációs folyamatainak segítése
3. Turisztikai kínálat élénkítése
 - Helyi agrártermékekre épülő szolgáltatások
 - Szálláshely kínálat javítása, kerékpáros turizmus fogadása
 - Kastélyok, úrilakok felújítási programja idegenforgalmi célokra
 - Tárgyi, szellemi örökség felújítása
 - Rábaközi egységes térség marketing kialakítása
 - Egészségturizmus fejlesztése
4. A térség belső kohézióinak javítása
 - Kapuvár és Beled térségszervező funkcióinak javítása
 - Mikrotérségi alközpont (Mihályi) intézményhálózatának alakítása
 - Térségi fejlesztési szervezet létrehozása

4.) Mosonmagyaróvári járás: Dinamikus határ térség

Fejlesztési irány

Két főváros vonzásában önálló arculatú térség

1. Gazdasági bázis innovatív környezet élénkítése
 - Ipari termelés adottságainak javítása, beszállítói kapcsolatok fejlesztése
 - Egészségturizmus klaszter orientált fejlesztése
 - Mezőgazdaság és az élelmiszeripar termelési bázisainak fejlesztése
2. A térség adottságaira épülő turisztikai kínálat javítása
 - Vizi, öko- és kulturális turisztikai desztinációk egységes kínálatba szervezése
3. A térségi szintű tömegközlekedés feltételeinek megteremtése
4. Az egyre intenzívebb szuburbanizációs folyamatok kedvezőtlen hatásainak mérséklése a térség településeiben

5.) Pannonhalmi járás: A nagyváros árnyékában

Fejlesztési irány

Egyedi értékek és minőségi élettér, integrálódás a nagyvárosi térséghez

1. Környezeti értékek védelme
 - Települési környezet fejlesztése
 - Közszolgáltatások fejlesztése
 - Közintézmények megújítása, összehangolt fejlesztése
 - Térségi fejlesztés szervezése
2. Közlekedési kapcsolatok megújítása
 - Elővárosi hálózatok megújítása, kistérségi, járási belső kapcsolatok javítása
3. A gazdasági potenciál fejlesztése
 - Iparterületek kialakítása
 - Vallási, öko- és kulturális turizmus fejlesztése
4. A térség belső kohézióinak javítása
 - Mikrotérségi alközpontok (Veszprémvarsány, Bakonyszentlászló, Pér) intézményhálózatának kialakítása
 - Térségi fejlesztési szervezet létrehozása

6.) Soproni járás: Alpokalja-Fertő táj

Fejlesztési irány

Turizmus megújítása az értékes tájban és településrendszerben

1. Közlekedési kapcsolatok fejlesztése
 - Az országhatár elérhetőségnek javítása, Sopron tehermentesítése
 - A két nagyváros közlekedési kapcsolatainak javítása
 - Hálózatfejlesztés a kerékpáros utaknál
 - Tömegközlekedés korszerűsítése
2. Innováció, tudásipar
 - Vállalkozás aktivitás innováció alapú fejlesztése
 - Kutatás-fejlesztés-innováció intézményi kereteinek bővítése
3. Turisztikai aktivitás élénkítése
 - Szálláshely kínálat bővítése, minőségi fejlesztése
 - Fertőd komplex fejlesztése, új turisztikai kínálatok kialakítása és összekapcsolása
 - Speciális, térségi arculatú kínálati elemek fejlesztése
4. Térségi központok fejlesztése, települési kapcsolatok javítása
 - Kisvárosi, mikrotérségi központok funkció bővítése
 - Határátkelők korszerűsítése
 - A települések összehangolt mikrotérségi fejlesztései
 - Térségi fejlesztési szervezet létrehozása

7.) Téti járás: Periférikus helyzet mérséklése

Fejlesztési irány

Kisvárosi funkciók erősítésével a térségi kohézió alakítása

1. Térség szervező funkciók kiépítése Téten
2. A táji, környezeti értékekhez kapcsolódó gazdasági bázisok fejlesztése
 - Lovas, falusi, kerékpáros turizmus létesítményeinek bővítése
 - Sokoró-alján megindult ökokultúra, termelés, turizmus támogatása
 - A folyók nyújtotta adottságok jobb hasznosítása, öntözésfejlesztés
3. A belső közlekedési kapcsolatok javítása a nagyváros elérhetőségének jobbításával
4. A térség belső kohéziójának javítása
 - Térségi fejlesztési szervezet létrehozása

2.6.2. Meghatározó területi egységek jövőképe

Győr-Moson-Sopron megye fejlesztési szempontból négy nagyobb területi egységből áll.

1. Győr és térsége a korszerű és folyamatosan exportképes hazai ipar, döntően a járműipar első számú központja, az egyre szélesebb beszállítói és termelő-üzleti szolgáltató rendszerével.

Célok:

A megyeszékhely térségi hatása mind a megyében, mind a megye- és országhatáron túlra érvényesül. A nagytérségi szervezőközpont szerepe folyamatos bővítésével, további erősítésével-alakításával elérhető, hogy **Közép-Európa fejlődési magterületének egyik alközpontjává váljon.**

A város és térségébe települt gazdaság korszerű szerkezetét csak **az innováció állandó emelésével** lehet elérni, amihez szükséges a **humán erőforrások megújítása**, a szakképzéstől egészen az egyetemi képzésig és a kutatás-fejlesztésig. Az egészségipar, valamint a sport-, kulturális- és turisztikai **szolgáltatások folyamatos bővítése**, erősítése a nagyvárosi szerep erősítését szolgálhatja.

A város és térsége kapcsolataiban a **közlekedési relációk fejlesztése** jelentheti a kedvező irányt, de az agglomerálódás szakszerű, tervszerű alakítása fokozhatja a környezetorientált terület felhasználást.

2. Mosonmagyaróvár és térsége az ország kapuja, egyben a megye fontos gazdasági alközpontja is. Pozsony dinamikus fejlődése felgyorsította az agglomerációs folyamatot, így az egészen Mosonmagyaróvárig, sőt tovább terjedt, s kapcsolódik a győri agglomerációhoz.

Célok:

A Szigetköz, a Hanság-Tóköz vidéke **táji, környezeti értékeinek megóvása** kívánatos a rohamos agglomerálódásban, miközben **több kisebb centrumban** (pl. Mosonszolnok, Jánossomorja, Lébény) erőteljes újiparosítás zajlik, amely szervesen kapcsolódik Győr és más európai centrum járműipari funkcióihoz.

A **86-os (E65-ös) főút fejlesztésével** – gyorsforgalmi úttá történő átépítéssel – elérhető, hogy a térség szervesebben kapcsolódjék a Nyugat-Dunántúl térségéhez, egyben a megye déli térségeinek feltártságát is javítja.

3. Sopron és térségének gazdasága sok szálon kapcsolódik a szomszédos Ausztriához, illetve annak fővárosához. A város műemléki értékei, szellemi erőforrásai, vidékének (Fertő tó) turisztikai kínálata folyamatos megújulást mutat, amelyben a kisvárosoknak (Fertőd, Fertőszentmiklós) növekvő szerepe van.

Célok:

Győrrel és más hazai nagyközpontokkal, továbbá Ausztriával a **közlekedési kapcsolatok javítandók**, így az **M85-ös** gyorsforgalmi út kiépítésével és a **határon átnyúló történelmi utak** újjáépítésével elérhető az együttműködések szélesítése, de a **vasúti összeköttetések** korszerűsítése is ezt szolgálhatja.

A Sopron – Szombathely közötti közúti elérhetőség javítása (M9) gyorsíthatja a két központ közötti települési agglomerációk egészséges fejlődését, egyben a munka- és funkció megosztást (egyetemi központok, szolgáltató funkciók, turisztikai együttműködések, lakó- és élettér).

Erősítendő Sopron mindazon **szolgáltatási funkciói**, amelyek alkalmassá teszik a várost arra, hogy a város hazai az országhatáron túli (történelmi és természetes) vonzáskörzetének ismét valódi központja legyen.

4. A megye középső és déli területe kimondottan **vidéki karakterű**, néhány kisközpont által szervezett, viszont nagy hagyományú mezőgazdasági kultúrával rendelkező térség.

Célok:

Ennek a vidéknek a feltárása és mind intenzívebb **bekapcsolása a megye dinamikus térségei (Sopron, Győr, Mosonmagyaróvár) gazdasági életébe.**

A közlekedési kapcsolatok fejlesztésével, valamint **kisvárosi központok** (Csorna, Kapuvár, Beled, Tét, Pannonhalma) **és mikroközpont települések** (pl. Bősárkány, Kóny, Lövő, Iván, Mihályi, Szil, Szany, Bakonyszentlászló, Veszprémvarsány, Pér) **gazdasági és térszervező szerepének erősítésével** érhető el.

A fő- és mellékúthálózat fejlesztésével továbbá elérhető, hogy a térség szervezesebben **kapcsolódjék a szomszédos megyék** (hasonlóképpen perifériális) területeihez.

A jelenleg perifériális és leszakadó vidék – az értékes adottságaira (természeti, kulturális és épített örökségére) alapozott identitás-erősítő, valamint gazdaságfejlesztési (kiemelten mezőgazdasági- és turizmus-fejlesztési) intézkedésekkel – **az ott élők számára otthonosabb, mások számára vonzóbb térséggé válik.**

2.7 A célok kapcsolatrendszerének bemutatása

A megyei területfejlesztési célok egy hierarchikus rendszert alkotnak. A jövőképpen jelenik meg a megye 2030-ig megfogalmazott víziója, amely a jelenlegi fejlődés dinamikáját a fejlesztések innovativitását és ezzel együtt a megye otthonos élhető jellegét határozzák meg. Ezt követik a horizontális célok, amelyek az EU 2020 rendszeréből következnek, ugyanakkor hangsúlyozottan érvényesek a megye területére. A horizontális célok determinálják az átfogó területi célokat, amelyek már a 2014-2020 időszakra vonatkozó fejlesztési alapelveket jelentik meg. Ezek az átfogó célokhoz hozzárendelhetők azok a specifikus célok, amelyek a megye sajátos fejlesztési irányait egyben legfontosabb jövőbeli prioritásait foglalják össze.

A megye egyes hírességeiről elnevezett specifikus célok olyan prioritások mentén érvényesülnek, amelyek a kreatív munkaerőre, az innovációkra, a megyén belüli centrumok elérhetőségére, megközelíthetőségére, a környezet, kultúra, életminőség harmonikus viszonyára, a megye perifériális térségeinek felzárkózására, valamint a szomszédokkal történő együttműködésre fókuszálnak. Ezek a prioritások szervesen kapcsolódnak, vagy pontosabban következnek a jövőképből az azt alkotó horizontális célokból, a tervezési időtáv átfogó céljaiból.

A helyzetfeltárás (elemzés és értékelés), majd a koncepció készítése során lezajlott társadalmi viták eredményeként rögzíthetők a megye prioritási tengelyei és azok intézkedései.

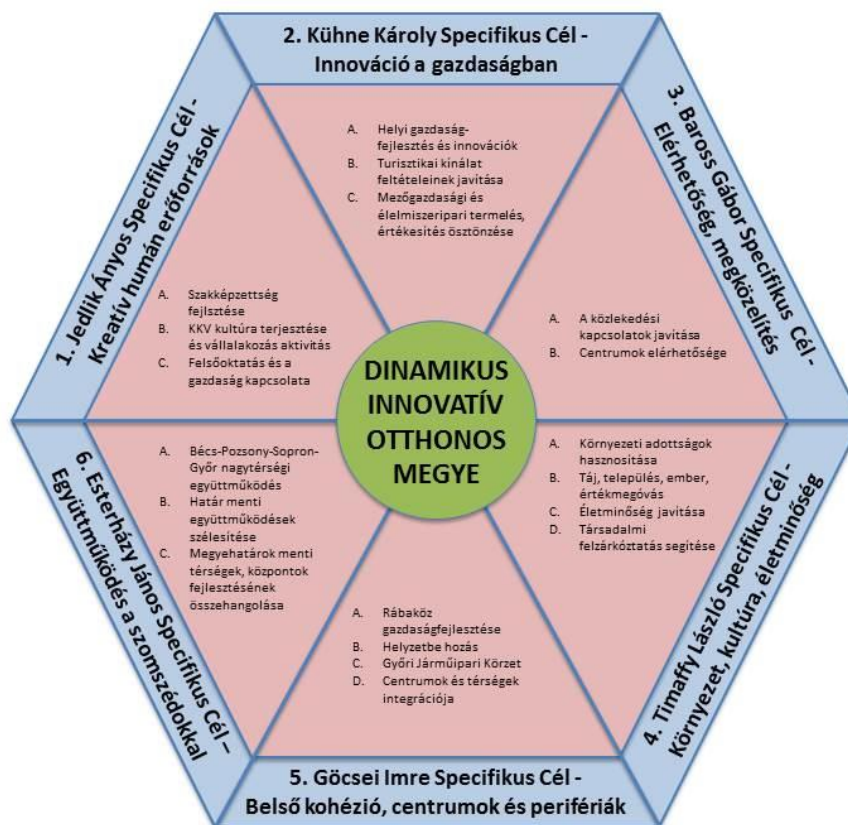
Ezek a prioritások – amelyek a tárgyi program következő fejezetében kerülnek azonosításra – általános keretét adják tehát a megye területfejlesztési irányainak 2014-2020 között. Ezek nem csak az EU-s forrásokra irányulnak, hanem mindazokra a fejlesztésekre, amelyeket a különféle szereplők, így a kormányzat, a vállalkozások, a települések, a különféle nonprofit szervezetek, valamint a háztartások együttesen megtehetnek azért, hogy a jövőképpen megfogalmazottak megvalósuljanak.

A megyei területfejlesztési program a társadalmi és gazdasági élet egészére kiterjedően készül. A megyei önkormányzat a területfejlesztési partnerei által megfogalmazott fejlesztési igények közül – a jelenleg ismert, várható eljárásrend szerint – leginkább a

Terület és Településfejlesztés Operatív Programhoz kapcsolódó projektötleteket tudja majd „kezelni”. A megyei önkormányzat természetesen a többi fejlesztési igényt is jelezte az ágazati operatív programok, valamint az egyéb uniós projektek tervezői részére.

3. PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA

A koncepcióban megállapított **jövőkép** (DIO), **specifikus célok** és – a célok eléréséhez – **javasolt intézkedések**:

A megyei területfejlesztési koncepcióban rögzített célrendszerhez (a jövőképhez, valamint az átfogó, specifikus, horizontális és területi célokhoz) kapcsolódóan **Győr-Moson-Sopron megye fejlesztési prioritásai** az alábbiak:

- (1) A kreatív humán erőforrások fejlesztése
- (2) Az innováció térnyerésének előmozdítása
- (3) A megye és települései elérhetőségének javítása
- (4) A környezet megújítása, a kultúra támogatása, az életminőség javítása
- (5) A megye belső kohéziójának erősítése
- (6) A megye- és országhatáron átnyúló együttműködés fejlesztése

A program 6 prioritása lényegében következik a koncepció 6 specifikus céljából. A prioritások tartalma viszont már több ponton eltérnek a koncepcióban elképzelt intézkedéektől.

Az egyes prioritások kifejtése során – összhangban a 2018/2009. (X.6.) Korm. rendelettel és a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal útmutatójával – a következő **szempontok** kerültek megvizsgálásra.

- A célok és prioritások eredményességi kritériumainak, illetve számszerűsített mutatóinak meghatározása.
- A megvalósítás lehetséges szereplőinek és a közreműködők körének megjelölése.
- A megye (a tervezésért felelős szervezet) saját felelősségébe tartozó beavatkozások és azok esetleges külső feltételeinek, valamint a megye felelősségén kívül eső, de a célok eléréséhez elvárt beavatkozások azonosítása.

A prioritások szöveges bemutatása az alábbi **struktúra** szerint történt:

- a) A prioritás megnevezése.
- b) A prioritás indoklása, és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz.
- c) A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniós tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz (a célkitűzés és beruházási prioritás megnevezése, a kapcsolódás rövid szöveges bemutatása).
- d) A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények azonosítása.
- e) A prioritás keretében tervezett intézkedések szöveges bemutatása (intézkedésenkénti bontásban: tématerület bemutatása, esetleges területi relevancia rögzítése, potenciális kedvezményezett kör nevesítése, kiemelt- vagy nagyprojektek relevanciája).
- f) Indikátorok meghatározása.
- g) Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban.

A rendelkezésre álló (esetenként bizonytalan és pontatlan) információk alapján a tervező megkísérelte a program lebonyolításban közreműködő **szereplők és ezek felelősségi körének** beazonosítását (az eltérő prioritás tartalom kapcsán az egyes szervezetek ennek megfelelő differenciált megjelenítését, bemutatását).

3.1. A kreatív humán erőforrások fejlesztése

a) A prioritás száma, megnevezése.	1. prioritás: A kreatív humán erőforrások fejlesztése
b) A prioritás indoklása, és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz.	<p>A megyére jellemző az átképzés és szakképzés széleskörű kínálata, mely kiváló alapot biztosít a gazdasági szereplők által keresett szakembergárda képzésére, s a felsőoktatási intézmények oktatási palettájához is igazodik. A KKV által keresett szakemberek mellett a szakképzésből kikerülő szakemberek, felsőfokú tanulmányuk befejezése után a multinacionális cégek által keresett „továbbképzendő” humán erőforrást is képezik. A megye szakoktatási kompetenciájában kiemelten fontosak a műszaki, informatikai és gazdasági képzések. Az iskolarendszerű szakképzésben a duális képzés elterjesztése, a feltételrendszer biztosítása, a gyakorlati képzés hatékonyabbá tétele, a mindenki által hozzáférhető pályaorientációs rendszer, a rugalmas szakképzési rendszer, a felnőttképzés rendszerszintű fejlesztése, minőségének és tartalmának javítása a szakismeretek adása mellett tájékoztatás a megye általános fejlesztési programjáról és terveiről, valamint a megfelelő követelményrendszer kidolgozása és bevezetése mind beletartoznak a fejlesztéspolitikai feladatokba.</p> <p>A 2008-as pénzügyválságot követően továbbra is a hazai mikro-, kis- és középvállalkozások biztosítják a foglalkoztatás legnagyobb hányadát. A hazai tulajdonú vállalatok termelési láncba történő mélyebb integrálása, a magyar tulajdonú vállalatok belső piacon történő megerősítése, valamint az exportpiacokon jelenlévő, a külföldi piacokon is versenyképes termékeket előállító, magyar tulajdonú vállalkozások további terjeszkedésének elősegítése a fejlesztések célja. Kiemelt feladat a termelési ismeretek, illetve az új termékek és kultúrák terjesztése, a fiatal vállalkozók felkészítése; a KKV-k finanszírozási forrásokhoz való hozzáférése; a KKV-k jövedelem-termelő képességének erősítése; a befektetés-ösztönzés és a telephelyi infrastruktúra fejlesztése.</p> <p>A megye szempontjából kiemelkedő felsőoktatási kompetenciák, a kínálati paletta sokszínűsége miatt (például mérnökképzés, gazdasági, mezőgazdasági, élelmiszer-tudományi, vendéglátó-ipari és turisztikai, faipari, erdészeti, hittudományi, stb.) számos területen ki tudják elégíteni a hazai gazdasági szereplők szaktudás, illetve szakember-igényét. Az oktatási rendszernek hatékonyan kell reagálni a munkaerőpiac gyorsan változó követelményeire, ezért már az alapfokú oktatásban meg kell jelenniük azoknak a kompetenciáknak, oktatott tantárgyaknak, amelyek vagy a térség jelenlegi adottságainak felhasználására, vagy a jövőbeni fejlesztések kiaknázására készítik fel a diákokat. A térség adottságaira épülő képzési programok révén helyben is képezhetők azok a szakemberek, akik a gazdaságfejlesztés alapját biztosítják. Fokozottan szükséges figyelni és rendszeresen értékelni a magyarországi munkavállalók pozsonyi, ill. az ausztriai munkatevékenységének esetleges képzési igényeit is, különös tekintettel a más megyékből származó, de megyénkbeli szállásáról ki-ingázó polgárokra.”.</p>
c) A prioritás kapcsolódása a releváns	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése (3) a KKV-k, a mezőgazdasági és a halászati ágazatok

<p><i>Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz (a célkitűzés és beruházási prioritás megnevezése, a kapcsolódás rövid szöveges bemutatása).</i></p>	<p>versenyképességének javítása (8) a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (10) beruházások az oktatás, készségfejlesztés és élethosszig tartó tanulás területén</p> <p>A megyében rendelkezésre álló munkaerő kellően kreatív ahhoz, hogy az innovációs feltételeket fogadja, egyben orientálni kell ezen munkaerőt a KKV szektor felé, biztosítva számukra a foglalkoztatást és a munkaerő mobilitást. A tanulási folyamatokban ösztönözni kívánjuk a folyamatos képzést és az élethosszig tartó tanulást.</p>
<p><i>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</i></p>	<p>A gazdasági szerkezet folyamatos megújítását szolgáló humánerőforrás fejlesztés</p>
<p><i>Kapcsolódó megyei specifikus cél:</i></p>	<p>Jedlik Ányos specifikus fejlesztési cél</p>
<p><i>d) A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények azonosítása.</i></p>	<p>A területfejlesztési szereplők részéről megfogalmazott projektötletek közül a megvalósítani javasolt –már ismert – konkrét ágazati fejlesztési igényeket a tárgyi területfejlesztési program függelékei tartalmazzák (különösen a 5. számú GINOP és a 8. számú EFOP, valamint a 13-15. számú – határmenti programos – függelékek).</p>
<p><i>e) A prioritás keretében tervezett intézkedések szöveges bemutatása (intézkedésenkénti bontásban: tématerület bemutatása, esetleges területi relevancia rögzítése, potenciális kedvezményezett kör nevesítése, kiemelt- vagy nagyprojektek relevanciája).</i></p>	<p>1. A szakképzés és átképzés fejlesztése - megyei átképzési és szakképzési program; - megyei tehetséggondozási program; - megyei ösztöndíjrendszer kidolgozása és működtetése.</p> <p>A megye két megyei jogú városában továbbá a városhálózatban rendelkezésre álló szakképző intézmények.</p> <p>2. A vállalkozási kultúra aktivitás fejlesztése- a termelési ismeretek, ill. az új termékek és kultúrák terjesztése; - a fiatal vállalkozók felkészítése; - a KKV-k termelési láncba integrálása, gazdasági együttműködések; - befektetés-ösztönzés és a telephelyi infrastruktúra fejlesztése. Az egyetemi bázisokra épülő új technológiák, tudástranszferek (Győr, Sopron, Mosonmagyaróvár), továbbá azon települések, ahol magas a vállalkozói aktivitás. Ezek döntően a megyei jogú városok.</p> <p>3. Felsőoktatás és gazdaság kapcsolatának fejlesztése - a felsőoktatási képzési szerkezet megújításának támogatása, új képzési formák terjesztése, illetve bővítése (távoktatás, e-learning, nyitott egyetem); - a helyi gazdaság K+F+I igényeinek felmérése és azokhoz kapcsolódó programok indítása; - a gazdasági szakemberek bevonása a képzésbe, K+F+I programokba; - Járműipari Regionális Innovációs és Technológiai Tudáscentrum létesítése Győrben, a Széchenyi István Egyetemen; Egyetemi központok: Sopron, Győr, Mosonmagyaróvár. Az ott megfogalmazott fejlesztési irányok támogatása.</p>
<p><i>f) Indikátorok meghatározása.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - A szakképzést eredményesen befejezők számának növekedése - A tehetséggondozási programban résztvevők száma - Az ösztöndíjprogramban résztvevők száma - A szervezett vállalkozói együttműködések száma - A fiatal vállalkozások, spin-off cégek száma - Az igénybe vett befektetési támogatások száma, annak változása

	<p>- A felsőoktatási képzési formákban résztvevők száma - A felsőoktatási képzésekben, ill. a K+F+I programokban résztvevő gyakorlati szakemberek száma</p>
<p><i>g) Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban.</i></p> <p><i>Az operatív programok tartalma nem végleges, ezért az intézkedések pontos illeszkedését jelenlegi állapot szerint még nem lehet meghatározni.</i></p>	<p>1. A szakképzés és átképzés fejlesztése Tervezett források: TOP 1.1. Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók TOP 1.2. Foglalkoztatás-barát fejlesztések elsősorban a kis- és középvállalkozásoknak TOP 6.1. A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával TOP 6.2. A térségi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó kiegészítő ESZA tevékenységek EFOP 3. Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében EFOP 4. Gyarapodó tudástőke GINOP 1. Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése GINOP 2. Tudásgazdaság fejlesztése GINOP 5. Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése VP 1. A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben Vállalkozói önerő Banki hitelek</p> <p>2. A vállalatközi kultúra aktivitás fejlesztése- a termelési ismeretek, ill. az új termékek és kultúrák terjesztése; Tervezett források: TOP 1.1. Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók TOP 1.2. Foglalkoztatás-barát fejlesztések elsősorban a kis- és középvállalkozásoknak TOP 6.1. A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával TOP 6.2. A térségi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó kiegészítő ESZA tevékenységek EFOP 3. Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében EFOP 4. Gyarapodó tudástőke GINOP 1. Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése GINOP 2. Tudásgazdaság fejlesztése GINOP 5. Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése VP 1. A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben Vállalkozói önerő Banki hitelek</p> <p>3. Felsőoktatás és gazdaság kapcsolatának fejlesztése Tervezett források: TOP 1.1. Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók TOP 1.2. Foglalkoztatás-barát fejlesztések elsősorban a kis- és középvállalkozásoknak TOP 6.1. A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával TOP 6.2. A térségi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó kiegészítő ESZA tevékenységek EFOP 3. Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke</p>

	<p>érdekében EFOP 4. Gyarapodó tudástőke GINOP 1. Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése GINOP 2. Tudásgazdaság fejlesztése GINOP 5. Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése VP 1. A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben Vállalkozói önerő Banki hitelek</p>
<p><i>h) A lebonyolításban közreműködő szereplők és ezek felelősségi körének beazonosítása (az eltérő prioritás tartalom kapcsán javasolt az egyes szervezetek ennek megfelelő differenciált megjelenítése, bemutatása).</i></p>	<p>Vállalkozások Szakképzési intézmények Felsőoktatási intézmények Helyi önkormányzatok Kamarák, szakmai érdekképviseleti szervezetek, gazdaság- és vállalkozásfejlesztési szervezetek Pénzügyintézetek</p>

3.2. Az innováció térnyerésének előmozdítása

a) A prioritás száma, megnevezése.	2. prioritás: Az innováció térnyerésének előmozdítása
b) A prioritás indoklása, és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz.	<p>A megye innovációs aktivitása jelentős mértékben elmarad az Európai Unió országainak és régióinak innovációs teljesítményétől. A vállalkozások között meglehetősen alacsony az innovatív szervezetek aránya, amelyek ráadásul kevésbé használják ki az innovációs együttműködésekben rejlő potenciált. A helyi kutatóhelyek és egyetemi tudományos műhelyek sem erősödtek meg az elmúlt évtizedben.</p> <p>Az idegenforgalom a megye gazdaságának meghatározó szegmense, amely átlagon felüli jövedelemteremtő képességgel rendelkezik. Győr-Moson-Sopron megye hazánkban belül kiemelten gazdag örökségvédelmi szempontból. Meghatározó turisztikai térségek: a Pannonhalmi Főapátság, a Fertő táj, a Szigetköz, a Rábaköz; Sopron és Győr a műemlékek számát tekintve első és második leggazdagabb vidéki város. Jelentősek a világörökségi területek és világörökség-várományos területek, melyek hasznosítása kulcsfontosságú.</p> <p>A megye központi területét egy kiváló mezőgazdasági adottságokkal rendelkező síkság alkotja. A mezőgazdasági területek aránya megfelel az országos átlagnak, a szántóké azonban meghaladja azt. Jellemző a hagyományos mezőgazdasági ágazatok, az intenzív zöldségtermesztés, gyümölcsstermesztés és az erre épülő élelmiszeripar leépülése.</p>
c) A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz (a célkitűzés és beruházási prioritás megnevezése, a kapcsolódás rövid szöveges bemutatása).	<p>(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése (3) a KKV-k, a mezőgazdasági és a halászati ágazatok versenyképességének javítása (4) az alacsony CO₂-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban (8) a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása</p> <p>A kutatásfejlesztés támogatásával elérhető a gazdasági szereplők dinamizálása, amely döntően a KKV szektorra koncentrálódik. A magasabb szintű technológiát lehetővé teszi az alacsonyabb CO₂ kibocsátás, ezzel az energiatakarékosságot. Az innovatív gazdasági szereplők rugalmasabb munkaerő-felhasználást biztosítanak, amely a munkaerő mobilitását segíti.</p>
Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):	A gazdasági szerkezet folyamatos megújítását szolgáló humán erőforrás fejlesztés
Kapcsolódó megyei specifikus cél:	Kühne Károly specifikus fejlesztési cél
d) A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények azonosítása.	A területfejlesztési szereplők részéről megfogalmazott projektötletek közül a megvalósítani javasolt –már ismert – konkrét ágazati fejlesztési igényeket a tárgyi területfejlesztési program függelékei tartalmazzák (különösen a 5. számú GINOP és a 8. számú EFOP, valamint a 13-15. számú – határmenti programos – függelékek).
e) A prioritás keretében tervezett intézkedések szöveges bemutatása (intézkedésenkénti)	<p>1. Helyi gazdaságfejlesztés és innováció</p> <ul style="list-style-type: none"> - megyei gazdaság- és vállalkozásfejlesztési program - megyei beszállítói program - megyei szolgáltató és kompetencia program

<p><i>bontásban: tématerület bemutatása, esetleges területi relevancia rögzítése, potenciális kedvezményezett kör nevesítése, kiemelt- vagy nagyprojektek relevanciája).</i></p>	<p>A helyi gazdaságfejlesztés a megye egész területét lefedi, döntően a városokra, illetve a gazdasági csomópont településekre koncentrálódik. A beszállítói program kimondottan az ipari zónákban és ipari központokban érvényesül.</p> <p>2. A turisztikai kínálat feltételeinek javítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - egészséggazdaság és gyógyturizmus fejlesztési program - örökség és agroturizmus fejlesztési program - aktív turizmus fejlesztési program <p>A turizmus által érintett települések és azok térségei érintettek a program megvalósításában.</p> <p>3. A mezőgazdasági és élelmiszertermelés ösztönzése</p> <ul style="list-style-type: none"> - megyei élelmiszer-feldolgozóiparfejlesztési program - megyei mezőgazdaság-fejlesztési program - megyei mezőgazdasági földút-javítási program - hal- és vadgazdálkodási program - megyei értéktár kialakítása - megyei fenntartható mezőgazdaság program - a precíziós növénytermesztés alkalmazásának támogatása, amely jelentős pozitív környezetvédelmi hatásokkal bír. <p>Az alprojekt megvalósítása a megye mezőgazdasági térségeiben és csomópont településeiben érvényesül. Kedvezményezettek a mezőgazdasági vállalkozások, és azok különféle csoportosulása.</p>
<p><i>f) Indikátorok meghatározása.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vállalkozások K+F+I ráfordításainak növekedése - Új megyei termékek száma és azok piaci részesedése - K+F+I szolgáltatást nyújtó vállalkozások száma - Beszállító kapcsolatokkal rendelkező vállalkozások száma - Létrejött új vállalkozói szövetségek, klaszterek - Bejegyzett szabadalmak, védjegyek és egyéb oltalmak száma - Szolgáltatások körének bővülése, azok számának növekedése - Közös használt műszerek száma és értéke - Parkokban lévő vállalkozások összetétele, annak változása - Egészséggazdaságban foglalkoztatottak száma, vállalkozásainak száma, annak változása - Új gazdasági együttműködések száma - A bevezetésre kerülő új szolgáltatások száma, változása - Szálláshely kapacitások alakulása - Turisztikai kínálat új elmeinek száma (túrák, látogatóhelyek) - Megyei márkák száma, összetétele, piaci megjelenése - Mezőgazdasági foglalkoztatás, valamint új vállalkozások száma, növekedése - Új helyi, térségi feldolgozó kapacitások megjelenése - Megyei értéktárban regisztrált termékek száma, annak változása, minőségbiztosítása - Hálózati kapcsolatok száma és annak változása - a földút-javítás és földút-kiépítés hosszai, km-ben - Melegházas termelés területe és annak változása <p>Alternatív energiahasznosításba bevont szervezetek</p>
<p><i>g) Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban.</i></p> <p><i>Az operatív programok tartalma nem végleges, ezért az intézkedések pontos illeszkedését</i></p>	<p>1. Helyi gazdaságfejlesztés és innováció</p> <p>Tervezett források:</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 1.4.A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése</p> <p>TOP 2.3. Kulturális és természeti örökségre alapozott vonzerőfejlesztés</p> <p>TOP 6.1. A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával</p> <p>TOP 6.2. A térségi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó kiegészítő</p>

<p><i>jelenlegi állapot szerint még nem lehet meghatározni.</i></p>	<p>ESZA tevékenységek GINOP 1. Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése GINOP 2. Tudásgazdaság fejlesztése GINOP 3. Infokommunikációs fejlesztések GINOP 4. Természeti és kulturális erőforrások megőrzése, az örökségi helyszínek hasznosításán és az energiahatékonyság növelésén keresztül GINOP 5. Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése GINOP 6. Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése VP 1. A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben VP 2. A gazdaságok életképességének és versenyképességének fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa és valamennyi régió esetében, az innovatív mezőgazdasági technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás elősegítése VP 3. Az élelmiszerláncok szervezése, ideértve a mezőgazdasági termékek feldolgozást és értékesítését, állatjólét, kockázatkezelés a mezőgazdaság terén történő előmozdítása VP 5. Az erőforrás hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatokban Vállalkozói önerő Banki hitelek 2. A turisztikai kínálat feltételeinek javítása Tervezett források: TOP 1.4.A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése TOP 2.3. Kulturális és természeti örökségre alapozott vonzerőfejlesztés TOP 6.1. A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával TOP 6.2. A térségi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó kiegészítő ESZA tevékenységek GINOP 1. Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése GINOP 2. Tudásgazdaság fejlesztése GINOP 3. Infokommunikációs fejlesztések GINOP 4. Természeti és kulturális erőforrások megőrzése, az örökségi helyszínek hasznosításán és az energiahatékonyság növelésén keresztül GINOP 5. Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése GINOP 6. Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése VP 1. A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben VP 2. A gazdaságok életképességének és versenyképességének fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa és valamennyi régió esetében, az innovatív mezőgazdasági technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás elősegítése VP 3. Az élelmiszerláncok szervezése, ideértve a mezőgazdasági termékek feldolgozást és értékesítését, állatjólét, kockázatkezelés a mezőgazdaság terén történő előmozdítása VP 5. Az erőforrás hatékonyság előmozdítása, valamint az</p>
---	--

	<p>alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatokban</p> <p>Vállalkozói önerő Banki hitelek</p> <p>3. A mezőgazdasági és élelmiszertermelés ösztönzése</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 1.4.A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése</p> <p>TOP 2.3. Kulturális és természeti örökségre alapozott vonzerőfejlesztés</p> <p>TOP 6.1. A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával</p> <p>TOP 6.2. A térségi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó kiegészítő ESZA tevékenységek</p> <p>GINOP 1. Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése</p> <p>GINOP 2. Tudásgazdaság fejlesztése</p> <p>GINOP 3. Infokommunikációs fejlesztések</p> <p>GINOP 4. Természeti és kulturális erőforrások megőrzése, az örökségi helyszínek hasznosításán és az energiahatékonyság növelésén keresztül</p> <p>GINOP 5. Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése</p> <p>GINOP 6. Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése</p> <p>VP 1. A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben</p> <p>VP 2. A gazdaságok életképességének és versenyképességének fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa és valamennyi régió esetében, az innovatív mezőgazdasági technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás elősegítése</p> <p>VP 3. Az élelmiszerláncok szervezése, ideértve a mezőgazdasági termékek feldolgozást és értékesítését, állattjólét, kockázatkezelés a mezőgazdaság terén történő előmozdítása</p> <p>VP 5. Az erőforrás hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatokban</p> <p>Vállalkozói önerő Banki hitelek</p>
<p><i>h) A lebonyolításban közreműködő szereplők és ezek felelősségi körének beazonosítása (az eltérő prioritás tartalom kapcsán javasolt az egyes szervezetek ennek megfelelő differenciált megjelenítése, bemutatása).</i></p>	<p>Vállalkozások K+F+I intézmények Felsőoktatási intézmények Egészségügyi intézmények Helyi önkormányzatok Kamarák, szakmai érdekképviseleti szervezetek, gazdaság- és vállalkozásfejlesztési szervezetek TDM szervezetek A vidékfejlesztésben érintett HACCS-ok Pénzügyintézetek</p>

3.3. A megye és települései elérhetőségének javítása

a) A prioritás száma, megnevezése.	3. prioritás: A megye és települései elérhetőségének javítása
b) A prioritás indoklása, és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz.	Győr-Moson-Sopron megyében a közlekedési rendszer kettős feladatot lát el: a terület fejlődéséhez elengedhetetlen belső kapcsolatokat, valamint az észak-dél és kelet-nyugat összekötő tengely zavartalan biztosítását, s ezzel a megye nemzetközi és hazai közlekedési rendszerbe való terjesebb integrálását. E kettős feladathoz komplex közlekedésfejlesztési szemlélet szükséges, amely a személyszállítás területén a közforgalmú és az egyéni közlekedés megfelelő egyensúlyát biztosítja, míg az áruszállításban a vasút-közút, illetve a vízi közlekedés megfelelő szerepét alkalmazza. A megye nagyközpontjainak (Győr, Sopron, Mosonmagyaróvár), valamint térségi központjainak funkciói megnöttek, azok ellátása csak a térségükkel kialakított közlekedési kapcsolatok folyamatos megújításával lehetséges. A nagyvárosok körül agglomerációk alakultak ki, amelyek fejlődése a jövőben erőteljes lesz, megfigyelhető a településhatárok elmosódása, azok összenövése. A közösségi közlekedésben a környezet- és energiakímélő fogyasztási módok jelennek meg, megváltoznak az utazási szokások, azokban a költségérzékenység növekszik. A települések közötti kapcsolatok javítása szükséges a kistérségekben, itt a szervező központok elérhetőségének biztosításával, az ottani intézmények és funkciók elérésének garantálásával.
c) A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz (a célkitűzés és beruházási prioritás megnevezése, a kapcsolódás rövid szöveges bemutatása).	(4) az alacsony CO ₂ -kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és a kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban A közlekedési helyzet javításával elérhető a CO ₂ kibocsátás csökkentése, illetve olyan közlekedési rendszerek bevezetése, amelyben csökken az energiafelhasználás, növekszik a közlekedés biztonság, fokozhatók a hálózati infrastruktúrából következő előnyök és ezzel a munkaerő mobilitásának feltételei biztosítottak.
Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):	A településhálózat és az infrastrukturális rendszerek adottságainak bővítése a környezeti állapotok megóvásával
Kapcsolódó megyei specifikus cél:	Baross Gábor specifikus fejlesztési cél
d) A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények azonosítása.	Megvalósítani javasolt konkrét fejlesztési igények: <ul style="list-style-type: none"> • az 4. számú függelékben szereplő projektek az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) támogatásával, • az 7. számú függelékben szereplő projektek az Integrál Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) támogatásával • az 13. számú függelékben szereplő közútfejlesztési projektek az osztrák-magyar határonátnyúló program (AT-HU) támogatásával • az 14. számú függelékben szereplő közlekedésfejlesztési projektek magyar-szlovák határonátnyúló program (HU-SK) projekt az támogatásával
e) A prioritás keretében tervezett intézkedések szöveges bemutatása	1. Közúti fejlesztések - országos főutak (tengelyek) - mellékutak (országos, határközeli, önkormányzati, településközi)

<p><i>(intézkedésenkénti bontásban: tématerület bemutatása, esetleges területi relevancia rögzítése, potenciális kedvezményezett kör nevesítése, kiemelt- vagy nagyprojektek relevanciája).</i></p>	<p>és mezőgazdasági területfeltáró) fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> - belterületi utak fejlesztése <p>A megye fő- és mellékút hálózatában érintett területek.</p> <p>2. Vasúti közlekedés</p> <ul style="list-style-type: none"> - a tengely szerep erősítése - a vasúti szállítás és közlekedés előtérbehelyezése fontos a környezetbarát, fenntartható közlekedés és CO2 csökkentés érdekében <p>A megye vasúti közlekedési tengelye által érintett területek.</p> <p>3. Vízi közlekedés</p> <ul style="list-style-type: none"> - turisztikai szempontú vízi közlekedés - szállítási feladatok biztosítása (Duna kikötő, komp) <p>A Mosoni Duna, a Duna és a Rába által érintett területek.</p> <p>4. Légi közlekedés</p> <ul style="list-style-type: none"> - Győr-Pér repülőtér, fertőszentmiklósi repülőtér - mezőgazdasági és sport repülőterek - légi mentőbázis kialakítása <p>A prioritásban érintett repülőterek.</p> <p>5. Kerékpáros közlekedés</p> <ul style="list-style-type: none"> - összefüggő kerékpárút-hálózat kialakítása, a határon átnyúló kapcsolatok kiépítése <p>A kerékpáros közlekedés igényei a járási programokban részletes megjelennek.</p> <p>6. A centrumok elérhetősége</p> <ul style="list-style-type: none"> - elővárosi közlekedéshálózat - kistérségi közlekedésfejlesztés <p>A megye két megyei jogú városának, mint kiemelt munkaerő vonzasközpontban az elérhetőségének biztosítása, valamint a tíz város elérhetőségét, mint térségi munkaerő központok elérhetőségének biztosítása.</p>
<p><i>f) Indikátorok meghatározása.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - A fejlesztéssel érintett útvonalak hossza - A centrumok elérési idejének csökkenése - A közösségi közlekedést igénybe vevők számának növekedése - Megtakarított utazási idő a városi és elővárosi nem kötöttpályás közlekedés fejlesztett szakaszaihoz kapcsolódóan - a földút-javítás és földút-kiépítés hosszai, km-ben
<p><i>g) Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban.</i></p> <p><i>Az operatív programok tartalma nem végleges, ezért az intézkedések pontos illeszkedését jelenlegi állapot szerint még nem lehet meghatározni.</i></p>	<p>1. Közúti fejlesztések</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 1.3. A munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 1.4. A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése</p> <p>TOP 2.1. A városi környezet területileg koncentrált környezettudatos megújítása</p> <p>TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 5.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése</p> <p>TOP 5.2. Helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva</p> <p>IKOP 1. Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása</p> <p>IKOP 2. Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi úti elérhetőség javítása</p> <p>IKOP 3. Regionális közúti elérhetőség és közlekedésbiztonság</p> <p>IKOP 4. Elővárosi, regionális vasúti elérhetőség és energiahatékonyság</p> <p>IKOP 5. Fenntartható városi közlekedésfejlesztések</p> <p>2. Vasúti közlekedés</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 1.3. A munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló</p>

	<p>közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 1.4.A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése</p> <p>TOP 2.1. A városi környezet területileg koncentrált környezettudatos megújítása</p> <p>TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 5.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése</p> <p>TOP 5.2. Helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva</p> <p>IKOP 1. Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása</p> <p>IKOP 2. Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi úti elérhetőség javítása</p> <p>IKOP 3. Regionális közúti elérhetőség és közlekedésbiztonság</p> <p>IKOP 4. Elővárosi, regionális vasúti elérhetőség és energiahatékonyság</p> <p>IKOP 5. Fenntartható városi közlekedésfejlesztések</p> <p>3. Vízi közlekedés</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 1.3. A munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 1.4.A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése</p> <p>TOP 2.1. A városi környezet területileg koncentrált környezettudatos megújítása</p> <p>TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 5.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése</p> <p>TOP 5.2. Helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva</p> <p>IKOP 1. Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása</p> <p>IKOP 2. Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi úti elérhetőség javítása</p> <p>IKOP 3. Regionális közúti elérhetőség és közlekedésbiztonság</p> <p>IKOP 4. Elővárosi, regionális vasúti elérhetőség és energiahatékonyság</p> <p>IKOP 5. Fenntartható városi közlekedésfejlesztések</p> <p>4. Légi közlekedés</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 1.3. A munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 1.4.A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése</p> <p>TOP 2.1. A városi környezet területileg koncentrált környezettudatos megújítása</p> <p>TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 5.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése</p> <p>TOP 5.2. Helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva</p> <p>IKOP 1. Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása</p> <p>IKOP 2. Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi úti elérhetőség javítása</p> <p>IKOP 3. Regionális közúti elérhetőség és közlekedésbiztonság</p> <p>IKOP 4. Elővárosi, regionális vasúti elérhetőség és energiahatékonyság</p> <p>IKOP 5. Fenntartható városi közlekedésfejlesztések</p> <p>5. Kerékpáros közlekedés</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 1.3. A munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 1.4.A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése</p>
--	--

	<p>TOP 2.1. A városi környezet területileg koncentrált környezettudatos megújítása TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés TOP 5.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése TOP 5.2. Helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva IKOP 1. Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása IKOP 2. Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi úti elérhetőség javítása IKOP 3. Regionális közúti elérhetőség és közlekedésbiztonság IKOP 4. Elővárosi, regionális vasúti elérhetőség és energiahatékonyság IKOP 5. Fenntartható városi közlekedésfejlesztések</p> <p>6. A centrumok elérhetősége Tervezett források: TOP 1.3. A munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés TOP 1.4. A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése TOP 2.1. A városi környezet területileg koncentrált környezettudatos megújítása TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés TOP 5.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése TOP 5.2. Helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva IKOP 1. Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása IKOP 2. Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi úti elérhetőség javítása IKOP 3. Regionális közúti elérhetőség és közlekedésbiztonság IKOP 4. Elővárosi, regionális vasúti elérhetőség és energiahatékonyság IKOP 5. Fenntartható városi közlekedésfejlesztések</p>
<p><i>h) A lebonyolításban közreműködő szereplők és ezek felelősségi körének beazonosítása (az eltérő prioritás tartalom kapcsán javasolt az egyes szervezetek ennek megfelelő differenciált megjelenítése, bemutatása).</i></p>	<p>Közlekedési szervezetek Helyi önkormányzatok Kamarák, szakmai érdekképviseleti szervezetek Terület- és gazdaságfejlesztési intézmények</p>

3.4. A környezet megújítása, a kultúra támogatása, az életminőség javítása

<p>a) A prioritás száma, megnevezése.</p>	<p>4. prioritás: A környezet megújítása, a kultúra támogatása, az életminőség javítása</p>
<p>b) A prioritás indoklása, és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz.</p>	<p>A megye kedvező környezeti adottságainak funkcionális hasznosítása, a környezeti elemek beépítése a gazdasági funkciókba, a vállalkozások kapacitásának megújításába (turizmus, helyi nyersanyagokra épülő termelés), a környezettudatos életmód és fogyasztás terjesztése, ezek közvetítőrendszereinek támogatása (termelői piacok, „megyericumok” katasztere). (Szigetköz, Hanság, Sokoróalja, Fertő tó környéke, Pannonhalmi dombvidék). Ellátási (energia, nyersanyag) rendszerek lokális megoldása.</p> <p>Környezet, táj, település, emberi és kulturális értékek megóvása, a természeti erőforrások hasznosítási előfeltételeinek kidolgozása (megyei kataszter és hasznosítási terv), műemléki felújítási igények számbavétele, felújítási programok integrálása a térségközponti és térségi fejlesztésekbe, a Natura 2000 hálózat felülvizsgálata, azok szakszerű újrahasznosítása (megye egész területe). Értékalapú, fenntartható hasznosítás feltételeinek kidolgozása.</p> <p>Az egészségügy, az életminőség fejlesztése a természeti, táji, kulturális és települési értékek megóvásával, azok folyamatos fejlesztésével, élhető európai otthon biztosítása az itt élők és ide költözők számára, törekvés a társadalmi felzárkóztatásra, az egészséges társadalom megvalósítására (prevenciók, életminőség javítását elősegítő programok; aktív, egészséges, összetartó helyi közösségek fejlesztését támogató programok; aktív szabadidő-eltöltés, egészségipari infrastruktúra-fejlesztés; az idősek és hátrányos helyzetben élők életminőségének javítása).</p> <p>A megye gazdag termál- és gyógyvízkészletének, geotermikus adottságainak hasznosítására alapozva az egészség megőrzését és helyreállítását, a rekreációt, az egészségtudatos életmódot támogató szolgáltató és termelő iparágak kialakítása. Beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségi állapot egyenlőtlenségeinek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra. Sopronban, Mosonmagyaróváron és Győrben az egészség-kultúra-innováció hármas prioritás nemcsak az érintett városok, hanem vonzáskörzetük számára is munkahelyeket és fejlődést eredményezhet (de más centrumokban is támogatandók) az egészséggazdaság fejlesztésére irányuló törekvések.</p>
<p>c) A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz (a célkitűzés és beruházási prioritás megnevezése, a kapcsolódás rövid szöveges bemutatása).</p>	<p>(5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és -kezelés ügyének támogatása (6) környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (11) az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása</p> <p>A környezeti feltételek javításával előmozdíthatók az éghajlatváltozás káros következményeinek csökkentése, biztosíthatóvá válnak az erőforrások hatékonyabb felhasználása és mindezekkel együtt a rendelkezésre álló intézményi</p>

	kapacitások szervezettebb integrációja megvalósulhat a fejlesztések érdekében.
<i>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</i>	A településhálózat és az infrastrukturális rendszerek adottságainak bővítése a környezeti állapotok megóvásával
<i>Kapcsolódó megyei specifikus cél:</i>	Timaffy László specifikus fejlesztési cél
<i>d) A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények azonosítása.</i>	A területfejlesztési szereplők részéről megfogalmazott projektötletek közül a megvalósítani javasolt –már ismert – konkrét ágazati fejlesztési igényeket a tárgyi területfejlesztési program függelékei tartalmazzák (különösen a 5. számú GINOP, a 6. számú KEHOP és 10. számú VP, valamint a 13-15. számú – határmenti programos – függelékek).
<i>e) A prioritás keretében tervezett intézkedések szöveges bemutatása (intézkedésenkénti bontásban: tématerület bemutatása, esetleges területi relevancia rögzítése, potenciális kedvezményezett kör nevesítése, kiemelt- vagy nagyprojektek relevanciája).</i>	<p>1. A környezeti adottságok hasznosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - a környezeti potenciál hasznosítása - zöldgazdaság - energiagazdálkodás <p>A megye környezetileg érzékeny területei.</p> <p>2. Táj, település, ember</p> <ul style="list-style-type: none"> - a környezeti állapot javítása - a települések értékmegóvása - a víz mint erőforrás <p>A 2000 főnél népesebb települések szennyvíztisztító rendszerének kiépítése, ez alatti népességű települések alternatív szennyvíztisztító rendszerének kialakítása vagy arra való felkészülés. „Mintamodell” létesítése. A megye periférikus térségeiben lévő kis települések (1000 fő alattiak) hangsúlyozottabb fejlesztési, azok táj, település értékeinek megóvása. (Meggfontolandó azonban, hogy működésük gazdaságos-e.) Az öntözött mezőgazdasági területek arányának növelése.</p> <p>3. Az életminőség javítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - a hátrányban, fogyatékkal élők, valamint az idősek életminőségének javítása, az ellátórendszereinek fejlesztése - az egészségügyi ellátás fejlesztése, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőtlenségeinek csökkentése, egészséggazdaság fejlesztések, rekreációs gyógyászati központok kialakítása; prevenció, az életminőség javítását elősegítő programok; aktív, egészséges, összetartó helyi közösségek fejlesztését támogató programok, aktív szabadidő-eltöltést elősegítő fejlesztések - a művészeti nevelés támogatása; közgyűjtemények infrastrukturális fejlesztése, közösségi kezdeményezések támogatása; szemléletformálás <p>egészségügyi centrum fejlesztése, egészséges életmód elősegítése</p> <p>A települési értékek megóvása, azok feltérképezése, rendszerezése, olyan központok létesítése, amelyek ezen értékeket gondozzák. A tájházak védelme, megóvása az önkormányzatok és civil szervezetek bevonásával hangsúlyozottan érvényesül, főként a megye hátrányos helyzetű kistelepüléseiben (1000 fő alatt).</p>
<i>f) Indikátorok meghatározása.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A megtakarított energiamennyiség - Új vagy felújított lakások száma - Jobb lakhatási körülmények között élő háztartások száma - A támogatott új közszolgáltatásokat igénybe vevő lakosok száma a fejlesztett / megújított településrészekén - A támogatott létesítmények fejlesztése által érintett lakosok

	<p>száma</p> <ul style="list-style-type: none"> - Üvegházhatású gázok becsült csökkenése CO2 egyenértéken - Szociális városrehabilitációs programmal érintett településen élőlakosok száma - Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények fejlesztése által érintett lakosok száma - A fejlesztéssel érintett intézményeket igénybe vevők száma - Az öntözött mezőgazdasági területek nagysága és aránya
<p><i>g) Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban.</i></p> <p><i>Az operatív programok tartalma nem végleges, ezért az intézkedések pontos illeszkedését jelenlegi állapot szerint még nem lehet meghatározni.</i></p>	<p>1. A környezeti adottságok hasznosítása</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 1.4.A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése</p> <p>TOP 2.1. A városi környezet területileg koncentrált környezettudatos megújítása</p> <p>TOP 2.2. Települési fenntartható környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések</p> <p>TOP 2.3. Kulturális és természeti örökségre alapozott vonzerőfejlesztés</p> <p>TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 3.2. A települési önkormányzati infrastruktúra létesítmények az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiai felhasználás támogatása</p> <p>TOP 4.1. Egészségügyi alapellátás és az önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése</p> <p>TOP 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése</p> <p>TOP 4.3. A közszolgáltatások jobb elérhetőségének feltételei</p> <p>TOP 4.4. Az épített környezet fejlesztése</p> <p>TOP 5.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése</p> <p>TOP 5.2. Helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva</p> <p>TOP 6.3. A társadalmi befogadás erősítését szolgáló helyi szintű komplex program</p> <p>TOP 6.4. A helyi identitás és kohézió erősítése</p> <p>KEHOP</p> <p>EFOP 1. Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén</p> <p>EFOP 2. Befogadó társadalom</p> <p>EFOP 3. . Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében</p> <p>EFKOP 4. Gyarapodó tudástőke</p> <p>VP 4. A mezőgazdasághoz és az erdészethez kapcsolódó ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása</p> <p>VP 5. Az erőforrás hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatokban</p> <p>VP 6. A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben</p> <p>2. Táj, település, ember</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 1.4.A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése</p> <p>TOP 2.1. A városi környezet területileg koncentrált környezettudatos megújítása</p>

	<p>TOP 2.2. Települési fenntartható környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések</p> <p>TOP 2.3. Kulturális és természeti örökségre alapozott vonzerőfejlesztés</p> <p>TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 3.2. A települési önkormányzati infrastruktúra létesítmények az energiahatékonyság növelése és a megújuló energetikai felhasználás támogatása</p> <p>TOP 4.1. Egészségügyi alapellátás és az önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése</p> <p>TOP 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése</p> <p>TOP 4.3. A közszolgáltatások jobb elérhetőségének feltételei</p> <p>TOP 4.4. Az épített környezet fejlesztése</p> <p>TOP 5.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése</p> <p>TOP 5.2. Helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva</p> <p>TOP 6.3. A társadalmi befogadás erősítését szolgáló helyi szintű komplex program</p> <p>TOP 6.4. A helyi identitás és kohézió erősítése</p> <p>KEHOP</p> <p>EFOP 1. Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén</p> <p>EFOP 2. Befogadó társadalom</p> <p>EFOP 3. . Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében</p> <p>EFKOP 4. Gyarapodó tudástőke</p> <p>VP 4. A mezőgazdasághoz és az erdészethez kapcsolódó ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása</p> <p>VP 5. Az erőforrás hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatokban</p> <p>VP 6. A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben</p> <p>3. Az életminőség javítása</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 1.4.A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése</p> <p>TOP 2.1. A városi környezet területileg koncentrált környezettudatos megújítása</p> <p>TOP 2.2. Települési fenntartható környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések</p> <p>TOP 2.3. Kulturális és természeti örökségre alapozott vonzerőfejlesztés</p> <p>TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 3.2. A települési önkormányzati infrastruktúra létesítmények az energiahatékonyság növelése és a megújuló energetikai felhasználás támogatása</p> <p>TOP 4.1. Egészségügyi alapellátás és az önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése</p> <p>TOP 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése</p> <p>TOP 4.3. A közszolgáltatások jobb elérhetőségének feltételei</p> <p>TOP 4.4. Az épített környezet fejlesztése</p>
--	---

	<p>TOP 5.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése TOP 5.2. Helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva TOP 6.3. A társadalmi befogadás erősítését szolgáló helyi szintű komplex program TOP 6.4. A helyi identitás és kohézió erősítése KEHOP EFOP 1. Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén EFOP 2. Befogadó társadalom EFOP 3. . Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében EFKOP 4. Gyarapodó tudástőke VP 4. A mezőgazdasághoz és az erdészethez kapcsolódó ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása VP 5. Az erőforrás hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatokban VP 6. A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben</p>
<p><i>h) A lebonyolításban közreműködő szereplők és ezek felelősségi körének beazonosítása (az eltérő prioritás tartalom kapcsán javasolt az egyes szervezetek ennek megfelelő differenciált megjelenítése, bemutatása).</i></p>	<p>Helyi önkormányzatok Környezetvédelmi, vízügyi szervezetek Egészségügyi, szociális, oktatási-nevelési, illetve közgyűjteményi intézmények Kamarák, szakmai érdekképviseleti szervezetek Terület- és gazdaságfejlesztési intézmények Civil szervezetek A vidékfejlesztésben érintett HACS-ok</p>

3.5. A MEGYE BELSŐ KOHÉZIÓJÁNAK ERŐSÍTÉSE

<p>a) A prioritás száma, megnevezése.</p>	<p>5. prioritás: A megye belső kohéziójának erősítése</p>
<p>b) <i>A prioritás indoklása, és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz.</i></p>	<p>A megye térszerkezetében kettősség figyelhető meg. A nagyvárosok és azok környezete kimondottan fejlett, mivel a gazdasági potenciál itt koncentrálódik, de még nem alakult ki a nagyközpontok és vonzáskörzetük összehangolt fejlesztése, így az erőforrások megoszlanak, azok koncentrációja kevésbé érvényesül. Ellenpontként áll a megye középső része, a Rábaköz, valamint néhány, a centrumoktól távolabb lévő mikro térség (Tóköz, Bakonyalja, Sokoró vidéke, Répce mente), ahol a hátrányos helyzet a jellemző, a gazdasági funkciók hiányosak, a népesség elöregedése megindult, a települések kapcsolata a központokkal gyenge, maguk a települések is fokozatosan leépülnek.</p> <p>Ezt a kettősséget a fejlesztésekkel célszerű mérsékelni, egyrészt a nagyvárosi agglomerációs folyamatok és a gazdasági funkcióterítés, valamint a település és a központ kapcsolatainak, ill. a szomszédos települések kooperációját elősegítő, egymás közötti kapcsolatainak javításával, másrészt az elmaradott, hátrányos helyzetű kistérségek, településhalmazok megújításának támogatásával, a meglévő gazdasági, társadalmi, emberi, települési erőforrások feltárásával és újszerű hasznosításával. A megye belső kohézióját tehát úgy javíthatjuk, ha a nagyvárosok funkcióit gyarapítjuk, egyben azok elérhetőségét biztosítjuk, valamint megteremtjük a leszakadó – értékes adottságokkal rendelkező – táji, térségi település-együttesek helyzetének stabilitását, valamint felzárkózását.</p> <p>A megye belső kohéziójának erősítése fejezetben a mezőgazdaság, a halászat, a vadászat a tájegységre jellemző hagyományainak megőrzésével, valamint összekapcsolásuk a turizmus fejlesztésével, a területek munkaerő megtartó képességét jelentősen növelheti.</p>
<p>c) <i>A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz (a célkitűzés és beruházási prioritás megnevezése, a kapcsolódás rövid szöveges bemutatása).</i></p>	<p>(3) a KKV-k, a mezőgazdasági és a halászati ágazatok versenyképességének javítása (6) környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és a kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban (8) a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (10) beruházások az oktatás, készségfejlesztés és élethosszig tartó tanulás területén (11) az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása</p> <p>A megye területi különbségei csökkentésével a KKV-k helyzetbe hozhatók, a mezőgazdaság versenyképessége javítható. A környezeti erőforrások új típusú hasznosítása a prioritás keretében kifejezésre kerül. Az belső kohézió javításának fontos feltétele a közlekedési rendszerek hatékonyabb működése, amely hozzájárul a foglalkoztatás javításához, a munkaerő mobilitásához.</p> <p>A prioritás keretében javul az életminőség, amely a társadalmi</p>

	befogást elősegíti, ennek keretében oktatások, képzési programok valósulnak meg, amelyek erősítik a gazdasági szerkezet megújítását.
<i>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</i>	A megye belső kohéziójának és interregionális kapcsolatainak erősítése
<i>Kapcsolódó megyei specifikus cél:</i>	Göcsei Imre specifikus fejlesztési cél
<i>d) A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények azonosítása.</i>	A területfejlesztési szereplők részéről megfogalmazott projektötletek közül a megvalósítani javasolt –már ismert – konkrét ágazati fejlesztési igényeket a tárgyi területfejlesztési program függelékei tartalmazzák (különösen a 5. számú GINOP, a 6. számú KEHOP és 10. számú VP, valamint a 13-15. számú – határmenti programos – függelékek).
<i>e) A prioritás keretében tervezett intézkedések szöveges bemutatása (intézkedésenkénti bontásban: tématerület bemutatása, esetleges területi relevancia rögzítése, potenciális kedvezményezett kör nevesítése, kiemelt- vagy nagyprojektek relevanciája).</i>	<p>1. Rábaköz Fejlesztési Program A 64 települést magában foglaló – táji és települési jellemzőkben, valamint történelmi, néprajzi, de termelési kultúrában is sajátos karaktert mutató – térség önmagában is belső ellentmondásokat hordoz. A térség három városa más és más vonatkozásban formálja mikrotérségeit, a tartós gazdasági vákuum következtében a gazdasági szerkezet nem kiegyensúlyozott, miközben számos értékes jövőt alakító adottsággal rendelkezik. A Rábaköz a megye és egyben az ország sajátos táji települési és gazdasági egysége, nagy természeti értékekkel, kedvező mezőgazdasági adottságokkal. A fejlesztésének előkészítettsége biztosított, a programban az önkormányzatok, civil szervezetek és az ott lévő gazdasági szervezetek nagy aktivitást kívánnak mutatni.</p> <p>2. Helyzetbe Hozás Programja A Répce mente, az osztrák határ menti vákuumtérség (84-es úttól nyugatra), a Tóköz vidéke, a Sokoró-alja, a Bakony-alja települései, településhalmazai hátrányos helyzetének javítása (elérhetőség javítása, munkalehetőségek, települési együttműködés ösztönzése, helyi erőforrások hasznosítása, stb.) együttesen kezelhető, de az adott térségekre jellemzően értelmezhető programot kíván meg, szorosan kapcsolódva a többi megyei fejlesztési célhoz. A megye jelzett kistájai, mikrotérségei periférikus helyzetben vannak, nem biztosítottak a centrumok kellő elérhetősége, azok funkciói is szegényesek, egyoldalúak. A fejlesztések járási szintű előkészítése a programokban megjelent, az önkormányzatok, vállalkozások, civil szervezetek kedvezményezettként kapcsolódnak be a mikrotérségi programokba.</p> <p>3. Győri Járműipari körzet Győr és térsége (győri, téti, pannonhalmi járás, valamint a megyehatáron és országhatáron túli területek) ma és a jövőben a magyar, de a közép-európai gazdaság egyik dinamikus csomópontja, amelyben a járműipar a meghatározó, prosperitást jelentő ágazat. A város gazdasága erőteljesen fejlődik, térségi kapcsolatai szerteágazóak, népességvonzása kiemelkedő, így szükséges programba rendezni a fejlesztési irányokat, erősítve a rendelkezésre álló potenciálokat. Győr és térsége, amely legalább három járást (Győr, Pannonhalma, Tét) közvetlenül és további két járást (Mosonmagyaróvár, Csorna) közvetetten érint, meghatározó bázisa a megyében és az országnak is. A járműipar meghatározó bázisa, amely összeszerelő üzemekre és több száz beszállító</p>

	<p>épül. A körzet komplex kezelése kívánatos, amely a gazdasági bázis mellett a munkaerő képzése, folyamatos továbbképzése, a vállalkozások innovatív potenciáljának javítása, valamint a munkaerő mobilitás közlekedési rendszerének folyamatos fejlesztési kívánatos.</p> <p>4. Centrumok és térségük integrációja</p> <p>Sopron, Mosonmagyaróvár, valamint a megye kisvárosai és mikroközpontjai térszervező funkcióinak erősítése, azokhoz kapcsolódó eszközrendszerek támogatása, a helyi igényekhez igazodó fejlesztések ösztönzése, az újszerű város és vidék kapcsolati rendszer támogatása, beépülve a városok által készített Integrált Településfejlesztési Stratégiába (ITS), támogatva az egyes városok és térségeik együttes fejlesztést, annak összehangolását.</p> <p>A megye 12 városa és további mikrotérségi központja biztosítja a munkaerő foglalkoztatását, hozzájárul a fogyasztási terek kialakításához, továbbá szervező központjai az adott térségeinek. Ezen központok funkcióinak bővítése, azok megújítása, hálózatba szervezése, valamint a centrumok elérhetőségének javítása nagymértékben hozzájárul a megye területi különbségeinek csökkentéséhez, a munkaerő mozgásának javításához, egyben az életkörülmények kiegyensúlyozottabbá tételéhez.</p>
<p>f) <i>Indikátorok meghatározása.</i></p>	<p>- A fejlesztések száma - A fejlesztéssel érintett lakosok száma</p>
<p>g) <i>Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban.</i></p> <p><i>Az operatív programok tartalma nem végleges, ezért az intézkedések pontos illeszkedését jelenlegi állapot szerint még nem lehet meghatározni.</i></p>	<p>1. Rábaköz Fejlesztési Program</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 2.1. A városi környezet területileg koncentrált környezettudatos megújítása TOP 2.2. Települési fenntartható környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés TOP 3.2. A települési önkormányzati infrastruktúra létesítmények az energiahatékonyság növelése és a megújuló energetikai felhasználás támogatása TOP 4.3. A közszolgáltatások jobb elérhetőségének feltételei TOP 5.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése TOP 5.2. Helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva TOP 6.3. A társadalmi befogadás erősítését szolgáló helyi szintű komplex program TOP 6.4. A helyi identitás és kohézió erősítése GINOP 1. Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése GINOP 2. Tudásgazdaság fejlesztése GINOP 3. Infokommunikációs fejlesztések GINOP 4. Természeti és kulturális erőforrások megőrzése, az örökségi helyszínek hasznosításán és az energiahatékonyság növelésén keresztül</p> <p>2. Helyzetbe Hozás Programja</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 2.1. A városi környezet területileg koncentrált környezettudatos megújítása TOP 2.2. Települési fenntartható környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés TOP 3.2. A települési önkormányzati infrastruktúra létesítmények</p>

	<p>az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiai felhasználás támogatása</p> <p>TOP 4.3. A közszolgáltatások jobb elérhetőségének feltételei</p> <p>TOP 5.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése</p> <p>TOP 5.2. Helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva</p> <p>TOP 6.3. A társadalmi befogadás erősítését szolgáló helyi szintű komplex program</p> <p>TOP 6.4. A helyi identitás és kohézió erősítése</p> <p>GINOP 1. Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése</p> <p>GINOP 2. Tudásgazdaság fejlesztése</p> <p>GINOP 3. Infokommunikációs fejlesztések</p> <p>GINOP 4. Természeti és kulturális erőforrások megőrzése, az örökségi helyszínek hasznosításán és az energiahatékonyság növelésén keresztül</p> <p>3. Győri Járműipari körzet</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 2.1. A városi környezet területileg koncentrált környezettudatos megújítása</p> <p>TOP 2.2. Települési fenntartható környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések</p> <p>TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 3.2. A települési önkormányzati infrastruktúra létesítmények az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiai felhasználás támogatása</p> <p>TOP 4.3. A közszolgáltatások jobb elérhetőségének feltételei</p> <p>TOP 5.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése</p> <p>TOP 5.2. Helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva</p> <p>TOP 6.3. A társadalmi befogadás erősítését szolgáló helyi szintű komplex program</p> <p>TOP 6.4. A helyi identitás és kohézió erősítése</p> <p>GINOP 1. Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése</p> <p>GINOP 2. Tudásgazdaság fejlesztése</p> <p>GINOP 3. Infokommunikációs fejlesztések</p> <p>GINOP 4. Természeti és kulturális erőforrások megőrzése, az örökségi helyszínek hasznosításán és az energiahatékonyság növelésén keresztül</p> <p>4. Centrumok és térségük integrációja</p> <p>Tervezett források:</p> <p>TOP 2.1. A városi környezet területileg koncentrált környezettudatos megújítása</p> <p>TOP 2.2. Települési fenntartható környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések</p> <p>TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés</p> <p>TOP 3.2. A települési önkormányzati infrastruktúra létesítmények az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiai felhasználás támogatása</p> <p>TOP 4.3. A közszolgáltatások jobb elérhetőségének feltételei</p> <p>TOP 5.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése</p> <p>TOP 5.2. Helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva</p> <p>TOP 6.3. A társadalmi befogadás erősítését szolgáló helyi szintű komplex program</p> <p>TOP 6.4. A helyi identitás és kohézió erősítése</p>
--	--

	<p>GINOP 1. Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése GINOP 2. Tudásgazdaság fejlesztése GINOP 3. Infokommunikációs fejlesztések GINOP 4. Természeti és kulturális erőforrások megőrzése, az örökségi helyszínek hasznosításán és az energiahatékonyság növelésén keresztül</p>
<p><i>h) A lebonyolításban közreműködő szereplők és ezek felelősségi körének beazonosítása (az eltérő prioritás tartalom kapcsán javasolt az egyes szervezetek ennek megfelelő differenciált megjelenítése, bemutatása).</i></p>	<p>Helyi önkormányzatok Kamarák, szakmai érdekképviseleti szervezetek Terület- és gazdaságfejlesztési intézmények Civil szervezetek A vidékfejlesztésben érdekelt HACCS-ok</p>

3.6. A MEGYE- ÉS ORSZÁGHATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS FEJLESZTÉSE

<p>a) A prioritás száma, megnevezése.</p>	<p>6. prioritás: A megye- és országhatáron átnyúló együttműködés fejlesztése</p>
<p>b) A prioritás indoklása, és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz.</p>	<p>Az Ausztriával és Szlovákiával, valamint Vas, Veszprém és Komárom-Esztergom megyékkel határos Győr-Moson-Sopron helyzete sajátos, mivel fejlődése – földrajzi adottságaira tekintettel – elválaszthatatlan a határai túloldalán található szereplőkkel történő együttműködéstől. Ennek oka egyrészt abban keresendő, hogy a megye térszerkezeti szempontból meghatározó települései (Győr, Mosonmagyaróvár, Sopron) határtérségben fekszenek, vonzásokörzetük csonka (Soproné extrém mértékben az), ezért fejlődésük alapvető feltétele a területi potenciál kihasználását lehetővé tevő funkcionális vonzásokörzetek rehabilitációja. Másrészt a megye Közép-Európa legdinamikusabban fejlődő várostérségéhez (CENTROPE) tartozik, amelynek meghatározó szereplői (Bécs és Pozsony) közvetlenül is hatással vannak mindazon területileg értelmezhető folyamatokra, amelyek a megye további sorsát befolyásolják.</p> <p>Meg kell továbbá említeni, hogy közlekedés-földrajzi és városhálózati adottságai miatt a megye erősen kötődik a határ túloldalán található pólusvárosokhoz, azok térszervező hatásai a megye jelentős részén érezhetőek, ez több határhoz közeli településen agglomerációs hatásokkal is kiegészül. Mindez szoros és tartalmas határon átnyúló együttműködésre predesztinálja a megyei szereplőket. Elérhetőségét szlovák-magyar viszonylatban nagyban befolyásolja a Duna, mint határfolyó, ahol a folyón való átkelés lehetősége, ennek jövőbeni fejlesztése a kapcsolati térpályákat is újrarajzolja. A magyar-osztrák viszonylatban (egy rövidebb határszakaszon) a Fertő tó hasonló „akadályt” képez a kapcsolatok elmélyítésében. A szomszédos hazai megyékkel elsősorban gazdasági, közlekedési és turisztikai területen szoros a kapcsolat. A Komárom-Esztergom megyével közösen alapított Szigetköz – Felső-Duna mente Térségi Fejlesztési Tanács intézményesült formában is eszköze az együttműködésnek. A Vassal, Zalával és további 3 dél-dunántúli megyével együtt létrehozott M9 Térségi Fejlesztési Tanács a közlekedés területén ad keretet a közös területfejlesztési munkának.</p> <p>A határon átnyúló kapcsolatok erősítésében fontos szerepe van a szomszédos Csallóköz és Mátyusföld magyar népességének (szlovák relációban), a burgenlandi német, horvát és magyar közösségnek (osztrák relációban), valamint a megye területét érintő EGTC-k (Arrabona EGTC, Rába-Duna-Vág EGTC) tevékenységének.</p> <p>Foglalkozni kell az új határátmenti utakkal érintett határmenti települések életvitelére gyakorolt műszaki, gazdasági és társadalomlélektani hatásokkal, ill. ezek megfelelő kezelésével is.</p>
<p>c) A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz (a célkitűzés és</p>	<p>A prioritáson belül tervezett fejlesztések a határon átnyúló együttműködési programok keretében valósulhatnak meg. Az ATHU és SKHU határon átnyúló együttműködési programokon belül az alábbi tematikus célkitűzések kerültek kiválasztásra (zárójelben jelölve az érintett határon átnyúló együttműködési program):</p>

<p><i>beruházási prioritás megnevezése, a kapcsolódás rövid szöveges bemutatása).</i></p>	<p>(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése; (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása; (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban; (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása; (11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás. A prioritáson belül megfogalmazott intézkedésekben eltérő súllyal jelennek meg az egyes tematikus célkitűzések. A megye- és országhatáron átnyúló együttműködések elsősorban a 11. tematikus célkitűzéshez kapcsolódnak. Kiemelt jelentőségű ezentúl a 6. és 7. célkitűzés is. Az együttműködési programokban ki nem választott tematikus célkitűzéseken kívül komoly jelentősége van a megye együttműködésben megvalósuló fejlesztései szempontjából az alábbi célkitűzéseknek is: (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése; (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem; (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében. A prioritás szempontjából kiegészítő szerepe van az alábbi célkitűzéseknek: (4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban; (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása. A megye határon átnyúló együttműködéseinek fejlesztése szempontjából elhanyagolható a jelentősége az alábbi tematikus célkitűzésnek: (2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása.</p>
<p><i>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</i></p>	<p>A megye belső kohéziójának és interregionális kapcsolatainak erősítése</p>
<p><i>Kapcsolódó megyei specifikus cél:</i></p>	<p>Esterházy János specifikus fejlesztési cél</p>
<p><i>d) A prioritáshoz kapcsolódó ágazati fejlesztési igények azonosítása.</i></p>	<p>A határon átnyúló együttműködések fejlesztésére irányuló prioritás integrált, komplex fejlesztési csomagokat tartalmaz, melyekben a különböző ágazati fejlesztési igények nagyjából azonos arányban jelennek meg. A határ menti regionális és a határon átnyúló vonzáskörzeti programcsomagokban a GINOP-hoz, az EFOP-hoz és a TOP-hoz tartozó ágazati igények kerültek megfogalmazásra a legnagyobb számban. A határ menti mikrotérségi programcsomagokban a VP-hez és a KEHOP-hoz tartozó ágazati igények kerültek megfogalmazásra a legnagyobb számban. A területfejlesztési szereplők részéről megfogalmazott projektötletek közül a megvalósítani javasolt konkrét fejlesztési igényeket a tárgyi területfejlesztési program 13-16. számú, a magyar-osztrák és magyar-szlovák határmenti programokra</p>

<p>e) A prioritás keretében tervezett intézkedések szöveges bemutatása (intézkedésenkénti bontásban: tématerület bemutatása, esetleges területi relevancia rögzítése, potenciális kedvezményezett kör nevesítése, kiemelt- vagy nagyprojektek relevanciája).</p>	<p>vonatkozó függelékei tartalmazzák.</p> <p><u>Határon átnyúló, területi együttműködések</u></p> <p>1. Közép-Európai nagytérségi együttműködés (Centrope)</p> <ul style="list-style-type: none"> - a humántőke fejlesztése, a tudásrégió megteremtése, a kulturális és turisztikai kínálat kiaknázása - infrastruktúrális hálózatok (pl. TEN-T) fejlesztése <p>2. Országhatár menti együttműködések</p> <ul style="list-style-type: none"> - az elérhetőség javítása, infrastruktúrális fejlesztések <ul style="list-style-type: none"> > Győr vonzaskörzetének határon átnyúló funkcióerősítése > Mosonmagyaróvár térségének kapcsolódása a pozsonyi agglomeráció potenciáljához > Sopron vonzaskörzetének határon átnyúló funkcióerősítése - Európai Területi Együttműködési Csoportosulások (ETT-k) <ul style="list-style-type: none"> > Az RDV térség határon átnyúló fejlesztése > A Fertő térség határon átnyúló fejlesztése > Az Arrabona térség határon átnyúló fejlesztése <p>3. Megyehatár menti együttműködések</p> <ul style="list-style-type: none"> - gazdasági együttműködések erősítése <ul style="list-style-type: none"> > megyehatáron átnyúló munkaerő-piaci kapcsolatok, munkaerő-piaci áramlás segítése; > turisztikai desztinációk, turisztikai tengelyek beazonosítása) - környezeti és infrastruktúrális hálózatok összekapcsolása <ul style="list-style-type: none"> > határtérségeket megfelelően összekapcsoló közlekedési rendszerek – pl. migráció, munkaerőpiaci áramlás, foglalkoztatottság érdekében > egy ökoszisztémát alkotó, elválasztott területek integrált kezelése (pl. közlekedés, környezetvédelem, erőforrás-gazdálkodás) > természetvédelmi és kulturális értékek összehangolt hasznosítása. - intézményi együttműködések és kapacitások bővítése <ul style="list-style-type: none"> > határ menti közösségek, a lakosság, a civil szféra, illetve az oktatási és kulturális intézmények kapcsolatfelvételének ösztönzése <p><u>Határon átnyúló fejlesztési szükségletek</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. gazdasági, munkaerőpiaci, szakkézési és innovációs együttműködések; 2. környezetügyi együttműködések; 3. közlekedési rendszerek fejlesztése; 4. funkcionális – településhálózati együttműködések; 5. helyi értékek védelme és fejlesztése; helyi identitás erősítése, értékalapú turizmus támogatása; emberek közötti (people-to-people) együttműködések 6. egyéb intézményi és kapacitásbeli együttműködések <p>A megye határ menti együttműködésekben döntő jelentőségű azoknak a közlekedési tengelyeknek, útvonalaknak, hálózatnak a megújítása, amelyek a nagyközpontokat kötik össze, vagy a</p>
---	--

	<p>megyén keresztül futva különféle attraktivitásokhoz kapcsolódnak (turizmus). Ugyanakkor ezek a hálózatok nagyban hozzájárulnak a győri járműipari körzet kialakításához, vagy Sopron térségi funkcióinak erősítéséhez. Így tehát a megye határmenti kapcsolatai a gazdaság-fejlesztését szolgálják a maguk hálózatos relációinak megújításával.</p> <p>Javasolt együttműködési területek:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. gazdasági együttműködések erősítése (megyehatáron átnyúló munkaerő-piaci kapcsolatok, munkaerő-piaci áramlás segítése; térségközi gazdasági-polgári együttműködések növelése; turisztikai desztinációk, turisztikai tengelyek beazonosítása) 2. környezeti és infrastrukturális hálózatok összekapcsolása (határtérségeket megfelelően összekapcsoló közlekedési rendszerek – pl. migráció, munkaerőpiaci-áramlás, foglalkoztatottság érdekében) 3. egy ökoszisztémát alkotó, elválasztott területek integrált kezelése (pl. közlekedés, környezetvédelem, erőforrás-gazdálkodás) 4. természetvédelmi és kulturális értékek összehangolt hasznosítása 5. intézményi együttműködések és kapacitások bővítése (határ menti közösségek, a lakosság, a civil szféra, illetve az oktatási és kulturális intézmények kapcsolatfelvételének ösztönzése).
<p>f) <i>Indikátorok meghatározása.</i></p>	<p>- A fejlesztések száma - A fejlesztéssel érintett lakosok száma</p>
<p>g) <i>Indikatív forrásallokáció prioritás szinten intézkedésenkénti bontásban.</i></p> <p><i>Az operatív programok tartalma nem végleges, ezért az intézkedések pontos illeszkedését jelenlegi állapot szerint még nem lehet meghatározni.</i></p>	<p>Az intézkedések elsődleges forrásai a határon átnyúló együttműködési programok lehetnek. A fejlesztések megvalósítás során egyes esetekben az ágazati igények magyarországi lábának finanszírozására szolgálhatnak a hazai ágazati OP-k. Az egyes intézkedések után az ágazati OP-k az intézkedésen belül belőltött jelentőségük szerint kerültek felsorolásra.</p> <p>1. Közép-Európai nagytérségi együttműködés (Centrope) Tervezett források: CEF ATHU Határon Átnyúló Együttműködési Program SKHU Határon Átnyúló Együttműködési Program EFOP TOP GINOP KEHOP IKOP, MAHOP, VP</p> <p>2. Országhatár menti együttműködések Tervezett források: ATHU Határon Átnyúló Együttműködési Program SKHU Határon Átnyúló Együttműködési Program KEHOP, VP GINOP, IKOP, TOP EFOP, MAHOP</p> <p>3. Megyehatáron átnyúló együttműködések TOP EFOP GINOP</p>

	IKOP KEHOP VP
<i>h) A lebonyolításban közreműködő szereplők és ezek felelősségi körének beazonosítása (az eltérő prioritás tartalom kapcsán javasolt az egyes szervezetek ennek megfelelő differenciált megjelenítése, bemutatása).</i>	EGTC-k CBC-programok szakmai titkárságai Helyi önkormányzatok Kamarák, szakmai érdekképviseleti szervezetek Terület- és gazdaságfejlesztési intézmények Közszolgáltatók Szakhatóságok Civil szervezetek A vidékfejlesztésben érdekelt HACCS-ok

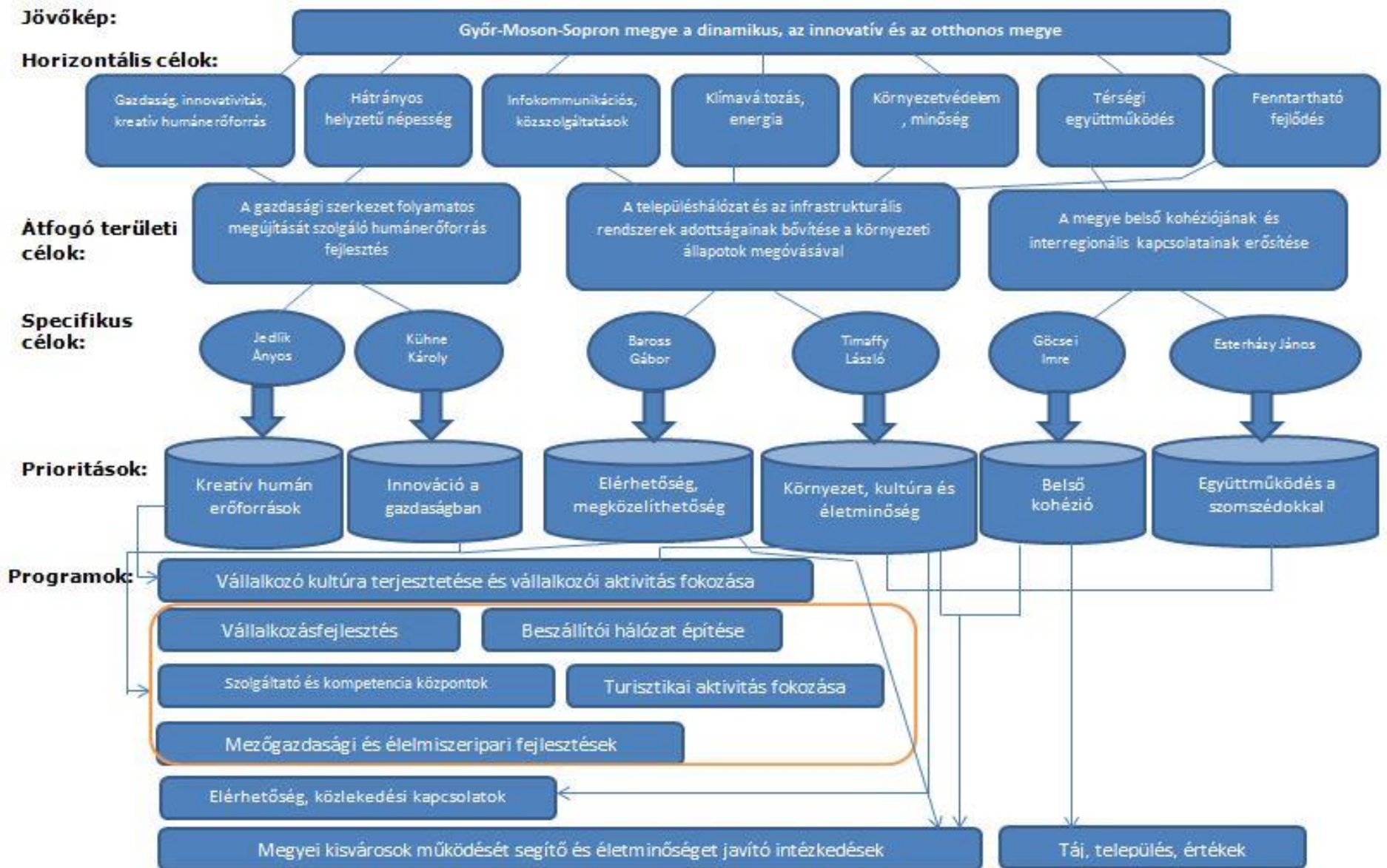
4. A CÉLOK ÉS PRIORITÁSOK KÖZÖTTI KAPCSOLATOK

A megyei területfejlesztési célok egy hierarchikus rendszert alkotnak. A jövőképpen jelenik a megye 2030-ig tartó időszakra vonatkozó víziója. Ezt követi az átfogó célok rendszere, amiben már a megoldások fókuszálása történik meg, egyrészt a gazdaságra, másrészt a településhálózatra és a megyei térszerkezet alakítására vonatkozóan.

A specifikus célok megjelölik a fejlesztés legfontosabb területeit, egyben irányokat szabnak a szereplői aktivitások orientálásának.

A specifikus célokból született prioritások az elsődleges fejlesztési irányokat tömörítik, majd ezek programokban konkretizálódnak, amiket aztán az intézkedések követnek, amelyek jelenthetik a pályázatok alapjait, eligazításait.

A megyei fejlesztési irányok célhierarchiája a fejlesztés logikáját, egyben irányait, de megvalósításhoz vezető utakat is tartalmazza.

5. TERVEZÉSKÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK

A fejezet a tervezéskísérő eljárások (különösen az előzetes programértékelés és a környezeti értékelés) tervezési folyamatra tett hatásait és a végrehajtás várható környezeti, társadalmi és gazdasági hatásait mutatja be oly módon, hogy a hatások kezelésére tett lépések is rögzítésre kerülnek.

A területfejlesztési koncepciók és programok kidolgozásának része az állampolgárok, a tervezéssel érintett területen működő érdekképviseletek, társadalmi szervezetek és vállalkozások tervezésbe való bevonását részletező partnerségi terv, mely a tervezés folyamatában meghatározza

- a) a bevonandó célcsoportot,
- b) az egyes tervezési elemekhez és fázisokhoz kapcsolódó bevonás tervezett eszközeit és részvételi formáit (melynek lehetséges eszközei: kommunikációs kampány, kiállítások, helyi média, tájékoztató kiadványok, állampolgári vélemények gyűjtése, nyilvános fórumok, konferenciák, eseti bizottság, közvélemény-kutatás), valamint
- c) a bevonás céljait.

A partnerségi program a területfejlesztési programok végrehajtása során meghatározza az állampolgárok és a szakmai közösségek részvételének szabályait.

A területfejlesztési programok véleményezésére jogosultak körét ugyancsak a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet tartalmazza. Eszerint a megyei területfejlesztési programot véleményezésre meg kell küldeni az alábbi szervezetek részére:

- Országos Területfejlesztési Érdekegyeztető Fórum;
- miniszterek;
- országos önkormányzati érdekszövetségek;
- érintett térségi fejlesztési tanácsok;
- az érintett megyei önkormányzatok;
- az érintett megyei jogú városok önkormányzata;
- továbbá a szomszédos megyei önkormányzatoknak.

A területfejlesztési program véleményezésére 45 napot kell biztosítani.

A megyei önkormányzat, az általa elfogadott területfejlesztési programot közzéteszi a megyei önkormányzat honlapján, valamint a területfejlesztési programot megküldi a területfejlesztésért felelős miniszternek.

Az 1996. évi, a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló XXI. törvény alapján a megyei közgyűlés és a megye területén működő megyei jogú város(ok) közgyűlése(i) megyei területfejlesztési konzultációs fórumot működtetnek. A megyei területfejlesztési konzultációs fórum előzetesen állást foglal a megyei közgyűlés területfejlesztést érintő ügyeiben. Ennek értelmében jelen dokumentum megyei közgyűlés általi elfogadását megelőzően a megyei területfejlesztési konzultációs fórum megtárgyalja a tervet.

A tervezés során nem készült ex-ante vizsgálat, de a koncepció hatásvizsgálat elkészült, aminek a megállapításai nagyban hozzájárultak a tervezési folyamat megvalósításához.

Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Koncepciójának hatástanulmánya a Koncepció javaslattevő fázisában készült. A hatástanulmány alapját a 218/2009 (X.6.) Korm. rendelet képezte.

A Hatástanulmányban felülvizsgálatra került a Koncepcióban megfogalmazott specifikus célok egymáshoz való illeszkedése, illetve feltárásra kerültek az esetleges környezeti, gazdasági vagy társadalmi ellentmondások. E dokumentum visszacsatolásai alapján lehetőség adódik a jelenlegi tervek módosítására, amennyiben ezekre szükség mutatkozik.

A megye Területfejlesztési Konceptiójának céljai és programjai összevetésre kerültek a Győr-Moson-Sopron fejlődésére várhatóan erős hatással bíró, **szomszédos megyék** fejlesztési dokumentumaival. A vizsgálat során kiderült, hogy a megyével határos hazai megyék (Vas, Veszprém, Komárom-Esztergom) területfejlesztési céljai nem állnak összeütközésben Győr-Moson-Sopron megye céljaival. A megye nemzetközi jelentőségét várhatóan a jövőben is befolyásolja előnyös földrajzi elhelyezkedése és a nemzetközi kezdeményezésekben való részvétele. E pozícióból adódó lehetőségek megfelelő kiaknázásához javasolt az EGTC-k (European Grouping for Territorial Cooperation: Európai Területi Együttműködési Csoportosulás, más néven Európai Területi Társulás – ETT) erősítése és további együttműködések kialakítása.

A fejlesztési célok, a megye 2007-2013. közötti Európai Unió források felhasználása és az elkövetkező fejlesztési ciklus támogatási irányait összevetve kiderült, hogy több tervezett program várhatóan nem fér bele az Európai Unió által támogatott projektek közé. Mindemellett azonban a programok megvalósítására nagy igény mutatkozik a projektgazdától, ezért szerencsés lenne, ha azok megvalósítása hazai forrásokból támogatható lenne (pl. kistelepülések szennyvízkezelése, csatornázása, közlekedés fejlesztési projektek). A megyei önkormányzathoz a területfejlesztési szereplőktől beérkezett ilyen kategóriájú fejlesztési igényeket – a teljesség igénye nélkül – a 17. függelék mutatja be.

A Konceptió **környezeti hatásvizsgálata** alapján jól látható, hogy azon specifikus fejlesztési célok, melyek az infrastruktúra fejlesztését, további építkezést, ipari egységek létrehozását célozzák meg, kis mértékben közvetlenül, vagy közvetetten, de negatív hatással vannak a környezeti elemekre. Ezért a negatív hatások csökkentése érdekében nélkülözhetetlen a megalapozott, a környezeti szempontokat figyelembevevő tervezés, melynek köszönhetően hosszútávon fenntartható infrastruktúra alakítható ki. Az innováció erősítésén keresztül technológiai fejlődés várható, mely a környezetterhelés csökkentéséhez hozzájárulhat. Az innováció mellett fontos hangsúlyt kell fektetni az oktatásra, mely szintén megjelenik a fejlesztési koncepcióban. Környezeti szempontból kiemelő a Timaffy László Specifikus Cél, mely kifejezetten a környezeti adottságok hasznosítását, a táj, település, ember és értékmegővást, illetve az életminőség javítását célozza meg. E célok elérése esetén a környezeti állapot jelentős javulása várható.

A fejlesztési programok **társadalmi szempontú vizsgálata** azt mutatja, hogy a programok általában - közvetlenül vagy közvetetten - pozitívan hatnak a társadalmi folyamatokra. Annak felismerése, hogy az egyénre és közösségekre ható külső és belső erők (megközelíthetőség, egészségügy, munkahelyek, környezet állapota stb.) hogyan határozzák meg a lakosok életszínvonalát, fontos alapja a társadalom fejlesztésének. A programok közül több is mutatja, hogy ez a felismerés megtörtént. Társadalmi szempontból kiemelő a Jedlik Ányos Specifikus Cél, annak humán irányú fejlesztési szemlélete miatt; az életminőség és az egészségi állapot javítását célzó Timaffy László Specifikus Cél; illetve a több helyen is felbukkanó irány, amely a hátrányos helyzetű lakosság helyzetének javítását, a szomszéd megyékkel, régiókkal való együttműködést és a helyi hagyományok, társadalmi értékek megőrzését célozza.

A Területfejlesztési Konceptióban megfogalmazott fejlesztési programok nagy része tartalmaz a **gazdasági teljesítmény növelésére**, és a gazdasági lehetőségek jobb kiaknázására irányuló intézkedéseket. A megye előnyös gazdasági helyzetének megőrzése és a versenyképesség javítása egyben a társadalom jólétére is visszahat. Gazdasági szempontból fontos megemlíteni a kreativitásra és vállalkozásra ösztönző Jedlik Ányos célt, a helyi gazdasági lehetőségekre építeni kívánó Kühne Károly Specifikus Célt, illetve a megye egyenlőtlenségeit kezelni kívánó programokat, amelyek az integráció, az infrastruktúrát és a gazdasági együttműködést fejlesztik. A gazdasági fejlesztés azonban sokszor a környezeti állapot rombolásával jár, amelynek elkerülésére az innováció, megfelelő tervezés és monitoring segítségével elkerülhető vagy minimalizálható.

A Konceptió vizsgálata alapján elmondható, hogy a programok megvalósulása **várhatóan pozitív hatással lesz** a megye gazdasági és társadalmi fejlődésére, illetve hozzájárulhat a környezeti értékek megfelelő hasznosításához. Az esetleges negatív hatások

elkerüléséhez vagy minimalizálásához azonban elengedhetetlen a megfelelő óvintézkedések megtétele, hiszen a megye fejlődése csak akkor lehet hosszútávon fenntartható, amennyiben az a gazdasági, társadalmi és környezeti elemekre egyaránt épít.

6. VÉGREHAJTÁS PARTNERSÉGI PROGRAMJA

A 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet alapján a területfejlesztési koncepciók és programok kidolgozásának része az állampolgárok, a tervezéssel érintett területen működő érdekképviselők, társadalmi szervezetek és vállalkozások tervezésbe való bevonását részletező partnerségi terv, mely a tervezés folyamatában meghatározza

- a) a bevonandó célcsoportot,
- b) az egyes tervezési elemekhez és fázisokhoz kapcsolódó bevonás tervezett eszközeit és részvételi formáit (melynek lehetséges eszközei: kommunikációs kampány, kiállítások, helyi média, tájékoztató kiadványok, állampolgári vélemények gyűjtése, nyilvános fórumok, konferenciák, eseti bizottság, közvélemény-kutatás), valamint
- c) a bevonás céljait.

A partnerségi program a területfejlesztési programok végrehajtása során meghatározza az állampolgárok és a szakmai közösségek részvételének szabályait.

A területfejlesztési programok véleményezésére jogosultak körét ugyancsak a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet tartalmazza. Eszerint a megyei területfejlesztési programot véleményezésre meg kell küldeni az alábbi szervezetek részére:

- miniszterek;
- Központi Statisztikai Hivatal,
- megyei kormányhivatal,
- Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal,
- Országos Atomenergia Hivatal;
- Országos Környezetvédelmi Tanács;
- Magyar Tudományos Akadémia;
- országos önkormányzati érdekszövetségek;
- az érintett térségi fejlesztési tanácsok;
- az érintett megyei önkormányzatok;
- az érintett megyei jogú városok önkormányzata;
- az érintett települési önkormányzatok;
- illetékes környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség,
- illetékes vízügyi hatóság,
- működési területével érintett nemzeti park igazgatóság,
- működési területével érintett vízügyi igazgatóság,
- Nemzeti Környezetügyi Intézet működési területtel érintett területi kirendeltsége

A területfejlesztési program véleményezésére 45 napot kell biztosítani.

A megyei önkormányzat, az általa elfogadott területfejlesztési programot közzéteszi a megyei önkormányzat honlapján, valamint a területfejlesztési programot megküldi a területfejlesztésért felelős miniszternek.

Az 1996. évi, a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló XXI. törvény alapján a megyei közgyűlés és a megye területén működő megyei jogú város(ok) közgyűlése(i) megyei területfejlesztési konzultációs fórumot működtetnek. A megyei területfejlesztési konzultációs fórum előzetesen állást foglal a megyei közgyűlés területfejlesztést érintő ügyeiben. Ennek értelmében jelen dokumentum megyei közgyűlés általi elfogadását megelőzően a megyei területfejlesztési konzultációs fórum megtárgyalja a tervet.

Mindezek szellemében a Megyei Önkormányzat 2013. november 15-én létre hozta a **Megyei Tervezés Koordinációs Testületet** (MTT) 16 taggal, amiben a közgyűlési tag delegáltak (5 fő) mellett elsősorban (többségben) megyei szintű releváns szakmai szervezetek (kamarák, érdekképviselők, vállalkozói együttműködések, érintett RFÜ, stb.) képviselői kapnak helyet. A közgyűlés, mint politikai testület a Területfejlesztési

Bizottság tagjait delegálta az MTT-be, a további 11 fő pedig kifejezetten a szakmát képviseli a maga szakterületén. Az MTT munkaszervezeti teendőit a hivatal Területfejlesztési és Területrendezési Irodája látja el, a tervezési és konzultációs folyamat operatív szintű menedzsmentjének biztosításával. MTT **területi munkacsoportok** (TMCS) kistérségi/járási szinten, az adott térségben meghatározó szerepet játszó település (város) vezetésével. Feladatuk a megyei szinten zajló tervezés meghatározó területi alapegységét képező várostérségek (kivéve a megyei jogú városok térségei) vonatkozásában megfogalmazott integrált kistérségi fejlesztési részprogramok véleményezése és elkészítésük szakmai koordinációja lesz.

A területiség mellett az ágazati lefedettség is fontos a fejlesztési irányvonalak teljes körű feltérképezése érdekében, ezért **ágazati munkacsoportok** (ÁMCS) is alakultak, amelyek mind a TOP-hoz illeszkedő megyei gazdaságfejlesztési részdokumentum, mind pedig az ágazati OP-khoz illeszkedő megyei területfejlesztési részdokumentum elkészítésében részt vesznek.

A TMCS folyamatosan tájékoztatást kapott a tervezés menetéről, ezek **kistérségi** fórumokon hangzottak el, ahol a kistérségek fontosabb szereplői is jelen voltak (2014 februárjában). A 2014. májusi kormánydöntés és az NTH új útmutatója alapján **járási** szintű egyeztetések történtek. Az itt elhangzott vélemények beépültek a dokumentumba.

Az ÁMCS-k tájékoztatása először gazdasági fórumok keretében történt meg (a megyei önkormányzat és az IPOSZ, illetve megyei önkormányzat és a megyei kereskedelmi és iparkamara szervezésében). Ezt követően a vezető tervező által felállított tervezői munkacsoportok keretében történtek egyeztető megbeszélések az adott ágazat meghatározó képviselőivel. A megyei önkormányzat továbbá írásos megkereséssel és interjúkkal szondázta a gazdasági szereplőket. Az így összegyűjtött vélemények a programba beépítésre kerültek.

A települések, gazdasági szervezetek, civil szervezetek részéről folyamatosan érkeztek vélemények a programmal kapcsolatban, ezek feldolgozásra és lehetőség szerint beépítésre kerültek.

A nyilvánosság tájékoztatása megtörtént, helyi és regionális sajtóban, helyi, kistérségi televízióban tájékoztató riportok készültek, s közreadásra kerültek. A Megyei Önkormányzat honlapján folyamatosan frissítettük a program egyes változatait, így azok megtekinthetők voltak.

7. VÉGREHAJTÁS ÉS FINANSZÍROZÁS RENDSZERE

A Kormány 1545/2013. (VIII. 15.) Korm. határozata az európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer felállításának módjáról értelmében a regionális fejlesztési ügynökségek 2014. január 1-től a területileg érintett megyei önkormányzatok irányítása alá kerülnek. Az így létrejött intézményi struktúrának meghatározó szerepe lesz a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program Stratégiai Programjának megvalósításában. A 1085/2014. (II.28) Korm.hat. rendelkezik az **ágazati OP-k** kezelő szervezetiről és az ezzel kapcsolatos szervezeti rendszerről.

A 2014-2020-as tervezés tekintetében a megyei önkormányzatok elsődlegesen a Terület- és **Településfejlesztési Operatív Program (TOP)** finanszírozásával megvalósuló fejlesztésekhez készítenek gazdaságfejlesztési és településfejlesztési részprogramokat tartalmazó megyei integrált területi programokat a TOP tartalmi és forrás keretei között. A megyei önkormányzatok tervezik és koordinálják a tervezés korábbi szakaszában járási szinten tervezett megyei településfejlesztési részprogramot a települési önkormányzatok bevonásával. Ezen túlmenően véleményezik az ágazati operatív programok tervezeteit, és tervezett ágazati fejlesztéseik között javaslatot tesznek a megyei ágazati finanszírozású kulcsprojektekre.

A megyei szintű végrehajtás szervezeti rendszere jelenleg kialakítás alatt van, annak szervezeti és finanszírozási keretei a tervezés ezen állapotában nem tisztázottak.

A megyében létezik egy olyan fejlesztési intézményhálózat (NY-D-i Regionális Fejlesztési Ügynökség, Kisalföld Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, kamarák, megyében működő gazdaság fejlesztési szervezetek, stb.), amelyek nagy tapasztalattal rendelkeznek a tervezésben, monitoringban, a pályázati rendszerekben és azok működtetésében is. A Megyei Önkormányzat ezen szervezetekkel közösen kívánja a megyei területfejlesztési programot végrehajtani.

A **határon átnyúló együttműködési programok** közül Győr-Moson-Sopron megye az osztrák-magyar és a szlovák-magyar CBC programokban érintett. Ezek végrehajtását EU szinten az Európai Regionális Fejlesztési Alap által az európai területi együttműködési célkitűzésnek nyújtott támogatásra vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló 1299/2013/EU rendelet (továbbiakban ETE-rendelet) szabályozza.

Az ETE-rendelet 8. cikke értelmében az együttműködési programokban állapítják meg a végrehajtási rendelkezéseket; az együttműködésbe bevont partnerek szerepét; a támogatási eljárást. Az érintett két határon átnyúló együttműködési program esetében ezek a végrehajtási keretek még nincsenek véglegesítve.

Az együttműködési programban részt vevő tagállamok egyetlen irányító hatóságot, egyetlen igazoló hatóságot, és egyetlen ellenőrzési hatóságot jelölnek ki. Az irányító hatóság és az ellenőrzési hatóság ugyanabban a tagállamban kell, hogy működjön. A Bizottság által teljesített kifizetéseket az igazoló hatóság kapja meg, és főszabályként az igazoló hatóság teljesíti a kifizetést a vezető kedvezményezett felé.

8. MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI TERV

A monitoring és értékelési tervet azzal alapoztuk meg, hogy már a Megyei Gazdaságfejlesztési Részprogram egyes programcsomagjainak kidolgozása során indikátorokat állítottunk össze. Hasonlóan jártunk el a megyei kiemelt fejlesztési irányoknál is, hiszen az indikátorok elsősorban orientálnak, másodsorban segítséget nyújtanak a tervezésnél a célkitűzések értelmezésében.

A monitorozás alapelvei:

- A program kellően előkészített, a lehetséges kedvezményezettekkel előzetesen egyeztetett, egyértelmű célokat és feladatokat fogalmaz meg.
- A Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program Operatív Program részében kerültek a finanszírozási források bemutatásra, így a beavatkozások volumene mérhetővé válik, s azok következményeinek gazdasági, társadalmi hatásai értelmezhetők.
- Az indikátorkészlet kialakítása több programnál, döntően a Megyei Gazdaságfejlesztési Részprogram programcsomagjainál megtörtént, hasonlóan a megyei kiemelt fejlesztési irányoknál. Így azok a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program Operatív Programjában már megjelennek, s meghatározható az indikátorok információs tartalma (indikátor definíció, célérték, bázisérték, indikátor forrás, mérés módja és gyakorisága).
- A megyei önkormányzat 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó konkrét szervezeti, menedzsment és egyéb feladat- és felelősségi körei pontosan még nem definiálhatók (figyelemmel arra, hogy a tárgyi programkészítéssel egyidejűleg zajló, uniós támogatási programok kidolgozásának folyamata még nem zárult le).
- A monitoring kidolgozásához kapcsolódó feladatok:
 - o A stratégiai terv alapján éves munkaterv elkészítése.
 - o A monitoringrendszer keretszabályozásának kidolgozása.
 - o Az indikátor értékek összegyűjtése, azok rendszerzése, a megfelelő adattartalmak kidolgozása, mérési módok meghatározása.
 - o A kedvezményezettek tájékoztatása monitoringrendszerről és követelményekről.
 - o A monitoring szintek kidolgozása, azaz a program szinthez, pályázati értékhez, megvalósítási időhöz, értékelési rendszerhez, tájékoztatási módhoz alakítva.
 - o Éves monitoring jelentés készítése, annak tartalmának meghatározása (programszerű és prioritás jellegű indikátorok).
- Időbeli ütemezés: A program megvalósítása során egy időközi és egy utólagos értékelés szükséges, az előbbi 2017-2018, az utóbbi: 2021-2022). Az értékeléseket egy külső, független szervezet hajtja végre, koncentrálna a programok hatásainak értékelésére.

A megyei területfejlesztési program tartalmának és céljainak eléréséhez folyamatos nyomonkövetésre, ellenőrzésre, visszacsatolásra van szükség. A megvalósulás mértékét az indikátorok teljesítésének mérése segítségével lehet megvizsgálni. A monitoring a program elemeinek, intézkedéseinek, projektcsomagjainak pénzügyi és fizikai megvalósításának nyomon követésére terjed ki. A monitoring vizsgálat eredménye fogja szemléltetni, hogy a megadott projektek az előre eltervezett módon valósultak-e meg, valamint hogy biztosított-e a koncepcionális és stratégiai célok elérése.

A monitoring jellemzői:

- megfelelő eszközként szolgál a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat munkáját támogatja;

- folyamatosságot biztosítson, folyamatos adatgyűjtésre alapozva;
- konkrét, előre meghatározott célja van;
- adatokat gyűjt, majd az eredményeket összehasonlítja a kitűzött célokkal;
- feladata az is, hogy általa az eltérések kimutathatóvá váljanak, majd;
- ezáltal lehetőséget biztosít a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat számára, hogy szükség esetén beavatkozzon a folyamatokba.

A monitoring legfőbb kérdéseit már a tervezési időszak során szükséges figyelembe venni. A tevékenységek jellegük szerint különbözhetnek, széles skálán mozognak az üzleti, képzési, infrastruktúrafejlesztésen át a szociális intézkedésekig. Ezekhez egyenként különböző indikátorokat szükséges rendelni a projektek nyomonkövethetőségének érdekében. Ezek elemzéséhez éves jelentések készítése szükséges, amely megfelelő módszert biztosítanak az ellenőrzéshez, értékeléshez.

Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy az output indikátorok a komplex valóság leegyszerűsített megjelenítése egy mutatószám segítségével.

A monitoring és értékelési terv szakmai tartalmának kialakításában az alábbi dokumentumokat vettük figyelembe:

- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól,
- a Kormány 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozata a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról,
- 1115/2013. (III.8.) Korm. határozat a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről,
- 1731/2013 (X.11.) Korm. határozat a 2014-2020-as európai uniós programok lebonyolításának alapelveiről,
- a 218/2009. (X. 6.) Korm. Rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól,
- Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési programja
- az Európai Parlament és a Tanács rendelete a Közös Stratégiai Kerethez tartozó Európai Regionális Fejlesztési Alapra, Európai Szociális Alapra, Kohéziós Alapra, Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről,
- az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és „a növekedést és munkahelyteremtést szolgáló beruházás” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről,
- az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről,
- The Programming Period 2014-2020 - Guidance Document on Monitoring and Evaluation

- European Regional Development Fund and Cohesion Fund - Concepts and Recommendations.

Valamint az IH által kidolgozott útmutatók

Az 1. számú melléklet tartalmazza a finanszírozandó projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorokat (jellemzően prioritásonként).

II. OPERATÍV PROGRAM

ÖSSZEFOGLALÁS, TERVEZÉSI HÁTTÉR

A megyei területfejlesztési program operatív fejezete a megye területfejlesztési koncepciójára, valamint a területfejlesztési program stratégiai kötetére alapozva lett kidolgozva.

Már a koncepció kidolgozása során több száz projektötlet merült fel a területi szereplőktől a 2014-2020 fejlesztési időszakra vonatkozóan. Ezek a projektötletek motiválták a koncepció specifikus célrendszerei kialakítását.

Az operatív program tehát egy nagyon széles társadalmasított információs bázisra épült, ezen információk feldolgozását, rendszerezését tekintettük elsődleges- mondhatni – előfeldolgozásának.

A tervezés folyamán, a stratégiai program kidolgozása során számos társadalmasítási akció zajlott, így a különféle területi szereplők megismerték a stratégiai programban foglalt fejlesztési elképzeléseket, és ezzel kapcsolatban nem csak véleményt mondtak, hanem operatív projektötleteket is megfogalmaztak.

Sajnálatos tény az, hogy a területfejlesztés terület- és településfejlesztési OP későn készült el és annak több változata került kidolgozásra, ennek következtében nem tudtuk kellő mértékben orientálni a szereplőket arra, hogy projektötleiket kötni tudják a TOP változó prioritásaihoz. Ez elbizonytalanította a területfejlesztési szereplőket, hiszen az elképzeléseiket képtelenek voltunk a TOP változó szűrőrendszerén keresztül áteresztetni, így számos kiváló aktivitásra épülő projektötletet nem tudtuk az OP-ban hasznosítani.

A megyei jogú városok (Győr, Sopron) elkészítették saját fejlesztési elképzeléseiket, részben az első TOP keretre, majd annak változása után azt bővítették. Ezeket a fejlesztési anyagokat kölcsönösen megismertük, folyamatosan kapcsolatokat építettünk a megye és a megyei jogú városok fejlesztési irányai között. A járások vonatkozásában (korábban kistérségek) tervezési folyamatát nehezítette, hogy nem voltak olyan szerelői körök, amelyek a jelentkező nagyszámú, kimondottan önkormányzati igényre fókuszáló projektötleket rendszereznék, azokat valamilyen struktúrába rendezte volna. Sajnálatos helyzet alakult a megyében, hiszen nem álltak rendelkezésre a járási (korábban kistérségi) szinten fejlesztési koncepciók. Ezek kidolgozásához sem eszközök, sem szereplők, sem szakértelem nem volt biztosítva. A tervezés során kénytelenek voltunk nagy erővel kidolgozni a hét járás fejlesztési koncepcióinak vázlatát (csak a győri kistérség rendelkezik a tagok által elfogadott fejlesztési koncepcióval), hogy orientálni tudjuk a járások (korábban kistérségek) területfejlesztői szereplőit arra, hogy a kimondottan önkormányzati fejlesztéseket miként kapcsolják össze valamiféle térségi fejlesztési iránnyal és egyben ezzel kötődjenek az EU prioritásaihoz, illetve a nemzeti célkitűzésekhez is.

A folyamatosan változó, tartalmában átalakuló Területi- és Településfejlesztési OP-hoz voltunk kénytelenek tehát igazítani a járások (korábban kistérségek) fejlesztési elképzeléseit, azok rendszerét, illetve az onnan kiszűrt projekteket, javasoltuk a különféle OP-hoz kötni. Sajnálatos az, hogy a tervezés időszakában még nem állt rendelkezésre, egy autentikus, kormányzat által elfogadott OP prioritásrendszer, így akár a megyei jogú városok, akár a járások szintjén nem tudtuk kellően orientálni a területfejlesztés szerelőit, arra, hogy fejlesztéseiket milyen EU-s forrásokhoz köthetik.

Mindezek ellenére a megyei önkormányzat igyekezett rendszerezni a megye fejlesztési irányaihoz kapcsolódó projektötleket, elképzeléseket ezek között valamiféle együttműködés relációkat keresve, megteremtve egy olyan környezetet, amelyben a területfejlesztés szereplői majd továbbgondolhatják a projektötleiket. Sajnálatos tény az is ezen továbbgondolásban, hogy nem egyértelmű ma még a végrehajtás

intézményrendszere (pályázat, végrehajtó szervezet, stb.) így a számtalan társadalmasítási akcióban nem tudunk egyértelmű válaszokat adni a területfejlesztés szereplőinek arra, hogy milyen formában készítsék elő, formálják ki ezeket a projektötleteket, hogy ezek kapcsolódjanak a pályázatokhoz, egyelőre nem ismert pályázati rendszerekhez vagy egyéb támogatási formákhoz.

A 2011. évi, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló CLXXXIX. törvény 27. § (1) bekezdése szerint „A megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A megyei önkormányzat képviselő-testülete a közgyűlés.” A törvény alapján a területfejlesztés vált a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladatává, s a megyei önkormányzatok feladata és felelőssége lett a megyei területfejlesztési koncepciók és programok elkészítése.

A megyei önkormányzatok területfejlesztési és területrendezési feladatait az **1996. évi XXI., a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvény** szabályozza. A jogszabályt legutóbb a „2013. évi CCXVI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény módosításáról” változtatta meg. A módosítás 2013. december 31-től hatályos rendelkezési alapján a megyei önkormányzat az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban – a megyei jogú városok önkormányzatának egyetértésével – kidolgozza és határozattal elfogadja a megyei területfejlesztési koncepciót, a megyei területfejlesztési koncepció és a megyei területrendezési terv figyelembe vételével a megyei területfejlesztési programot, a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter állásfoglalásának beszerzését követően.

Jelen dokumentum Győr-Moson-Sopron megye 2014-20-as időszakra szóló területfejlesztési programjának operatív program része, mely a megye területfejlesztési koncepciója, illetve az annak figyelembe vételével elkészült területfejlesztési program stratégiai program dokumentumok alapján került összeállításra. A tervezés módszertanilag egyrészt a **218/2009. (X. 6.) számú**, a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló **Kormányrendelet**, másrészt a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal által kiadott 2013. szeptemberi **IRÁNYMUTATÁS** és 2014. áprilisi **ÜTMUTATÓ** alapján (ez utóbbiak a **megyei szintű tervezési folyamat keretében elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához fogalmazzak meg elvárásokat és előírásokat**).

Győr-Moson-Sopron megye elfogadott területfejlesztési koncepciója tartalmazza a megye jövőképét: dinamikus, innovatív és otthonos megye, mely a dinamikus és innovatív gazdaságával, a magasan képzett és kreatív humán tőkeállományával, sokszínű határon átnyúló kapcsolataival, a természeti, kulturális, táji és települési értékek megóvásával, azok folyamatos fejlesztésével stabil életkörülményeket, otthont kíván biztosítani az itt élőknek.

A **jövőképben** megfogalmazott helyzetet **három átfogó cél** elérése biztosítja:

- A gazdaságszerkezet folyamatos megújítását szolgáló humán erőforrás fejlesztés;
- A településhálózat és infrastrukturális rendszerek adottságainak bővítése a környezeti állapotok megóvásával;
- A megye belső kohéziójának és interregionális kapcsolatainak erősítése.

Győr-Moson-Sopron megye **specifikus-céljai**

1. Jedlik Ányos Specifikus Fejlesztési Cél – Kreatív humán erőforrások
2. Kühne Károly Specifikus Fejlesztési Cél – Innováció a gazdaságban
3. Baross Gábor Specifikus Fejlesztési Cél – Elérhetőség, megközelítés
4. Timaffy László Specifikus Fejlesztési Cél – Környezet, kultúra és életminőség
5. Göcsei Imre Specifikus Fejlesztési Cél – Belső kohézió, centrumok és perifériák
6. Esterházy János Specifikus Fejlesztési Cél – Együttműködés a szomszédokkal

A **Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program** Operatív Programjának céljai kapcsolódnak a horizontális célokhoz, így a Jedlik Ányos és Kühne Specifikus Cél az gazdasági és az innovációs potenciál javítását, a humán erőforrások kreativitásának alakítását célozza meg. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű népesség és térségek társadalmi, gazdasági felemelkedését a Baross és a Göcsei Specifikus Cél szolgálja. Az infokommunikációs technikák minőségének, használatának és hozzáféréseinek horizontális célját a Jedlik Specifikus Cél orientálja. A klímaváltozáshoz való alkalmazkodásban a Timaffy Specifikus Cél kíván segíteni, míg környezet védelmét, a hatékony erőforrás-felhasználást ösztönzi a Timaffy Specifikus Cél. A városok és térségi központok fejlesztését, a térségi együttműködések segítését a Baross, a Göcsei és az Esterházy Specifikus Célok. S végül a fenntartható közlekedés támogatását, annak szűk keresztmetszetének feloldását a Baross Specifikus Céllal kívánjuk kedvezően alakítani.

A területi célok esetében a két megyei jogú város és térségeinek együtt-működését, a gazdasági kapcsolataik összehangolását, valamint a települési, környezeti adottságok harmonizálását a Kühne (gazdaság, munkaerőáramlás), Baross (közlekedési kapcsolatok), Timaffy (településszerkezet, funkció meg-osztás), Göcsei (centrumok elérhetősége, alcentrumok fejlesztése) Specifikus Célokkal kívánjuk elérni.

Kiemelt jelentőségű a megyében a 85-ös úttól dél elhelyezkedő kimondottan vidéki karakterű térségek, azok központjainak fejlesztése, az itt található értékek megóvása, a belső kapcsolatok javítása, illetve ráfűzése a megyei fejlődését generáló központjaira. Ezen célokat mindegyik specifikus cél szolgálja, így a Jedlik Ányos (helyi gazdaság, képezettség fejlesztése), a Kühne (vállalkozói aktivitás, termelési kapcsolatok), Baross (közlekedési kapcsolatok, centrumok elérhetősége), Timaffy (táji, települési értékek megóvása, társadalmi felzárkózás segítése), Göcsei (komplex fejlesztési programok), Esterházy (határ menti együttműködések élénkítése).

1. TÁMOGATÁS SEGÍTSÉGÉVEL MEGVALÓSÍTANDÓ PROGRAMOK

A támogatásokkal megvalósuló programok az integrált települési és térségi tervekre épülnek, a megye, a megyei jogú városok, valamint a kistérségek fejlesztési szükségletei és elképzelései alapján.

A fejezetben belül az első blokk az EU-s támogatással, a második az egyéb nemzetközi támogatással, a harmadik pedig a tisztán hazai támogatással tervezett programokat, projekteket tartalmazza.

1.1. Uniós támogatással megvalósuló programok

Az Európai Unió támogatási rendszere alapján, figyelembe véve a 2014-20-as tervezési kereteket, négy nagy témakörben tervezzük a fejlesztéseket:

- (1) a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program,
- (2) az ágazati operatív programok,
- (3) a határmenti fejlesztési programok és
- (4) az egyéb EU-s támogatású programok.

A következőkben ezek a programok kerülnek részletesebb bemutatásra:

- TOP támogatással megvalósuló programok, projektek
 - Megyei Gazdaságfejlesztési Részprogram
 - A megyei jogú városok tervezett gazdaságfejlesztési programjai (Győr, Sopron)
 - Kistérségi Fejlesztési Részprogramok
- Ágazati OP-ból megvalósítható programok
- Határ menti fejlesztési programok
- Egyéb EU-s programok

1.1.1. TOP-ból tervezett programok, projektcsomagok

Az 1298/2014. (V. 5.) kormányhatározat rögzítette az egyes területi szintekre allokált forrásokat. Központi elvárás, hogy a projektek tervezése során az egyes intézkedésekre jutó források nagyságának megyei szinten kell teljesülnie.

A fejlesztési elképzelések többfordulós gyűjtése eredményeként összeállt listákat a megyei önkormányzat - tervezési hatáskörébe tartozó esetekben – a járási partnerekkel közösen igyekezett projektcsomagokba rendezni.

A megyei (ITB) projektek munkalap táblázatának összeállításakor a táblázatban szerepeltetni kellett a Győr és Sopron megyei jogú városok területére tervezett gazdaságfejlesztési projekteket is.

A Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal elvárása volt, hogy a táblázatokban legalább kétszeres túltervezés történjen.

A Kormány 2018/2013. (XII.29.) Korm. határozata szerint az integrált területi beruházás (ITB) eszközt a határozat 3. b) pontja szerint a megyei jogú városok esetében fenntartható városfejlesztési céllal, 3. c) pontja szerint a megyék esetében gazdaságfejlesztési céllal a megye teljes területére kell alkalmazni.

Azt, hogy a megyei jogú város és a megye többi települése milyen arányban részesedik a megyei gazdaságfejlesztési forrásokból, a megyei ITB tervezésének szintjén a megyei önkormányzat a megyei jogú város önkormányzatával egyeztetve fogja meghatározni.

Az operatív programok tartalma még nem végleges. Változhatnak az OP-k prioritásai és intézkedései, továbbá az egyes ágazati OP-k és a TOP közötti lehatárolás. Az átfedések elkerülését szolgáló lehatárolási bizonytalanságok miatt a következő táblázatokban szereplő egyes prioritás- és intézkedésszámok még változhatnak.

Szintén nem tekinthetők még véglegesnek a táblázatokban szereplő projektcsomagok és projektek, valamint azok költségigényei!

1.1.1.1. Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat tervezési hatáskörébe tartozó projektcsomagok

Az **1298/2014. (V. 5.) kormányhatározat** a megyei gazdaságfejlesztési program megvalósításához rögzítette az egyes területi szintekre (a megyékre, járásaikra, és a megyei jogú városokra) allokált forrásokat. Központi elvárás, hogy a projektek tervezése során az egyes intézkedésekre jutó források nagyságának megyei szinten kell teljesülnie. A Győr-Moson-Sopron Megyei önkormányzat tervezési jogkörében készülő megyei szintű gazdaságfejlesztési program indikatív keretösszegét **16.827,2** millió forintban állapította meg.

A TOP **2014 májusában** (a júniusi közgyűlésre készítendő programverzió kidolgozásakor) még nem volt végleges. A tárgyi fejezetben akkor összesen 8 db (1 megyei és 7 járási) projektcsomag-tervezet került nevesítésre:

- a.) Megyei gazdaságfejlesztési program projektcsomagjai
- b.) Csornai járás projektcsomagjai
- c.) Győri járás projektcsomagjai
- d.) Kapuvári járás projektcsomagjai
- e.) Mosonmagyaróvári járás projektcsomagjai
- f.) Pannonhalmi járás projektcsomagjai
- g.) Soproni járás projektcsomagjai
- h.) Téti járás projektcsomagjai

Az 1. számú függelék bevezetője (mint előzményre) utal a felsorolt projektcsomagokra. A megyei közgyűlés a 2014. júniusi ülésén megtárgyalta a megyei területfejlesztési programot, a nevezett függelék projektcsomagjaival. Az előterjesztés és a közgyűlési határozat társadalmasításra/véleményezésre felkerültek a megyei önkormányzat honlapjára. Az előterjesztés és határozat alapján Győr és Sopron megyei jogú városok közgyűlései megtárgyalták és elfogadták a program ezen változatát, továbbá a Nemzetgazdasági Minisztérium is megküldte a jóváhagyásról szóló állásfoglalását.

A Nemzetgazdasági Minisztérium ezt követően, 2014. július 31-ei keltezéssel kiadta az „Útmutató a megyei Integrált Területi Programok (ITP-k) kidolgozásához és megvalósításához” című dokumentumot.

Az NGM és a TOP Irányító Hatóság elvárásait rögzítő útmutató felülírta a tervezés addigi (kistérségi, majd járási) struktúráját: bevezetve a megyei településfejlesztési részprogram kidolgozására vonatkozó elvárást.

Az új szempontok alapján kidolgozás alatt álló Győr-Moson-Sopron megyei 2014-20-as ITP tervezéséhez az NGM-útmutó **indikatív forrásként**

- a gazdaságfejlesztési részprogramhoz **16.827,2 millió forintot**,
- a településfejlesztési részprogramhoz **15.666,8 millió forintot** jelölt meg.

Az NGM tájázkoztatása szerint a területi forrásallokáció módosítása folyamatban van.

A pontosan még nem ismert **megyei keretre a megyei önkormányzatnak tervezési kompetenciája van:** megyei **gazdaságfejlesztési részprogramot** és a települési önkormányzatok bevonásával **településfejlesztési**

részprogramot állít össze. A **megyei önkormányzatnak** emellett tervezéskoordinációs és részben tartalmi összehangolási szerepköre van, többek közt a megyei jogú városok programjai vonatkozásában (utóbbiakra önálló forráskeret áll rendelkezésre, melyekre az MJV-k tervezhetnek).

A programhoz csatolt (annak részét nemképező) 1. számú függelék a készülő megyei ITP gazdaságfejlesztési részprogramja és településfejlesztési részprogramja indikatív projektcsomagjairól.

1.1.1.2. Győr Megyei Jogú Város tervezési hatáskörébe tartozó projektcsomagok

Az 2. számú függelék bemutatja a Győr városi projektcsomagok rövid tartalmát, valamint költségigényét, továbbá illeszkedését a TOP prioritásaihoz és intézkedéseihez.

1.1.1.3. Sopron Megyei Jogú Város tervezési hatáskörébe tartozó projektcsomagok

Az 3. számú függelék bemutatja a Sopron városi projektcsomagok rövid tartalmát, valamint költségigényét, továbbá illeszkedését a TOP prioritásaihoz és intézkedéseihez.

1.1.2. Ágazati operatív programok támogatásával megvalósítandó programok

Az elfogadott megyei területfejlesztési koncepció 18 db kiemelt fejlesztési irányt határozott meg. A koncepcióhoz csatolt 1.1-1.18 számú mellékleteinek táblázata bővebben kifejtette ezeket a fejlesztési csomagokat:

- nevesítve a releváns finanszírozó uniós alapot (ERFA, ESZA, KA),
- rögzítve a projektcsomag és a beavatkozások célját,
- felsorolva a tartalmi elemeket
- nevesítve a lehetséges kedvezményezetteket.

Az egyes ágazati operatív programok várható támogatási területeit ismerve a megyei koncepció 18 kiemelt megyei fejlesztési iránya „besorolása” az operatív programokhoz.

1. „A vidék kincsei” falusi és ökoturisztikai fejlesztési program - **VP, GINOP**
2. „Zöldelő” energiaracionalizálási-gazdaságfejlesztési program - **KEHOP**
3. „Felzárkóztatás” elmaradott térségek foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési programja – **VP, RSZTOP**
4. „Háló” szociális gazdaságfejlesztési program – **EFOP, RSZTOP**
5. „Batthyány-Strattmann László” megyei gyógy- és egészségturisztikai és rekreációs program - **GINOP**
6. „Rábaköz” térségi gazdaságfejlesztési program - **GINOP, VP**
7. „Villanydelejes forgony (dinamó)” kreatív humánerőforrás fejlesztési program - **GINOP, EFOP**
8. „Megújuló gazdaság” innovációkban gyarapodó gazdaság fejlesztési programja - **GINOP**
9. „Dr. felpéczi Petz Aladár” egészségipar infrastruktúrájának fejlesztése program - **EFOP, KEHOP**

10. „Egyetemi járműipari K+F (Győr)” oktatás-, humánerő-, foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési program - **GINOP**
 11. „Földön, vízen, levegőben” megyei közlekedésfejlesztési program - **IKOP**
 12. „Életminőség” megyei közmű-szolgáltatás fejlesztési program - **KEHOP**
 13. „Újhelyi Imre” megyei élelmiszergazdaság-fejlesztési és foglalkoztatási program - **VP**
 14. „Xántus János” megyei hal- és vadgazdálkodási program - **MAHOP, GINOP**
 15. „Győri Járműipari Régió” megyei járműipar-fejlesztési program - **GINOP**
 16. „Világörökségek Győr-Moson-Sopron megyében” megyei örökségvédelmi program - **VP**
 17. „Tehetség-gondozás” megyei ösztöndíj és gyakornoki program – **EFOP, KÖFOP**
 18. „Vendégfogadó megye” megyei turisztikai potenciál fejlesztési program - **GINOP, VP**
- Megjegyzés: A felsorolt fejlesztési irányok egyes elemei a TOP-ból is finanszírozhatók lesznek.*

A megyei területfejlesztési program az egyes ágazati operatív programokból **megvalósítani javasolt fejlesztési igényekre** utalnak (a stratégiai programrész 3. fejezetének a prioritásokat azonosító táblázat d. sora)

- **Megjegyzés:** A programnak részét nem képező Függelékben konkrét, az egyes ágazati operatív programokból finanszírozandó projektjavaslatok is szerepelnek (lásd: a törzsszöveghez csatolt 5-12. számú táblázatok)

1.1.3. Országhatáron átnyúló uniós fejlesztési programok

Az Európai Területi Együttműködés keretében a 2014-20-as közötti időszak során **Magyarország** hét határ menti, kettő transznacionális (a SEE-Duna és a közép-európai CE), valamint négy interregionális programban érintett:

- határ menti együttműködések (7 határ: SI-HU, AT-HU, HU-SK, HU-RO, HU-SK-RO-UA, HU-RO, HU-SRB, HU-HR);
- transznacionális együttműködés (SEE-Duna, Central);
- interregionális kooperáció (INTERREG IVC-INTERREG VC, URBACT, ESPON, INTERACT).

Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési szereplői – az alábbi táblázatban látható hét közül – **kettő határ menti programban** (AT-HU, HU-SK), továbbá az **összes transznacionális és interregionális programban** pályázhatnak.

Az 1865/2013. (XI. 19.) számú, a 2014–2020 közötti programozási időszakban a határon átnyúló nemzetközi, valamint a transznacionális együttműködési programok forrásallokációjáról szóló kormányhatározat alapján Magyarország forrásallokációja a 2014–2020 közötti időszakban a magyar részvételű határon átnyúló nemzetközi együttműködési programok esetében:

Határon átnyúló program neve	Magyar oldali allokáció (2011. évi áron)		Magyar oldali allokáció (folyó áron)	
	millió euró	%	millió euró	%
HU SK	83,529	(29,8%)	95,732	(29,8%)
HU RO	81,287	(29,0%)	93,058	(29,0%)
AT HU	27,750	(9,9%)	31,635	(9,9%)
SI HU	8,409	(3,0%)	9,594	(3,0%)

HU HR	30,553	(10,9%)	34,843	(10,9%)
HU SRB (IPA)	28,590	(10,2%)	32,562	(10,2%)
HU SK RO UA (ENI)	20,182	(7,2%)	22,976	(7,2%)
Összesen	280,3	(100%)	320,4	(100%)

A megye sajátos térbeli potenciálját nem tudja teljes mértékben kihasználni, ha fejlesztési stratégiájának nem teszi koherens részévé a határon átnyúló fejlesztési szükségleteit, melyekkel lehetővé teszi jelenleg csonka funkcionális vonzaskörzeteinek a rehabilitációját. Az alábbi táblázat ismerteti a megye határon átnyúló fejlesztési igényeit, és azok kapcsolódását a megye fejlesztési célrendszeréhez valamint egyéb uniós forrásokból megvalósítani szándékozott fejlesztési csomagjaihoz.

A határon átnyúló fejlesztési szükségletek megvalósításának elsődleges forrása a megyét érintő, két határon átnyúló nemzetközi együttműködési program, másodlagosan azonban lehetőséget kell teremteni arra, hogy az együttműködésben tervezett, de a megye szempontjából is előnyökkel járó fejlesztési elképzelések magyar oldali lába az érintett TOP vagy ágazati programcsomagokból is finanszírozható legyen.

	Határon átnyúló fejlesztési szükséglet	Prioritások	TOP gazdaságfejlesztési részprogramok	Ágazati OP-kból megvalósuló programok
A. Gazdaság – Munkaerőpiac – Szakképzés – Innováció				
1	Gazdasági együttműködések (klaszterek, logisztikai hálózatok)	2. Innováció a gazdaságban	3. Megyei beszállítói program 4. Megyei szolgáltató és kompetencia program	15. „Győri Járműipari Régió”
2	Agrárinnováció, agrár együttműködések (agrárinnováció, fenntartható mezőgazdálkodás, értékesítési láncok, akvakultúra)	2. Innováció a gazdaságban	6. Mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés, értékesítés ösztönzése	13. „Újhelyi Imre” 14. „Xántus János”
3	Határon átnyúló munkaerőpiaci együttműködések	1. Kreatív humán erőforrások		7. „Villanydelejes forgony (dinamó)” 17. „Tehetség-gondozás”
4	Együttműködés a duális képzés területén a képzések különböző szintjein (középfokú, felsőfokú)	1. Kreatív humán erőforrások		7. „Villanydelejes forgony (dinamó)” 8. „Megújuló gazdaság” 10. „Egyetemi járműipari K+F (Győr)” 15. „Győri Járműipari Régió” 17. „Tehetség-gondozás”

	Határon átnyúló fejlesztési szükséglet	Prioritások	TOP gazdaságfejlesztési részprogramok	Ágazati OP-kból megvalósuló programok
5	Innovációs és tudományos együttműködések (kutatóközpontok között / kutatóközpontok és a vállalkozások különböző szintjei között)	1. Kreatív humán erőforrások 2. Innováció a gazdaságban	1. Vállalkozási kultúra terjesztése és a vállalkozás aktivitás fokozása /c. Innovatív gazdaságok kialakításának támogatása	7. „Villanydelejes forgony (dinamó)” 8. „Megújuló gazdaság” 10. „Egyetemi járműipari K+F (Győr)”
B. Környezetügy				
1	Környezetügyi együttműködések a természetvédelem, a környezetvédelem, a tájgazdálkodás, a tájrehabilitáció és a környezeti nevelés témakörében	4. Környezet, kultúra és életminőség	8. Táj, település, érték	
2	Környezetügyi együttműködések a vízgazdálkodás és a katasztrófavédelem (elsősorban a szélsőséges időjárás következményei, pl. árvíz, belvíz, szárazság) területén	4. Környezet, kultúra és életminőség	8. Táj, település, érték	
3	Helyi megújuló energiaforrások hasznosítása	4. Környezet, kultúra és életminőség	8. Táj, település, érték / g. Helyi megoldások a fenntarthatóságért	2. „Zöldelő”
C. Közlekedés				
1	Alacsony széndioxid kibocsátású közös közlekedési rendszerek	3. Elérhetőség, megközelíthetőség	7. Elérhetőség, közlekedési kapcsolatok fejlesztése	11. „Földön, vízen, levegőben”
2	Ingázást szolgáló közösségi közlekedési fejlesztések megvalósítása	3. Elérhetőség, megközelíthetőség	7. Elérhetőség, közlekedési kapcsolatok fejlesztése	3. „Felzárkóztatás” 11. „Földön, vízen, levegőben”
3	Közös közlekedésbiztonsági fejlesztések	3. Elérhetőség, megközelíthetőség	7. Elérhetőség, közlekedési kapcsolatok fejlesztése	11. „Földön, vízen, levegőben”
4	Kerékpáros hálózat fejlesztése	3. Elérhetőség, megközelíthetőség		18. „Vendégfogadó megye”
D. Funkcionális – településhálózati együttműködések				
1	Közszolgáltatási együttműködések, kapacitások megosztása, fejlesztése, funkciók összehangolása	6. Együttműködés a szomszédokkal 4. Környezet, kultúra és életminőség		9. „Dr. felpéczi Petz Aladár”

	Határon átnyúló fejlesztési szükséglet	Prioritások	TOP gazdaságfejlesztési részprogramok	Ágazati OP-kból megvalósuló programok
2	Urbanisztikai, településhálózati együttműködések	6. Együttműködés a szomszédokkal	8. Táj, település, érték	
E. Helyi értékek – identitás – turizmus – people-to-people				
1	Emberek közötti (people-to-people) együttműködések, programok	4. Környezet, kultúra és életminőség	8. Táj, település, érték	
2	Érték alapú turizmus (térségi potenciálokra építő turizmus, természeti és kulturális értékek; ökoturizmus, TDM)	2. Innováció a gazdaságban 4. Környezet, kultúra és életminőség	5. Megyei komplex turizmusfejlesztési program	1. „A vidék kincsei” 5. „Batthyány-Strattmann László” 16. „Világörökségek Győr-Moson-Sopron megyében” 18. „Vendégfogadó megye”
3	Hagyományörzés, térségi identitás erősítése	4. Környezet, kultúra és életminőség	8. Táj, település, érték	
4	Helyi termékek fejlesztése	2. Innováció a gazdaságban 4. Környezet, kultúra és életminőség	8. Táj, település, érték	8. „Megújuló gazdaság” 18. „Vendégfogadó megye”
F. Egyéb közös rendszerek kiépítése, kialakítása				
1	Közös információs rendszerek kialakítása	6. Együttműködés a szomszédokkal		
2	Intézményi együttműködések	6. Együttműködés a szomszédokkal		

A határon átnyúló fejlesztési szükségletek meghatározása után elengedhetetlen ezen elképzelések integrált, illetékességi szintek szerinti csomagba rendezése. A határon átnyúló, integrált megyei fejlesztési csomagok (intézkedések) különböző beavatkozási szinteket fednek le és figyelembe veszik az egyes térségek speciális igényeit, az egyes fejlesztési szükségletek így szinergiában, a szükséges léptékben és helyen valósulhatnak meg.

A projektsomagok intézkedésekhez soroltsága nem jelent területi kizárólagosságát, azaz igény esetén az együttműködések területi köre kiszélesíthető.

Az intézkedések és a hozzájuk tartozó projektsomagok a megye fent ismertetett határon átnyúló fejlesztési szükségleteire reagálnak. A megyei program készítéséhez kapcsolódó projektgyűjtések (melyek eredményét l. a 13-16. sz. függelékben) a jelenlegi készütségükben azonban nem alkalmasak az intézkedések megfelelő szintű alátámasztására. A beérkezett projektek nem vagy csak kiegyensúlyozatlanul fedik le a valós fejlesztési szükségleteket, ezért a projektgyűjtés csak erősen indikatív jellegűnek tekinthető. Ezzel együtt a határon átnyúló fejlesztési szükségletek meghatározása során a projektgyűjtésekből aktuális eredményéből leszűrhető fejlesztési igényeket is figyelembe vettük.

Az országhatáron átnyúló együttműködések keretében az alábbiakban címszavakban ismertetésre kerülő intézkedésekhez kapcsolódó, a megye fejlesztését szolgáló projektcsomagok megvalósítása javasolt:

- A CENTROPE térség határon átnyúló fejlesztése
- Az RDV térség határon átnyúló fejlesztése
- A Fertő térség határon átnyúló fejlesztése
- Az Arrabona térség határon átnyúló fejlesztése
- Győr vonzaskörzetének határon átnyúló funkcióerősítése
- Mosonmagyaróvár térségének kapcsolódás a pozsonyi agglomeráció potenciáljához
- Sopron vonzaskörzetének határon átnyúló funkcióerősítése

A felsorolt projektcsomagok részletesebben a – a program részét nem képező – 17. számú függelékben kerültek kifejtésre.

1.1.4. Egyéb EU-s programok

A 2014-20-as ciklusban a közlekedési projekteket a megszokott kohéziós források mellett egy új uniós költségvetési forrás, az **Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz** (Connecting Europe Facility, **CEF**) is finanszírozza. Magyarország a 2014-20-as ciklusban a közlekedésfejlesztésre a CEF-en belül folyó áron legalább 1075 millió eurót, azaz több mint 300 milliárd forint uniós forrást kaphat.

Győr-Moson-Sopron megyét érintő CEF támogatással megvalósítandó projektekről az 4. számú függelék, valamint az alábbi összefoglaló ad tájékoztatást:

M1 autópálya Hegyeshalom – országhatár szakasz rekonstrukciója

Előkészítés folyamatban.

Kivitelezés legkorábban 2017. évben kezdhető.

M15 (Levél-Rajka) autót út bővítése

(CEF név: Mosonmagyaróvár – SK Border cross-border upgrading)

A tervezés és engedélyezés véghatárideje 2015. vége.

Pályázat beadhatósága: 2016. III. negyedév.

A kivitelezés legkorábban 2017. I-II. negyedévben kezdhető.

Budapest-Hegyeshalom vasútvonal ETCS2 szintre emelése

A hatósági használatba vételi engedély kiadása 2013. február 25-én megtörtént az ETCS 1-re.

A CEF pályázást és a megvalósítást is a Biatorbágy-Tata projekttel összevontan, egy vonali ETCS2 tenderben (a vonalon hiányzó GSM-R elemeket is megépítve) célszerű és gazdaságos megvalósítani. - Pályázat beadható 2014. II. negyedévben.

- A kivitelezés 2015-ben kezdhető.

A **HORIZON 2020** programra az érintett megyei intézmények a projektötletek gyűjtését megkezdték.

1.2. Egyéb nemzetközi támogatással megvalósuló programok

Ebbe a kategóriába a nem Európai Unió támogatású fejlesztések tartoznak (pl. **Világbanki programok, Svájci Alap, Norvég Alap, Visegrádi Alap**). Az alfejezet a folyamatban lévő egyeztetések alapján később kerül kidolgozásra.

1.3. Hazai támogatással megvalósítani javasolt programok

A tisztán hazai támogatással megvalósuló programok közé tartozhatnak azok tervezett települési, illetve (kis)térségi szintű projektek, melyek

- illeszkednek a megye területfejlesztési koncepciójához,
- programokká szervezhetőek;
- ugyanakkor a megvalósításukhoz szükséges támogatás nem lehetséges sem EU-s, sem egyéb nemzetközi forrásból.

A megyei területi tervezés során érkezett fejlesztési javaslatok jelentős hányada nem illeszthető egyetlen 2014-2020-as uniós támogatási programhoz sem, így e projektek azokból nem lesznek finanszírozhatók.

Indokolt ezért mielőbb újraindítani – megyei önkormányzati döntési kompetenciával működtetni - a **hazai decentralizált támogatási alapokat** (CÉDE, TEKI, TFC, TEÚT, stb.), amelyek 1996 és 2009 között a települési önkormányzatok és kisvállalkozók megelégedésére már bizonyítottak.

Indokolt további **hazai ágazati forrásokat** képezni, amelyek támogatásával a projektgyűjtés során jelzett (de uniós támogatásra nem jogosult) fejlesztések megvalósíthatók lennének.

A megyei tervezés során várhatóan hazai támogatással megvalósíthatónak azonosított prokektek listáját program 18. számú függeléke tartalmazza.

A megyehatáron átnyúló, a szomszédos Komárom-Esztergom, Vas és Veszprém megyékkel közös projektjavaslatok (amelyek illeszkednek a 19. számú függelék táblázataiban vázolt programokhoz) jelentős része szintén csak hazai forrásból lesz finanszírozható.

2. A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK PRIORITÁSOK SZERINTI BEMUTATÁSA

A Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program stratégiai programrészében megállapított **prioritások** az alábbiak:

1. A kreatív humán erőforrások fejlesztése
2. Az innováció térnyerésének előmozdítása
3. A megye és települései elérhetőségének javítása
4. A környezet megújítása, a kultúra támogatása, az életminőség javítása
5. A megye belső kohéziójának erősítése
6. A megye- és országhatáron átnyúló együttműködés fejlesztése

2.1 „A kreatív humán erőforrások fejlesztés” prioritás

2.1.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

1. prioritás:	A kreatív humán erőforrások fejlesztése
Elérendő célok:	<p><u>Kapcsolódó EU tematikus célkitűzések:</u></p> <p>(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése (3) a KKV-k, a mezőgazdasági és a halászati ágazatok versenyképességének javítása (8) a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (10) beruházások az oktatás, készségfejlesztés és élethosszig tartó tanulás területén</p> <p><u>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</u></p> <p>1. A gazdaságszerkezet folyamatos megújítását szolgáló humán erőforrás fejlesztése</p> <p><u>Kapcsolódó megyei specifikus cél(ok):</u></p> <p>Jedlik Ányos Specifikus Fejlesztési Cél</p> <p><u>A prioritás specifikus céljai:</u></p> <p>A szakképzés és átképzés hatékonyságának és piacképességének növelése A KKV kultúra fejlesztése és a vállalkozási aktivitás fokozása A felsőoktatás fejlesztése, a felsőoktatás és a gazdaság közti együttműködés növelése</p> <p><u>A prioritás területi céljai:</u></p> <p>A megye két gazdasági központjában (Győr, Sopron) koncentráltan jelentkezik az igény a munkaerő források minőségének javítására. Így e centrumok képzőintézményeiben, valamint vállalkozói környezetében szükséges az igények felmérésre, azok rendszerezése, majd ennek alapján a szakképzési rendszer megújítása. Hasonlóképpen igény jelentkezik, de már kisebb mértékben a megye tíz városában, azok közül a megye nagyobb gazdasági centrumaiban (Mosonmagyaróvár, Csorna, Kapuvár), de nem elhanyagolhatóak a kisebb térszervező központokban lévő gazdasági bázisok munkaerő képzettségének javítása, ezek feltételeinek javítása. (a stratégiában megjelenített területi szempontok érvényesítésének, területi célkitűzések meghatározásának, összhangban az OFTK területi célkitűzéseivel, kiemelt figyelemmel a 2014-2020-as uniós programokban tervezett területi jellegű beavatkozásokhoz való kapcsolódásra)</p>

2.1.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

„A kreatív humán erőforrások fejlesztés” prioritás intézkedései és azok-projektcsomagjai:

1. A szakképzés és átképzés fejlesztése < intézkedés

- megyei szakképzési program; < projektcsomagok
- megyei tehetség gondozási program;
- megyei ösztöndíjrendszer kidolgozása és működtetése.

2. A vállalkozói kultúra fejlesztése és a vállalkozási aktivitás fokozása

- a termelési ismeretek, ill. az új termékek és kultúrák terjesztése;
- a fiatal vállalkozók felkészítése;
- a KKV-k termelési láncba integrálása, gazdasági együttműködések;
- befektetés-ösztönzés és a telephelyi infrastruktúra fejlesztése.

3. Felsőoktatás és gazdaság

- a felsőoktatási képzési szerkezet megújításának támogatása, új képzési formák terjesztése, illetve bővítése (távoktatás, e-learning, nyitott egyetem);
- a helyi gazdaság K+F+I igényeinek felmérése és azokhoz kapcsolódó programok indítása;
- a gazdasági szakemberek bevonása a képzésbe, K+F+I programokba;
- Győri Járműipari Kutatóközpont létesítése a Széchenyi István Egyetemen.

A prioritás egyes projektcsomagjai megvalósításának lehetséges finanszírozási forrásai:

TOP 1.1 Térségi szintű integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés

TOP 1.5 Megyei alternatív befektetés- és beruházás-ösztönzés, projekt előkészítés, marketing

TOP 6.1 A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával

TOP 6.2 A munkavállalók készségeinek és a helyi gazdaság potenciális igényeinek közelítése

EKOP 3. Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében

EKOP 4. Gyarapodó tudástőke

GINOP 1. Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése

GINOP 2. Tudásgazdaság fejlesztése

GINOP 5. Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése

VP 1. A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben

Vállalkozói önerő

Banki hitelek

stb.

A végrehajtásban közreműködő szervezetek:

Vállalkozások

Szakképzési intézmények

Felsőoktatási intézmények

Helyi önkormányzatok

Kamarák, szakmai érdekképviseleti szervezetek, gazdaság- és vállalkozásfejlesztési szervezetek

Pénzügyintézetek

A végrehajtás módja, feltételrendszere:

egyeztetés alatt

A végrehajtás ellenőrzési rendszere:

egyeztetés alatt

Az eredményesség vizsgálata és értékelése:

Tervezett indikátorok:

- A szakképzést eredményesen befejezők számának növekedése
- A tehetséggondozási programban résztvevők száma
- Az ösztöndíjprogramban résztvevők száma
- A szervezett vállalkozói együttműködések száma
- A fiatal vállalkozások, spin-off cégek száma
- Az igénybe vett befektetési támogatások száma, annak változása
- Az felsőoktatási képzési formákban résztvevők száma
- A felsőoktatási képzésekben, ill. a K+F+I programokban résztvevő gyakorlati szakemberek száma

A prioritás 1-es intézkedéseihez tartozó projektcsomagokat

- azok területi specifikumait,
- kedvezményezettek körét,
- célcsoportjait,
- ütemezését,
- költségigényét,
- finanszírozási forrását,
- kapcsolódó EU tematikus célkitűzést, valamint
- eredmény és output indikátorokat

a „Finanszírozandó projektcsomagok összefoglaló táblája” (1. melléklet) részletezi.

A prioritás keretében megvalósítandó intézkedések ütemezését a 2. melléklet tartalmazza.

2.1.2.1 Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Az alapvetően három területen

- önkormányzatok egymás közötti,
- az önkormányzat és üzleti szektor,
- önkormányzat és civil szektor között

megvalósítandó programokat, az egyes támogatási formáknál egyenként bemutatjuk.

Az önkormányzati programokat döntően a felmérések szerint az egyes települési önkormányzatok kezdeményezik. Kisebbszámú előfordul, hogy több (kettő, három) önkormányzat kezdeményez programokat, ezek a településközi kapcsolatokra (pl. kerékpárutak), turizmus fejlesztésre (pl. közös marketing tevékenység) vonatkoznak. A térségi szemlélet nem jellemző az előzetes felmérések alapján, hiszen a fejlesztési elképzelések döntően a helyi létesítményekre, azok megújítására, vagy kialakítására vonatkoznak.

Csak eseti jelleggel találtunk olyan projektkezdeményezéseket, amelyek az üzleti szektor és az önkormányzatok együttműködésén alapulnak, pedig Nyugat-Európában ez már elterjedt gyakorlat. A két szervezeti szektor között ugyan vannak kapcsolatok, azonban az üzleti alapra helyezett fejlesztések főleg a vidéki térségekben nem jellemzőek. A nagyvárosi környezetben ezek a kapcsolatok gyakrabban fordulnak elő, de látva a fejlesztési elképzeléseket az üzleti szektor fejlesztési befektetéseit nem jelennek meg a fejlesztésekben, azok érzékelhetően a létesítmények üzemeltetésében valósulnak meg, ami viszont a tervezési periódusban nem regisztrálható.

Gyakrabban tapasztalható a fejlesztéseknél, hogy a nonprofit szektort megtestesítő civil szervezetek bevonásra kerülnek a fejlesztésekben, ezek kimondottan a közösségi rendszerek fejlesztésére vonatkoznak, olyan létesítmények létrehozására, ami a helyi társadalomépítést segítik. A civil szervezetek ugyan képesek a helyi közösségek bizonyos köreit megmozgatni, integrálni a fejlesztésekhez, de gondot jelent a létesítmények üzemeltetése, azok tartós fenntartása.

A tervezés során nem merült fel igény arra, hogy CLLD típusú tervezési és fejlesztési együttműködések szülessenek, erre vonatkozóan semmiféle ösztönzés, iránymutatás nem volt biztosítva, így nem tudjuk e kritériumot jelenlegi ismereteink alapján kielégíteni.

2.1.2.2 A vállalkozások fejlesztési tervei

A Győr-Moson-Sopron megyei területfejlesztési tervezés (a helyzetfeltárás, a koncepció, valamint a program kidolgozás) során lényegében folyamatos projektgyűjtés történt.

A vállalkozói szféra részéről jelzett, a megyei célokhoz, azon belül „A kreatív humán erőforrások fejlesztés” prioritáshoz illeszkedő fejlesztési elképzelések a következők:

Képzéssel, képzettségi szint emelésével kapcsolatos fejlesztések:

- Munkaerő minőségének növelése (képzettségi szint emelkedése, képzésben résztvevők száma).
- Képzési kínálat bővítése, a meglévő programok tartalmának megújítása, új képzési területek kialakítása, új képzési formák bevezetése.
- Képzési programok, azok formáinak szélesítése (rövid képzési programok száma, a beiratkozottak száma, a végzettek száma).

Foglalkoztatással kapcsolatos elképzelések:

- A vidéki térségekben a foglalkoztatási szint növelése (foglalkoztatottak száma, munkanélküliségi ráta csökkenése).

Vállalkozások, innovációk, együttműködések:

- Kutatás- fejlesztési-innovációs aktivitás növelése (K+F+I tanácsadás száma, szabadalmak száma, megbízások száma), a felsőoktatási intézmények és a vállalkozások közötti K+F+I együttműködések ösztönzése, támogatása.
- Fejlődő megyei vállalkozások (KKV teljesítmény növekedése létszám kategóriák szerint, a 200 legjobb megyei vállalkozásban a KKV száma, helyezése).

Turizmussal kapcsolatos együttműködések:

- Turisztikai kínálat bővülése (a turizmus mérőszámai adottak, ezek alapján az eredmények lemérhetők).

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat,
- Megyei Kereskedelmi és Ipar Kamara, Vállalkozók Szövetsége, Kisalföld Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, Széchenyi István Egyetem, Nyugat-magyarországi Egyetem,
- középfokú szakképző intézmények, képzésben részvevő vállalkozások, tanácsadó szervezetek, ipari parkok, innovációs központok, klaszterszervezetek, gazdaság és területfejlesztést segítő nonprofit szervezetek

Végső kedvezményezettek:

- Gazdasági centrumokban található fejlődő gazdasági szervezetek
- Kezdő vállalkozások, vállalkozók
- Vidéki térségekben található vállalkozások, termelő szervezetek
- Alacsony képzettségű rétegek
- Gazdaságfejlesztést segítő nonprofit szervezetek

Befektetés a képességfejlesztésbe, az oktatásba és az egész életen át tartó tanulásba. A gazdasági és Innovációs potenciál javítása, a humánerőforrások kreativitásának alakítás.

- Hiányszakmák feltérképezése megszüntetése munkaerőpiaci kereslet-kínálat koordinációja.
- Gyakornoki program intenzitásának növelése. Gyakorlati helyek számának növelése.
- Hazai elhelyezkedési lehetőségek elősegítése rendszeres konzultációkkal.
- Meghívott gyakorlati szakemberek tanításba való rendszeres bevonása.
- A szakképesítések szakmai tartalmának és a képzési időknak rendszeres felülvizsgálata a munkaerőpiac igényeinek és visszajelzéseinek felhasználásával.
- Hatékony és rugalmas szakképzési rendszer.
- A felnőttképzés minőségének és tartalmának javítása.
- Idegen nyelvi képzés vonzóbbá tétele.
- Gyakorlati helyek (practing) számának bővítése, „mentorálási rendszer” elterjesztése (néhány diák+egy gyakorlati szakember, mint mentor).
- Térségi integrált szakképző központok fejlesztése.

Gesztor szervezet:

- GYMS Megyei Önkormányzat
- GYMSKIK
- SZE

Végső kedvezményezettek:

- Munkaügyi Központ
- Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Intézet
- A Jövő Szakképzésért Alapítvány
- SZE (FSZ képzés, kifutó is)

2.2 „Az innováció térnyerésének előmozdítása” prioritás

2.2.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

2. prioritás:	Az innováció térnyerésének előmozdítása
Elérendő célok:	<p><u>Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés(ek):</u></p> <p>1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése (3) a KKV-k, a mezőgazdasági és a halászati ágazatok versenyképességének javítása (4) az alacsony CO₂-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban (8) a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása</p> <p><u>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</u></p> <p>A gazdasági szerkezet folyamatos megújítását szolgáló humánerőforrás fejlesztés</p> <p><u>Kapcsolódó megyei specifikus cél(ok):</u></p> <p>Kühne Károly Specifikus Fejlesztési Fél</p> <p><u>A prioritás specifikus céljai:</u></p> <p>Helyi gazdaságfejlesztés az innováció erősítésével</p> <p>A turizmus adottságainak jobb kihasználása a kínálat feltételeinek javítása révén</p> <p>A mezőgazdaság / élelmiszergazdaság versenyképességének növelése</p> <p><u>A prioritás területi céljai:</u></p> <p>...</p> <p>(a stratégiában megjelenített területi szempontok érvényesítésének, területi célkitűzések meghatározásának, összhangban az OFTK területi célkitűzéseivel, kiemelt figyelemmel a 2014-2020-as uniós programokban tervezett területi jellegű beavatkozásokhoz való kapcsolódásra)</p>

2.2.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

„Az innováció térnyerésének előmozdítása” prioritás intézkedései és azok-projektcsomagjai:

1. Helyi gazdaságfejlesztés és innováció
 - megyei gazdaság- és vállalkozásfejlesztési program
 - megyei beszállítói program
 - megyei szolgáltató és kompetencia program
 - települések mezőgazdasági kistermelési és földút-javítási közmunka-programjai
2. A turisztikai kínálat feltételeinek javítása
 - egészséggazdaság és gyógyturizmus fejlesztési program
 - örökség és agroturizmus fejlesztési program
 - aktív turizmus fejlesztési program

3. A mezőgazdasági és élelmiszertermelés ösztönzése
- megyei élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztési program
 - megyei mezőgazdaság-fejlesztési program
 - hal- és vadgazdálkodási program
 - megyei értéktár kialakítása
 - megyei fenntartható mezőgazdaság program

A prioritás egyes projektcsomagjai megvalósításának lehetséges finanszírozási forrásai:

- TOP 1.1 Térségi szintű integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés
TOP 1.2 Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés
TOP 1.3 Alternatív helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés
TOP 1.4 Térségi kísérleti fejlesztések
TOP 1.5 Megyei alternatív befektetés- és beruházás-ösztönzés, projekt előkészítés, marketing
TOP 5.1 Közösségi szinten irányított helyi gazdaságfejlesztés
TOP 6.1 A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával
GINOP 1. Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése
GINOP 2. Tudásgazdaság fejlesztése
GINOP 3. Infokommunikációs fejlesztések
GINOP 4. Természeti és kulturális erőforrások megőrzése, az örökségi helyszínek hasznosításán és az energiahatékonyság növelésén keresztül
GINOP 5. Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése
GINOP 6. Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése
VP 1. A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben
VP 2. A gazdaságok életképességének és versenyképességének fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa és valamennyi régió esetében, az innovatív mezőgazdasági technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás elősegítése
VP 3. Az élelmiszerláncok szervezése, ideértve a mezőgazdasági termékek feldolgozást és értékesítést, állatjólét, kockázatkezelés a mezőgazdaság terén történő előmozdítása
VP 5. Az erőforrás hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatokban
Vállalkozói önerő
Banki hitelek
stb.

A végrehajtásban közreműködő szervezetek:

- Vállalkozások
K+F+I intézmények
Felsőoktatási intézmények
Egészségügyi intézmények
Helyi önkormányzatok
Kamarák, szakmai érdekképviseleti szervezetek, gazdaság- és vállalkozásfejlesztési szervezetek
TDM szervezetek
Pénzügyintézetek

A végrehajtás módja, feltételrendszere:

egyeztetés alatt

A végrehajtás ellenőrzési rendszere:

egyeztetés alatt

Az eredményesség vizsgálata és értékelése:

Tervezett indikátorok:

- Vállalkozások k+f+i ráfordításainak növekedése
- Új megyei termékek száma és azok piaci részesedése
- k+f+i szolgáltatást nyújtó vállalkozások száma
- Beszállító kapcsolatokkal rendelkező vállalkozások száma
- Létrejött új vállalkozói szövetségek, klaszterek
- Bejegyzett szabadalmak, védjegyek és egyéb oltalmak száma
- Szolgáltatások körének bővülése, azok számának növekedése
- Közösen használt műszerek száma és értéke
- Parkokban lévő vállalkozások összetétele, annak változása
- Egészséggazdaságban foglalkoztatottak száma, vállalkozásainak száma, annak változása
- Új gazdasági együttműködések száma
- A bevezetésre kerülő új szolgáltatások száma, változása
- Szálláshely kapacitások alakulása
- Turisztikai kínálat új elmeinek száma (túrák, látogatóhelyek)
- Megyei márkák száma, összetétele, piaci megjelenése
- Mezőgazdasági foglalkoztatás, valamint új vállalkozások száma, növekedése
- Új helyi, térségi feldolgozó kapacitások megjelenése
- Megyei értéktárban regisztrált termékek száma, annak változása, minőségbiztosítása
- Hálózati kapcsolatok száma és annak változása
- Melegházaz termelés területe és annak változása
- Alternatív energia hasznosításba bevont szervezetek

A prioritás 1-es intézkedéseikhez tartozó projektcsomagokat

- azok területi specifikumait,
- kedvezményezettek körét,
- célcsoportjait,
- ütemezését,
- költségigényét,
- finanszírozási forrását,
- kapcsolódó EU tematikus célkitűzést, valamint
- eredmény és output indikátorokat

a „Finanszírozandó projektcsomagok összefoglaló táblája” (1. melléklet) részletezi.

A prioritás keretében megvalósítandó intézkedések ütemezését a 2. melléklet tartalmazza.

2.2.2.1 Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Az alapvetően három területen

- önkormányzatok egymás közötti,
- az önkormányzat és üzleti szektor,
- önkormányzat és civil szektor között

megvalósítandó programokat, az egyes támogatási formáknál egyenként bemutatjuk.

Az önkormányzati programok döntően a felmérések szerint az egyes települési önkormányzatok kezdeményezik. Kisebbszámúban előfordul, hogy több (kettő, három) önkormányzat kezdeményez programokat, ezek a településközi kapcsolatokra (pl.

kerékpárutak), turizmus fejlesztésre (pl. közös marketing tevékenység) vonatkoznak. A térségi szemlélet nem jellemző az előzetes felmérések alapján, hiszen a fejlesztési elképzelések döntően a helyi létesítményekre, azok megújítására, vagy kialakítására vonatkoznak.

Csak eseti jelleggel találtunk olyan projektkezdmenyvezéseket, amelyekben az üzleti szektor és az önkormányzatok együttműködésére alapulnak, pedig Nyugat-Európában ez már elterjedt gyakorlat. A két szervezeti szektor között ugyan vannak kapcsolatok, azonban az üzleti alapra helyezett fejlesztések főleg a vidéki térségekben nem jellemző. A nagyvárosi környezetben ezek a kapcsolatok gyakrabban fordulnak elő, de látva a fejlesztési elképzeléseket az üzleti szektor fejlesztési befektetései nem jelennek meg a fejlesztésekbe, azok érzékelhetően a létesítmények üzemeltetésében valósulnak meg, ami viszont a tervezési periódusban nem regisztrálható.

Gyakrabban tapasztalható a fejlesztéseknél, hogy a nonprofit szektort megtestesítő civil szervezetek bevonásra kerülnek a fejlesztésekben, ezek kimondottan a közösségi rendszerek fejlesztésére vonatkoznak, olyan létesítmények létrehozására, ami a helyi társadalomépítést segítik. A civil szervezetek ugyan képesek a helyi közösségeket bizonyos köreit megmozgatni, integrálni a fejlesztésekhez, de gondot jelent a létesítmények üzemeltetése, azok tartós fenntartása.

A tervezés során nem merült fel igény arra, hogy CLLD típusú tervezési és fejlesztési együttműködések szülessenek, erre vonatkozóan semmiféle ösztönzés, iránymutatás nem volt biztosítva, így nem tudjuk e kritériumot jelenlegi ismereteink alapján kielégíteni.

2.2.2.2 A vállalkozások fejlesztési tervei

A Győr-Moson-Sopron megyei területfejlesztési tervezés (a helyzetfeltárás, a koncepció, valamint a program kidolgozás munkája) során lényegében folyamatos projektgyűjtés történt.

A vállalkozói szféra részéről jelzett, a megyei célokhoz, azon belül „Az innováció térnyerésének előmozdítása” prioritáshoz illeszkedő fejlesztési elképzelések a következők:

Vállalkozások segítésére, K+F+I aktivitás növelésére irányuló elképzelések:

- Kutatás - fejlesztési - innovációs aktivitás növelése (K+F+I tanácsadás száma, szabadalmak száma, megbízások száma).
- Vállalkozások számának és gazdasági teljesítményének növekedése (helyi iparüzési adó mértéke, a vállalkozások számának változása, a KKV szektorban foglalkoztatottak száma).

A megye helyi gazdaságát meghatározó fejlesztési elképzelések:

- Gazdasági termelés támogatása – gépek, beruházások, telephelyek korszerűsítése, beszerzések támogatása a megye teljes területén.
- A megyei belső gazdasági együttműködések növekedése (ipari parkokban letelepedettek száma, teljesítménye, klaszterek száma, azok tagjai)
- Helyi termékkataszter összeállítása (termékek száma, azokat előállító szervezetek, minősítési rendszer, címek kiadása).

Képzettséggel összefüggő beavatkozási elképzelések:

- Munkaerő minőségének növelése (képzettségi szint emelkedése, képzésben résztvevők száma).
- Képzési programok, azok formáinak szélesedése (rövid képzési programok száma, a beiratkozottak száma, a végzettek száma).

Az innováció térnyerésének előmozdításhoz kapcsolódóan az alábbi fejlesztések, beruházások valósulhatnak meg (1):

- Telephelyi kínálat növelése (ipari parkok alakítás, azok kínálatának növelése, szálláshelyek), mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése, termelési kapacitás bővítése (föld, gépek, eszközök beszerzése), termelési infrastruktúra javítása (utak, közlekedési, szállítási kapcsolatok alakítása, tárolási kapacitások bővítése). A versenyképesség erősítése érdekében a gazdasági és üzleti környezet megújítása (a hagyományos iparágakra, valamint tudás- és kompetencia-rendszerekre alapozva). A szolgáltatások: piaci kapcsolatok szélesítése, üzleti működés javítását segítő tanácsadás, fejlesztési tanácsadás, termék, tevékenység, szolgáltatás kínálatának és minőségének fejlesztése. Az infrastrukturális fejlesztések megvalósítása révén megfelelő szociális és gazdasági környezetet biztosítása már működő vállalkozások és a foglalkoztatást bővítő gazdálkodó szervezetek részére.

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat,
- Megyei Kereskedelmi és Ipar Kamara, Vállalkozók Szövetsége, Kisalföld Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, Széchenyi István Egyetem, Nyugat-magyarországi Egyetem,
- középfokú szakképző intézmények, képzésben részvevő vállalkozások, tanácsadó szervezetek, ipari parkok, innovációs központok, klaszterszervezetek, gazdaság és területfejlesztést segítő nonprofit szervezetek
- termelői értékesítői szervezetek (TÉSZ-ek)

Végső kedvezményezettek:

- Gazdasági centrumokban található fejlődő gazdasági szervezetek
- Kezdő vállalkozások, vállalkozók
- Vidéki térségekben található vállalkozások, termelő szervezetek
- Alacsony képzettségű rétegek
- Gazdaságfejlesztést segítő nonprofit szervezetek

Az innováció térnyerésének előmozdításhoz kapcsolódóan az alábbi fejlesztések, beruházások valósulhatnak meg (2):

- A győri Széchenyi István Egyetemen kutatóközpont felépítése a jelenlegi földszintes laboratóriumi épület egy szinttel történő megemelésével (kb. 3000 m²). Az Egyetem műszaki és gazdaságtudományi képzésének és kutatási potenciáljára építve, annak szellemi erőforrásaira alapozva járműipari kutatóközpont (önálló szervezet) létrehozása, az ahhoz szükséges gép, műszer, eszközpark megteremtésével. Oktatási (új programok; alap és mesterképzés, doktori képzés gépjármű mérnöki irányban történő fejlesztése) programok, illetve rövid idejű képzések indítása vállalati igények alapján. Kutatói álláshelyek létrehozása, fiatalok foglalkoztatása (doktori program keretében), spin-off vállalkozások alapításának támogatása, fejlődő-haladó vállalkozások segítése. Kollégiumi férőhelyek bővítése és színvonalának fejlesztése.
- Új egyetemi laboratóriumok építése, a meglévők megújítása, bővítése a járműipari kutatásokhoz kapcsolódva. Kutatási eszközpark bővítése, új kutatási irányokhoz kapcsolódó gépek, műszerek, eszközök beszerzése, a meglévő megújítása. Új spin-off vállalkozások támogatása a járműipar különböző ágazataira. Járműipari vállalkozások hálózatépítésének támogatása, az ehhez szükséges szakmai ismeretek oktatása, innovációs tanácsadás rendszerének kiépítése.

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat
- Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata
- Széchenyi István Egyetem

Végső kedvezményezettek:

- Járműipari beszállító vállalatok, fejlesztő szervezetek

Az innováció térnyerésének előmozdításhoz kapcsolódóan az alábbi fejlesztések, beruházások valósulhatnak meg (3):

- A falusi turizmus területén vállalkozók működési feltételeinek javítása. A falusi szálláshelyek kapacitásának, minőségének és marketingjének sokrétű fejlesztése, valamint a közterületi kultúra színvonalának jelentős emelése fejlesztése. A kedvező környezeti adottságú, természetközeli szabadidős tevékenységek kínálatának bővítése. A falusi és ökoturizmusban dolgozók létszámának bővítése. A megye térségeire jellemző helyi termékek („megyerikumok”) marketingjének és értékesítésének bővítése, a termékek e a versenyképességének javítása.
- A fenntartható pályára álló falusi és ökoturizmus fejlesztése. A túrázás, természetjárás, kerékpározás, horgászat, vadászat feltételeinek javítása, a kapcsolódó szálláshelyek kapacitásának bővítése és színvonalának emelése. A falusi portákon, szövetkezetekben és vállalkozásokban előállított helyi termékek piacra jutását támogató intézkedések.

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat

Végső kedvezményezettek:

- A falusi termékeket előállító és szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások és személyek.
- A megyében élő szakképzett munkaerő és a szolgáltatásokat igénybe vevők köre.

Az innováció térnyerésének előmozdítáához kapcsolódóan az alábbi fejlesztések, beruházások valósulhatnak meg (4):

- Győr-Moson-Sopron megye kiváló termál- és gyógyvízkincsének hasznosítása elmarad a hasonló adottságú vasi és zalai fürdőközpontoktól. A fejlesztés célja a gyógy- és egészségturisztikai szolgáltatási kapacitások bővítése és minőségi fejlesztése (wellness, sport és rekreációs szolgáltatások). A fejlesztési irány célját képező szolgáltatások igénybevételének alapjául szolgáló szálláshely kapacitás bővítése, az elérhetőség javítását szolgáló közlekedési feltételek javítása, munkahelyteremtés megvalósítása.
- A megye már fürdővel rendelkező és a fürdőlétesítésre készülő településein ez ideig nem mindenütt alakult ki magas látogatói létszámmal működő gyógy- és egészségturisztikai szolgáltatás. A magasabb színvonalú ellátást lehetővé tevő fejlesztési program e hiányosságok megszüntetését célozza (a bővebb szolgáltatási kapacitások kialakítása, valamint az ehhez szorosan kapcsolódó szálláshely bővítés és munkahely teremtési feltételek megvalósításával).

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat,
- A megye már fürdővel rendelkező és a fürdőlétesítésre készülő településeinek önkormányzatai.

Végső kedvezményezettek:

- A fejlesztés tárgyát képező szolgáltatásokat nyújtó gazdálkodó szervezetek, a szolgáltatásokat igénybe vevő látogatók, az érintett térségekben élő szakképzett munkaerő.

Az innováció térnyerésének előmozdítáához kapcsolódóan az alábbi fejlesztések, beruházások valósulhatnak meg (5):

- Turisztikai potenciálok (szálláshelyek, szolgáltató helyek) jobb kihasználása, azok megújítása. Foglalkoztatás növelése, annak egyenletesebbé tétele, vidéki térségek bevonásával. Kapcsolódó gazdasági ágak (mezőgazdaság, élelmiszertermelés, helyi termékek, megyericum) együttműködéseinek javítása, területi komplex kínálatok biztosításával. Közlekedési feltételek javítása, a turisztikai centrumok, illetve helyek elérhetőségének javítása, azok összekapcsolása (út- és kerékpárútahálózat).

- Megyei komplex egészségturisztikai termék fejlesztése a gyógyturizmus, a sport a wellness és rekreációs szolgáltatások és attrakciók fejlesztése révén. Megyei komplex ökoturisztikai termék fejlesztése az aktív és falusi turizmus szolgáltatásai (szálláshely, vízi túrák, horgászat, kerékpározás, természetjárás, lovaglás, vadászat, helyi termékpiac) és az attrakciók fejlesztése révén. Konferencia, üzleti és esemény turizmus fejlesztése multifunkcionális (konferencia, sport, kultúra rendezvények igényeit egyaránt kielégíteni képes) központok kialakítása és szálláshelybővítés révén. Kulturális és örökségturizmus fejlesztése az épített, táji, természeti és szakrális örökség megóvása és látogatók számára vonzóvá tétele révén. Turizmus szervezeti rendszerének átfogó fejlesztése (termék alapú hálózatosodás/klaszterizáció elsősorban az öko, kulturális és egészségturizmusban, illetve területi alapú TDM szervezeti rendszerfejlesztés). A turisztikai részprogramban meghatározott turizmusformákhoz kapcsolódó szálláshely és egyéb szolgáltatásfejlesztés.

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat
- Megyei jogú városok
- Kistérségi központok városai
- Turisztikai ágazati klaszterek

Végső kedvezményezettek:

- Turisztikai szolgáltatók, vállalkozások, nonprofit szervezetek

2.3 „A megye és települései elérhetőségének javítása” prioritás

2.3.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

3. prioritás:	A megye és települései elérhetőségének javítása
Elérendő célok:	<p><u>Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés(ek):</u></p> <p>(4) az alacsony CO₂-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban</p> <p>(7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és a kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban</p> <p><u>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</u></p> <p>A településhálózat és az infrastrukturális rendszerek adottságainak bővítése a környezeti állapotok megóvásával</p> <p><u>Kapcsolódó megyei specifikus cél(ok):</u></p> <p>Baross Gábor Specifikus Fejlesztési Cél</p> <p><u>A prioritás specifikus céljai:</u></p> <p>A közúti, a vasúti és a vízi közlekedés fejlesztése, hatékonyságának, kihasználtságának javítása</p> <p><u>A prioritás területi céljai:</u></p> <p>...</p> <p>(a stratégiában megjelenített területi szempontok érvényesítésének, területi célkitűzések meghatározásának, összhangban az OFTK területi célkitűzéseivel, kiemelt figyelemmel a 2014-2020-as uniós programokban tervezett területi jellegű beavatkozásokhoz való kapcsolódásra)</p>

2.3.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

„A megye és települései elérhetőségének javítása” prioritás intézkedései és azok-projektcsomagjai:

1. Közúti fejlesztések
 - országos főutak (tengelyek)
 - mellékutak fejlesztése (országos, határközeli, önkormányzati, településközi)
 - belterületi utak fejlesztése
2. Vasúti közlekedés
 - a tengely szerep erősítése
 - az elővárosi vasúti közlekedési kínálat megtervezése és az 1. ütem megvalósítása
3. Vízi közlekedés
 - turisztikai szempontú vízi közlekedés
 - szállítási feladatok biztosítása (Duna)
4. Légi közlekedés
 - Győr-Pér repülőtér, fertőszentmiklósi repülőtér
 - Mezőgazdasági és sportrepülőterek

- légi mentőbázis kialakítása
- 5. Kerékpáros közlekedés
 - összefüggő kerékpárút-hálózat kialakítása, a határon átnyúló kapcsolatok kiépítése
- 6. A centrumok elérhetősége
 - elővárosi közlekedéshálózat
 - kistérségi közlekedésfejlesztés

A prioritás egyes projektcsomagjai megvalósításának lehetséges finanszírozási forrásai:

TOP 3.2 Kisléptékű közlekedési fejlesztések
IKOP 1. Nemzetközi (TEN-T) közúti elérhetőség javítása
IKOP 2. Nemzetközi (TEN-T) vasúti és vízi úti elérhetőség javítása
IKOP 3. Regionális közúti elérhetőség és közlekedésbiztonság
IKOP 4. Elővárosi, regionális vasúti elérhetőség és energiahatékonyság
IKOP 5. Fenntartható városi közlekedésfejlesztések
stb.

A végrehajtásban közreműködő szervezetek:

Közlekedési szervezetek
Helyi önkormányzatok
Kamarák, szakmai érdekképviseleti szervezetek
Terület- és gazdaságfejlesztési intézmények

A végrehajtás módja, feltételrendszere:

egyeztetés alatt

A végrehajtás ellenőrzési rendszere:

egyeztetés alatt

Az eredményesség vizsgálata és értékelése:

Tervezett indikátorok:

- A fejlesztéssel érintett útvonalak hossza
- A centrumok elérési idejének csökkenése
- A földút-javítás és földút-kiépítés hosszai, km-ben
- A közösségi közlekedést igénybe vevők számának növekedése
- Megtakarított utazási idő a városi és elővárosi nem kötöttpályás közlekedés fejlesztett szakaszaihoz kapcsolódóan

A prioritás 1-es intézkedéseikhez tartozó projektcsomagokat

- azok területi specifikumait,
- kedvezményezettek körét,
- célcsoportjait,
- ütemezését,
- költségigényét,
- finanszírozási forrását,
- kapcsolódó EU tematikus célkitűzést, valamint
- eredmény és output indikátorokat

a „Finanszírozandó projektcsomagok összefoglaló táblája” (1. melléklet) részletezi.

A prioritás keretében megvalósítandó intézkedések ütemezését a 2. melléklet tartalmazza.

2.3.2.1 Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Az alapvetően három területen

- önkormányzatok egymás közötti,
- az önkormányzat és üzleti szektor,
- önkormányzat és civil szektor között

megvalósítandó programokat, az egyes támogatási formáknál egyenként bemutatjuk.

Az önkormányzati programokat a felmérések szerint döntően az egyes települési önkormányzatok kezdeményezik. Kisebbszámban előfordul, hogy több (kettő, három) önkormányzat kezdeményez programokat, ezek a településközi kapcsolatokra (pl. kerékpárutak), turizmus fejlesztésre (pl. közös marketing tevékenység) vonatkoznak. A térségi szemlélet nem jellemző az előzetes felmérések alapján, hiszen a fejlesztési elképzelések döntően a helyi létesítményekre, azok megújítására, vagy kialakítására vonatkoznak.

Csak eseti jelleggel találtunk olyan projektkezdeményezéseket, amelyekben az üzleti szektor és az önkormányzatok együttműködésére alapulnak, pedig Nyugat-Európában ez már elterjedt gyakorlat. A két szervezeti szektor között ugyan vannak kapcsolatok, azonban az üzleti alapra helyezett fejlesztések főleg a vidéki térségekben nem jellemző. A nagyvárosi környezetben ezek a kapcsolatok gyakrabban fordulnak elő, de látva a fejlesztési elképzeléseket az üzleti szektor fejlesztési befektetései nem jelennek meg a fejlesztésekbe, azok érzékelhetően a létesítmények üzemeltetésében valósulnak meg, ami viszont a tervezési periódusban nem regisztrálható.

Gyakrabban tapasztalható a fejlesztéseknél, hogy a nonprofit szektort megtestesítő civil szervezetek bevonásra kerülnek a fejlesztésekben, ezek kimondottan a közösségi rendszerek fejlesztésére vonatkoznak, olyan létesítmények létrehozására, ami a helyi társadalomépítést segítik. A civil szervezetek ugyan képesek a helyi közösségeket bizonyos köreit megmozgatni, integrálni a fejlesztésekhez, de gondot jelent a létesítmények üzemeltetése, azok tartós fenntartása.

A tervezés során nem merült fel igény arra, hogy CLLD típusú tervezési és fejlesztési együttműködések szülessenek, erre vonatkozóan semmiféle ösztönzés, iránymutatás nem volt biztosítva, így nem tudjuk e kritériumot jelenlegi ismereteink alapján kielégíteni.

2.3.2.2 A vállalkozások fejlesztési tervei

A Győr-Moson-Sopron megyei területfejlesztési tervezés (a helyzetfeltáró, a koncepciókészítés, valamint a program kidolgozás munkája) során lényegében folyamatos projektgyűjtés történt.

A vállalkozói szféra részéről jelzett, a megyei célokhoz, azon belül „A megye és települései elérhetőségének javítása” prioritáshoz illeszkedő fejlesztési elképzelések a következők:

Közúthálózat, vasúthálózat, vízi- és légi közlekedéssel kapcsolatos fejlesztési elképzelés:

- Közúthálózat, vasúthálózat, vízi- és légi közlekedés, kombinált fuvarozás, közösségi közlekedés fejlesztése.

Közúthálózatfejlesztéssel kapcsolatos elképzelés:

- Közúthálózat fejlesztése (TEN-T átfogó hálózatának részeként működő országos törzshálózati vasúti pályák villamosítása, illetve a TEN-T átfogó hálózatának részeként működő országos törzshálózati vasúti pályák indokolt részének kétvágányúsítása). Vasúthálózat fejlesztése (a nemzetközi jelentőségű TEN-T vasúti folyosók villamosítása; törzsforgalmi hálózat kétvágányúsítása; győri tehervasúti elkerülő vágány, gönyői kikötői vasút; az európai nagysebességű vasút győri megállóhelyel; egyéb vasúti pályák; hiányzó kapcsolatok újraindítása – pl.: Győr-Pozsony). Vízi- és légi közlekedés fejlesztése (Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő; Győr-Pér és Fertőszentmiklós kiemelt repülőterei; Bőny, Pustacsalád és Sopron-Piuszpuszta repülőterei). Kombinált fuvarozás fejlesztése (Ro-Ro; Ro-La; logisztikai központok). Közösségi közlekedés fejlesztése (Volán, MÁV, GySEV összefogásával)

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat,
- MJV-k önkormányzata
- NIF Zrt., közlekedési társaságok (Volán, MÁV, GySEV)

Végső kedvezményezettek:

- a megye lakossága, vállalkozói, a gazdasági élet szereplői (közlekedők)
- közlekedési pályák kezelői és közlekedési társaságok

2.4 „A környezet megújítása, a kultúra támogatása, az életminőség javítása” prioritás

2.4.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

4. prioritás:	A környezet megújítása, a kultúra támogatása, az életminőség javítása
Elérendő célok:	<p><u>Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés(ek):</u></p> <p>(5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és -kezelés ügyének támogatása (6) környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása</p> <p>(11) az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása</p> <p><u>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</u></p> <p>A településhálózat és az infrastrukturális rendszerek adottságainak bővítése a környezeti állapotok megóvásával</p> <p><u>Kapcsolódó megyei specifikus cél(ok):</u></p> <p>Timaffy László Specifikus Fejlesztési Cél</p> <p><u>A prioritás specifikus céljai:</u></p> <p>A környezeti adottságok jobb kihasználása A környezeti állapot javítása, értékmegóvása Az életminőség javítása az egészségügyi és szociális ellátórendszer fejlesztése révén</p> <p><u>A prioritás területi céljai:</u></p> <p>...</p> <p>(a stratégiában megjelenített területi szempontok érvényesítésének, területi célkitűzések meghatározásának, összhangban az OFTK területi célkitűzéseivel, kiemelt figyelemmel a 2014-2020-as uniós programokban tervezett területi jellegű beavatkozásokhoz való kapcsolódásra)</p>

2.4.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

„A környezet megújítása, a kultúra támogatása, az életminőség javítása” prioritás intézkedései és azok-projektsomagjai:

1. A környezeti adottságok hasznosítása
 - a környezeti potenciál hasznosítása
 - zöldgazdaság
 - energiagazdálkodás
2. Táj, település, ember
 - a környezeti állapot javítása
 - a települések értékmegóvása
 - a víz mint erőforrás

3. Az életminőség javítása

- a hátrányban, fogyatékkal élők, valamint az idősek életminőségének javítása, az ellátórendszereinek fejlesztése
- az egészségügyi ellátás fejlesztése, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőtlenségeinek csökkentése, egészséggazdaság fejlesztések, rekreációs gyógyászati központ(ok) kialakítása; prevenció, az életminőség javítását elősegítő programok; aktív, egészséges, összetartó helyi közösségek fejlesztését támogató programok, aktív szabadidő-eltöltést elősegítő fejlesztések
- a művészeti nevelés támogatása; közgyűjtemények infrastrukturális fejlesztése, közösségi kezdeményezések támogatása; szemléletformálás
- egészségügyi centrum fejlesztése, egészséges életmód elősegítése
- a közterületi kultúra színvonalának emelése

A prioritás egyes projektcsomagjai megvalósításának lehetséges finanszírozási forrásai:

- TOP 1.6 A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése
 - TOP 2.1 A települési környezet integrált és környezettudatos megújítása
 - TOP 2.2 Belterületen fekvő barnamezős területek rehabilitációja
 - TOP 2.3 Kisléptékű települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések
 - TOP 3.1 Alacsony szén-dioxid-kibocsátást célzó stratégiák támogatása
 - TOP 3.3 A települési önkormányzati infrastrukturális létesítményekben, – önkormányzati tulajdonú, közfeladatokat ellátó intézményekben és az önkormányzati bérlakásokban – az energiahatékonyság növelése és a megújuló energia felhasználás támogatása
 - TOP 3.4 Térségi és helyi léptékű energetikai potenciál kiaknázására épülő komplex fejlesztési programok
 - TOP 4.1 Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése
 - TOP 4.2 A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
 - TOP 4.3 Térségi és helyi közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúra-fejlesztés
 - TOP 4.4 Szegénység és szegregáció által sújtott, leromlott városrészek rehabilitációja
 - TOP 5.2 Helyi kapcsolódó közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése
 - TOP 6.6 Helyi foglalkoztatást, munkába állást és családokat segítő programok és programalapú fejlesztések (CLLD típusú fejlesztések)
 - EKOP 1. Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén
 - EKOP 2. Befogadó társadalom
 - EKOP 3. . Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében
 - EKOP 4. Gyarapodó tudástőke
 - VP 4. A mezőgazdasághoz és az erdészethez kapcsolódó ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása
 - VP 5. Az erőforrás hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatokban
 - VP 6. A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben
- stb.

A végrehajtásban közreműködő szervezetek:

- Helyi önkormányzatok
- Környezetvédelmi, vízügyi szervezetek
- Egészségügyi, szociális, oktatási-nevelési, illetve közgyűjteményi intézmények
- Kamarák, szakmai érdekképviseleti szervezetek
- Terület- és gazdaságfejlesztési intézmények

Civil szervezetek

A végrehajtás módja, feltételrendszere:

egyeztetés alatt

A végrehajtás ellenőrzési rendszere:

egyeztetés alatt

Az eredményesség vizsgálata és értékelése:

Tervezett indikátorok:

- A megtakarított energiamennyiség
- Új vagy felújított lakások száma
- Jobb lakhatási körülmények között élő háztartások száma
- A támogatott új közszolgáltatásokat igénybe vevő lakosok száma a fejlesztett / megújított településrészekben
- A támogatott létesítmények fejlesztése által érintett lakosok száma
- Üvegházhatású gázok becsült csökkenése CO2 egyenértéken
- Szociális városrehabilitációs programmal érintett településen élőlakosok száma
- Minőségi fejlesztésen átesett közösségi és szabadidős terek és létesítmények fejlesztése által érintett lakosok száma
- A fejlesztéssel érintett intézményeket igénybe vevők száma

A prioritás 1-es intézkedéseikhez tartozó projektsomagokat

- azok területi specifikumait,
- kedvezményezettek körét,
- célcsoportjait,
- ütemezését,
- költségigényét,
- finanszírozási forrását,
- kapcsolódó EU tematikus célkitűzést, valamint
- eredmény és output indikátorokat

a „Finanszírozandó projektsomagok összefoglaló táblája” (1. táblázat részletezi).

A prioritás keretében megvalósítandó intézkedések ütemezését a 2. számú táblázat tartamlaazza.

2.4.2.1 Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Az alapvetően három területen

- önkormányzatok egymás közötti,
- az önkormányzat és üzleti szektor,
- önkormányzat és civil szektor között

megvalósítandó programok, ezeket az egyes támogatási formáknál egyenként bemutatjuk.

Az önkormányzati programok döntően a felmérések szerint az egyes települési önkormányzatok kezdeményezik. Kisebbszámúban előfordul, hogy több (kettő, három) önkormányzat kezdeményez programokat, ezek a településközi kapcsolatokra (pl. kerékpárutak), turizmus fejlesztésre (pl. közös marketing tevékenység) vonatkoznak. A térségi szemlélet nem jellemző az előzetes felmérések alapján, hiszen a fejlesztési

elképzelések döntően a helyi létesítményekre, azok megújítására, vagy kialakítására vonatkoznak.

Csak eseti jelleggel találtunk olyan projektkezdmenyezéseket, amelyekben az üzleti szektor és az önkormányzatok együttműködésére alapulnak. A két szervezeti szektor között ugyan vannak kapcsolatok, azonban az üzleti alapra helyezett fejlesztések főleg a vidéki térségekben nem jellemző. A nagyvárosi környezetben ezek a kapcsolatok gyakrabban fordulnak elő, de látva a fejlesztési elképzeléseket az üzleti szektor fejlesztési befektetései nem jelennek meg a fejlesztésekbe, azok érzékelhetően a létesítmények üzemeltetésében valósulnak meg, ami viszont a tervezési periódusban nem regisztrálható.

Gyakrabban tapasztalható a fejlesztéseknél, hogy a nonprofit szektort megtestesítő civil szervezetek bevonásra kerülnek a fejlesztésekben, ezek kimondottan a közösségi rendszerek fejlesztésére vonatkoznak, olyan létesítmények létrehozására, ami a helyi társadalomépítést segítik. A civil szervezetek ugyan képesek a helyi közösségeket bizonyos köreit megmozgatni, integrálni a fejlesztésekhez, de gondot jelent a létesítmények üzemeltetése, azok tartós fenntartása.

A tervezés során nem merült fel igény arra, hogy CLLD típusú tervezési és fejlesztési együttműködések szülessenek, erre vonatkozóan semmiféle ösztönzés, iránymutatás nem volt biztosítva, így nem tudjuk e kritériumot jelenlegi ismereteink alapján kielégíteni.

2.4.2.2 A vállalkozások fejlesztési tervei

A Győr-Moson-Sopron megyei területfejlesztési tervezés (a helyzetfeltáró, a koncepciókészítés, valamint a program kidolgozás munkája) során lényegében folyamatos projektgyűjtés történt.

A vállalkozói szféra részéről jelzett, a megyei célokhoz, azon belül „A környezet megújítása, a kultúra támogatása, az életminőség javítása” prioritáshoz illeszkedő fejlesztési elképzelések a következők:

A környezet megújítása, a kultúra támogatása, az életminőség javításához kapcsolódóan az alábbi fejlesztések, beruházások valósulhatnak meg (1):

- A felhasznált energia mennyiségének csökkentése, és azon belül a megújuló energiaforrások felhasználási arányának növelése. A megyére különösen jellemző adottságok (erős szél, geotermikus, víz...) adottságok megújuló energiaforrásként történő hasznosítása. Megyei szintű decentralizált gazdaságfejlesztési, közszolgáltatás-fejlesztési és speciális térségi programok (mindezek a zöldgazdaság Győr-Moson-Sopron megyei térhódítása érdekében)
- Megújuló energia alapú beavatkozások (települések – közvilágítás, ipar cégek és intézményi energiaracionalizálása, közösségi közlekedés – járműpark, mezőgazdaság). Energiahatékonyság javítását célzó intézkedések (telephelyfejlesztések) Innovatív megoldások alkalmazása (biomassza, geotermikus energia, biogáz, napenergia). A megyei „zölderő” program népszerűsítését szolgáló egységes arculat és marketing kialakítása (minden generáció megszólítása: tanterv, kampány, nyugdíjas egyetem, média). Hulladék-

gazdálkodás intézkedések (szelektív gyűjtés és újrahasznosítás mind teljesebbé tétele, hulladéklerakó telepek biogáz kapacitásának kitermelése, hasznosítása és a felhagyott hulladéklerakók szakszerű rekultiválása és az illegális hulladéklerakók felszámolása, hulladék energetikai, illetve egyéb innovatív hasznosításának lehetőségei).

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat
- Nyugat-magyarországi Egyetem (Sopron, Mosonmagyaróvár), Széchenyi István Egyetem (Győr)
- Megújuló energiát előállító szervezetek

Végső kedvezményezettek:

- felhasználók (a megye lakói, vállalkozói, a megyében tevékenykedő cégek)
- a zöld (megújuló) energiát előállító szervezetek

A környezet megújítása, a kultúra támogatása, az életminőség javításához kapcsolódóan az alábbi fejlesztések, beruházások valósulhatnak meg (2):

- Szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás. Közműkapacitások fejlesztése, ezáltal a szolgáltatási színvonal növelése. A Győr-Moson-Sopron megyében lehatárolt, vagy a megyéhez kapcsolódó vízgyűjtőkre (Szigetköz, Rábca és Fertő, Rába, Marcel, Bakony-ér és Concó) készülő vízgyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálata és az intézkedési tervek végrehajtása.
- Szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás (a megye még nem csatornázott településeinek szennyvízkezelési programjának végrehajtása). A megye vízgyűjtő-gazdálkodási terveinek végrehajtása (A projekt célja az ökológiai zöld és kék folyosók folytonosságának biztosítása. A mellékágak és holtágak revitalizációja, vizes élőhelyek kialakítása. Élő kapcsolat biztosítása a főmeder és a hullámtéri, valamint a mentett oldali holtágak között. (Hallépcsők létesítése, árvízvédelmi beavatkozások, komplex természetvédelmi rekonstrukció, Nicki duzzasztómű felújítása. Fertő tavi nádasok vízellátását biztosító csatornák rekonstrukciója stb.). Csapadékvíz-, szennyvíz-elvezetési, tisztítási kapacitások fejlesztése, hiányzó kapacitások kiépítése.

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat,
- Vizügyi igazgatást ellátó szervek
- a csatornázatlan, valamint a 10 ezer főnél népesebb települések önkormányzatai

Végső kedvezményezettek:

- a megye lakossága, vállalkozói, a gazdasági élet szereplői (közművek használói)
- közművállalatok

A környezet megújítása, a kultúra támogatása, az életminőség javításához kapcsolódóan az alábbi beruházások valósulhatnak meg (2):

- A magyarországi teljes Duna-szakasz mellett húzódó egykori limes római értékeket őrző települései pályáznak a világörökségi címre. Ezen belül Győr-Moson-Sopron megyéből több település világörökség várományos. A három (Pannonhalma, Fertő táj, Duna Kulturális Folyosó) világörökségi helyszíncsoport értékmegőrző fejlesztése a gyakorlatban foglalkoztatási, humán fejlesztési és gazdaságfejlesztési programnak tekintendő: a megyei önkormányzat ezért kiemelt fejlesztési irányként kezeli azt.
- A „Danube Limes” világörökség várományos Győr-Moson-Sopron megyei helyszínei (15 Duna-közeli település) római kori értékeinek feltárása, bemutatása, megőrzésem marketingje, a Világörökségi cím elnyerésének előkészítése. Az EU által elfogadott Duna makro-régiós stratégiába illeszkedő zászlóshajó projekt megvalósításának támogatása. A Pannonhalmi és a Fertő táj világörökségi helyszíneken kiemelt feladat az elnyert cím megőrzése, az ezzel kapcsolatos értékmegőrző intézkedések támogatása, továbbá olyan fejlesztés, beruházás támogatása, mely az öfenntartás háttéréként szolgál. Kiemelt figyelmet érdemel a megyét érintő nemzetközi zarándokútvonalak (Szent Jakab-, Szent Márton-, Mária út), valamint a kijelölés előtt álló Sacra Velo magyar-szlovák kerékpáros zarándokútvonal fejlesztése.

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat
- Fertő táj Világörökség Magyar Tanácsa
- Magyar Bencés Kongregáció Pannonhalmi Főapátság
- Magyar Limes Szövetség

Végső kedvezményezettek:

- a világörökségi helyszíneken élők
- a világörökségi helyszínek vállalkozásai

2.5 „A megye belső kohéziójának erősítése” prioritás

2.5.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

5. prioritás:	A megye belső kohéziójának erősítése
Elérendő célok:	<p><u>Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés(ek):</u></p> <p>3) a KKV-k, a mezőgazdasági és a halászati ágazatok versenyképességének javítása (6) környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és a kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban (8) a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (10) beruházások az oktatás, készségfejlesztés és élethosszig tartó tanulás területén (11) az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása</p> <p><u>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</u></p> <p>A megye belső kohéziójának és interregionális kapcsolatainak erősítése</p> <p><u>Kapcsolódó megyei specifikus cél(ok):</u></p> <p>Göcsei Imre Specifikus Fejlesztési Cél</p> <p><u>A prioritás specifikus céljai:</u></p> <p>A Rábaköz kiegyensúlyozott fejlesztése A hátrányos helyzetű mikrotérségek, települések fejlesztése A Győri járműipari körzet versenyképességének növelése A kistérségi központok térségszervező szerepének növelése</p> <p><u>A prioritás területi céljai:</u></p> <p>...</p> <p>(a stratégiában megjelenített területi szempontok érvényesítésének, területi célkitűzések meghatározásának, összhangban az OFTK területi célkitűzéseivel, kiemelt figyelemmel a 2014-2020-as uniós programokban tervezett területi jellegű beavatkozásokhoz való kapcsolódásra)</p>

2.5.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

„A megye belső kohéziójának erősítése” prioritás intézkedései és azok-projektcsomagjai:

1. Rábaköz Fejlesztési Program

A 64 települést magában foglaló táji és települési jellemzőkben, valamint történelmi, néprajzi, de termelési kultúrában is sajátos karaktert mutató térség önmagában is belső ellentmondásokat hordoz. A térség három városa más és más vonatkozásban formálja mikrotérségeit, a tartós gazdasági vákuum következtében a gazdasági szerkezet nem kiegyensúlyozott, miközben számos értékes jövőt alakító adottsággal rendelkezik.

2. Helyzetbe Hozás Programja

A Répce mente, az osztrák határ menti vákuumtérség (84-es úttól nyugatra), a Tóköz vidéke, a Sokoró-alja, a Bakony-alja települései, településhalmazai hátrányos helyzetének javítása (elérhetőség javítása, munkalehetőségek, települési együttműködés ösztönzése, helyi erőforrások hasznosítása, stb.) együttesen kezelhető, de az adott térségekre jellemzően értelmezhető programot kíván meg, szorosan kapcsolódva a többi megyei fejlesztési célhoz.

3. Győri Járműipari körzet

Győr és térsége (győri, téti, pannonhalmi járás, valamint a megyehatáron és országhatáron túli területek) ma és a jövőben a magyar, de a közép-európai gazdaság egyik dinamikus csomópontja, amelyben a járműipar a meghatározó, prosperitást jelentő ágazat. A város gazdasága erőteljesen fejlődik, térségi kapcsolatai szerteágazóak, népességvonzása kiemelkedő, így szükséges programba rendezni a fejlesztési irányokat, erősítve a rendelkezésre álló potenciálokat.

4. Centrumok és térségük integrációja

Sopron, Mosonmagyaróvár és a megye kisvárosai térség-szervező funkcióinak erősítése, azokhoz kapcsolódó eszközrendszerek támogatása, a helyi igényekhez igazodó fejlesztések ösztönzése, az újszerű város és vidék kapcsolati rendszer támogatása, beépülve a városok által készített Integrált Településfejlesztési Stratégiába (IFS), támogatva az egyes városok és térségeik együttes fejlesztést, annak összehangolását

A prioritás egyes projektcsomagjai megvalósításának lehetséges finanszírozási forrásai:

GINOP 1. Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése

GINOP 2. Tudásgazdaság fejlesztése

GINOP 3. Infokommunikációs fejlesztések

GINOP 4. Természeti és kulturális erőforrások megőrzése, az örökségi helyszínek hasznosításán és az energiahatékonyság növelésén keresztül

TOP 6.3 A helyi identitás növelése – az egyének és a lakóhely közötti kapcsolat erősítése

TOP 6.4 Megyei és helyi speciális közösségfejlesztést és társadalmi befogadást támogató fejlesztési programok

TOP 6.5 A helyi szerveződések elősegítése (civil szervezetek) – a civil szervezetek és a település/térség közintézményei, valamint a helyi lakosok közötti kapcsolat erősítése stb.

A végrehajtásban közreműködő szervezetek:

Helyi önkormányzatok

Kamarák, szakmai érdekképviseleti szervezetek

Terület- és gazdaságfejlesztési intézmények

Civil szervezetek

A végrehajtás módja, feltételrendszere:

egyeztetés alatt

A végrehajtás ellenőrzési rendszere:

egyeztetés alatt

Az eredményesség vizsgálata és értékelése:

Tervezett indikátorok:

- A fejlesztések száma
- A fejlesztéssel érintett lakosok száma

A prioritás 1-es intézkedéseikhez tartozó projektsomagokat

- azok területi specifikumait,
- kedvezményezettek körét,
- célcsoportjait,
- ütemezését,
- költségigényét,
- finanszírozási forrását,
- kapcsolódó EU tematikus célkitűzést, valamint
- eredmény és output indikátorokat

a „Finanszírozandó projektsomagok összefoglaló táblája” (1. táblázat részletezi).

A prioritás keretében megvalósítandó intézkedések ütemezését a 2. számú táblázat tartalmazza.

2.5.2.1 Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

Az alapvetően három területen

- önkormányzatok egymás közötti,
- az önkormányzat és üzleti szektor,
- önkormányzat és civil szektor között

megvalósítandó programok, ezeket az egyes támogatási formáknál egyenként bemutatjuk.

Az önkormányzati programok döntően a felmérések szerint az egyes települési önkormányzatok kezdeményezik. Kisebbszámú előfordul, hogy több (kettő, három) önkormányzat kezdeményez programokat, ezek a településközi kapcsolatokra (pl. kerékpárutak), turizmus fejlesztésre (pl. közös marketing tevékenység) vonatkoznak. A térségi szemlélet nem jellemző az előzetes felmérések alapján, hiszen a fejlesztési elképzelések döntően a helyi létesítményekre, azok megújítására, vagy kialakítására vonatkoznak.

Csak eseti jelleggel találtunk olyan projektkezdeményezéseket, amelyekben az üzleti szektor és az önkormányzatok együttműködésére alapulnak, pedig Nyugat-Európában ez már elterjedt gyakorlat. A két szervezeti szektor között ugyan vannak kapcsolatok, azonban az üzleti alpra helyezett fejlesztések főleg a vidéki térségekben nem jellemző. A nagyvárosi környezetben ezek a kapcsolatok gyakrabban fordulnak elő, de látva a fejlesztési elképzeléseket az üzleti szektor fejlesztési befektetései nem jelennek meg a fejlesztésekbe, azok érzékelhetően a létesítmények üzemeltetésében valósulnak meg, ami viszont a tervezési periódusban nem regisztrálható.

Gyakrabban tapasztalható a fejlesztéseknél, hogy a nonprofit szektort megtestesítő civil szervezetek bevonásra kerülnek a fejlesztésekben, ezek kimondottan a közösségi

rendszerek fejlesztésére vonatkoznak, olyan létesítmények létrehozására, ami a helyi társadalomépítését segítik. A civil szervezetek ugyan képesek a helyi közösségeket bizonyos köreit megmozgatni, integrálni a fejlesztésekhez, de gondot jelent a létesítmények üzemeltetése, azok tartós fenntartása.

A tervezés során nem merült fel igény arra, hogy CLLD típusú tervezési és fejlesztési együttműködések szülessenek, erre vonatkozóan semmiféle ösztönzés, iránymutatás nem volt biztosítva, így nem tudjuk e kritériumot jelenlegi ismereteink alapján kielégíteni.

2.5.2.2 A vállalkozások fejlesztési tervei

A Győr-Moson-Sopron megyei területfejlesztési tervezés (a helyzetfeltáró, a koncepciókészítés, valamint a program kidolgozás munkája) során lényegében folyamatos projektgyűjtés történt.

A vállalkozói szféra részéről jelzett, a megyei célokhoz, azon belül „A megye belső kohéziójának erősítése” prioritáshoz illeszkedő fejlesztési elképzelések a következők:

A megye belső kohéziójának erősítéséhez kapcsolódóan az alábbi fejlesztések, beruházások valósulhatnak meg (1):

- A leszakadó térségekben élők foglalkoztatásának növelése (különösen a hátrányos helyzetű célcsoportokban, a foglalkoztatási kapacitások komplex fejlesztésével. Aktivitási ráta növelése, kiemelten a hátrányos helyzetű célcsoportokban. A szakképzett munkaerő elvándorlásának csökkenése, a szak- és felnőttképzés intézményrendszerének megújítása. A közfoglalkoztatás és az elsődleges munkaerőpiac közötti átjárást megkönnyítő szolgáltatási csomagok kialakítása. A foglalkoztatási program céljának megvalósítását elősegítő, ahhoz szorosan kapcsolódó közúti fejlesztések megvalósítása és az érintett térségek munkaerő-piaci migrációját elősegítő közösségi közlekedés menetidejének csökkentése.
- Innovatív, kísérleti foglalkoztatási és társadalmi befogadási programok indítása. A már kialakított foglalkoztatási együttműködési megállapodások hálózatára építve a foglalkoztatási kapacitások komplex fejlesztése. Első munkahely-programok kialakításával a fiatal pályakezdők munkához juttatása. Az érintett térségek szociális gazdaságának megerősítése. A komplex foglalkoztatási program kialakításának és működtetésének alapjául szolgáló infrastruktúra fejlesztésének megvalósítása.

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat, Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja

Végső kedvezményezettek:

- a hátrányos helyzetű célcsoportokat foglalkoztató gazdálkodó szervezetek
- a térségben élő gazdasági és munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű foglalkoztatottak

A megye belső kohéziójának erősítéséhez kapcsolódóan az alábbi fejlesztések, beruházások valósulhatnak meg (2):

- A megye idősödő társadalmára, valamint a prognosztizálható demográfiai folyamatokra tekintettel a megyei szociális háló infrastrukturális és szakmai hátterének fejlesztése és megerősítése. A megyében működő falugondnoki hálózat egységes megyei szintű koordinálásának megvalósítása a megyei szociális háló kibővítésének eredményeként.
- Szociális alap- és szakellátást nyújtó intézmények infrastrukturális bővítése, a szakemberállomány egységes szempontok alapján történő szakmai továbbképzésének megvalósítása. A széttagolt falugondnoki hálózat által nyújtott szolgáltatások minőségi bővítése érdekében megyei koordinációs szint meghatározása és az ehhez szükséges fejlesztések megvalósítása.

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat

Végső kedvezményezettek:

- A megye szociálisan rászorult állampolgárai, a szociális ellátást nyújtó intézmények, a falugondnokok

A megye belső kohéziójának erősítéséhez kapcsolódóan az alábbi f fejlesztések, beruházások valósulhatnak meg (3):

- A megye leszakadó térségének központjaiban lévő csornai és kapuvári ipari parkok működési feltételeinek és a kapcsolódó közlekedési feltételek fejlesztése, a megyei szintű decentralizált gazdaságfejlesztés előmozdítása érdekében. A csornai és kapuvári ipari parkok gazdaságfejlesztését szolgáló gazdasági tevékenységek összehangolása, ezáltal a foglalkoztatást bővítő gazdálkodó szervezetek térségbe telepítésének fokozása
- A csornai és kapuvári ipari parkok gazdasági tevékenységeinek összehangolása, egymáshoz kapcsolódó egyedi profiljainak kialakítása, közös menedzsment működési feltételeinek kialakítása. Egységes befektetési csomag kialakítására és marketingjére javaslat készítése. A csornai és kapuvári ipari parkok jövőbeli hatékony és a gazdaságfejlesztést elősegítő működését szolgáló közlekedési kapcsolatok összehangolása, valamint a szükséges fejlesztések megvalósítása

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat,
- Csorna és Kapuvá városok önkormányzatai.

Végső kedvezményezettek:

- A csornai és kapuvári ipari parki fejlesztések eredményeit igénybe vevő gazdálkodó szervezetek
- A csornai és kapuvári ipari parkokban működő gazdálkodó szervezetek által foglalkoztatottak"

A megye belső kohéziójának erősítéséhez kapcsolódóan az alábbi fejlesztések, beruházások valósulhatnak meg (4):

- Munkaerő-igényes mezőgazdasági alaptervékenység (zöldség- és gyümölcsstermesztés; biogazdálkodás; kertészeti kultúrák fejlesztése; állattenyésztés, stb.) Munkaerő-igényes élelmiszer feldolgozóipar (konzervgyártás; húszüzem (vágóhíd); hűtőüzem; cukoripar; növényi olajipar; tejipar. Mezőgazdasági (mellék) termékek hasznosítása. Korszerű technológia, innovatív megoldások (kertészeti gépek beszerzésének támogatása; konzervipari fejlesztések; hűtőházak - hűtési technológia alkalmazása).

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat

Végső kedvezményezettek:

- a megye lakossága,
- mezőgazdasági vállalkozók, őstermelők, a gazdasági élet szereplői
- termelői értékesítő szervezetek (TÉSZ-ek)"

A megye belső kohéziójának erősítéséhez kapcsolódóan az alábbi beruházások valósulhatnak meg (5):

- Munkaerő-igényes vad- és halgazdálkodás. Vadászati és halászati turizmus fejlesztése. A megye vadászterületei apróvadállománya létszámának bővítése, visszatelepítése mesterséges tenyésztésből származó egyedekkel (fogoly, fácán). A megye halászati vízterületei halállományának őshonos halfajokkal történő (kecsege, aranykárász, balin, csuka, süllő, nyurgaponty) állománydúsítása, a halfajok mesterséges tenyésztésből származó egyedeinek telepítésével optimális halállomány-szerkezet elérése. A vadászati és halászati turizmus infrastruktúrájának fejlesztése, szálláshelyek, faházak, lesek, stégek, egyéb berendezések kialakításával.

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat,
- Sporthorgász Egyesületek Győr-Moson-Sopron Megyei Szövetsége
- Vadász Szövetségek

Végső kedvezményezettek:

- a megye lakossága,
- halgazdaságok, horgászegyesületek, halászatra jogosultak, vadászatra jogosultak, hal és vadtenyésztők
- nemzeti parkok

A megye belső kohéziójának erősítéséhez kapcsolódóan az alábbi beruházások valósulhatnak meg (6):

- A győri gazdasági térség központja, azaz az Audi Hungaria Motor Kft. és a Rába Járműipari Holding Nyrt. (mint már működő járműipari-gépipari-mechatronikai központok) további fejlesztése, pozíciójának erősítése. A Győri Járműipari Körzet működési feltételeinek fejlesztése a megyei szintű decentralizált iparfejlesztés előmozdítása érdekében, kiemelt hangsúlyt fektetve a szak- és felsőoktatási képzések minőségi és szükség szerinti mennyiségi fejlesztésére. A Győri Járműipari Régió gazdaságfejlesztését szolgáló tevékenységeinek összehangolása révén a foglalkoztatást bővítő gazdálkodó szervezetek térségbe telepítésének fokozása, a munkahelyteremtés céljának megvalósulása.
- A versenyképesség fenntartása és további fejlesztése érdekében a térség gazdasági és üzleti környezetének megújítása a hagyományos iparágakra és a kialakult tudás- és kompetencia-rendszerekre alapozva, továbbá a kapcsolódó szakképzési, felsőoktatási rendszer megújítása. Az infrastrukturális fejlesztések megvalósítása révén megfelelő szociális és gazdasági környezetet biztosítása a térségben már működő vállalkozások részére, továbbá a foglalkoztatást bővítő gazdálkodó szervezetek térségbe telepítésének elősegítése.

Gesztor szervezet:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat
- Audi Hungaria Motor Kft., továbbá az érintett cégek

Végső kedvezményezettek:

- a Győri Járműipari Régió fejlesztésének eredményeit igénybe vevő gazdálkodó szervezetek, különös tekintettel a kkv-kra és a Rábára.
- a Győri Járműipari Körzetben működő gazdálkodó szervezetek által foglalkoztatottak"

2.6 „A megye- és országhatáron átnyúló együttműködés fejlesztése” prioritás

2.6.1 A prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

6. prioritás:	A megye- és országhatáron átnyúló együttműködés fejlesztése
Elérendő célok:	<p><u>Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés(ek):</u></p> <p>(3) a KKV-k, a mezőgazdasági és a halászati ágazatok versenyképességének javítása (6) környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és a kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban (8) a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása (11) az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása</p> <p><u>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</u></p> <p>A megye belső kohéziójának és interregionális kapcsolatainak erősítése</p> <p><u>Kapcsolódó megyei specifikus cél(ok):</u></p> <p>Esterházy János Specifikus Fejlesztési Cél</p> <p><u>A prioritás specifikus céljai:</u></p> <p>A megye- és országhatáron átnyúló együttműködések, kapcsolatok erősítése</p> <p><u>A prioritás területi céljai:</u></p> <p>A prioritás elsődleges területi célja a programozás adminisztratív kereteit adó megye és országhatárok átlépése a tervezés során. Azon témák és specifikumok kijelölése és kezelése, melyek területi szempontból az adminisztratív határokat átlépő összefüggésrendszerbe vannak ágyazódva. Ezen keresztül a prioritás hozzájárulhat a megye szélesebb értelemben vett területi kohéziójának erősítéséhez. Egyfelől az országhatárok elválasztó szerepének oldásán keresztül előmozdítható a megye területén lévő, határon átnyúló vonáspotenciállal rendelkező központok hatékonyabb fejlesztése, továbbá harmonikusabbá válhat a határon túlról átsugárzó pozitív és negatív fejlesztési áthatások becsatornázása, kezelése is. Másfelől a megyehatárokon való stratégiai túltekintés, a szomszédos megyékkel összehangolt fejlesztések stabilabbá tehetik az ország belső térszerveződését is. Ezek következtében az ágazati, és adminisztratív határok közé rendezett tervezési logikában letisztultabban és hangsúlyosabban jelenhetnek meg az olyan területi specifikumok, melyek kezelése nem oldható meg e fenti alapmegközelítés területi</p>

2.6.2 A prioritás részletes tartalmának bemutatása

„A megye- és országhatáron átnyúló együttműködés fejlesztése” prioritás intézkedései és azok-projektcsomagjai:

1. Közép-Európai nagytárségi együttműködés (Centrope)

- a humántőke fejlesztése, a tudásrégió megteremtése, a kulturális és turisztikai kínálat kiaknázása
- infrastrukturális hálózatok (pl. TEN-T) fejlesztése

2. Országhatár menti együttműködések

- az elérhetőség javítása, infrastrukturális fejlesztések
 - > Győr vonzáskörzetének határon átnyúló funkcióerősítése
 - > Mosonmagyaróvár térségének kapcsolódása a pozsonyi agglomeráció potenciáljához
 - > Sopron vonzáskörzetének határon átnyúló funkcióerősítése
- Európai Területi Együttműködési Csoportosulások (ETT-k)
 - > Az RDV térség határon átnyúló fejlesztése
 - > A Fertő térség határon átnyúló fejlesztése
 - > Az Arrabona térség határon átnyúló fejlesztése

3. Megyehatár menti együttműködések

- gazdasági együttműködések erősítése
 - > megyehatáron átnyúló munkaerő-piaci kapcsolatok, munkaerő-piaci áramlás segítése;
 - > turisztikai desztinációk, turisztikai tengelyek beazonosítása)
- környezeti és infrastrukturális hálózatok összekapcsolása
 - > határtérségeket megfelelően összekapcsoló közlekedési rendszerek – pl. migráció, munkaerőpiaci-áramlás, foglalkoztatottság érdekében
 - > egy ökoszisztémát alkotó, elválasztott területek integrált kezelése (pl. közlekedés, környezetvédelem, erőforrás-gazdálkodás)
 - > természetvédelmi és kulturális értékek összehangolt hasznosítása.
- intézményi együttműködések és kapacitások bővítése
 - > határ menti közösségek, a lakosság, a civil szféra, illetve az oktatási és kulturális intézmények kapcsolatfelvételének ösztönzése

Javasolt együttműködési területek:

- A) gazdasági együttműködések erősítése (megyehatáron átnyúló munkaerő-piaci kapcsolatok, munkaerő-piaci áramlás segítése; turisztikai desztinációk, turisztikai tengelyek beazonosítása);
- B) környezeti és infrastrukturális hálózatok összekapcsolása (határtérségeket megfelelően összekapcsoló közlekedési rendszerek – pl. migráció, munkaerőpiaci-áramlás, foglalkoztatottság érdekében);
- C) egy ökoszisztémát alkotó, elválasztott területek integrált kezelése (pl. közlekedés, vízrendezés, környezetvédelem, erőforrás-gazdálkodás);
- D) természetvédelmi és kulturális értékek összehangolt hasznosítása
- E) intézményi együttműködések és kapacitások bővítése (határ menti közösségek, a lakosság, a civil szféra, illetve az oktatási és kulturális intézmények kapcsolatfelvételének ösztönzése).

A prioritás egyes projektcsomagjai megvalósításának lehetséges finanszírozási forrásai:

A finanszírozási források projektcsomagonkénti lebontását a „Finanszírozandó projektcsomagok összefoglaló táblája” (1. táblázat) részletezi.

A végrehajtásban közreműködő szervezetek:

Helyi önkormányzatok
Kamarák, szakmai érdekképviselői szervezetek
Terület- és gazdaságfejlesztési intézmények
Térségi fejlesztési tanácsok
Civil szervezetek
EGTC-k
CBC-programok szakmai titkárságai

A végrehajtás módja, feltételrendszere:

egyeztetés alatt

A végrehajtás ellenőrzési rendszere:

egyeztetés alatt

Az eredményesség vizsgálata és értékelése:

Tervezett indikátorok:

- A fejlesztések száma
- A fejlesztéssel érintett lakosok száma

A prioritás 1-es intézkedéseihez tartozó projektcsomagokat

- azok területi specifikumait,
- kedvezményezettek körét,
- célcsoportjait,
- ütemezését,
- költségigényét,
- finanszírozási forrását,
- kapcsolódó EU tematikus célkitűzést, valamint
- eredmény és output indikátorokat

a „Finanszírozandó projektcsomagok összefoglaló táblája” (1. táblázat részletezi).

A prioritás keretében megvalósítandó intézkedések ütemezését a 2. számú táblázat tartalmazza.

2.6.2.1 Együttműködés keretében tervezett fejlesztések

A megye- és országhatáron átnyúló együttműködések fejlesztésére irányuló intézkedések mindegyikének alapvető feltétel, hogy együttműködésben valósuljanak meg.

A hatályos szabályozás szerint megye határon átnyúló esetekben nincsen mód helyi közösség által irányított fejlesztések alkalmazására. Az ilyen típusú fejlesztésekre az országon belül és az országhatár átnyúlva sincs mód.

2.6.2.2 A vállalkozások fejlesztési tervei

A megyehatáron átnyúló együttműködések fejlesztésére irányuló projektek megvalósítása a TOP-ból és az ágazati OP-kból nyert támogatásokkal egyaránt lehetséges lesz.

Az országhatáron átnyúló együttműködések fejlesztésére irányuló prioritás megvalósítása a határon átnyúló együttműködési programokból történhet. A 2014-2020 közötti időszakra szóló Ausztria-Magyarország, valamint Szlovákia–Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Programban közvetlen vállalkozás támogatás nem /esz.

3. HORIZONTÁLIS JELLEGŰ INFORMÁCIÓK

3.1. A végrehajtás módja és feltételrendszere, ellenőrzési rendszere²

A Győr-Moson-Sopron megyei területfejlesztési program végrehajtásába be kívánjuk vonni a megye mindazon szereplőit, akik közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódnak a területfejlesztés rendszeréhez. Az alábbi főbb megvalósítási csoportok kialakítására törekszünk a program megvalósításában:

Közigazgatási és közszolgálati szereplők:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat
 - Győr és Sopron MJV Önkormányzata
 - városi és községi önkormányzatok
 - önkormányzati társulások
 - egyéb, az önkormányzatokkal együttműködő szervezetek
 - térségi fejlesztési tanácsok (Szigetköz – Felső-Duna mente TFT, M9 TFT)
- Feladatuk elsősorban az önkormányzati szférához kötődő fejlesztések megvalósulási feltételeiben való közreműködés, a rendelkezésre álló szakmai ismeretek, illetve igazgatásszervezési tapasztalatok hasznosítása.

Érdekképviseltek:

- Kereskedelmi és Iparkamara
- Agrárkamara
- Ipartesület (IPOSZ)
- Vállalkozók megyei szövetségei

Feladatuk a vállalkozói szféra igényeinek rendszerezése, valamint a feljük történő projektmegvalósítási rendszerek kiközvetítése, tanácsadás, pályázati ismeretek nyújtása, továbbá az egyes fejlesztések területi hatásának mérése, értékelése.

A szakember-ellátottság esetükben biztosított, információs rendszereik igénybevételével a vállalkozók elérhetők.

Tudományos szervezetek:

- felsőoktatási intézmények
- MTA KRTK NYUTO

Feladata a területfejlesztési hatásrendszerek felmérése, értékelése, az egyes fejlesztésekhez kapcsolódó innovációs, kutatás-fejlesztési hatások számbavétele, a koncepcióban illetve a Stratégiai és Operatív Programban megfogalmazott célokkal való összevetés, minősítés.

Szakemberállomány biztosított.

Oktatási intézmények:

- középfokú oktatási intézmények
- egyetemek
- szakképző intézmények

Feladatuk a munkaerőképzéshez kapcsolódó oktatási programok kidolgozása, az oktatás lebonyolítása, a képzettségi szint mérése, tesztelése, az ismeretek széles köreinek közvetítése. A megyében e képzőhelyek biztosítottak, a szakmai felkészültség magas szintű.

²218/2009. (X.6.) Kormányrendelet 3. függelék 2.2. dd) pont

Vállalkozásfejlesztési, támogatási és tanácsadó szervezetek:

- Kisalföld Vállfejlesztési Alapítvány
- TDM-ek
- Ipari Park
- klaszterszervezetek
- innovációs központok (Pannon Novum)

Feladatuk a vállalkozások számára az operatív programban megfogalmazott célok közvetítése, tanácsadás és segítségnyújtás a pályázatok kidolgozásához. Közvetítik a különféle fejlesztési lehetőségeket, szakmai segítséggel felkészítik a területfejlesztés szereplőit (nem csak a vállalkozásokat) a támogatások fogadására. Részt vesznek a pályázatok területi hatásainak mérésében.

Szakmai civil szervezetek:

- turisztikai szövetségek
- Jövő szakképzési alapítvány
- stb.

Feladatuk a fejlesztések közösségi integrációjának elősegítése, a különféle területfejlesztési szereplők közötti kapcsolatok megteremtése, az ehhez kötődő hálózatok kiépítése, fórumok szervezése. Részt vesznek a fejlesztések hatásainak értékelésében, minősítésében, de egyben ezek társadalmasításában is.

A Győr-Moson-Sopron megyei területfejlesztési program „teljes” tervezéssel készült, tehát vizsgálta az összes felmerült fejlesztési igényt, valamint 2014 és 2020 között várhatóan elérhető támogatási forrást.

A Kormány 1545/2013. (VIII. 15.) Korm. határozata az európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer felállításának módjáról értelmében a regionális fejlesztési ügynökségek 2014. január 1-től a területileg érintett megyei önkormányzatok irányítása alá kerültek. Az így létrejött intézményi struktúrának meghatározó szerepe lesz a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program megvalósításában.

A 1085/2014. (II.28) Korm.hat. rendelkezik az **ágazati OP-k** kezelő szervezeteiről és az ezzel kapcsolatos szervezeti rendszerről.

A 2014-2020-as tervezés tekintetében a megyei önkormányzatok elsődlegesen a Terület- és **Településfejlesztési Operatív Program (TOP)** finanszírozásával megvalósuló fejlesztésekhez készítene gazdaságfejlesztési és településfejlesztési részprogramokat tartalmazó megyei integrált területi programokat a TOP tartalmi és forrás keretei között. A megyei önkormányzatok tervezik és koordinálják a tervezés korábbi szakaszában járási szinten tervezett megyei településfejlesztési részprogramot a települési önkormányzatok bevonásával. Ezen túlmenően véleményezik az ágazati operatív programok tervezeteit, és tervezett ágazati fejlesztéseik között javaslatot tesznek a megyei ágazati finanszírozású kulcsprojektekre.

A megyei szintű végrehajtás szervezeti rendszere jelenleg kialakítás alatt van, annak szervezeti és finanszírozási keretei a tervezés ezen állapotában nem tisztázottak.

A **határon átnyúló együttműködési programok** közül Győr-Moson-Sopron megye az osztrák-magyar és a szlovák-magyar CBC programokban érintett. Ezek végrehajtását EU szinten az Európai Regionális Fejlesztési Alap által az európai területi együttműködési célkitűzésnek nyújtott támogatásra vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló 1299/2013/EU rendelet (továbbiakban ETE-rendelet) szabályozza.

Az eljárásrend még kialakulóban van.

3.2. Környezeti értékelés

A megyei területfejlesztési stratégiai programról környezeti, társadalmi és gazdasági hatásvizsgálat (területi hatásvizsgálat) készült.

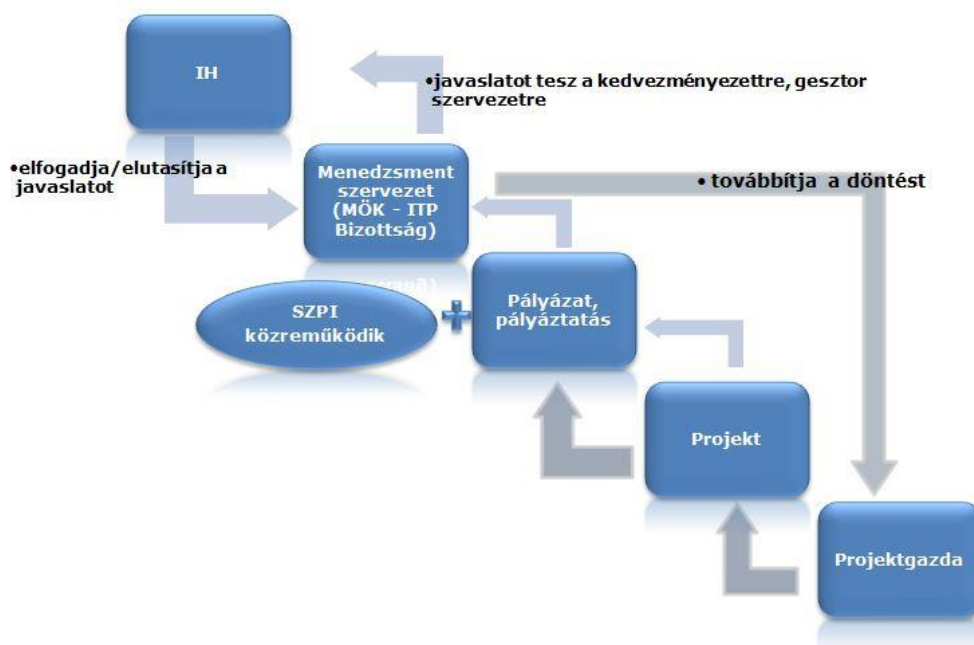
A programhoz csatolt 113 oldal terjedelmű területi hatásvizsgálat összegző megállapítása szerint a megyei területfejlesztési program megvalósulása várhatóan pozitív hatással lesz a megye gazdasági és társadalmi fejlődésére, illetve hozzájárul a környezeti értékek megfelelő hasznosításához.

3.3.A teljesítés-igazolás követelményrendszerének kialakítása

A fejezet bemutatása abban az esetben szükséges, amennyiben a megyei tervdokumentumban hazai finanszírozású fejlesztések is megjelennek. A helyzetfeltárás és a területfejlesztési koncepció egyaránt kezdeményezte ezeknek a hazai forrásoknak az ismételt bevezetését.

A területfejlesztési szereplők reményei szerint hazánkban ismét lesznek ágazati és a megyéhez decentralizált területfejlesztési pénzalapok. Ebben az esetben a területfejlesztési törvény 11. § bb) pontja alapján a megyei önkormányzat dönt majd a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról (és az ehhez kapcsolódó teljesítés igazolási követelményrendszer bemutatása aktuális feladattá válik).

Az alábbi ábra szemlélteti a végrehajtás egyik lehetségesnek tartott folyamatát.

A szervezeti rendszer kialakítása egyeztetés alatt van, valamint az ágazati Operatív Programok tartalma is változhat.

4. A MEGYE FELELŐSSÉGÉN TÚLMUTATÓ FEJLESZTÉSI IGÉNYEK

Ez a fejezet a megye felelősségén túlmutató fejlesztési igényeket tartalmazza: azokat az intézkedéseket és fontosabb projekteket írja le, melyek a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program stratégiai programban fontos fejlesztési irányt képviselnek. Ezek megvalósítása azonban nem a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program operatív programrészének kompetenciájába tartozik, hanem igényként fogalmazódik meg az országos vagy az ágazati programterületekhez.

4.1. Ágazati operatív programok támogatásával megvalósítani javasolt fejlesztési igények

A megye felelősségén túlmutató, országhatáron belüli fejlesztési igények ágazati operatív programonként kerülnek ismertetésre jelen dokumentum függelékeiben:

5. függelék: Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)
6. függelék: Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)
7. függelék: Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)
8. függelék: Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)
9. függelék: Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP)
10. függelék: Vidékfejlesztési Program (VP)
11. függelék: Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP)
12. függelék: Közigazgatás- és Közszolgáltatás-Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP)

4.2. Országhatáron átnyúló programok támogatásával megvalósítani javasolt fejlesztési igények

A megye felelősségén túlmutató, határon átnyúló fejlesztési igények három csoportba sorolva kerülnek ismertetésre:

- Transznacionális programok
- A szomszédos határon túli megyék tervei
- Hálózat fejlesztési tervek

Az európai területi együttműködési programok keretében meg lehet valósítani együttműködési projekteket és a területfejlesztéssel kapcsolatos folyamatos információ és tapasztalatcserét. A 2014-2020 közötti időszakra szóló programok kiváló pályázati lehetőséget nyújtanak a testvérmegyei illetve a testvér települési kapcsolatok tartalommal való megtöltésére.

Az európai területi együttműködési programoknál az egyes programokat illető ERFA-forrás 80%-át az ERFA-rendeletben meghatározott tematikus célkitűzések közül legfeljebb négyre kell összpontosítani. A megyét érintő, határon átnyúló fejlesztések tekintetében érdekes lehet, hogy az egyes együttműködési programok milyen tematikus célkitűzéseket támogatnak.

Az érintett európai együttműködési programok mindegyike kidolgozás alatt áll, ezért az alábbiakban ismertetett célkitűzések még változhatnak az egyes programok esetében.

Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2014-2020

Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2014-2020

A 2014-2020 közötti fejlesztési időszakra szóló határon átnyúló együttműködési programok az országos fejlesztési operatív programokkal, és a megyei területfejlesztési programmal párhuzamosan készülnek. A programok keretében várhatóan több olyan kétoldalú partnerség és projekt is támogatottá válik, melyek hozzájárulnak a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program Stratégiai Programjának megvalósításához.

Az Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program központi célterülete Győr-Moson-Sopron megye mellett további 2 magyar és 4 osztrák NUTS III szintű régiót foglal magába.

Győr-Moson-Sopron megye a Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program célterület délnyugati részén fekszik. A megyén kívül további 7 magyar, valamint 5 szlovák NUTS III szintű régió vesz részt a programban.

A megyét érintő határon átnyúló együttműködési programokban tervezett tematikus koncentrációk:

ATHU		SKHU	
Tematikus célkitűzés	Beruházási prioritás	Tematikus célkitűzés	Beruházási prioritás
3	3d	6	6c
6	6c 6d 6f	7	7b 7c
7	7b 7c	8	8b
11	11 ³	11	11 ³

A 13. függelék az AT-HU határon átnyúló 2014-2020-as támogatási programból, a 14. függelék a HU-SK határon átnyúló 2014-2020-as támogatási programból, a 15. számú függelék pedig a két program valamelyikéből megvalósítani javasolt, a megyét érintő – jelenleg ismert – fejlesztési javaslatokat tartalmazza.

Duna 2014-2020 Operatív Program

Az Európai Bizottság 2012. december 18-án egy új transznacionális együttműködési program felállítását kezdeményezte a 2014-2020-as időszakra. A Duna program igen eltérő fejlettségi szintű térségeket foglal magába, melyek közül Győr-Moson-Sopron megye a kedvezőbb helyzetűek közé tartozik.

Az együttműködési program jelenleg kidolgozás alatt van. A programozás jelenlegi fázisa szerint a programon keresztül a transznacionális szempontokra koncentráló kezdeményezések lesznek támogathatók a K+F (1b), a környezetvédelem (6b; 6c; 6g), az infrastruktúra fejlesztés (7b; 7c) és az intézmények közti együttműködések (11*) terén. A megyei önkormányzat és területfejlesztési partnerei a Dunához kapcsolódóan már rögzítettek néhány fejlesztési javaslatot (16. függelék).

³ Az Európai Parlament és a Tanács 1299/2013/EU rendeletének 7. cikk (1) a) iv. pontja szerinti beruházási prioritás.

Közép-Európa 2020 Operatív Program

A Central Europe Transznacionális Program a 2014-2020-as programozási periódusban a közép-európai országok közötti regionális együttműködést támogatja. A program kilenc EU tagországot érint, melyek közül két tagország esetében csak néhány régió vesz részt az együttműködésben. A Közép-Európa 2020 programban az alábbi stratégiai prioritások megvalósítását tűzték ki célul:

1. Innovációs együttműködés Közép-Európa versenyképesebbé tételéért (1);
2. Együttműködés az alacsony szén-dioxid kibocsátásra vonatkozó stratégiák területén Közép-Európában (4);
3. Együttműködés a természeti és kulturális erőforrások terén a fenntartható növekedés megteremtése érdekében Közép-Európában (6);
4. Együttműködés a közlekedés területén Közép-Európa jobb kapcsolódása érdekében (7).

Interreg Europe 2014-2020 együttműködési program

Az INTERREG EUROPE programozási területe az Európai Unió (EU-28) teljes területe, valamint Norvégia és Svájc. Az EU kohéziós politikájának egyik megvalósítási eszközeként az INTERREG EUROPE hozzájárul a teljes kohéziós politikához, azaz az EU tagállamok és régiók között fennálló egyenlőtlenségek csökkentéséhez a társadalmi és gazdasági fejlődés és a környezetvédelem területén, figyelembe véve a specifikus területi és társadalmi feltételeiket és potenciáljukat.

A Programban 4 prioritási tengelyt neveztek meg, melyek az 1., a 3., a 4. és a 6. tematikus célkitűzést fedik le, ezeken belül 6 beruházási prioritás (1a; 1b; 3d; 4e; 6c; 6g) került kiválasztásra.

A SZOMSZÉDOS, ORSZÁGHATÁRON TÚLI MEGYÉK TERVEI

A Pozsony megye gazdasági és társadalmi fejlesztési programja 2014-2020 közötti évekre

A gazdasági és társadalmi fejlesztési program keretrendszer ad egy sokoldalú fejlesztés számára, hogy a kerület kielégítse lakóinak igényeit.

A Pozsony megye gazdasági és társadalmi fejlesztési program globális célja, hogy „kedvező feltételeket teremtsen Pozsony megye innovációs potenciáljának megerősítésére az európai térségben.” Ez a célkitűzés a dokumentum programozási időszakára tekintettel lett beállítva (7 év), a jelenlegi társadalmi és gazdasági helyzet, a lehetőségek és a fejlődési potenciál (emberi erőforrások, infrastruktúra és létesítmények, gazdasági bázis értelmében), valamint természeti erőforrások figyelembevételével.

A kerületben a tudományos, a kutatási és az innovációs szektor tűnik a legjelentősebb fejlesztési potenciállal rendelkező területnek. A fejlődéséből származó előnyök megfigyelhetőek számos kapcsolódó területen, mint például az emberi erőforrások, a foglalkoztatás, az innováció-transzfer, a KKV-k versenyképességének növelése, de az intelligens és fenntartható közlekedés és az innovatív környezeti megoldások kapcsán is.

Stratégiai célkitűzések

1. Tudásalapú gazdaság fejlesztése
2. Szolgáltatások és a turizmus fejlesztése
3. Integrált és környezetbarát közlekedés és az energiafogyasztás csökkentése
4. A környezeti minőség javítása

A Nagyszombat megye önkormányzatának gazdasági és szociális fejlődésének programja

A Nagyszombat megye gazdasági és szociális fejlődésének programja hangsúlyozza az ipar szerepét. A dokumentum alapján a kerület legfontosabb feladata versenyképességének további növelése, valamint gazdasági környezetének még vonzóbbá tétele az ipar számára. Cél a kerület autóipari, elektrotechnikai és energetikai vezető pozíciójának megteremtése. Ennek feltétele az oktatás piaci igényekhez történő igazítása, illetve a közlekedési infrastruktúra fejlesztése. Ezek a célok teljesen kompatibilisek lehetnek Győr-Moson-Sopron megye érdekeivel is, ezért is lehet indokolt a fejlesztési programok megvalósításának összehangolása. A kerület programjában kevés szó esik a KKV-k támogatásáról és a beszállítónak válásáról. Az anyag adós marad a határon átnyúló ipari kapcsolódási pontok feltárásával, a közös fejlesztésekben rejlő haszon felismerésével.

A Nyitra megye gazdasági és szociális fejlesztési programja

A program a határon átnyúló együttműködések a Területi és Nemzetközi Együttműködési Prioritás keretén belül tárgyalja, melyen belül az alábbiak számítanak relevánsnak:

30. Specifikus cél: A nemzetközi és határ menti intézményi együttműködés támogatása

- A határ menti projektek lebonyolítását elősegítő nemzetközi és határ menti információs csatornák javítása;
- Régiók közötti és nemzetközi partnerségek fejlesztésével közös aktivitások megvalósítása, határ menti együttműködés fejlesztése.

5.9 Régióközi közlekedési infrastruktúra

- a 130. számú Pozsony-Érsekújvár-Párkány-Magyarország vasútvonal felújításának támogatása;
- a komáromi és párkányi kikötők felújításának támogatása.

5.11 Területi és nemzetközi együttműködés

- A határ menti együttműködés során a támogatást a következő körzetekbe összpontosítják: Párkány–Esztergom, Ipolyság–Vác és környéke, Révkomárom–Komárom.

Az utolsó pont egyben azt is kijelöli, hogy a dokumentum határ menti együttműködéssel csak a szűk határ menti sávban számol.

Burgenland Tartomány fejlesztési programja – LEP 2011

Burgenland 2012-ben kiadott területfejlesztési programjának előszava tükrözi a tartomány együttműködési szándékát, hiszen mind a négy szomszédos ország nyelvéen elkészítették.

A program elsődleges célja a következő 10-15 évre, hogy a tartomány megerősítse vezető szerepét a megújuló energiák terén; hogy az idegenforgalmát tovább fejlessze és innovatív jövőbeli technológiákat telepítsenek a területén.

A tartomány területfejlesztési elvei, irányai:

- Sokszínűség a regionális identitás szolgálatában
- Az együttműködés fejlesztése, mint érték
- A társadalmi sokszínűség potenciálként való elismerése
- Fenntartható területhasználat elérése magas színvonalú ellátás és mobilitás segítségével
- A megújuló-energia termelés felgyorsítása és hatékonyabb településszerkezet létrehozása
- A tudás és kutatás gazdasági tőkeként történő hasznosítása és továbbfejlesztése
- Együttműködések kialakítása a természet- és kultúrtáj-védelem, a mező- és erdőgazdaság, valamint a turizmus között
- A természeti tér fenntartható használata

HÁLÓZAT FEJLESZTÉSI TERVEK

Energetikai hálózatok

A transzeurópai energetikai hálózat fejlesztési tervei közül a megyét két projekt érinti:

- 3.16.1. közös érdekű projekt: villamosenergia-összeköttetés Gönyű, Bős Gabčíkovo között (tervezett megvalósítás: 2017 előtt);
- 7.1.5. közös érdekű projekt: gázcsővezeték Bulgária és Ausztria között Románián és Magyarországon keresztül (tervezett megvalósítás: 2017 és 2020 között).

Közlekedési hálózatok

Győr-Moson-Sopron megye területét a **TEN-T két törzshálózati** (az alábbi térképeken „Core”) **folyosója** érinti:

- A IV. számú Keleti/Kelet–Mediterrán folyosó megyét érintő kulcsprojektjei a Mosonmagyaróvár és a Szlovák határ közötti közút, valamint a Hegyeshalom és Pozsony közötti vasúti vonal korszerűsítése.
- A IX. számú Rhine – Danube folyosó projektjei közül a megyét a Bécs-Budapest-

Pozsony közötti nagysebességű vasútvonalakra, és a három város közötti összeköttetések egymáshoz igazítására, valamint a Duna (Kehlheim - Konstanca) belvízi hajózhatóságára vonatkozó tanulmányok elkészítése érinti.

Győr-Moson-Sopron megye területén továbbá áthaladnak **TEN-T kiegészítő** (az alábbi térképeken „Comprehensive”) **hálózatba** sorolt folyosók is:

- a közúti TEN-T hálózati elem a 86-os számú főút, megyénkben Mosonmagyaróvár-Csorna-Beled szakaszon (a Baltikum-Adria észak-déli közlekedési tengely részeként);
- vasúti TEN-T hálózati elem több is érinti a megyét, így a Győr-Sopron(-Ebenfurth), a Győr-Pápa-Celldömök, a Hegyeshalom-Csorna-Porpác és a Sopron-Szombathely vasútvonalak.

Ezek mellett transznacionális szempontból előremutató és kedvező lenne egy Győr és Dunaszerdahely közötti vasúti vonal megépítése, melynek segítségével a Csallóköz összeköttetése Győr irányába minőségi javuláson menne át, és egy új híd is épülne. Célszerű viszont megfontolni a Dunaszerdahely-Galánta szakasz megépítését is, mert így létrejönne Nagyszombat megye vasúti tengelye, délen győri végponttal.

A határon átnyúló közlekedési lehetőségek fejlesztése szempontjából szükséges lenne a Dunára merőleges átkelési lehetőségek fejlesztése.

Győr-Moson-Sopron megyét két Eurovelo nyomvonal érinti:

- Az EuroVelo 6, a „Folyók útvonala” az Atlanti-óceánt köti össze a Fekete-tengerrel, melynek egyik legnépszerűbb része a Duna menti kerékpárút. Győr-Moson-Sopron megyét a Duna menti kerékpárút III. szakaszának Rajka és Gönyűközötti része érinti (amelynek Győrszentiván és Komárom közötti szakaszán még nem készült el a kerékpárút).
- Az EuroVelo 13, a „Vasfüggöny nyomvonal” az egykori Vasfüggöny mentén Norvégiától Törökországig tart. A megye nyugati, Ausztriával határos településeit érintő nyomvonal nagy része nem kerékpárút, hanem kerékpározásra ajánlott (táblázással kijelölt) útvonala, amely az országhatárt többször keresztezve magyar és osztrák területen vezet.

4.3. Hazai (központi és decentralizált/megyei) programok támogatásával megvalósítani javasolt fejlesztési igények

A tisztán hazai támogatással megvalósuló programok közé tartozhatnak azok tervezett települési, illetve (kis)térségi szintű projektek, melyek

- illeszkednek a megye területfejlesztési koncepciójához,

- programokká szervezhető;
- ugyanakkor a megvalósításukhoz szükséges támogatás nem lehetséges sem EU-s, sem egyéb nemzetközi forrásból.

A megyei területi tervezés során érkezett fejlesztési javaslatok jelentős hányada nem illeszthető egyetlen 2014-2020-as uniós támogatási programhoz sem, így e projektek azokból nem lesznek finanszírozhatók.

Indokolt ezért mielőbb újraindítani – megyei önkormányzati döntési kompetenciával működtetni - a **hazai decentralizált támogatási alapokat** (CÉDE, TEKI, TFC, TEÚT, stb.), amelyek 1996 és 2009 között a települési önkormányzatok és kisvállalkozók megaláztatására már bizonyítottak.

Indokolt további **hazai ágazati forrásokat** képezni, amelyek támogatásával a projektgyűjtés során jelzett (de uniós támogatásra nem jogosult) fejlesztések megvalósíthatók lennének.

A megyei tervezés során várhatóan hazai támogatással megvalósíthatónak azonosított projektek listáját program 18. számú függeléke tartalmazza.

A megyehatáron átnyúló, a szomszédos Komárom-Esztergom, Vas és Veszprém megyékkel közös projektjavaslatok (amelyek illeszkednek a 19. számú függelék táblázataiban vázolt programokhoz) jelentős része szintén csak hazai forrásból lesz finanszírozható.

5. KÖRNYEZETI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI HATÁSVIZSGÁLATA (TERÜLETI HATÁSVIZSGÁLAT)

Készítette: ÖKO-NETT BT. 2014. június

A területfejlesztési programok kötelező tartalmi elemeit a 218/2009 (X.6.) Korm. rendelet határozza meg. E rendelet előírja, hogy a területfejlesztési programok kapcsán hatásvizsgálat lefolytatása szükséges.

A proramhoz csatolt alábbi területi hatásvizsgálat összegző megállapítása szerint a megyei területfejlesztési program megvalósulása

- várhatóan pozitív hatással lesz a megye gazdasági és társadalmi fejlődésére, illetve
- hozzájárulhat a környezeti értékek megfelelő hasznosításához.

Az esetleges negatív hatások elkerüléséhez vagy minimalizálásához azonban elengedhetetlen a megfelelő óvintézkedések megtétele, hiszen a megye fejlődése csak akkor lehet hosszútávon fenntartható, amennyiben az a gazdasági, társadalmi és környezeti elemekre egyaránt épít.

Bevezetés

A megyei önkormányzatok feladatkörébe tartozik a megye területén a kormányzat, az önkormányzatok és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseinek összehangolása, melynek részeként a megyei önkormányzat az országos területfejlesztési programmal összhangban megyei területfejlesztési programot dolgoz ki és fogad el.

A hatásvizsgálat elkészítésével Győr-Moson-Sopron Megye Önkormányzata az Öko-Nett Bt-t bízta meg.

A területi hatásvizsgálat elkészítése az alábbi jogszabályoknak megfelelően, azokkal összhangban készült:

- 218/2009 (X.6) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól,
- 2/2005 (I.1) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról,
- 297/2009 (XII.21) Korm. rendelet a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízgazdálkodási és tájvédelmi szakértői tevékenységről.

A területi hatásvizsgálat alapját a jelenleg érvényben levő 4.8 egyeztetési verziójú Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program adta.

5.1. A területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat kidolgozásának ismertetése

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló, 2012. január 1-i hatállyal megújított 1996. évi XXI. törvény 13. § (2) bekezdése szerint a megyei önkormányzat a megye területén összehangolja a kormányzat, az önkormányzatok és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit, ennek keretében

- a) a megyei jogú város önkormányzata bevonásával kidolgozza és elfogadja – az országos területfejlesztési koncepcióval összhangban – a megye hosszú távú területfejlesztési koncepcióját, illetve – a megyei területfejlesztési koncepció és területrendezési terv figyelembevételével – a megye fejlesztési programját és az egyes alprogramokat;
- b) előzetesen véleményezi a térségi területfejlesztési koncepciókat, területfejlesztési programokat, részt vesz az országos területfejlesztési koncepció és a nemzeti fejlesztési stratégia kidolgozásában;
- c) a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről.

2012. január 1-től a megyei önkormányzat hatáskörébe került a megyei szintű területfejlesztés tervezése, annak koordinálása, amely felkészülést jelent a 2014-2020 Európai Unió tervezési időszakra.

A 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet előírja a területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat elkészítését *(a továbbiakban: terület hatásvizsgálat)* a területi tervek esetében, melyek körébe a területrendezési tervek mellett a területfejlesztési program is tartozik.

Jelen hatásvizsgálat a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Programjához szorosan kapcsolódó dokumentum. Célja a programban megfogalmazottak várható környezeti, gazdasági és társadalmi hatásainak bemutatása, illetve a várható következmények feltárása és bemutatása a döntéshozók és az érintettek (szakmai csoportok, társadalmi egyeztetésben résztvevők, stb.) számára.

A városiasodás világszerte egyre jellemzőbb, és Magyarországon is észlelhető folyamat. Az európai gazdasági struktúra, a népességmozgás a népesség összetételének változása, továbbá a klímaváltozás hatásai és a környezetvédelem felértékelődése elengedhetetlen szempontok bármely térség területfejlesztési programjának kidolgozásakor. Fontos továbbá, hogy a döntéshozók a fejlesztési program összefüggéseit és az intézkedések közötti kölcsönhatásokat is megfelelően átláthassák. Mindez segítségükre lehet annak értékelésében, hogy a program megváltoztatása milyen hatással lehet a területi fejlődés egészére.

A területfejlesztési programok lehetőséget nyitnak projektek megvalósítására, amelyek környezeti és egyéb hatásvizsgálatát az engedélyeztetés során el kell végezni, és amit a megvalósíthatósági tanulmányaik fognak összegezni. A lehetséges projektek környezeti, társadalmi hatása még nem, vagy nem maradéktalanul ismert. Az elemzés során ezért a tervezett célok és intézkedések összesített hatását lehet előzetesen mérlegelni.

A területi hatásvizsgálat a területfejlesztési stratégiai és operatív program javaslattevő fázisával párhuzamosan készült, építve a koncepció helyzetelemzésére, és célrendszerére, illetve a Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Koncepciójának hatásvizsgálatában foglalt megállapításokra.

5.1.1 A területi hatásvizsgálat kidolgozásának folyamata

A területfejlesztési koncepcióhoz kapcsolódó Helyzetfeltárást, a megye állapotának bemutatását a Győr-Moson-Sopron megyei Önkormányzat Közgyűlése 2012. november 23-ai ülésén a 79/2012 (XI. 23.) KH határozattal elfogadta, mint a további tervkészítés alapidokumentumát. A megyei területfejlesztési koncepció első verzióját, a 1.5 számú egyeztetési változatát 2013. április 26-ai ülésén tárgyalta a megyei közgyűlés. E dokumentumot ezután továbbításra került az önkormányzati, a gazdasági, a civil és egyéb érintetteknek.

A javaslattevő fázisban meghatározásra került a megye fejlesztési jövőképe 2030-ig, továbbá a fejlesztés célrendszer 2020-ig. A stratégiai fejlesztési célok részletes tartalma ezek alapján került kidolgozásra.

A tervezési munka megkezdésekor teljes körű hatásvizsgálatot készíteni még nem lehetett, a jelenlegi elemzés is egy pillanat-felvételnek és visszacsatolásnak tekinthető a program aktuális verziójára, hogy az elkészült program be tudja fogadni a vizsgálat által feltárt esetleges konfliktusokra és problémákra adandó válaszokat.

A területi hatásvizsgálat a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Programjának Egyeztetéssel módosított 4.8 változata alapján készült. A hatásvizsgálat során továbbra is folytatódott a Megye és a hatásvizsgálatot készítő szakértői csoport közötti folyamatos információ csere és párbeszéd. A 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 9. melléklete tartalmazza a területi hatásvizsgálat tartalmi követelményeit. A hatásvizsgálat e rendelet elvárásai alapján, a programban foglalt célok megvalósulása, illetve meg nem valósulása esetén várható hatásokat mutatja be.

5.1.2 A területi hatásvizsgálathoz felhasználandó információk leírása

A területi hatásvizsgálat a területfejlesztési programban megfogalmazott fejlesztési programok megvalósulása és meg nem valósulása esetén lehetséges hatásait vizsgálja, ennek következtében a hatásvizsgálat során újabb adatgyűjtés nem történik.

Felhasznált adatbázisok:

- TEIR
- KSH
- a megye által szolgáltatott adatok

Felhasznált tanulmányok, programok, stratégiák:

- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia (NFFS)
- Nemzeti Növekedési Terv (NNT)
- Területi Agenda 2020
- Európai Duna Stratégia
- Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia (NTFS)
- Wekerle Terv
- Semmelweis Terv
- Nemzeti Vidékstratégia
- Vas Megye Területfejlesztési Konceptiója (javaslattételi fázis)
- Veszprém Megye Területfejlesztési Konceptiója
- Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Konceptiója (javaslattételi fázis)
- ENSZ Millenniumi Fejlesztési Célok
- ENSZ Fenntartható Fejlesztési Célok (javaslat)
-

5.1.3 A környezeti értékelés elkészítésénél felhasznált területfejlesztéshez kapcsolódó jogszabályok

- A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény
- Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
- A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X.6.) Kormányrendelet
- A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek, valamint a településrendezési tervek készítése során az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek területi érintettségével kapcsolatosan állásfoglalásra kötelezett államigazgatási szervek köréről és az eljárás részletes szabályairól szóló 282/2009. (XII.11.) kormányrendelet

5.1.4 A környezeti értékelés szempontjából meghatározó, a környezet védelmével összefüggő fontosabb jogszabályok

- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény
- Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény
- A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény
- A termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény
- A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény
- A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény
- A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény
- A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet
- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet
- A vízbázisok, távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízlétesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet
- A nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról szóló 21/2006. (I.31.) Korm. rendelet
- A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet
- A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet, melyet módosított a 7/2005. (III.1.) KvVM rendelet
- A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII.21.) Korm. rendelet
- A vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004. (VII.21.) Korm. rendelet alapján kidolgozott vízgyűjtő-gazdálkodási tervek, a 127/2010. (V.21.) Kormány határozat mellékletei (vizeink.hu)
- A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV.29.) Korm. rendelet
- A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet
- Az országos területrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet
- Egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet

5.2. A Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program ismertetése és céljainak összevetése más megegyező szintű tervek, koncepciók, programok céljaival

1. táblázat Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési céljai

JÖVŐKÉP						
Dinamikus, Innovatív és Otthonos Megye						
ÁTFOGÓ CÉLOK (2030)						
A gazdaságszerkezet folyamatos megújítását szolgáló humán erőforrás fejlesztés		A településhálózat és infrastrukturális rendszerek adottságainak bővítése a környezeti állapot megóvásával		A megye belső kohéziójának és interregionális kapcsolatainak erősítése		
STRATÉGIAI CÉLOK (2014-2020)						
J: Jedlik Ányos stratégiai fejlesztési cél – Értékteremtő foglalkoztatás, kreatív humán erőforrások	K: Kühne Károly stratégiai fejlesztési cél – Innováció a gazdaságban	B: Baross Gábor stratégiai fejlesztési cél – Elérhetőség, megközelítés	T: Timaffy László stratégiai fejlesztési cél – Környezet, kultúra és életminőség	G: Göcsei Imre stratégiai fejlesztési cél – Belső kohézió, centrumok és perifériák	E: Esterházy János stratégiai fejlesztési cél – Együttműködés a szomszédokkal	
PRIORITÁSOK						
1. Kreatív humán erőforrások	2. Innováció a gazdaságban	3. Elérhetőség, megközelítés	4. Környezet, kultúra és életminőség	5. Belső kohézió, centrumok és perifériák	6. Együttműködés a szomszédokkal	
SPECIFIKUS CÉLOKHOZ TERVEZETT PROGRAMOK						
J1. Szakképzés fejlesztése	K1. Helyi gazdaságfejlesztés és innovációk	B1. A közlekedési kapcsolatok javítása	T1. A Környezeti adottságok hasznosítása	G1. Rábaköz Fejlesztési Program	E1. A CENTROPE kezdeményezés térszervező hatásainak kiaknázása	
J2. KKV kultúra terjesztése és vállalkozási aktivitás	K2. Turisztikai kínálat feltételeinek javítása	B2. A centrumok elérhetősége	T2. Táj, település, ember értékmegóvás	G2. Helyzetbe Hozás Programja	E2. Országhatár menti együttműködések fejlesztése	
J3. Felsőoktatás és a gazdaság kapcsolata	K3. Mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés, értékesítés ösztönzése		T3. Életminőség javítása	G3. Győri Járműipari Körzet Program	E3. Megyehatáron átnyúló városi/települési kapcsolatok-a vonzáskörzetek rehabilitációja	
				G4. Centrumok és Térségük Integrációs Program		
HORIZONTÁLIS CÉLOK						
1. A gazdasági és innovációs potenciál javítása, a humán erőforrások kreativitásának alakítása (J és K stratégiai cél)	2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű népesség és térségek társadalmi, gazdasági felemelkedésének és beilleszkedésének előmozdítása (B és G stratégiai cél)	3. Az infokommunikációs technológiák (IT) minőségének, használatának és hozzáféréseinek előmozdítása (J stratégiai cél)	4. A klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás, kockázatkezelés, lépések az energiafüggetlenség felé (T stratégiai cél)	5. A környezet védelme, a hatékony erőforrás-felhasználás elősegítése. Ivóvízvédelem, megfelelő minőségű és mennyiségű élelmiszertermelés biztosítása (T stratégiai cél)	6. A városok és térségi központok fejlesztésével a térségi együttműködések erősítése (G és E stratégiai cél)	7. A fenntartható közlekedés támogatása, szűk keresztmetszetek felszámolása kulcsfontosságú infrastrukturális hálózatokban (B stratégiai cél)

5.2.1 A területfejlesztési program főbb céljai, tartalmának ismertetése

Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési célrendszerének alapjait a Területfejlesztési Koncepcióban fektette le, amely kettős célszintet határozott meg: az átfogó célok és a stratégiai célok szintjét (lásd 1. sz. táblázat). A területfejlesztési stratégiai és operatív program részben követi a Területfejlesztési Koncepcióban leírtakat. A fejezetek felölelik a programalkotás legfontosabb determinációit, körülményeit; kijelölik a fejlesztési irányokat, bemutatva azok kapcsolódását más programok célkitűzéseivel; kitérnek a Program végrehajtására és nyomon követésére; végül pedig programcsoportokba ágyazva bemutatják a célok eléréséhez szükséges fejlesztések kereteit.

Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési programja az alábbi fejezetekre tagolódik:

I. Stratégiai program

- 1) Tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása
- 2) Célrendszer
- 3) Prioritások azonosítása
- 4) Célok és prioritások közötti kapcsolatok
- 5) Tervezékísérő eljárások
- 6) A végrehajtás partnerségi programja
- 7) A végrehajtás és finanszírozás rendszere
- 8) A monitoring és értékelési terv
- 9) A megyei tervezést meghatározó körülmények

II. Operatív program

- 1) támogatás segítségével megvalósítandó programok
- 2) a tervezett fejlesztések prioritások szerinti bemutatása
- 3) horizontális jellegű információk
- 4) a megye felelősségén túlmutató fejlesztési igények

5.2.2.1 Jövőkép

A stratégiai programrész kidolgozása során vizsgálat tárgya volt, hogy az ott meghatározott célok és prioritások közül, melyek megvalósításához tudnak hozzájárulni a 2014-20 közötti időszakra tervezett ágazati operatív programok intézkedései, illetve melyek azok, amelyhez hazai központi költségvetési, vagy más forrásokat igényelnek. A teljes célrendszer bemutatásra került, majd ezt követően a programhoz kapcsolódó célhierarchia. Az operatív munkarész a tervezés céljainak megfelelően az egyes intézkedések és prioritások tartalmát bontja ki részletesen.

A célrendszer alapját a jövőkép jelenti, amelyet a Területfejlesztési koncepció határozott meg, és az alábbiakat fogalmazza meg: Győr-Moson-Sopron a dinamikus, innovatív és otthonos megye.

A megyei területfejlesztési koncepcióban rögzített célrendszerhez (a jövőképhez, valamint az átfogó, specifikus, horizontális és területi célokhoz) kapcsolódóan Győr-Moson-Sopron megye fejlesztési prioritásai az alábbiak:

- (1) A kreatív humán erőforrások fejlesztése
- (2) Az innováció térnyerésének előmozdítása
- (3) A megye és települései elérhetőségének javítása
- (4) A környezet megújítása, a kultúra támogatása, az életminőség javítása
- (5) A megye belső kohéziójának erősítése

(6) A megye- és országhatáron átnyúló együttműködés fejlesztése

A megye jövőképében a 2030-ig tartó időszakig azt kívánja elérni, hogy az országos, sőt közép-európai dimenzióban is számottevő gazdaságát megerősítse, annak domináns szektorait (járműipar, gépipar, élelmiszeripar, turizmus) fejleszteni tudja, ezen ágazatokhoz folyamatosan kiépüljenek és megújuljanak a beszállítói közép- és kisvállalkozások, amelyek magas hozzáadott értékű, innovációban egyre teljesebb termék és szolgáltatás skálát tudjanak előállítani, s ezzel a megye versenyképessége növekedjék. A hagyományos gazdasági szektorok mellett erősödjenek meg **új tevékenységek, iparok és szolgáltatások**, így az egészségipar, a környezetipar, a logisztika, a tudásipar, a sport- és kulturális szolgáltatások köre. Egyben történjen meg a megyei termelési adottságok teljesebb hasznosítása, bővüljenek és korszerűsödjenek a **helyi termék-kínálatok**, s ezek jelenjenek meg az európai piacokon.

A gazdasági szerkezet generált, innováció alapú megújítása szükségessé teszi a rendelkezésre álló - és a megye kedvező gazdasági szerkezete miatt a más térségekből idetelepülő – **munkaerő-állományának** minőségi fejlesztését, a humán erőforrások gyarapítását, az innovációkhoz aktívan kapcsolódni képes bázisainak, intézményeinek fejlesztését, kreativitásra épülő gyarapítását.

A kettős megfelelés, vagyis a **dinamikus, innováció-orientált ágazatok** és a **magasan képzett munkaerő-állomány** növekvő igényvel lép fel a **területi szerkezet és a települési környezet iránt**, annak minőségének állandó emelését követelve meg.

A megye gazdaságfejlődésének napjainkban tapasztalható akadályozó tényezője a **belső közlekedési, szállítási kapcsolatok elavultsága**, a jelenlegi közlekedési rendszerek nem képesek követni a gazdasági fejlődést és az igényeket. Szükségszerű, hogy 2030-ig a megye belső közlekedési és szállítási kapcsolatai **teljesen megújulásra kerüljenek**, olyan rendszerek, hálózatok és csomópontok jöjjenek létre, amelyek

- egyrészt biztosítják a nagyvárosok gyors összeköttetését, azok teljesebb integrálódását a szomszédos hazai és országhatáron túli nagyközpontok irányába
- másrészt a megye belső térségei, kisvárosai, települései egymás közötti kapcsolatának, közlekedési feltártságának minősége javuljon, a térségi szintű hálózatokkal, rendszerekkel.

A jövőkép meghatározó eleme, hogy folytatódjék a **nagyvárosok (Győr, Sopron) térségszervező funkcióinak megújítása**, s ezzel a települési agglomerációk teljesebb kiépülése, amiben már jelenjen meg az egyes gazdasági funkciók kihelyezése is, s ezzel a környezeti terhelés, a terület-felhasználás arányosabb megvalósítása. A megye nagyvárosainak sajátos elhelyezkedése miatt - az európai integrációs folyamatok ütemes gyorsulása következtében - térségi hatásaik az országhatáron túlra is kiterjednek, ami a fejlesztések nemzetközi szintű összehangolását is megköveteli.

A megye belső tereinek, a **vidéki térségeknek** a teljesebb integrálása a 2030-ig tartó időszak meghatározó feladata. A Rábaköz, a Répce mente, a Tóköz, a Sokoró-alja, a Bakony-alja térsége értékes természeti és környezeti, de egyben mezőgazdasági kultúrával is rendelkezik, amelyeknek hasznosítása, s egyben megújítása a megyei fejlesztéspolitika kiemelt célkitűzése.

A kisvárosok határozottabb funkcióalakítása, azok gazdasági bázisainak megerősítése, a vidékükkel való jobb kapcsolatok sokoldalúbb megteremtése, a helyi termelési bázisok támogatása, azok korszerűsítése, a meglévő értékek megóvása és azok fokozott bekapcsolása az országos és országhatáron túli hálózatokba, segítheti a megye vidéki térségeinek felzárkózását.

5.2.2.2 Átfogó célok – 2030

4. A gazdaságszerkezet folyamatos megújítását szolgáló humán erőforrás fejlesztés;

5. A településhálózat és infrastrukturális rendszerek adottságainak bővítése a környezeti állapotok megóvásával;
6. A megye belső kohéziójának és interregionális kapcsolatainak erősítése.

A megye gazdasági szerkezete folyamatosan fejlődik, annak szűk keresztmetszete a **munkaerő-állomány mennyisége és minősége**. Alapvető célja a megye gazdasági bázisa fejlesztésének, hogy biztosított legyen a humán erőforrás ellátottság. Ennek feltételeit kell a jövőben kedvezően alakítani, a meglévő intézményi keretek, képzési rendszerek fejlesztésével, de egyben az itt élők életkörülményeinek javításával is.

A **megye településhálózatának** szerkezete a jövőben nem változik, annak szerkezete kialakult, de elmaradás tapasztalható annak felszereltsége, ellátottsága és a gazdasági potenciál között. Ugyanakkor számolni kell azzal, hogy a megyei környezeti adottságok kedvezőek, így azok állapotának megtartása, megóvása, minőségének fejlesztése kívánatos. A fejlesztés célja, hogy ezt a kényes, de a jövő szempontjából alapvető egyensúlyt megteremtjük, annak különféle elemeit és rendszeralkotóit a koncepció segítse összehangolni.

Szervesen kapcsolódik az előzőhöz a harmadik átfogó cél. A **megye belső kohéziója**, így a települések közötti kapcsolatok, a nagyvárosi terek, a kisvárosok és községeik elkülönülnek egymástól, miközben térségek, főleg a déli, délnyugati zónákban ezektől a fejlődési tengelyektől, csomópontoktól erősen elkülönülnek. A cél ennek a periférializációnak a csökkentése, lassítása, a kapcsolatok alakításával (közlekedés), az életkörülmények javításával (gazdasági bázis, település környezet), az értékek megóvásával (környezeti potenciál). A megye eddig is haladó kapcsolatokkal rendelkezett az ország határ menti együttműködésekben. Ezek fejlesztés kívánatos, a megjelenő új jelenségekre való reagálással, azok feltételeinek kiépítésével.

5.2.2.3 Fejlesztési elvek

A megyei területfejlesztés alapelvei megegyeznek az Európai Unió által kidolgozott kohéziós politika iránymutatásaival, így a szubszidiaritás, az addicionálás és a partnerség követelményeivel. Ezen elvek kifejtése nem szükséges. Viszont érdemes hangsúlyozni, hogy a területfejlesztésben erőteljesebben érvényesüljön a nyitottság, a különféle szereplőknek, így az állam, az önkormányzatok, a gazdasági szereplők, azok érdekképviseletai, a vállalkozások és a civil szervezetek együttműködése a horizontális igények megvalósításával. Hasonlóan döntő éppen a megye sajátos jellege miatt a fejlesztés **nyitottsága és az együttműködési kezdeményezései**.

A horizontalitás magával hozza, hogy részben területi szintek és szektorális viszonylatok is kapcsolódjanak egymással, de ezeknek a kooperációknak nem csak a megyén belül kell maradnia, hanem a megyével határos térségekkel is. Kiemelten kezelendő az országhatáron átnyúló kapcsolatok erősítése, azok szervezettebb integrálása a megyei területfejlesztésbe, megteremtve a programok harmonizációját, azok közötti átjárhatóságot. Az országon belüli területi relációban alapvetően kell a fejlesztésekben megjeleníteni a megyehatáron átnyúló kapcsolatokat, azok közös elemeinek egyeztetését. Különösen érvényes ez Veszprém és Vas megyére, mert itt érintkeznek a hátrányos helyzetű települések, településhalmazok, így a fejlesztés hatékonysága növekedhet az összehangolással.

Az Európai Unió kohéziós politikájának **11 tematikus célját** a tervezés során figyelembe vettük, sőt annak összefüggéseit a továbbiakban be is mutatjuk.

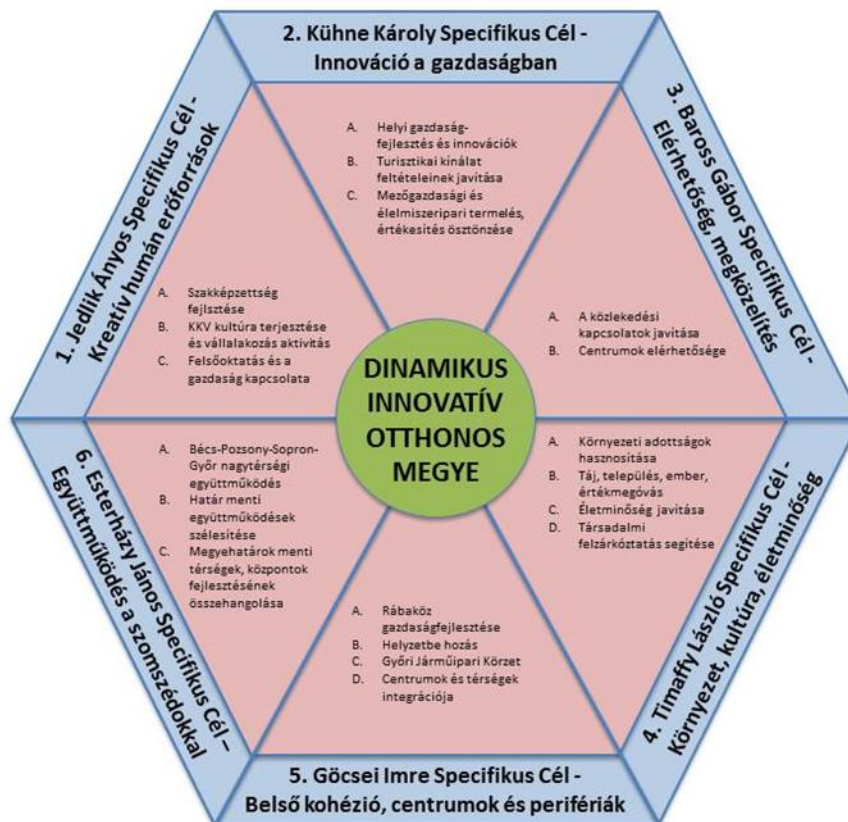
Érvényesülnie kell a területfejlesztésben a **programozás és a területiség elvének**, ami megjelenik az Integrált Területi Beruházás (ITI) és a Közösség-vezérelt Helyi Fejlesztés (CLLD) rendszerében. A fejlesztési megoldások, - amelyek a különböző megyei és országos programokból merítenek, azok forrásainak felhasználásával, komplex módon, egymás erősítve valósulnak meg - megjelennek a megye területfejlesztés koncepcióban, különösen annak térségi dimenzióban.

Hangsúlyozottan érvényesíteni kell a területfejlesztésben a **megye globális kitettségének csökkentését**, növelve a szereplők alkalmazkodóképességét, egyben a változásokhoz való igazodását. A fejlesztés alapelve a kreatív munkaerő képzése, az innovációs folyamatok felgyorsítása, körülményeinek megteremtése, így ezeknek a határozott megjelenítésével csökkenthető a szereplők kitettsége, növelhető a változó körülményekhez való alkalmazkodás.

Nem elhanyagolható ezen elvek mellett a **fejlesztések fenntarthatósága**, amely nem csak a környezeti állapotra, hanem a programok által megteremtett objektumokra vagy kezdeményezésekre egyaránt érvényes. A támogatásnak arra kell irányulnia, hogy folyamatosan érvényesüljön **az energiahatékonyság, a területi erőforrások legkedvezőbb felhasználása és azok újrahasznosításának követelménye, megteremtődjenek az „okos” rendszerek**, amelyekben az informatikai bázisokon a rendszerek optimális működése biztosított. Nem feledkezhetünk meg ebben a viszonylatban a klímaváltozás hatásainak csökkentéséről, az ahhoz illeszkedő fejlesztési módok és rendszerek alkalmazásáról.

Kiemelten kell kezelni a területfejlesztésben a **beavatkozás mérését**, azok tényleges hatásainak megjelenítését, mind a programok tervezésénél, mind azok megvalósításánál. Az európai és a hazai közforrások leghatékonyabb felhasználását lehet csak támogatni, amit folyamatos méréssel, értékeléssel és természetesen a tartós fennmaradással lehet garantálni.

A területfejlesztés elvei között érvényesítendő az **esélyegyenlőség**, ami a különféle, döntően hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, közösségek (esetenként települések) helyzetbehozását, képességeinek, adottságainak növelését, de egyben a fejlesztéseikhez szükséges szakszerű, alapos információellátást jelenti, s annak biztosítását, hogy alkalmasak legyenek saját érdekeiket megvédeni, szervezeti rendszereiket működtetni.

1. ábra A koncepcióban megállapított jövőkép (DIO), specifikus célok és – a célok eléréséhez – javasolt intézkedések

5.2.2.4 Horizontális célok

8. A gazdasági és innovációs potenciál javítása, a humán erőforrások kreativitásának alakítása. (Jedlik Specifikus Cél, Kühne Specifikus Cél)
9. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű népesség és térségek társadalmi, gazdasági felemelkedésének és beilleszkedésének előmozdítása. (Baross Specifikus Cél, Göcsei Specifikus Cél)
10. Az infokommunikációs technológiák (IT) minőségének, használatának és hozzáféréseinek előmozdítása. (Jedlik Specifikus Cél)
11. A klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás, kockázatkezelés, lépések az energiafüggetlenség felé. (Timaffy Specifikus Cél)
12. A környezet védelme, a hatékony erőforrás-felhasználás elősegítése. Ivóvízvédelem, megfelelő minőségű és mennyiségű élelmiszertermelés biztosítása. (Timaffy Specifikus Cél)
13. A városok és térségi központok fejlesztésével a térségi együttműködések erősítése. (Göcsei Specifikus Cél, Esterházy Specifikus Cél)
14. A fenntartható közlekedés támogatása, szűk keresztmetszetek felszámolása kulcsfontosságú infrastrukturális hálózatokban. (Baross Specifikus Cél)

A horizontális célok (természetüknél fogva) mindegyik átfogó célhoz és az összes specifikus célhoz kapcsolódnak.

5.2.2.5 Területi célok

A hét járás helyzete és fejlesztési irányai

1.) Csornai járás: Megújítandó agrártérség

Fejlesztési irány

Környezetbarát agrárvertikum, versenyképes élelmiszeripar térségi együttműködéssel

1. Az agrártermelés feltételeinek javítása, az élelmiszeripar helyzetbehozása
 - Agrártermelést segítő innovációk terjesztése, a vállalkozói kultúra élénkítésével
 - Élelmiszeripari telephelyi feltételek javítása, kihasználva a közlekedési adottságokat
2. Az ipari telephelyi feltételek jobbítása, a szolgáltatások megújítása
 - Telephelyi kínálat bővítése
 - Turizmus adottságainak javítása
 - Rábaközi egységes térségmarketing
3. A térségi kisközpontok intézményhálózatának javítása, azok szervező szerepköreinek kiszélesítése
 - Csorna város térségszervező szerepének és elérhetőségének javítása
 - Szany, Kóny, Bősárkány mikrotérség szervező központok gazdasági és intézményi hálózatának megújítása, elérhetőségük javítása
 - Térségi fejlesztési szervezet

2.) Győri járás: A funkcionális nagyvárosi térség magterülete

Fejlesztési irány

Innovatív és élhető agglomerációs térség

1. Közlekedési hálózat fejlesztése
 - Győri körgyűrű és a kistérségi belső kapcsolatokat erősítő úthálózat fejlesztése

- Elővárosi tömegközlekedési rendszer fejlesztése
2. A gazdasági potenciál erősítése
 - Helyi ipar-gazdasági adottságok támogatása
 - Aktív turisztikai és rekreációs fejlesztések
 3. Élhető települések
 - Lakóövezetek kiépítésének előkészítése
 - Település infrastruktúra minőségének javítása
 - Közszolgáltatások intézményi feltételeinek erősítése
 4. Az agglomerációs intézményrendszer fejlesztése
 - Térségi együttműködések létező formának fejlesztése
 - Új típusú szervezeti, intézményi, települési együttműködések
 - Fejlesztő szervezet működtetése

3.) Kapuvár járás: A Rábaköz Szíve

Fejlesztési irány:

Megélhetést nyújtó föld, speciális, tájhoz kapcsolódó termékek

1. Agrártermelés és élelmiszeripar termelési feltételeinek javítása
 - Termékszerkezet átalakítást támogatása
 - Feldolgozó kapacitások kiépítése
 - Tájjellegű termékek megújítása és piacra segítése
2. Az ipari termelés feltételeinek és meglévő kapacitásainak megújítása
 - Telephelyi kínálat javítása (ipari zónák)
 - Meglévő fejlődő vállalkozások innovációs folyamatainak segítése
3. Turisztikai kínálat élénkítése
 - Helyi agrártermékekre épülő szolgáltatások
 - Szálláshely kínálat javítása, kerékpáros turizmus fogadása
 - Tárgyi, szellemi örökség felújítása
 - Rábaközi egységes térség marketing
4. A térség belső kohézióinak javítása
 - Kapuvár és Beled térségszervező funkcióinak javítása
 - Mikrotérségi alközpont (Mihályi) intézményhálózatának alakítása
 - Térségi fejlesztési szervezet

4.) Mosonmagyaróvári járás: Dinamikus határ térség

Fejlesztési irány

Két főváros vonzásában önálló arculatú térség

1. Gazdasági bázis innovatív környezet élénkítése
 - Ipari termelés adottságainak javítása, beszállítói kapcsolatok fejlesztése
 - Egészségturizmus klaszter orientált fejlesztése
 - Mezőgazdaság és az élelmiszeripar termelési bázisainak fejlesztése
2. A térség adottságaira épülő turisztikai kínálat javítása
 - Vizi, öko- és kulturális turisztikai desztinációk egységes kínálatba szervezése
3. A térségi szintű tömegközlekedés feltételeinek megteremtése
4. Az egyre intenzívebb szuburbanizációs folyamatok kedvezőtlen hatásainak mérséklése a térség településeiben

5.) Pannonhalmi járás: A nagyváros árnyékában

Fejlesztési irány

Egyedi értékek és minőségi élettér, integrálódás a nagyvárosi térséghez

1. Környezeti értékek védelme
 - Település környezet fejlesztése
 - Közszolgáltatások fejlesztése
 - Közintézmények megújítása, összehangolt fejlesztése
 - Térségi fejlesztés szervezése
2. Közlekedési kapcsolatok megújítása
 - Elővárosi hálózatok megújítása, alközpont kialakítása

3. A gazdasági potenciál fejlesztése
 - Iparterületek kialakítása
 - Vallási, öko- és kulturális turizmus fejlesztése

6.) Soproni járás: Alpokalja-Fertőtáj

Fejlesztési irány

Turizmus megújítása az értékes tájban és településrendszerben

1. Közlekedési kapcsolatok fejlesztése
 - Az országhatár elérhetőségnek javítása, Sopron tehermentesítése
 - A két nagyváros közlekedési kapcsolatainak javítása
 - Hálózatfejlesztés a kerékpáros utaknál
 - Tömegközlekedés korszerűsítése
2. Innováció, tudásipar
 - Vállalkozás aktivitás innováció alapú fejlesztése
 - Kutatás-fejlesztés-innováció intézményi kereteinek bővítése
3. Turisztikai aktivitás élénkítése
 - Szálláshely kínálat bővítése, minőségi fejlesztése
 - Új turisztikai kínálatok kialakítása és összekapcsolása
 - Speciális, térségi arculatú kínálati elemek fejlesztése
4. Térségi központok fejlesztése, települési kapcsolatok javítása
 - Kisvárosi, mikrotérségi központok funkció bővítése
 - Határátkelők korszerűsítése
 - A települések összehangolt mikrotérségi fejlesztései
 - Térségi fejlesztési szervezet

7.) Téti járás: Periférikus helyzet mérséklése

Fejlesztési irány

Kisvárosi funkciók erősítésével a térségi kohézió alakítása

1. Térség szervező funkciók kiépítése Téten
2. A táji, környezeti értékekhez kapcsolódó gazdasági bázisok fejlesztése
 - Lovas, falusi, kerékpáros turizmus létesítményeinek bővítése
 - Sokoró-alján megindult ökokultúra, termelés, turizmus támogatása
 - A folyók nyújtotta adottságok jobb hasznosítása
- 8.) A belső közlekedési kapcsolatok javítása a nagyváros elérhetőségének jobbításáva

5.3. A terv rész céljainak környezeti, társadalmi és gazdasági szempontú konzisztencia vizsgálata, az esetleges ellentmondások feltárása

A Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési célrendszerének alapjait a Területfejlesztési Koncepció fektette le, amely kettős célszintet határozott meg: az átfogó célok és a stratégiai célok szintjét. A stratégiai célok tartalmát a Területfejlesztési Program prioritások (fejlesztési irányok) bontják ki. A területfejlesztési stratégiai és operatív programnak kimondottan szem előtt kell azonban tartani a végrehajtás és a finanszírozhatóság szempontját. A 2014-20-as időszakban a fejlesztési források többsége várhatóan az uniós Kohéziós politika forrásaiból fog származni, ezért a program készítői az uniós jogszabályok és az országos operatív programok tervezetei alapján szűkítették és strukturálták a prioritások tartalmát.

A prioritások kialakításának célja, hogy a – mindig korlátos – források figyelembe vétele mellett meghatározza a legfontosabb beavatkozási területeket, azaz, hogy az adott térség, város mire akarja a fejlesztési forrásait felhasználni. A prioritások meghatározása segít a célokat konkrét eszközökké formálni (nagyprojektek, pályázati konstrukciók, tőkealapok), így átmenetet képezve a célok és a forrásfelhasználás eszközei között. A tevékenység eredményeként 6 prioritás és 18 intézkedés került azonosításra. A horizontális célok mind az átfogó, mind pedig a stratégiai célokhoz kapcsolódnak. A stratégiai célok között ellentmondás nem tapasztalható, a célrendszerben egymással ütköző célok nem kerültek megfogalmazásra.

Az alábbi táblázat részletesen mutatja be a program rész céljai közötti környezeti, gazdasági és társadalmi összefüggéseket és esetleges ellentmondásokat.

A táblázatból látható, hogy a gazdasági és társadalmi célok igen sok ponton összekapcsolódnak. A környezeti célok arányaiban talán kevesebb kapcsolódási pontot mutatnak, azonban a fenntarthatóság, az energiafüggetlenség felé való haladás, a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás és a fenntartható közlekedés horizontális célként is erőteljesen megjelenik. Ezzel biztosításra kerül, hogy a környezeti aspektus nem marad ki a gazdasági és társadalmi fejlesztést vezető programok megvalósításának folyamatából.

Jelmagyarázat:

Erős kapcsolat	Környezeti	Társadalmi	Gazdasági
Kapcsolat	Környezeti	Társadalmi	Gazdasági
Gyenge kapcsolat, vagy az adott szempontú vizsgálat nem releváns	Környezeti	Társadalmi	Gazdasági

2. táblázat Környezeti, gazdasági, társadalmi konzisztencia-mátrix

Stratégiai fejlesztési célok		J	K	B	T	G	E
J	Jedlik Ányos Stratégiai Fejlesztési Cél						
K	Kühne Károly Stratégiai Cél						
B	Baross Gábor Stratégiai Fejlesztési Cél						
T	Timaffy László Stratégiai Fejlesztési Cél						
G	Göcsei Imre Stratégiai Fejlesztési Cél						
E	Esterházy János Stratégiai Cél						

5.4. A jelenlegi környezeti, társadalmi és gazdasági állapotnak a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése

Győr-Moson Sopron megye Területfejlesztési Kon koncepció Helyzetfeltárás dokumentációban nagyon részletesen, a teljességre törekedve került áttekintésre a megye társadalmi, gazdasági, térszerkezeti, helyzetét, továbbá az elmúlt egy-másfél évtized folyamatai, vizsgálva az érvényes trendeket. A helyzetfeltárás összegzése tartalmazza a megye problématerképét, és egy részletes SWOT értékelését.

5.5. A tervben szereplő javaslatok környezeti szempontú elemzése és azok megvalósulása, illetve azok meg nem valósulása esetén várható hatások

Az egyes tervek környezeti hatásait a következő táblázatokban ismertetjük. A táblázatban azon környezeti, gazdasági és társadalmi szempontokat tüntettük fel melyekre hatással vannak az operatív tervek.

3.táblázat A Győr-Moson-Sopron megye önkormányzati hatáskörébe tartozó operatív programok

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
1. Vállalkozói kultúra terjesztése és a vállalkozási aktivitás fokozása	A termelési ismeretek, illetve az új termékek és kultúrák terjesztése, a fiatal vállalkozók felkészítése, a KKV-k finanszírozási forrásokhoz való hozzáféréseinek elősegítése, a hazai vállalatok termelési láncba integrálása	+	++	+
2. Vállalkozás-fejlesztési program	A megyei gazdasági szereplők megerősítése és export tevékenységének a fokozása, a vállalkozói generációváltás segítése	-	++	++
3. Megyei beszállítói program	A megyei beszállítók minőségbiztosítása, szakemberképzés, az új technológiák és piacokra történő belépés ösztönzése	+	++	++
4. Megyei szolgáltató és kompetencia program	Az ipari parkok, technológiai parkok, kompetencia központok fejlesztése, a vállalkozások infokommunikációs technikáinak fejlesztése	-	++	+
5. Megyei komplex turizmusfejlesztési program	A megye táj, természeti, műemléki adottságai, kulturális és szakrális értékei, az egyes térségeinek felkészültsége lehetővé teszik a turisztikai kínálat komplex fejlesztését, azok rendszerbe szervezését.	++	+	+
6. Mezőgazdasági és élelmiszeripar termelés és értékesítés	A mezőgazdasági termelés adottságainak fejlesztése, a helyi termékek megújítása, az arra épülő élelmiszeripar fejlesztése.	+	++	+
7.Elérhetőség, közlekedési kapcsolatok fejlesztése	A megyei gazdaság fejlesztése csak a területen belüli közlekedési kapcsolatok fejlesztésével, a kisebb hálózati kapcsolatok javításával, kiépítendő rendszerekkel (alsóbb rendű utak, kerékpárutak) érhető el.	+	++	++
8.Táj, település, értékek	A hálózati kapcsolatok, kézimunka-igényes ágazatok fejlesztése, az állattenyésztő telepek hatékonyságának növelését szolgáló telephely-fejlesztési beruházások, alap-infrastruktúrát érintő fejlesztések, az alternatív energia felhasználások bevezetése	+	++	+

Megyei Jogú városok hatáskörébe tartozó operatív programok

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
Győr				
1. A Belváros kulturális infrastruktúrájának funkcióbővítő fejlesztése: 1.1 Az Apátúr-ház (korábban: Xantus János Múzeum) komplex funkcióbővítő felújítása	Komplex funkcióbővítő beruházás	+	+	+
1. A Belváros kulturális infrastruktúrájának funkcióbővítő fejlesztése: 1.2 A II. János Pál tér – Schweidel utca komplex funkcióbővítő rehabilitációja	Komplex funkcióbővítő beruházás	+	+	+
1. A Belváros kulturális infrastruktúrájának funkcióbővítő fejlesztése: 1.3 A Bécsi kapu tér felújítása és funkcióbővítő fejlesztése magánpartnerek bevonásával	Funkcióbővítő beruházás	+	+	+
2. Szociális város-rehabilitáció Győr-Újvárosban II. ütem	Szociális városrehabilitáció	+	+	++
3. Bel-, szenny- és csapadékvíz elvezetés	Bel-, szenny- és csapadékvíz elvezetés	++	+	+
4. Épületenergetikai fejlesztések Győr MJV közintézményeiben	Épületenergetikai fejlesztések	++	+	+
5. Óvodafejlesztési program	Óvodafejlesztések	0	+	++
6. A Győri Nemzetközi Ipari Park fejlesztése	Ipari park fejlesztés	--	++	+
7. A munkaerőpiacra való eljutás/átképzés elősegítése	Prevenációs, életvezetési és képzési programok	0	++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
Sopron				
1. Iparterületek fejlesztése	Iparterületek fejlesztése	--	++	+
2. A Várkerület értékmegőrző megújítása II. ütem	Értékmegőrző megújítás	+	+	+
3. Óváros/Történelmi belváros újjáélesztése, belső várfal övéen kívüli belváros felújítása	Városrész-felújítás	+	+	+
4. Kurucdomb városrész funkcionális gazdagítása	Funkcióbővítő fejlesztés	0	+	+
5. Az Északi városrész differenciált fejlesztése	Városrész-fejlesztés	+	+	+

Járási operatív programok

A járások hatáskörébe tartozó operatív programok 7 járás szerint kerültek meghatározásra a programba. Az egyes programokat a járások szerint 7 alcsoportba kategorizáltuk.

Csornai járás:

Projektcsomagok megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
1. Térségi szintű integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés és	Iparterület további bevonása és közművesítése Csornán	-	++	+
	Iparterület kialakítás Kónyban és Szilben	-	++	+

Projektcsomagok megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
2. Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés és	Vilmos Park rehabilitációja (Csorna), Csornai kemping és termálfürdő fejlesztése; vízi turizmusfejlesztés (Sopronnémeti)	+ -	+	+
3. Kisléptékű települési környezetvédelmi infrastruktúrafejlesztések	Bágyogszovát: közterületek megújítása, kisléptékű infrastruktúra-fejlesztések	+	+	+
	Csorna: vízrendezési munkák folytatása,	++	+	+
	belvíz-, csapadék-, szennyvíz-fejlesztések (Acsalag, Bősárkány, Dör, Györsövényház, Magyarkeresztúr, Zsebeháza) + Pásztori, Szilsárkány+ további rábaközi és tóközi falvak	++	+	+
4. Kisléptékű közlekedési fejlesztések	Csorna: Ipari Park közlekedési csomópont kiépítés; városi kerékpárút-hálózat kiépítése; belterületi útfelújítások; Vidékről bejáró tanulók szállítási szolgáltatásának biztosítására iskolabusz beszerzése	+	++	++

Projektcsomagok megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Sopronnémeti: új Keszegér híd építése	+	+	+
	Kerékpárút-fejlesztések (Szany-Rábaszentandrás, Sopronnémeti-Bogyoszló-Jobaháza-Farád; Csorna-Farád; Bősárkány-Csorna, Acsalag-Földsziget; Bányogyszovát, Egyed)	+	++	++
	Járda- / útfejlesztések (Acsalag, Bányogyszovát, Bogyoszló, Bősárkány, Egyed, Farád, Győrsövényház, Magyarkeresztúr, Markotabödöge, Potyond, Sopronnémeti, Zsebeháza)	+ -	+	++
	Autóbuszos közlekedés fejlesztése (Dör, Markotabödöge, Magyarkeresztúr, Rábapordány, Rábaszentandrás)	+ -	++	++

Projektcsomagok megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
5. Települési önkormányzati infrastrukturális létesítményekben az energiahatékonyság növelése és a megújuló energia felhasználás támogatása	Acsalag, Barbacs, Bogyoszló, Cakóháza, Csorna, Dör, Egyed, Farád, Maglóca, Markotabödöge, Rábaszentandrás, Rábapordány, Rábatamási, Szany, Szil, Szilsárkány	+++	+	+
6. Térségi és helyi léptékű energetikai potenciál kiaknázására épülő komplex fejlesztési programok	Megújuló Energiapark Modellprogram Csornán	+++	++	+
7. Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése	Orvosi rendelő (Acsalag, Bányaszóvár, Bogyoszló, Bősárkány, Dör, Rábapordány, Rábatamási, Rábaszentandrás, Szil)	0	+	++
	Szil: 3*20 férőhelyes bentlakásos rehabilitációs ellátást biztosító létesítmény kialakítása	0	+	++

Projektcsomagok megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
8. A szociális alapszolgáltatások, valamint a közszolgáltatások és közigazgatás infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	Csornai Polgármesteri Hivatal infrastruktúra fejlesztése, informatikai hálózat fejlesztése	0	+	+
	Temető-fejlesztés (Rábaszentandrás, Bágyaszovát, Tárnokréti, Zsebeháza)	0	+	+
	Önkormányzati intézmények akadálymentesítése, családbarát funkciók kialakítása (Szany, Bágyaszovát, Markotabödöge, Bogyoszló, Bősárkány, Egyed, Acsalag, Dör, Szil)	0	+	+
	Farád: önkormányzat tulajdonában lévő épületek felújítása; tűzoltó gépkocsi beálló építése	0	+	+

Projektcsomagok megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
9. Alternatív térségi hálózati gazdaság- fejlesztés	helyi, és Csorna Város Önkéntes Tűzoltó Egyesületének laktanyaépítése	0	+	++

Projektcsomagok megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
10. A települési környezet megújítása / az aktív és egészséges élethez kapcsolódó közösségi infrastruktúrafejlesztés	Csorna: szabadidős tér kialakítása, a Szent István téri park rehabilitációja, a Premontrei parkszínpad fejlesztése, Csorna városközpont revitalizációja és funkcióbővítő megújítása;	0 ++		+
	Sportintézmény-fejlesztések (Bágyogszovát, Rábaszentandrás, Bogyoszló, Sopronnémeti, Egyed, Acsalag, Farád, Rábatamási)	0 ++		+
	Közösségi és szolgáltató tér fejlesztése (Potyond, Bogyoszló, Szil, Rábatamási, Dör)	0 ++		+
	Művelődési intézmény fejlesztése (Sopronnémeti, Bősárkány, Rábagordány, Farád)	0 ++		+
	Cakóháza: régi tűzoltófecskendő felújítása	++		
	Bogyoszló: Kövecses-tó helyreállítása	0		+
	Térfigyelő kamerarendszer (Csorna, Tárnokréti, Maglóca, Szil, Szilsárkány, Barbacs)	+		+
	Települési tér fejlesztése (Bágyogszovát, Tárnokréti, Bősárkány, Egyed, Acsalag, Szil, Rábatamási)	0 +		+
	Piactér kialakítása (Bágyogszovát, Acsalag, Farád, Rábagordány)	-		+
	A közvilágítás korszerűsítése a térség minden önkormányzatánál.	0 +	+	
	++ +			+

Projektcsomagok megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
11. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, társadalmi befogadás és foglalkoztatás-ösztönzés	Hagyományőrző és közösségfejlesztő rendezvények (Bágyogszovát, Sopronnémeti, Bősárkány, Egyed, Acsalag, Farád, Dör, Csorna) A helyi szerveződések, civil szervezetek, közintézmények, valamint a lakosság közötti kapcsolatok erősítése (rekultivációs, parkosítási, járdaépítési, parkosítási akciók)	0	+	+++
12. „Rábaköz kapuja” a térség sajátosságait bemutató pihenőhely az M86 autóúton	M86-os komplex pihenő kialakítás „Rábaköz kapuja”: helyi termékek, stb.	0		+
			+ ++	+

Győri járás

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
1. Térségi integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaság-fejlesztés szintű	Abda, Börcs: Ipari terület kialakítása Bőny: Ipari Park	--	++	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
2. Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés	Börcs: Erdei iskola szolgáltatás-fejlesztése, szálláshely-fejlesztés	+	+	+
	Abda: Szabadstrand kialakítása, szálláshely kapacitásbővítés, tájház, Rábca-part rehabilitáció, tanösvények, kalandpark	++	+	+
	Nagyszentjános: Duna Limes potenciális Világörökséghez kapcsolódó turizmus fejlesztése; természetvédelmi tanösvény, erdei iskola vagy tábor	++	++	++
	Kunsziget: termálvíz-hasznosítás, termálfürdő, termálfalu; világörökségi színhely létrehozása, belső felújítása; turisztika termékkínálat bővítés	+-	++	++
	Dunaszentpál: Mosoni-Duna turisztikai értékek fejlesztése	+	++	++
	Győújbarát: tanösvény	+	+	+
	Dunaszeg: ifjúsági szálláshely kialakítása; a Mosoni Duna parton strand kialakítása	+	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
3. Alternatív helyi, térségi és hálózati gazdaság-fejlesztés	Nagyszentjános: helyi növénytermesztés és állattenyésztés termékeinek feldolgozása	+	++	+
4. A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése	Börcs: Iskolai tornaterem + tanterem építés, fűtéskorszerűsítés	+	+	+
	Abda: Nevelési, közoktatási infrastruktúra fejlesztése, korszerűsítése	+	+	+
	Bakony-ér TFT: Családsegítő, Gyermekjóléti és Családi napközi közösségi szolgáltatások fejlesztése, egyéb szociális, egészségügyi és közigazgatási szolgáltatások	0	+	++
	Kunziget: bölcsőde, jövőház építés	+	+	++
	Öttevény: Napközi otthonos Óvoda és Bölcsőde és konyha	+	+	++
	Dunaszeg: óvoda bővítése	0	+	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Győrladamér: Tornacsarnok építése	+-	+	++
	Dunaszentpál: A helyi öko/bio termelésre épülő önfenntartó intézmények (óvoda, iskola) kialakítása élelmezési szempontból	++	+	++
5. A települési környezet integrált és környezettudatos megújítása	Börcs: Faluközpont kiépítés, kamerarendszerrel	0	+	++
6. Kisléptékű települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések	Belvíz-rendszer: Abda, Nagyszentjános, Öttevény, Vének	++	++	++
	Bakony-ér Többcélú Társulás 6 települése: Bakony-ér menti vízrendezés, mesterséges duzzasztó tényezők kiküszöbölése, gátrendszer átfogó tervezése és építése az előntéssel veszélyeztetett településeken, meder rehabilitáció	++	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Kunsziget: Alsó-szigetközi szennyvíztisztító telep korszerűsítése, belterületi csapadékvíz elvezetésének megoldása	++	+	+
	Győrújbarát, belvíz elvezető rendszer felújítása, hidak építése, felújítása; Győrújbarát-Nyúl közös vízgyűjtő felújítása	++	+	+
	Banai szennyvíztisztító bővítése	++	+	+
	Nyalka: ivóvíz, csapadékvíz	++	+	+
	Dunaszeg: belterületi csapadékvíz elvezetése	++	+	+
	Györladamér Belvízelvezető rendszer felújítása	++	+	+
7. Kisléptékű közlekedési fejlesztések	Kerékpárút-fejlesztések: Börcs-Abda lassúforgalmú és kerékpárút kiépítés, Nagyszentjános; Győrújbarát-Nyúl- Pannonhalma; Dunaszentpál; Abda- Öttevény, Győr-Dunaszentpál	+	+	+
	Út- és járdafejlesztések, Győrújbarát, Nyalka	+	+	+
	Börcs-Ikrény összekötő út kiépítése (IKOP),	-	++	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	1401 sz. út Győrújfalut, Győrzámolyt, Győrladamért és Dunaszeget elkerülő szakaszának megépítése (IKOP!),	-+	++	++
	Dunaszeg Bogdányi híd korszerűsítése (IKOP)	0	+	+
8. A települési önkormányzati infrastrukturális létesítményekben az energiahatékonyság növelése és a megújuló energia felhasználás támogatása	Abda, Börcs, Győrújbarát, Dunaszentpál, Böny, Nyalka: Helyi közintézmények és közösségi terek megújuló energiaforrás hasznosításának elősegítése	+++	++	+
	Vének: biomassza üzem építése, biomassza alapú energiatermelés, községi távfűtő rendszer kiépítése, önkormányzati tulajdonú épületek napkollektoros rendszerrel történő ellátása	+++	++	+
	Közvilágítás korszerűsítése (Győrújbarát)	++	+	+
	Dunaszeg: középületek energetikai korszerűsítése	++	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
9. Térségi és helyi léptékű energetikai potenciál kiaknázására épülő komplex fejlesztési programok	Nagyszentjános: Hévízforrás hasznosítása	+-	++	++
	Kunsziget: Alternatív energia hasznosítása (szélerőmű park)	+++	++	++
10. Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése	Abda: A fogorvosi alapellátás infrastrukturális biztosítása	0	+	++
	Egészségcentrum: Győrújbarát	0	+	++
	Győrladamér: Egészségcentrum építése / Orvosi rendelők, gyógyszertár	+-	+	++
11. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	Abda: Idősek napközi otthonos ellátása	0	+	++
	Bakony-ér TFT: Szociális, egészségügyi és közigazgatási szolgáltatások	0	+	++
	Dunaszeg: Idősek Napközi Otthona	0	+	++
12. Térségi és helyi közszolgáltatási és	Börcs: Tűzoltószertár építése;	0	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
közigazgatási infrastruktúra-fejlesztés	Abda: Új, korszerű ravatalozó építése, Térfigyelő kamerarendszer bővítése	0	+	++
	Bakony-ér TFT: Szociális, egészségügyi és közigazgatási szolgáltatások	0	+	++
	Győrújbarát: térfigyelő rendszer, ravatalozó, kultúrház	0	+	+
	Nyalka: ravatalozó	0	+	+
13. Közösségi szinten irányított helyi gazdaságfejlesztés	Börcs: Szolgáltatóház kialakítása	0	++	+
	Nagyszentjános: helyi növénytermesztés és állattenyésztés termékeinek feldolgozása	+	++	+
	Helyi őstermelői piactér létrehozása, és infrastruktúrájának kialakítása Győrújbaráton	+	++	+
	Győrladamér: Helyi piac, piactér kialakítása	+	++	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
14. Helyi kapcsolódó közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése	Szabadidős és sportlétesítmények fejlesztése (Börcs, Abda, Győrújbarát)	0	+	++
	Abda: Tűzoltó Egyesület szertárépületének felújítása; Multifunkcionális szolgáltató központ kialakítása	0	+	+
	Nagyszentjános: IKSZT kialakítása	0	+	+
	Vének: a szabadidő- és sporttevékenység eltöltéséhez tér kialakítása; Szigetköz Látogatóközpont kialakítása; vízi- és kerékpárturizmusra épülő háttér infrastruktúra, kikötő kialakítása, szállásfejlesztés	+-	+	++
	Győrzámoly: Falumúzeum Tűzoltószertár épületegyüttese	0	+	+
	Győrújbarát: Népi mesterségek, házának létrehozása, népi játszótér; óvoda KRESZ-park; fejlesztő játszótéri eszközök; I. világháborús emlékmű és park felújítása, tájház, hagyományokra épülő tematikus park, Tűzoltószertár	+-	+	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Vének: szabadidő- és sporttevékenység, Szigetköz Látogatóközpont	+	+	++
	Öttevény: közösségi tér	0	+	++
	Győrladamér: Sportpálya felújítása	0	+	++
	Győrladamér: Játsszótér bővítés	0	+	++
	Győrladamér: új temető	0	+	+
15. A helyi identitás növelése, speciális közösségfejlesztést és társadalmi befogadást támogató fejlesztési programok, a helyi szerveződések elősegítése	Abda: Zrínyi Miklós szobor felállítása és emlékpark kialakítása	0	+	++
	Győrújbarát: kemencében süthető népi ételek készítése, néptánc találkozó, bormustra	0	+	+
	Bőny: Komplex szemléletformálási program	0	+	+
16. Pér fejlesztési elképzelései	Gazdaságfejlesztés: munkahelyteremtés, alpinfrastruktúra kiépítése	-	++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Pér-Győrság-Pannonhalma között szilárd burkolatú kerékpárút megépítése, kerékpáros fogadó kiépítése, közterületi játszótér	+	+	+
	Helyi értékek fejlesztése: kápolna rekonstrukciója, Szabó Imre Flóris Emlékház felújítása/ lakótér helyreállítása, Bay-család kriptájának megnyitása, Csárda helytörténeti múzeum	0	+	+
	Közszolgáltatások fejlesztése: óvoda, bölcsőde, Polgármesteri hivatal felújítása, sportöltöző, műfüves pálya építése, a háziorvosi épület felújítása	+	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Közlekedési infrastruktúra fejlesztése: repülőtéri szolgáltatások, szálláslehetőség, helikopteres mentőbázis, bérelhető üzletek/irodák, repülőtéri bevezető út, körforgalmi csomópontok megépítése, autóbusz-megállóhelyek cseréje, elkerülő út létesítése, Mindszentpuszta irányába szilárd útburkolatú átjárás biztosítása, Pér-Győrság-Pannonhalma között szilárd burkolatú kerékpárút, a 8223 út teljes felújítása/ burkolat megerősítése, Pér-Bőny összekötő út szilárd burkolattal való megerősítése, Erzsébet kő újjáépítése	-	++	++
17. Nagybajcs fejlesztési elképzelései	Közfeladatokat ellátó épületek energetikai korszerűsítése, szigetelése (orvosi rendelő, önkormányzati hivatal)	++	+	-
	Kerékpárút Győr-Kisbajcs-Vámosszabadi határátkelő, kapcsolódási lehetőség Csallóközhöz	+	+	+
	Világháborús emlékmű és környezete (Templom tér) felújítása	0	+	+
	Működő vizimalom a Duna holtágán - Medvi-erdő és Körtvélyes szakasz (turisztika és munkahely teremtés)	+	++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Szálláshely kialakítás a Templom téri épületben	0	+	+
	Ifjúsági szálláshely kialakítás a Faluház tetőterében	0	+	+
	Kishajó kikötő és kiszolgáló egysége - büfé, vizesblokk, kerékpárkölcsonzés és szervíz, üzemanyag töltő állomás, szálláshely (turisztika és munkahelyteremtés)	-	+	+
18. Vámosszabadi fejlesztési elképzelései	Közfeladatot ellátó épületek (Faluház, Óvoda) energiahatékonyság korszerűsítése; faluház nyílászáróinak cseréje, hőszigetelt vakolat, napelemes energia alkalmazása az Óvodánál is.	++	++	+
	Ipari terület útépitése	-	+	+
	Sportpálya felújítása, műfüves pálya.	+	+	++
	Régi faluközpontban tér, park kialakítása, történeti-, szakrális- emlékhely létrehozása.	+	+	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Árvízvédelmi töltéstől a faluig lassúforgalmi- és kerékpárút.	+	+	++
	Kerékpáros pihenőhely és csónakkikötő kölcsönözhető csónakokkal.	+	+	++
	Kerékpárút építés Vámoszabadi-Győr között.	+	+	++
	Kerékpáros pihenőhely és csónakkikötő	+	+	+
	Vámoszabadi csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése. 1302.sz. és 1303.sz. közutak belterületi szakaszainak felújítása a 1302. ök. úttal párhuzamos meglévő tervek szerint.	++	+	+

Kapuvár-beledi járás

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
1. Térségi integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés szintű	Iparterület fejlesztése Kapuváron (300) és Beledben (100)	--	++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
2. Határon átnyúló fejlesztések megvalósítása	'56-os történelmi Témapark létrehozása (infrastrukturális fejlesztés, vonzerőfejlesztés)	-	+	+
3. A turisztikai kínálat bővítését szolgáló projektcsomag	A Kapuvári Hany Istók Kerékpáros Centrum fejlesztése	+	+	+
	A kapuvári strand-fürdő felújítása	+	+	++
	Pátzay emlékkiállítás létrehozása Kapuváron	0	+	+
	Báró Berg kiállítás létrehozása Kapuváron	0	+	+
	Emlék kisvasút rekonstrukció Kapuváron	+	+	++
4. Közterület felújítási és rehabilitációs projektcsomag	Kapuvári lakótelepi parkok felújítása	+	+	++
	Barthodeiszky-kastély felújítása Beledben	0	+	+
	Járási térfigyelő kamerarendszer kialakítása	0	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Helyi termékpiac kialakítása Kapuváron	+	+	+
5. Környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések	A szennyvíz- és csatornahálózat fejlesztése a Rábaköz települései	++	+	+
	Csapadékvíz elvezető rendszer felújítása Kapuváron és Beledben	++	+	+
6. Térségi közlekedésfejlesztés, az átjárhatóság javítása	Kerékpárút-fejlesztések (Vitnyéd-Agyagosszergény-Fertőendréd; Kapuvár-Valla; Farád-Kapuvár; Rábakecöl-Vásárosfalu-Beled)	+	++	+
7. Járási közlekedésfejlesztési projektcsomag	Kapuvári gyalogos és kerékpáros hálózat fejlesztése, belterületi összekötéssel	+	+	+
	Kapuvári buszpályaudvar felújítása, a helyi járat fenntartásához busz beszerzése	+	++	++
	Járási belterületi útfelújítási projekt	+	+	+
	Vörösmarty út felújítása közvilágítással a kettős malomhoz Beledben	+	+	+
	Kerékpárút építése Vicán	+	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
8. Járási energia- megtakarítási projektcsomag	A járásban lévő közfeladatokat ellátó intézmények energia-megtakarítási projektje	+++	+	+
	Geotermikus energiát hasznosító energiaközpontok kialakítása (Kapuvár, Mihályi)	+++	+	+
	A közvilágítás korszerűsítése Kapuváron	++	+	+
9. Járási egészségügyi és szociális ellátás fejlesztése projektcsomag	Önkormányzati bérlakás fejlesztési projekt	0	+	++
	Járási háziorvosi és fogászati rendelő fejlesztési projektje	0	+	++
	Járási rendelők eszközfejlesztési projektje, a minimum feltételeknek megfelelően	0	+	++
	Járási idősellátási rendszer kialakítása	0	+	++
	Bennlakásos időotthon kialakítása Kapuváron	0	+	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Fiatalok életkezdését segítő fecskeház kialakítása	0	+	++
	Egészségház felújítása, bővítése új szakrendelővel Beledben	0	+	++
	Idősek háza kialakítása Beledben	0	+	++
10. Közfeladatok ellátását biztosító épületek megközelíthetősége és infrastrukturális fejlesztése projektcsomag	Városi iskolák infrastrukturális fejlesztése	0	+	++
	Önkormányzati feladatellátást biztosító épületek akadálymentesítési projektje	0	++	++
	Városi és körzetközponti települések önkormányzati feladatokat ellátó hivatalainak infrastrukturális fejlesztése	0	++	++
11. Szabadidő- és sportközpontok fejlesztése projektcsomag	A KSE sporttelep fejlesztése szabadidő központtá	0	+	++
	Kapuvári sportcsarnok fejlesztése	0	+	++
	Lovas szabadidő központ kialakítása Kapuváron	0	+	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Sportcsarnok felújítása Beledben	0	+	++
	Szabadidő központ fejlesztése Beledben	0	+	++
	Focipálya lelátó építése Beledben	0	+	+
	Fedett játszóház létrehozása Kapuváron	0	+	+

Mosonmagyaróvári járás

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
1. Térségi integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaság-fejlesztés szintű	Levél: rendezési tervben ipartelepítésre kijelölt területek beépítésének segítése	--	++	+
	Mosonszolnok: Biogáz üzem építése	++	++	+
2. Térségi foglalkoztatás-bővítési turizmusfejlesztés szintű, célú	Gyógy- és sportturizmus, wellness fejlesztés (Jánossomorja, Hédervár, Lipót)	+	++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Szálláshely-fejlesztés (Püski, Lipót, Dunasziget, Ásványráró,	0	++	++
	Turisztikai kínálat fejlesztése: Hédervár (Kastélypark), Dunasziget (látogatóközpont), Mosonszolnok (kulturális és természeti értékek megóvása), Kimle (vzisárkány telep)	++	+	++
	Dunaremete: Hallépcső létesítése	++	+	++
3. Megyei alternatív befektetés-beruházás-ösztönzés, projekt-előkészítés, marketing	Natura 2000 besorolás felülvizsgálata (Várbalog, Halászi, Dunasziget)	++	+	+
4. A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése	Rajka: Óvoda építése, felújítása	0	++	++
	Jánossomorja: Közintézmények akadálymentesítése	0	+	++
	Jánossomorja: Közintézmények akadálymentesítése	0	++	++
	Halászi: Óvoda-bölcsőde bővítése	0	++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
5. A települési környezet integrált és környezettudatos megújítása	Jánossomorja: Új városközpont kialakítása	++	+	+
	Mosonudvar: Közterületek megújítása	++	+	+
	Dunaremete: Faluközpont felújítása	++	+	+
	Levél: új lakóterületek kialakítása	--	+	++
6. Belterületen fekvő barnamezős területek rehabilitációja	Mosonszolnok: Belső barnamezős területek rehabilitációja	+	++	+
7. Kisléptékű települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések	Püski: Nováki csatorna rekonstrukciója	++	+	+
	Jánossomorja Kisléptékű települési környezetvédelmi infrastruktúrafejlesztés; csapadékvíz elvezetés felújítása	++	+	+
	Rajka: Szennyvíztisztító telep fejlesztése; csapadékvíz elvezetés felújítása; csapadékvíz elvezetés belvízárak rehabilitáció	++	+	+
	Halászi: Arak településrész közműellátás építés	++	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Dunasziget: Csapadékvíz elvezetés felújítása	++	+	+
	Levél: Csapadékvíz elvezető árokrendszer szakaszos felújítása	++	+	+
	Ásáványráló még megoldatlan közmű kiváltások megoldása építési telek környezetben	++	+	+
8. Alacsony szén-dioxid-kibocsátást célzó stratégiák támogatása	Jánossomorja: Erdősávok telepítése a város határába	+++	+	+
9. Kisléptékű közlekedési fejlesztések	Kerékpárút-fejlesztések: Jánossomorolya, Dunasziget,	Levél, +	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Halászi-Dunasziget-Dunakiliti-Rajka, Jánossomorja-Mosonmagyaróvár, Halászi-Püski-Dunaremete-Lipót, Mosonudvar-Mosonmagyaróvár- Jánossomorja, Halászi-Máriakálnok, Kimle-Mosonmagyaróvár, Dunasziget- Püski,	+	+	+
	Belterületi út- és járdafejlesztések	+-	+	+
	Útfejlesztések: Halászi-Feketeerdő út, Dunasziget, Rajka-Németjárfalu, Dunaremete-Darnózseli	+-	+	+
	M 15-ös autópálya építése (12 md - nem TOP!); M15-ös autópálya összekötése a 86-os úttal	--	++	+
10. A települési önkormányzati infrastrukturális létesítményekben az energiahatékonyság növelése és a megújuló energia felhasználás támogatása	Önkormányzati épületek energiafelhasználási korszerűsítése (Levél, Jánossomorja, Mosonudvar, Lébény, Dunasziget, Dunaremete)	++	+	+
	Energiatakarékos közvilágítás (Dunasziget, Rajka)	++	+	+
11. Térségi és helyi léptékű energetikai potenciál	Jánossomorja: Komplex energetikai fejlesztési program	++	++	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
kiaknázására épülő komplex fejlesztési programok	Dunasziget: Megújuló energiaforrások építése; Komplex energetikai fejlesztési program	++	++	+
	Levél újabb szélerőművek telepítésének segítése	++	++	+
12. Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztés	Jánossomorja: Egészségügyi alapellátás és járóbeteg ellátás fejlesztése	+	++	++
	Hédervár: Gyógyászati központ	+	++	++
	Egészségügyi alapellátás infrastruktúra fejlesztése (Mosonudvar, Dunasziget)	+	+	++
	Ásványráró: egészségház kialakítás	+	+	++
13. A szociális alapszolgáltatások infrastrukturájának bővítése, fejlesztése	Dunasziget, Jánossomorja, Levél, Mosonszolnok: Önkormányzati bérlakásépítés	+	+	++
	Mosonszolnok: Nyugdíjas Otthon építése	+	+	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Települési társulás: Gondozóház bővítése; Hajléktalan szálló és éjjeli menedékhely bővítés és létesítése	+	+	++
14. Térségi és helyi közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúra-fejlesztés	Dunasziget, Jánossomorja, Rajka: Telephely és géppark fejlesztés település-fenntartáshoz	+	+	+
	Mosonszolnok: Közösségi infrastruktúra fejlesztése	+	+	++
	Dunasziget: Közintézmények akadálymentesítése	+	+	++
	Dunaremete: Ravatalozó felújítása	+	+	++
	Kisbodak: Közösségi ház padlásterének beépítése; temető kerítés felújítása	+	+	++
	Levél: Kultúrház tetőtér beépítése; temető fejlesztése; térfigyelő kamerarendszer; tartályos tűzoltó autó beszerzése	+	+	++
	Lébény: Körzetközponti funkciók fejlesztése	+	++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
15. Helyi kapcsolódó közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése	Sportlétesítmény-fejlesztések (Dunasziget, Mosonudvar, Halászi)	+	+	++
	Kulturális intézmények fejlesztése: Mosonszolnok (Tájház), Levél (Sváb tájház)	+	+	++
	Halászi: Községi tér kialakítása	+	+	++
	Levél: parkok, zöldterületek, játszótér fenntartása			
16. A helyi identitás növelése – az egyének és a lakóhely közötti kapcsolat erősítése, közösségfejlesztést és társadalmi befogadás támogatása	Lébény: Kulturális és természeti értékek megóvása, IKSZT közösségfejlesztési programok Kimle: Kézműves tábor	+	+	++
17. A helyi szerveződések elősegítése	Dunasziget, Jánossomorja: Társadalmi kapcsolatok erősítése	0	+	++
	Mosonudvar: Társadalmi aktivitás erősítése	0	+	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
1. A gazdasági potenciál növelése Pannonhalmán és térségében	A váralján megkezdett turisztikai negyed kialakításának folytatása, egyedi turisztikai szolgáltatások kialakítása	+	+	+
	A vallási, öko és aktív turizmushoz kapcsolódóan túraútvonalak kijelölése, meglévő útvonalak összekötése, az útvonalak mentén található turisztikai potenciállal bíró területek megújítása	+	+	+
	Térségi szolgáltató Kft megalakítása, a működéshez szükséges eszközpark beszerzése, valamint komposztáló telep kialakítása	+	+	+
	Pannonhalmán szolgáltatóház/inkubátorház létrehozása az alacsony jövedelmezőséggel rendelkező, és induló vállalkozások számára	+	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Iparterület kialakítása Pannonhalmán a vasútállomás melletti területen	-	+	+
	Járóbeteg esetében szolgáltatások bevezetése, különös tekintettel a termálgyógyászatra	+	+	++
	Pannonhalma Térségi Helyi Termék Klaszter megalakítása.	++	++	+
	Vállalkozóvá válást segítő, valamint az induló vállalkozásokat mentoráló program működtetése a Váralja Turisztikai Negyed infrastrukturális fejlesztéséhez kapcsolódóan.	+	+	+
	Turisztikai menedzsment szervezet kialakítása	+	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Pannonhalma város termálkútjának hasznosítása termálfürdő kialakításával, melegházi technológiák telepítésével, megújuló energiát hasznosító lakópark építésével	++	++	+
2. A környezeti értékek védelme Pannonhalmán és térségében	Pázmándfalu vízbázisának védelme érdekében diagnosztikai vizsgálat, Pázmándfalu „Hegy” településrészén vízszelvény rendszer kiépítése	++	+	+
	Nyalkán csapadékvíz elvezetési rendszer kiépítése	++	+	+
	Középületek energetikai átfogó auditja, energetikai felújítás, megújuló energiák alkalmazásával	++	+	+
	Pannonhalmán az iskolát és a művelődési házat ellátó bio fűtőmű építése	++	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Közösségi tulajdonú megújuló energiákra épülő lakóterületek kiépítése	++	+	+
	Települési zöldterületek, közösségi terek kialakítása/megújítása	++	+	+
3. A közszolgáltatások javítása Pannonhalmán és térségében	Pannonhalmán óvoda bővítése, bölcsőde/családi napközi kialakítása	0	+	++
	Pannonhalmán idősek napközi otthonának létrehozása	0	+	++
	Leromlott állapotú települési művelődési házak felújítása, modern, integrált kulturális, közigazgatási és szolgáltató központok kialakítása (pl. Pázmándfalu)	+	+	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Sportközpont kialakítása Pannonhalmán (sportcsarnok, füves, műfüves, rekortán edzőpályák, edzőterem és edzőpark)	+ +-		++
	Közösségi terek megújítása, kialakítása	+ +		++
	Pályázati programalap működtetése civil szervezetek számára	++ +		++
4. A közlekedési kapcsolatok fejlesztése Pannonhalmán és térségében	Győr kötőpályás elővárosi közlekedési programjához kapcsolódóan a térség vasútállomásainak megújítása, pakolók, zárt kerékpártárolók kialakítása, a vasútállomások megközelíthetőségének fejlesztése (különös tekintettel a hiányzó kerékpárút szakaszokra), ráhordó buszjáratok szervezése (igényalapú közösségi közlekedés)	+ +		+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	A térség buszmegállóinak egységes megjelenést biztosító felújítása, hiányzó buszöblök, buszfordulók, járdaszigetek megépítése	+		+
	Pannonhalmát Gyórsággal és Ravazddal összekötő kerékpárút megépítése	+		+
	Kialakítandó lakó és ipari övezetek megközelíthetőségének biztosítása, hiányzó közúti kapcsolatok kiépítése	- ++		++
	Szilárd burkolat kiépítése a hiányzó belterületi útszakaszokon (pl. Pannonhalma Tóthegy)	- ++		++
5. Környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések	A szennyvíz- és csatornahálózat fejlesztése: Tápszentmiklós, Bakonypéterd, Románd, Gic, Bakonygyirót	+++	+	+

Sopron-fertődi járás (Alpokalja-Fertőtáj)

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
1. Elérhető Alpokalja- Fertőtáj: „Kerékpáros Mintatárság”	Fertőd: Meglévő kerékpárút folytatása (Fertőendréd irányában a Hanság felé), a kerékpárút folyamatosságának biztosítása	+		+
	Kerékpárút építése a Fertőd – Fertőendréd közötti szakaszon	+		+
	Fertőszentmiklós – Röjtökmuzsaj – Lövő – Sopronkövesd – Völcsej – Sopronhorpács – Zsira/Und szakaszok	+		+
	Ikva menti nyomvonal, Celli nyomvonal	+		+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Az infrastruktúrát kiszolgáló, kapcsolódó szolgáltatások, szolgáltatók és attrakciók összehangolt fejlesztése (BIKE S.O.S szolgáltatás; az Alpokalja-Fertőtáj Kerékpáros Szolgáltató Hálózat program kezdeményezés folytatása)	+		+
2. Elérhető Alpokalja-Fertőtáj: „Régió Busz” Program”	A településközi közösségi közlekedés biztosítása	++	+	+
3. Elérhető Alpokalja-Fertőtáj: Térségi érrendszer - Úthálózat fejlesztés, a biztonságos közlekedés megteremtéséért	4-5 számjegyű utak fejlesztése, önkormányzati belterületi és külterületi utak fejlesztése (meglévők felújítása, újak kialakítása)	+-	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Belterületi járdák fejlesztése	+-	+	+
	A településközi kapcsolatok megteremtése	+	++	++
4. Autonóm Alpokalja-Fertőtáj	Minden településen: a települési infrastrukturális létesítményekben az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiák hasznosítása, ill. a térségi és helyi léptékű energetikai potenciál kiaknázására épülő komplex fejlesztések támogatása	+++	++	+
5. Közösségek Hálózata a térségi életminőség javításáért és megtartásáért	Fecskeház Program infrastrukturális feltételeinek megteremtése és hálózatának kialakítása – térségi foglalkoztatás és munkahelyteremtés	0 ++		++
	Alternatív idősellátás formáinak megteremtése	0 +		++
	Fogyatékkal élők infrastrukturális és tartalmi fejlesztései	0 +		++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Bölcsődei és bölcsőde- óvodai ellátás minőségi fejlesztése, férőhelyek bővítése	0 +	++	
	Nők és fiatalok vidéken – a vidék „kovászai”	0 ++		+
	Nemzetiségek a határvidéken – örökségük megőrzése	0 +		+
	A fenti célokhoz tartozó célcsoportok képzése, közösségfejlesztése és hálózatba szervezése	0 +		+
	Pihenőpark és helyi piac kialakítása a Süttöri városrészben	+ ++		++
	Fertőd belvíz problémáinak megoldása	++ +		+
	A Polgármesteri Hivatal épületének „felszabadítása”, az épület múzeumi célokra való hasznosítása	0 +		+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	A helyi közterek rekonstrukciója	+		+
	Fertőszentmiklós városközpont rehabilitáció	+		+
	folyamszabályozás - tó megvalósítása	+-	+	+
6. A „VIDÉK MINŐSÉGE – Alpokalja- Fertőtáj” védjegy programhoz kapcsolódó fejlesztések	Térségi közösségi feldolgozó(k) és feltételrendszerük megteremtése, fejlesztése	+	++	++
	Helyi értékesítési hálózata	+	++	++
	Helyi termelők, kézművesek kisléptékű infrastrukturális és eszközfejlesztései	+	++	++
	Területi védjegy és kapcsolódó hálózat térségen belüli, térségek közötti és nemzetközi együttműködése	+	++	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
7. „Alpokalja-Fertőtáj” Turizmusfejlesztési Program	Szálláshely kapacitások minőségi fejlesztése	0	+	0
	Öko-aktív turisztikai szolgáltatások, attrakciók bővítése, meglévők fejlesztése	++	+	+
	Soproni borvidékhez kapcsolódó turisztikai szolgáltatások	+	+	++
	Turisztikai hálózati együttműködések és kezdeményezéseik támogatása ernyőprojektek keretein belül	+	+	++
	Világörökségi Turisztikai Központ kialakítása a fertőszéplaki Széchenyi kastélyban	0	+	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
8. Települési fejlesztések	Fertőrákos: Patak sor komplett járda-, vízvezetés és útrekonstrukció, óvoda- és bölcsődefejlesztés, alternatív (megújuló) energia felhasználás az önkormányzat közintézményeiben	++ +		+
	Fertőszentmiklós: városközpont rehabilitáció, városközpontot tehermentesítő út és körforgalom kiépítése, az IKVA- patak folyamszabályozás - tó megvalósítása	+ ++		++
	Ebergőc: kerékpárút építése, fertő-parti turizmusba bekapcsolódás, a községháza teljes felújítása, az úthálózat javítása, járdafelújítás	+ ++		++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Gyalóka: orvosi rendelő építése; csapadékvíz-elvezetés	+		+
	Pinnye: csapadékvíz- elvezetés; új utcarész közművesítése	++ +		+
	Sopronkövesd: Autoliv ipari területen történő fejlesztése, kerékpárút építése, turizmus fejlesztése a település külterületén lévő területek, majorok felújításával, korszerűsítésével; kultúrház építése; csapadékvíz elvezetése	-+ ++		++
	Röjtökmuzsaj: kerékpárút építése, ipari-kereskedelmi övezet kialakítása; óvoda és konyha felújítása; járda- és úthálózat felújítása; csapadékvíz-elvezetés	+ ++		++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Répcévis: csapadékvíz- elvezetés; Pákác patak meder szabályozása, burkolása; a beszántott árkok helyreállítása; óvoda nyílászáróinak cseréje, az épület hőszigetelő vakolattal történő ellátása	++ +		+
9. Turizmusfejlesztés	Fertőrákos, Püspöki palota fejlesztése	0 +		+
	Fertőd, Fertőrákos, Fertőszéplak kastélyai	0 +		+
	Golf Club Blaufränkischland (Kékfrankos Golfclub)	-	+	+
10. Környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések	Csapod Iván és térsége	++	+	+

Téti járás

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
1. Térségi szintű integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés	Árpás: Zöldség-gyümölcs feldolgozó kialakítása, meglévő önkormányzati épületben feldolgozó kialakítása - közmunkára épülő	0	+	+
2. Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés	Árpás: kikötő kialakítása a Rába parton és esőházak készítése	0	+	+
	Kajárpéc: tanösvény kialakítása a Hatos-tölgy túraútvonalon	+	+	+
	Rábaszentmiklós: Marcal partra esőházak készítése, lánthévíz pálya kialakítása	- +		+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Tényő: erdei turista utak megnyitása kerékpáros, lovas és gyalogos kirándulók számára; tanösvény és mini-arborétum kialakítása; a Katasztrófa Védelem helyi objektumának bemutató teremmé, illetve tűzoltó-múzeummá való alakítása; kilátó építése; a borturizmus fejlesztése; közösségi szálláshely kialakítása	+-	++ ++	
3. Alternatív helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés	Tényő: Piactér kialakítása a helyi termékek és a környékbeli / járási / települések mezőgazdasági és ipari - kézműves-termék számára	+	++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
4. A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése	Kajárpéc: Óvoda épületének külső szigetelése, a tetőszerkezet felújítása. Az akadálymentesítés folytatása	+	+	++
5. A települési környezet integrált és környezettudatos megújítása	Tényő: Vonzó faluközpont létrehozása, közösségi terek kialakítása, fejlesztése	+	+	++
6. Kisléptékű közlekedési fejlesztések	Kerékpárút-fejlesztések (Árpás: a Rába töltésén; Kajárpéc: a Tényő-Sokorópátka irányába a Sokoró déli vonulatán keresztül)	+	+	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Útfejlesztések (Nagydém-Kajárpéc összekötő út; Árpás: kül- és belterületi utak fejlesztése; Mórchida: kül- és belterületi utak aszfaltozása, illetve portalanítása/murvázása; Rábaszentmiklós: aszfaltozás)	+	+	+
7. A települési önkormányzati infrastrukturális létesítményekben az energiahatékonyság növelése és a megújuló energia felhasználás támogatása	Önkormányzati épületek, intézményeik energiahatékonyságának növelése (Árpás, Kajárpéc, Mórchida, Rábaszentmiklós, Tényő)	+++	+	+
8. Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járó beteg ellátás infrastrukturális fejlesztése	Orvosi rendelő fejlesztése, felújítása, felszereltségének javítása (Árpás, Mórchida, Rábaszentmiklós)	0 +		++
	Mórchida: egészségház és orvosi rendelő kialakítása	0 +		++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
9. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	Mórichida: Idősek otthona kialakítása	0	+	++
10. Térségi és helyi közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúra-fejlesztés	Tényő: Köz- és vagyonbiztonság védelme; Tényői temetők és ravatalozók felújítása	0	+	++
11. Helyi kapcsolódó közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése	Árpás: a faluház befejezése közösségi terek kialakításával, sport szoba kialakítása	0	+	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Tényői tájház fejlesztése komplex hagyományőrző programokkal; sportolási lehetőségek fejlesztése, helyi rekreáció elősegítése; a tényői Integrált Közösségi Szolgáltató Tér fejlesztése, szolgáltatások bővítése; Műemléki védelem alatt álló katolikus, ill. evangélikus templomok és környezetük felújítása	+		++
	Kajárpéc: Sportpályák fejlesztése	+		++
	Mórichida: a kultúrházban kihangosítás megvalósítása; mozgás, fizikai aktivitás tereinek fejlesztése, a lövészpálya korszerűsítése.	0		++

Ágazati OP-kból megvalósuló programok

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
<p>1. „A vidék kincsei” falusi és ökoturisztikai fejlesztési program</p> <p>A kistelepülések értékeit integrált módon kínáló, a munkahelyteremtést szolgáló falusi és ökoturizmus fejlesztésének programja: csendkúra, gyalog- és kerékpártúra, sport- és hobbyhorgászat, vadászat, természetjárás, helyi termékek kínálata.</p>	<p>A fenntartható pályára álló falusi és ökoturizmus fejlesztése. A túrázás, természetjárás, kerékpározás, horgászat, vadászat feltételeinek javítása, a kapcsolódó szálláshelyek kapacitásának bővítése és színvonalának emelése. A falusi portákon, szövetkezetekben és vállalkozásokban előállított helyi termékek piacra jutását támogató intézkedések.</p>	+++	++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
2. „Zöldeő” energiaracionalizálási-gazdaságfejlesztési program Győr-Moson-Sopron megye energiaracionalizálási programja a megyei zöldgazdaság kialakítása érdekében (ERFA)	<p>Megújuló energetikai alapú beavatkozások (települések – közvilágítás, ipar cégek és intézményi energiaracionalizálása, közösségi közlekedés – járműpark, mezőgazdaság). Energiahatékonyság javítását célzó intézkedések (telephelyfejlesztések) Innovatív megoldások alkalmazása (biomassza, geotermikus energia, biogáz, napenergia). A megyei „zöldeő” program népszerűsítését szolgáló egységes arculat és marketing kialakítása (minden generáció megszólítása: tanterv, kampány, nyugdíjas egyetem, média). Hulladék-gazdálkodási intézkedések (szelektív gyűjtés és újrahasznosítás mind teljesebbé tétele, hulladéklerakó telepek biogáz kapacitásának kitermelése, hasznosítása és a felhagyott hulladéklerakók szakszerű rekultiválása és az illegális hulladéklerakók felszámolása; a hulladék energetikai és egyéb innovatív hasznosítása).</p>	+++	+++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
3. „Felzárkóztatás” elmaradott térségek foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési programja A leszakadó térségek (Rábaköz, Sokoró- és Bakonyalja, Répce-sík) foglalkoztatási lehetőségeinek bővítését és a helyi gazdaság fejlesztését támogató intézkedési csomag. Integrált programja a szükséges közlekedési kapcsolatok megteremtésével	Innovatív, kísérleti foglalkoztatási és társadalmi befogadási programok indítása. A már kialakított foglalkoztatási együttműködési megállapodások hálózatára építve a foglalkoztatási kapacitások komplex fejlesztése. Első munkahely-programok kialakításával a fiatal pályakezdők munkához juttatása. Az érintett térségek szociális gazdaságának megerősítése. A komplex foglalkoztatási program kialakításának és működtetésének alapjául szolgáló infrastruktúra fejlesztésének megvalósítása.	0	++	+++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
4. szociális gazdaságfejlesztési program A falugondnoki hálózat megyei koordinációjának programja a megyei szociális háló továbbfejlesztésével Győr-Moson-Sopron megye aprófalvas, elnéptelenedő és előregedő településekből álló térségeiben	Szociális alap- és szakellátást nyújtó intézmények infrastrukturális bővítése, a szakemberállomány egységes szempontok alapján történő szakmai továbbképzésének megvalósítása. A szétagolt falugondnoki hálózat által nyújtott szolgáltatások minőségi bővítése érdekében megyei koordinációs szint meghatározása és az ehhez szükséges fejlesztések megvalósítása.	0	++	+++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
<p>5. „Batthyány-Strattmann László” megyei gyógy- és egészségügyi és rekreációs program</p> <p>A már fürdővel rendelkező településeken (pl. Csorna, Győr, Hegykő, Kapuvár, Lipót, Mosonmagyaróvár, Sopron-Balf) és a fürdőlétesítésre, egészségcentrum kialakítására készülő településeken (pl. Pannonhalmán a Pannonhalmi Bencés Főapátság általi kialakításban), valamint ezek térségében a gyógy- és egészségturizmus, a wellness, a sport és rekreációs szolgáltatások fejlesztését célzó integrált területi program</p>	<p>A megye már fürdővel rendelkező és a fürdőlétesítésre készülő településein ez ideig nem mindenütt alakult ki magas látogatói létszámmal működő gyógy- és egészségügyi szolgáltatás. A magasabb színvonalú ellátást lehetővé tevő fejlesztési program e hiányosságok megszüntetését célozza (a bővebb szolgáltatási kapacitások kialakítása, valamint az ehhez szorosan kapcsolódó szálláshely bővítés és munkahely teremtési feltételek megvalósításával)</p>	-	++	+++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
<p>6. „Rábaköz” térségi gazdaságfejlesztési program (kiemelt megyei felzárkóztatási irány)</p> <p>A csornai és kapuvári ipari parkokban megvalósuló integrált térségi fejlesztési program a szükséges közlekedési kapcsolatok megteremtésével</p>	<p>A csornai és kapuvári ipari parkok gazdasági tevékenységeinek összehangolása, egymáshoz kapcsolódó egyedi profiljainak kialakítása, közös menedzsment működési feltételeinek kialakítása. Egységes befektetési csomag kialakítására és marketingjére javaslat készítése. A csornai és kapuvári ipari parkok jövőbeli hatékony és a gazdaságfejlesztést elősegítő működését szolgáló közlekedési kapcsolatok összehangolása, valamint a szükséges fejlesztések megvalósítása</p>	0	+++	+

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
7. „Villanydelejes forgony - dinamó” kreatív humánerőforrás fejlesztési program	Képzési kínálat bővítése, a meglévő programok tartalmának megújítása, új képzési területek kialakítása, új képzési formák bevezetése.	0	++	+++
Kreatív humán erőforrások - az értékteremtő foglalkoztatás, valamint a kreatív (a gazdaságfejlesztést segítő) humánerőforrások támogatása				
Megyei szakképzési rendszer fejlesztési program Felsőoktatás és kutatás-fejlesztés-innováció program A vállalkozási kultúra és tudásbázis program				

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
<p>8. „Megújuló gazdaság” innovációkban gyarapodó gazdaság fejlesztési programja</p> <p>Az innovációkban gyarapodó gazdasági szerkezet kialakítása. Helyi gazdaságfejlesztés támogatásának programja. A megyei gazella program. Értékes termékek az értékes vidékről. A megyerikum program. A vendéglátó megye. A turisztikai program.</p>	<p>Beruházások: telephelyi kínálat növelése (ipari parkok alakítás, azok kínálatának növelése, szálláshelyek), mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése, termelési kapacitás bővítése (föld, gépek, eszközök beszerzése), termelési infrastruktúra javítása (utak, közlekedési, szállítási kapcsolatok alakítása, tárolási kapacitások bővítése). A versenyképesség erősítése érdekében a gazdasági és üzleti környezet megújítása (a hagyományos iparágakra, valamint tudás- és kompetencia-rendszerekre alapozva). A szolgáltatások: piaci kapcsolatok szélesítése, üzleti működés javítását segítő tanácsadás, fejlesztési tanácsadás, termék, tevékenység, szolgáltatás kínálatának és minőségének fejlesztése. Az infrastrukturális fejlesztések megvalósítása révén megfelelő szociális és gazdasági környezetet biztosítása már működő vállalkozások és a foglalkoztatást bővítő gazdálkodó szervezetek részére.</p>	+-	+++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
9. „Dr. Felpécsi Petz Aladár” egészségipar infrastruktúrájának fejlesztése program Beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra.	A Petz Aladár Megyei Oktató Kórház telephelyeinek szakmai, infrastrukturális és humán erőforrás fejlesztése. A kórház nagytérségi ellátó-szerepének megfelelő, elegendő létszámú és szakmai színvonalú humán erőforrás biztosítása, a fiatal egészségügyben dolgozók részére bérlakás és ösztöndíj program kialakításával, továbbá az egész életen át tartó tanulás elvének megfelelő képzési programok megvalósításával.	0	+++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
10. Győri Járműipari Kutatóközpont létesítése a Széchenyi István Egyetemen oktatás-, humánérő-, foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési program (megyei kiemelt irány)	„Egyetemi K+F” Járműipari Kutatóközpont Új egyetemi laboratóriumok építése, a meglévők megújítása, bővítése a járműipari kutatásokhoz kapcsolódva. Kutatási eszközpark bővítése, új kutatási irányokhoz kapcsolódó gépek, műszerek, eszközök beszerzése, a meglévő megújítása. Új spin-off vállalkozások támogatása a járműipar különböző ágazataira. Járműipari vállalkozások hálózatépítésének támogatása, az ehhez szükséges szakmai ismeretek oktatása, innovációs tanácsadás rendszerének kiépítése.	+	+++	+++
A Széchenyi István Egyetem járműipari kompetencia központ létesítése, annak infrastrukturális feltételeinek, valamint gép-, műszer-, eszköz állományának megteremtése, kutatási programok indítása, kutatói munkahelyek létesítése, ipari kapcsolatok támogatása, a kutatás-fejlesztési eredmények hasznosítása.				

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
11. „Földön, vízben, levegőben” megyei közlekedésfejlesztési program (megyei fejlesztési kiemelt irány) A települések elérhetőségét javító, ezáltal befektetőbarát környezetet teremtő megyei közlekedésfejlesztési fejlesztési program.	<p>Közúthálózat fejlesztése (a nemzetközi jelentőségű és egyben TEN-T folyosó M1, M15 és M86, valamint az M85 és M9 gyorsforgalmi utak; főutak települési elkerülésekkel; országos mellékúthálózat; önkormányzati kezelésű helyi közutak; kerékpárutak; határ közeli utak) .</p> <p>Vasúthálózat fejlesztése (a nemzetközi jelentőségű TENT-T vasúti folyosók villamosítása; törzsforgalmi hálózat kétvágányúsítása; győri tehervasúti elkerülő vágány, gönyúi kikötői vasút; az európai nagysebességű vasút győri megállóhellyel; egyéb vasúti pályák; hiányzó kapcsolatok újraindítása – pl.: Győr-Pozsony). Vízi- és légi közlekedés fejlesztése (Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő; Győr-Pér és Fertőszentmiklós kiemelt repülőterei; Bőny, Pustacsalád és Sopron-Piuszpuszta repülőterei). Kombinált fuvarozás fejlesztése (Ro-Ro; Ro-La; logisztikai központok). Közösségi közlekedés fejlesztése (Volán, MÁV, GySEV összefogásával)</p>	+-	+++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
<p>12. „Életminőség” megyei közműszolgáltatás fejlesztési program (megyei kiemelt fejlesztési irány) A „közműolló” zárását szolgáló, azaz a megye több tucat településén még hiányzó műszaki infrastruktúrák megvalósítását – ezáltal befektető-barát környezetet – eredményező megyei közmű-szolgáltatás fejlesztési program. Győr-Moson-Sopron megye területére kidolgozott vízgyűjtő-gazdálkodási tervek végrehajtása. A közműkapacitások fejlesztése a 10 ezer lakosnál népesebb településeken.</p>	<p>Szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás (a megye még nem csatornázott településeinek szennyvízkezelési programjának végrehajtása). A megye vízgyűjtő-gazdálkodási terveinek végrehajtása (A projekt célja az ökológiai zöld és kék folyosók folytonosságának biztosítása. A mellékágak és holtágak revitalizációja, vizes élőhelyek kialakítása. Élő kapcsolat biztosítása a főmeder és a hullámtéri, valamint a mentett oldali holtágak között. (Hallépcsők létesítése, árvízvédelmi beavatkozások, komplex természetvédelmi rekonstrukció, Nicki duzzasztómű felújítása. Fertő-tavi nádasok vízellátását biztosító csatornák rekonstrukciója stb.). Csapadékvíz-, szennyvíz-elvezetési, tisztítási kapacitások fejlesztése, hiányzó kapacitások kiépítése.</p>	+++	++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
<p>13. „Újhelyi Imre” megyei élelmiszergazdaság-fejlesztési és foglalkoztatási program (megyei kiemelt fejlesztési irány)</p> <p>A munkaerő-igényes és minőségi élelmiszergazdaságot eredményező fejlesztési program.</p>	<p>Korszerű technológia, innovatív megoldások (kertészeti gépek beszerzésének támogatása; konzervipari fejlesztések; hűtőházak - hűtési technológia alkalmazása).</p>	+	+++	++
<p>14. „Xántus János” megyei hal- és vadgazdálkodási program (megyei kiemelt fejlesztési irány)</p> <p>A vizekben és erdőkben gazdag megye által kínált lehetőségek kiaknázásaként fejlesztendő a hal- és vadgazdálkodás.</p>	<p>A megye vadászterületei apróvadállománya létszámának bővítése, visszatelepítése mesterséges tenyésztésből származó egyedekkel (fogoly, fácán). A megye halászati vízterületei halállományának őshonos halfajokkal történő (kecsege, aranykárász, balin, csuka, süllő, nyurgaponty) állománydúsítása, a halfajok mesterséges tenyésztésből származó egyedeinek telepítésével optimális halállomány-szerkezet elérése. A vadászati és halászati turizmus infrastruktúrájának fejlesztése, szálláshelyek, faházak, lesek, stégek, egyéb berendezések kialakításával.</p>	+++	++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
<p>15. „Győri Járőr Körzet” megyei fejlesztési (megyei fejlesztési) program (megyei kiemelt irány)</p> <p>A Győrben működő Audi Hungaria Motor Kft. tervezett motorgyártási, gépjárműgyártási és kutatásfejlesztési beruházásai. A megyehatáron messze túlnyúló foglalkoztatási körrel működő járműipari nagyvállalat, az Audi beszállítói körének bővítése. Ezáltal fejlődési lehetőséget nyújtva a megyében működő beszállítóknak: a kkv-knak, valamint a szintén nagy hagyományú és győri székhelyű Rába Járműipari Holding Nyrt-nek (pl.: autóbuszgyártás bevonásával). A Széchenyi István Egyetem bázisán alternatív hajtású járművek kutatási fejlesztési programja</p>	<p>A versenyképesség fenntartása és további fejlesztése érdekében a térség gazdasági és üzleti környezetének megújítása a hagyományos iparágakra és a kialakult tudás- és kompetencia-rendszerekre alapozva, továbbá a kapcsolódó szakképzési, felsőoktatási rendszer megújítása. Az infrastrukturális fejlesztések megvalósítása révén megfelelő szociális és gazdasági környezetet biztosítása a térségben már működő vállalkozások részére, továbbá a foglalkoztatást bővítő gazdálkodó szervezetek térségbe telepítésének elősegítése.</p>	-	+++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
<p>16. „Világörökségek Győr-Moson-Sopron megyében” megyei örökségvédelmi program (megyei fejlesztési irány) A megye már meglévő, az UNESCO által világörökségi helyszínné nyilvánított térségei. Az ezeréves „Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete”, valamint az Ausztriával közös „Fertő / Neusiedlersee kultúrtáj” értékmegőrző fejlesztése. A világörökség várományos „Danube Limes” Győr-Moson-Sopron megyei helyszíneinek értékmegőrző fejlesztése.</p>	<p>A „Danube Limes” világörökség várományos Győr-Moson-Sopron megyei helyszínei (15 Duna-közeli település) római kori értékeinek feltárása, bemutatása, megőrzésem marketingje, a Világörökségi cím elnyerésének előkészítése. Az EU által elfogadott Duna makro-régiós stratégiába illeszkedő zászlóshajó projekt megvalósításának támogatása. A Pannonhalmi és a Fertő-táj világörökségi helyszíneken kiemelt feladat az elnyert cím megőrzése, az ezzel kapcsolatos értékmegőrző intézkedések támogatása, továbbá olyan fejlesztés, beruházás támogatása, mely az önfenntartás háttereként szolgál. Kiemelt figyelmet érdemel a megyét érintő nemzetközi zarándokútvonalak (Szent Jakab-, Szent Márton-, Mária út), valamint a kijelölés előtt álló Sacra Velo magyar-szlovák kerékpáros zarándokútvonal fejlesztése.</p>	++	++	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
17. „Tehetség-gondozás” megyei ösztöndíj és gyakornoki program	Hiányszakmák feltérképezése-megszűntetése/munkaerőpiaci kereslet-kínálat koordinációja. Gyakornoki program intenzitásának növelése. Gyakorlati helyek számának növelése. Hazai elhelyezkedési lehetőségek elősegítése rendszeres konzultációkkal. Meghívott gyakorlati szakemberek tanításba való rendszeres bevonása. A szakképesítések szakmai tartalmának és a képzési időknél rendszeres felülvizsgálata a munkaerőpiac igényeinek és visszajelzéseinek felhasználásával. Hatékony és rugalmas szakképzési rendszer. A felnőttképzés minőségének és tartalmának javítása. Idegen nyelvi képzés vonzóbbá tétele. Gyakorlati helyek (practicing) számának bővítése, „mentorálási rendszer” elterjesztése (néhány diák+egy gyakorlati szakember, mint mentor). Térségi integrált szakképző központok fejlesztése.	+	+++	+++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
<p>18. „Vendégfogadó megye” A megyei turisztikai potenciál fejlesztési program</p> <p>A megye táji adottságai, természeti, kulturális, műemléki értékei, szakrális örökségei már jelenleg is fontos turisztikai kínálatot jelentenek, s ezek alapján nyújtja a jövőbeli fejlesztések, valamint új turisztikai kínálatok létrehozásának, megteremtésének, s ezzel újabb helyek, települések, térségek bekapcsolására.</p>	<p>Megyei komplex egészségturisztikai termék fejlesztése a gyógyturizmus, a sport a wellness és rekreációs szolgáltatások és attrakciók fejlesztése révén. Megyei komplex ökoturisztikai termék fejlesztése az aktív és falusi turizmus szolgáltatásai (szálláshely, vízi túrák, horgászat, kerékpározás, természetjárás, lovaglás, vadászat, helyi termékpiac) és az attrakciók fejlesztése révén. Konferencia, üzleti és esemény turizmus fejlesztése multifunkcionális (konferencia, sport, kultúra rendezvények igényeit egyaránt kielégíteni képes) központok kialakítása és szálláshelybővítés révén. Kulturális és örökségturizmus fejlesztése az épített, táji, természeti és szakrális örökség megóvása és látogatók számára vonzóvá tétele révén. Turizmus szervezeti rendszerének átfogó fejlesztése (termék alapú hálózatosodás/klaszterizáció elsősorban az öko, kulturális és egészségturizmusban, illetve területi alapú TDM szervezeti rendszerfejlesztés). A turisztikai részprogramban meghatározott turizmusformákhoz kapcsolódó szálláshely és egyéb szolgáltatásfejlesztés.</p>	+-	++	+++

Határon átnyúló operatív programok

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
1. Gazdaság Munkaerőpiac Szakképzés – Innováció	– Gazdasági együttműködés (klaszterek, logisztikai hálózatok)	+	+++	+
	Agrárinnováció, agrár együttműködések (agrárinnováció, fenntartható mezőgazdálkodás, értékesítési láncok, akvakultúra)	++	++	+
	Határon átnyúló munkaerőpiaci együttműködések	0	+++	++
	Együttműködés a duális képzés területén a képzések különböző szintjein (középfokú, felsőfokú)	0	++	++
2. Környezetügy	Környezetügyi együttműködések a természetvédelem, környezetvédelem, tájgazdálkodás, tájrehabilitáció és a környezeti nevelés témakörében	+++	+	++

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
	Helyi megújuló energiaforrások hasznosítása	+++	++	++
	Környezetügyi együtműködések a vízgazdálkodás és a katasztrófavédelem (elsősorban árvíz és belvíz) területén	+++	++	+
3. Közlekedés	Alacsony széndioxid kibocsátású közös közlekedési rendszerek	+++	+++	++
	Kerékpáros hálózat fejlesztése	++	+	
	Ingázást szolgáló közösségi közlekedési fejlesztések megvalósítása	++	++	
	Közös közlekedés- biztonsági fejlesztések	0	+	

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
4. Funkcionális településhálózati együttműködések	Közszolgáltatási együttműködések, kapacitások megosztása, fejlesztése, funkciók összehangolása	0 +		++
	Együttműködés a szomszédokkal	0 +++		++
6. Helyi értékek – identitás – turizmus – people-to-people	– Emberek közötti (people-to-people) együttműködések, programok	0	++ +++	
	Hagyományőrzés, térségi identitás erősítése	0	+ +++	
	Helyi termékek fejlesztése	+	++	++
	Érték alapú turizmus	++	++	++
7. Egyéb rendszerek kialakítása	közös kiépítése, Közös információs rendszerek kialakítása Intézményi együttműködések	+	+++	++

Egyéb EU-s programok:

Megnevezés	Rövid tartalom	Környezeti hatásviselők	Gazdasági hatásviselők	Társadalmi hatásviselők
1. Közlekedésfejlesztés	M1 autópálya Hegyeshalom – országhatár szakasz rekonstrukciója	+	+	+
		-	+	+
	M15 (Levél-Rajka) autóút bővítése			
		+	++	+
	Budapest-Hegyeshalom vasútvonal ETCS2 szintre emelése			

Egyéb nemzetközi támogatásokkal (pl. Világbank, Svájci Alap, Norvég Alap) megvalósuló programok még nem kerültek kidolgozásra.

A tisztán hazai támogatással megvalósuló programok a települési és járási programok azon részét teszik ki, melyek támogatását nem lehet EU-s, illetve egyéb nemzetközi támogatásból fedezni.

Az egyes programok környezeti hatásai a következő fejezetben kerültek meghatározásra. A határon átnyúló fejlesztési programokkal a területi, illetve az ágazati operatív programokkal összhangban valósulnak meg így azok környezeti hatása a területi és ágazati fejlesztési operatív programok környezeti hatásainak leírásánál találhatóak.

5.5.1 A termőföld mennyiségére gyakorolt hatások

5.5.1.1 GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE ÖNKORMÁNYZATI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A GYMS megye önkormányzati hatáskörébe tartozó programok a gazdaság fejlesztését segítő intézkedéseket fogalmazznak meg. A termőföldek mennyiségére a következő hatások jelenhetnek meg:

- Gazdaságfejlesztő turizmusfejlesztő intézkedések: várhatóan a gazdaságfejlesztés, turisztikai fejlesztés beruházásokkal fog együtt járni. Amennyiben zöldmezős beruházásra kerül sor akkor az csökkentheti a termőföldek mennyiségét. A beruházások során a terület megválasztásánál ajánlott figyelembe venni a terület felhasználását és amennyiben termőterületen lenne a beruházás a termőföld minőségét.
- Új technológiák piacra történő belépésének ösztönzése: ez közvetett módon pozitív hatású lehet a termőföldek mennyiségére, amennyiben az új technológia a termőföldek védelmét segíti.
- Úthálózat fejlesztése: az úthálózat fejlesztése során lehetséges, hogy termőföld területekre kerülnek a nyomvonalak a kijelölés során. Ajánlott a területhasználat felmérése a nyomvonalak kijelölésekor, illetve a kifejezetten jó minőségű termőföldek védelme.
- A mezőgazdasági termelés adottságainak fejlesztése: A program megvalósulása várhatóan pozitív hatással lesz a termőföldek mennyiségére, illetve a termőföldek minőségének javítására.

A programok meg nem valósulása esetén a felsorolt hatások elmaradása várható, további hatás nem valószínűsíthető.

5.5.1.2 MEGYEI JOGÚ VÁROSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

Az ipari területek fejlesztése esetén törekedni kell, hogy ne a jó minőségű termőföldek bevonásával valósuljon meg, illetve a fejlesztések során a környezeti hatások minimálisak legyenek, hogy azok a környező termőföldek minőségét ne befolyásolják.

A megyei jogú városok hatáskörébe tartozó többi program nem a termőföldeken, hanem városok belterületén fognak megvalósulni, e programoknak a termőföldekre közvetlen hatása nincsen.

5.5.1.3 JÁRÁSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A járási fejlesztési igények alapján a termőföldek mennyiségére azon fejlesztési programok lehetnek hatással, melyek területhasználata esetlegesen termőföldet érint. A beruházások során az építési terület kijelölésekor ajánlott a terület minőségi besorolását figyelembe venni, lehetőleg szürke mezős beruházásokat végrehajtani és a jó minőségű termőföldek mennyiségét megvédeni. A termőföld mennyiségére esetlegesen hatással bíró járási programok a következők lehetnek:

- iparterület bővítése új területek bevonásával;
- fejlesztések, melyek új épületek építésével járnak (turisztikai épületek, szálláshelyek, iskolák, óvodák, tűzoltószertárak, tűzoltólaktanyák, temetők, sportintézmények, lakóterületek, biomassza üzemek);
- infrastrukturális fejlesztések, új útszakaszok építése:
 - úthálózat bővítése;
 - kerékpárút hálózat bővítése;
 - járda úthálózat bővítése;
- rendezvényszervezés.

A beruházások tervezése és a rendezvények helyszínének kijelölése során megfelelő és gondos területválasztás esetén a járási programok nem érintik negatívan a termőföldek mennyiségét a térségben.

A program nem megvalósulása nincs hatással a termőföldek mennyiségére.

5.5.1.4 ÁGAZATI PROGRAMOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ PROGRAMOK

Az ágazati programok közül várhatóan a megújuló gazdaságfejlesztési program keretében tervezett ipari parkok kialakítása és a termelési infrastruktúra javítása, illetve a közlekedés fejlesztését megcélzó projekt kis mértékben csökkenti a termőföldek mennyiségét, ez azonban a kialakítandó ipari parkok helyszínétől is függ (zöldmezős, vagy barnamezős beruházás). Az ipari parkok területének megválasztása során a logisztikai és egyéb szempontokon túl a területhasználatot és termőföldek esetén a termőföldek minőségét célszerű figyelembe venni.

Az árvízvédelmi beavatkozások segíthetnek a meglévő termőföldek minőségének megőrzésében.

A program nem megvalósulása esetén az árvizek következtében okozott károk megakadályozása nem biztosítható.

5.5.1.5 HATÁRON ÁTNYÚLÓ UNIÓS FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

A határon átnyúló programok az ágazati és a területi operatív programokkal összhangban valósulnak meg. A környezeti hatások megegyeznek a releváns ágazati és az operatív programok környezeti hatásainak leírásával.

5.5.1.6 EGYÉB EU-S PROGRAMOK

Az egyéb EU-s programok a közúthálózat fejlesztését és a Budapest-Hegyeshalom vasúti közlekedés fejlesztését célozzák meg. Ennek következtében a közlekedés hatékonysága javul várhatóan. Egyes útszakaszok bővítéséhez lehetséges, hogy termőföld területeket kell igénybe venni, de ezek mennyisége nem jelentős.

A program nem megvalósulása nincs hatással a termőföldek mennyiségére, a fenti hatások elmaradása várható.

5.5.2 A talaj minőségére gyakorolt hatások

5.5.2.1 GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE ÖNKORMÁNYZATI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A GYMS megye önkormányzati hatáskörébe tartozó programok a gazdaság fejlesztését segítő intézkedéseket fogalmazznak meg. A talaj minőségére a következő hatások jelenhetnek meg:

- Gazdaságfejlesztő turizmusfejlesztő intézkedések: várhatóan a gazdaságfejlesztés, turisztikai fejlesztés forgalom növekedéssel fog együtt járni, melynek következtében a légköri szennyező anyag emisszió növekedése várható. Az utak mentén elhelyezkedő talajok esetén ezen negatív hatások jelenhetnek meg a program következtében.
- Új technológiák piacra történő belépésének ösztönzése: ez közvetett módon pozitív hatású lehet a talaj minőségére, amennyiben az új technológia a talajok minőségi védelmét elősegíti.
- Úthálózat fejlesztése: az úthálózat fejlesztése az új útszakaszok mentén lokális negatív hatás alakulhat ki, azonban a forgalom kiegyensúlyozottabbá tétele következtében az eddig terheltebb útszakaszok mentén lokális pozitív hatás várható. További pozitív hatással bír, hogy az elérhetőségek várhatóan javulnak a megyében, melynek következtében egyes területek rövidebb útszakaszon is elérhetővé válnak, így csökkentve a közlekedés okozta szennyezőanyagok légkörbe jutását.

- A megyei beszállítók minőségbiztosítása a jobb és kevésbé környezetterhelő technológiák alkalmazását segíti, ezért e program pozitív hatást válthat ki a talajok minőségére.
- A mezőgazdasági termelés adottságainak fejlesztése: A program megvalósulása várhatóan pozitív hatással lesz a talajok minőségi állapotára.

A programok meg nem valósulása esetén a felsorolt hatások elmaradása várható, azonban további hatás nem valószínűsíthető.

5.5.2.2 MEGYEI JOGÚ VÁROSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

Az ipari területek fejlesztése esetén törekedni kell, hogy e fejlesztések során a környezeti hatások minimálisak legyenek, hogy azok a környező termőföldek és talajok minőségét ne befolyásolják.

A bel-, szenny- és csapadékvíz elvezetés következtében a talajok állapota várhatóan javulni fog.

A rehabilitációk és építkezések során körültekintő kivitelezés keretében a talajok szennyezését el kell kerülni.

A megyei jogú városok hatáskörébe tartozó többi program esetén a talajok minőségére közvetlen hatása nem várható.

5.5.2.3 JÁRÁSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A járási operatív programok közül az infrastrukturális fejlesztések hatása számottevő a talaj minősége szempontjából:

- Úthálózat fejlesztése: A térség fejlődése következtében a gépjármű forgalom növekedése várható a megyében. Az utak mentén a megjelenő, illetve megnövekvő forgalom következtében a talaj minősége kis mértékben romolhat a közlekedés okozta szennyezések következtében. Az úthálózat optimalizálásával azonban javítható a forgalmi terhelés az egyes területeken, illetve rövidebb megközelítési útvonalak is kialakíthatóak így a kiegyenlített forgalom következtében talaj minősége szempontjából egyes útszakaszokon akár javíthat is a talaj minőségén az infrastrukturális úthálózat fejlesztése. Összességében regionális szinten tehát a járási operatív programjainak megvalósulása esetén semleges, vagy kis mértékű pozitív hatás várható a talaj minősége szempontjából. Amennyiben nem valósulnak meg az úthálózat fejlesztések, a forgalom eloszlása változatlan marad, így egyes útszakaszok mentén a talaj minősége a növekvő terhelés miatt kis mértékben romolhat. Azon területeken azonban, ahol az új útszakaszok megépülése elmarad a forgalom okozta terhelés nem jelenik meg. Összességében regionális szinten a meg nem valósulás semleges hatással bír a talaj minőségére.
- Kerékpárút hálózat és gyalogos úthálózat fejlesztése/bővítése: a gyalogos és kerékpáros forgalom javítása következtében várhatóan egyes esetekben a gépjárművek helyett a gyaloglást/biciklizést választja a lakosság, mely pozitív hatással lesz az út menti talajok minőségére. A kerékpárút hálózat és gyalogos úthálózattal kapcsolatos fejlesztési programok meg nem valósulása a talaj minősége szempontjából nem előnyös, mivel így kisebb a valószínűsége annak, hogy a kerékpáros és gyalogos forgalom növekedésével a gépjárműforgalom csökkenése megvalósul.
- Közösségi közlekedés fejlesztése: a buszállomány megújítása és javítása következtében a buszok környezetvédelmi minősége várhatóan jobb lesz (beruházás során ajánlott figyelmet fordítani az új járművek környezetvédelmi besorolására), mely az útmenti talajok szempontjából pozitív hatással bír a jelenlegi állapothoz képest. A közösségi közlekedés nem megvalósulása következtében nem fog csökkenni a közösségi közlekedés okozta szennyezés nagysága.

- Turisztikai fejlesztések: azon területeken ahol turisztikai fejlesztésekre kerül sor várhatóan megnövekedik a gépjárműforgalom, illetve új területek bevonása esetén, az új területen megjelenik a gépjárműforgalom, mely a talajok minőségére kis mértékben negatív hatással bír. A turisztikai fejlesztési programok meg nem valósulása nincs hatással a talaj minőségére.
- Szabadidős tevékenységek, szabadidős központok fejlesztése: a fejlesztések következtében várhatóan kis mértékben növekszik a szabadidős központ, szabadidő terület és vonzaskörzetének forgalma, mely a gépjármű forgalom környezetszennyező hatása következtében a talaj minőségére is negatív hatással van. A programok meg nem valósulása nincs hatással a talaj minőségére.
- Vízrendezési munkák, belvízfejlesztések, árvízvédelmi munkálatok: A termőföldek és talajok minőségi védelméhez szükséges a megfelelő árvízvédelem kialakítása, illetve a belvízi problémák megoldása. Az operatív tervek ezen vonatkozásai a talaj minősége szempontjából pozitív hatásúak. Meg nem valósulása a talaj minőségének szempontjából nem előnyös, mivel újabb árvizek és belvizek esetén a termőterületek és egyéb területek víz alá kerülhetnek.
- Gazdaságfejlesztési programok: a helyi növény és állattenyésztés termékeinek feldolgozását, munkahelyteremtést és vállalkozóvá válást segítő operatív programok várhatóan a forgalom növekedésével járnak, melyek az utak mentén található talaj minőségére negatív hatásúak lehetnek.

Azon operatív programok, melyek építkezéssel járnak ideiglenesen forgalomnövekedést okoznak az építési terület környezetében, illetve esetleges kismértékű talajszennyezés történhet az építkezés területen (megfelelő kivitelezés esetén ez elkerülhető) mely a talaj minőségi állapotára kis mértékben hatással van, azonban e negatív hatások nagyon rövid ideig valósulnak meg, így elhanyagolhatóak.

5.5.2.4 ÁGAZATI PROGRAMOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ PROGRAMOK

Az ágazati programok közül várhatóan a megújuló gazdaságfejlesztési program keretében tervezett termelési infrastruktúra javítása, illetve a közlekedés fejlesztését célzó projekt kis mértékben javíthatnak a termőföldek minőségén a hatékonyabb infrastruktúra által (ez lokálisan, új közlekedési utak mentén kis mértékű negatív hatást eredményezhet).

Az árvízvédelmi beavatkozások segíthetnek a meglévő termőföldek minőségének megőrzésében, az árvíz okozta károk kiküszöbölésében.

A program nem megvalósulása esetén az árvizek következtében okozott károk megakadályozása nem biztosítható.

5.5.2.5 HATÁRON ÁTNYÚLÓ UNIÓS FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

A határon átnyúló programok az ágazati és a területi operatív programokkal összhangban valósulnak meg. A környezeti hatások megegyeznek a releváns ágazati és az operatív programok környezeti hatásainak leírásával.

5.5.2.6 EGYÉB EU-S PROGRAMOK

Az egyéb EU-s programok a közúthálózat fejlesztését és a Budapest-Hegyeshalom vasúti közlekedés fejlesztését célozzák meg. Ennek következtében a közlekedés hatékonysága javul várhatóan. Lokálisan, egyes útszakaszok mentén a forgalom növekedése következtében lehetséges a talaj minőségének kismértékű romlása, azonban a közlekedés hatékonyságának növelésével regionális szinten a közlekedés okozta szennyezőanyagok fajlagos csökkenése várható, mely a talaj minősége szempontjából pozitív változás. A vasúti közlekedés fejlesztése segítségével lehetőség nyílik, hogy a közút helyett a vasúti közlekedést válasszák nagyobb számban, mely lokálisan szintén szennyezőanyag emisszió csökkenéshez vezethet.

A program nem megvalósulása a fenti hatások elmaradása nem megvalósulását eredményezi, egyéb hatása nincs a talaj minőségére.

5.5.3 A földtani és ásványvagyonra gyakorolt hatások

5.5.3.1 GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE ÖNKORMÁNYZATI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A GYMS megye önkormányzat hatáskörébe tartozó programok következtében az építkezések és fejlesztések várhatóan földtani és nyersanyagok felhasználásával járnak.

Az új technológiák támogatása hozzájárulhat a földtani és ásványvagyon hatékonyabb gazdaságosabb kitermeléséhez, mely pozitív hatást gyakorolhat e tényezőre.

Az alternatív energiafelhasználások bevezetése csökkenti a fosszilis nyersanyagok felhasználását és azok kiaknázásának valószínűségét.

A program meg nem valósulása nincs hatással a földtani és ásványvagyonra.

5.5.3.2 MEGYEI JOGÚ VÁROSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A megyei jogú városok programja felújítások, funkcióbővítések és rehabilitációs tevékenységeket tartalmaznak Sopron és Győr esetén is, melyek nyersanyag és ásványanyag felhasználásával valósulhatnak meg, így várhatóan a megye földtani és ásványvagyonra kis mértékben csökkeni fog, amennyiben törekednek a nyersanyagok és ásványanyagok lokális beszerzésére.

Az energetikai fejlesztések következtében a fosszilis tüzelőanyagok használatának csökkenése várható a program megvalósulása esetén.

A programoknak további hatása a földtani és ásványvagyonra nincsen. A programok meg nem valósulása szintén nincs hatással a földtani és ásványvagyonra.

5.5.3.3 JÁRÁSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

Az építkezések és fejlesztések során nyersanyagok és földtani anyagok szükségesek. Így globális értelemben biztos, amennyiben a helyi anyagfelhasználást részesítik előnyben akkor regionális szinten is várható a földtani és ásványvagyon csökkenése.

A biomassza üzemek létesítése következtében bizonyos mennyiségű fosszilis tüzelőanyag kiváltható energianövények tüzelésével, így csökkentve a felhasználandó földtani és ásványvagyon mennyiségét.

Operatív programok, melyek esetén földtani és ásványvagyon felhasználás várható:

- iparterület fejlesztések;
- közművesítés;
- közterületek felújítása, rehabilitációja;
- új épületek, létesítmények kialakítása;
- meglévő épületek fejlesztése (bővítése, akadálymentesítés, energetikai felújítás);
- megújuló energiaforrások hasznosítása;
- biomassza üzemek létesítése;
- infrastrukturális fejlesztések (úthálózat, kerékpáros úthálózat és gyalogos úthálózat javítása, bővítése, hidak javítása, építése, kikötők kialakítása).

A járási operatív programok meg nem valósulása nincs hatással a földtani és ásványvagyonra, kivétel a biomassza üzemek létesítése, mivel ezek hiányában a jövőben is fosszilis tüzelőanyagok használatával lenne megoldható az energiatermelés egy része.

5.5.3.4 ÁGAZATI PROGRAMOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ PROGRAMOK

Az ágazati programok megvalósulása és nem megvalósulása esetén a **(Hiba! A ivatkozási forrás nem található.)** fejezetben leírt hatások várhatóak.

5.5.3.5 HATÁRON ÁTNYÚLÓ UNIÓS FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

A határon átnyúló programok az ágazati és a területi operatív programokkal összhangban valósulnak meg. A környezeti hatások megegyeznek a releváns ágazati és az operatív programok környezeti hatásainak leírásával.

5.5.3.6 EGYÉB EU-S PROGRAMOK

Az utak építése és fejlesztése, illetve a vasútvonal fejlesztése során nyersanyagok és földtani anyagok szükségesek. Így globális értelemben biztos, amennyiben a helyi anyagfelhasználást részesítik előnyben akkor regionális szinten is várható a földtani és ásványvagyon csökkenése.

A programok nem megvalósulása nincs hatással a földtani és ásványvagyonra.

5.5.4 Levegőtisztaság-védelem

5.5.4.1 GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE ÖNKORMÁNYZATI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A levegőtisztaság-védelmi vonatkozásban a közlekedés és az ipar okozta légszennyezés a mérvadó.

- Gazdaság és turizmus fejlesztése: A megyei önkormányzat hatáskörébe tartozó programok keretében a gazdaság és turizmus fejlesztése által várhatóan növekedni fog a megye területén a forgalom, mely további szennyezőanyagok kibocsátásával járhat.
- Infrastruktúra fejlesztése: az úthálózat fejlesztése és az elérhetőség javítása következtében összességében pozitív hatású a levegő minőségére. A forgalmi terhelés kiegyensúlyozottabbá tétele illetve az egyes területek közötti utazási távolságok csökkentése a szennyezőanyagok emissziójának csökkenésével járnak. Lokális értelemben az új útszakaszok környezetében a levegőminőség romlása várható, azonban azon útszakaszokon, melyek forgalma részben áttevődik az új útszakaszokra levegőminőségi javulás várható a programok megvalósítása után.
- Megyei beszállítók minőségbiztosítása: a beszállítók minőségbiztosítása szigorú követelményeket állít, így amennyiben a minőségbiztosítás a légköri szennyezőanyagok mennyiségére is kiterjed akkor ezen program pozitív hatású lehet a környezeti levegő minőségének szempontjából.
- Ipari parkok, technológiai parkok fejlesztése: az ipari parkok fejlesztése bővítése következtében új légszennyező pontforrások kialakulása várható, mely levegőminőségi szempontból negatív hatású. Amennyiben a program keretében a meglévő, illetve új pontforrások emisszió csökkentését idézik elő a fejlesztések, akkor pozitív hatású lehet az intézkedés.
- Új technológiák támogatása: Az új technológiákkal várhatóan csökken a szennyezőanyag emisszió, de ez függ az új technológiák fajtájától, illetve, hogy milyen irányúak a fejlesztések.
- Alternatív energiafelhasználások bevezetése: az alternatív energiafelhasználások következtében a fosszilis nyersanyagok égetése kiváltható, így a fosszilis források energiatermelése következtében a légkörbe kerülő szennyezőanyagok mennyisége csökkenthető.

5.5.4.2 MEGYEI JOGÚ VÁROSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A megyei jogú városok hatáskörébe tartozó programok közül az épületenergetikai fejlesztések következtében azok várhatóan hatékonyabbá válnak, a fajlagos energiafelhasználásuk csökken, illetve növekszik az alternatív energiaforrások felhasználása, melynek köszönhetően csökkeni fog fosszilis tüzelőanyag használat, illetve a tüzelés következtében az üvegházhatást okozó CO₂ emisszió.

Az ipari parkok fejlesztése kettős hatással lehet a levegőkörnyezetre. A technológiai fejlesztések (pl. termelés hatékonyságának növelése, légköri emisszió szűrők) következtében csökkenthető a fajlagos szennyezőanyag kibocsátás, amennyiben ilyen irányú ipari fejlesztések is megvalósulnak. A termelés növekedése, illetve új

tevékenységek, létesítmények kialakítása a szennyezőanyag emisszió növekedésével járhat. A fejlesztések során ajánlott a szennyezőanyag emissziók minimalizálása az elérhető technológia és optimális tervezés segítségével.

A városrészek felújítása és funkcióbővítésének levegőkörnyezeti hatásának elemzéséhez részletesebb információk szükségesek. A fejlesztések során a városklíma állapotát és annak javítási lehetőségeit szem előtt kell tartani. A városi levegő minőségének javítása érdekében ajánlott a vízfelületek és zöldfelületek arányának növelése.

5.5.4.3 JÁRÁSI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A járási operatív programjai közül levegőtisztaság-védelmi vonatkozásban az infrastrukturális fejlesztéseknek, az ipari tevékenységek bővülésének, a közterületek felújításának, szabadidős terek kialakítása, illetve az erdősávok kialakításának van jelentősebb hatása.

Az operatív programok, melyek levegőtisztaság-védelem szempontjából meghatározóak:

- Iparterületek fejlesztése, bővítése: levegőminőségi szempontból az iparterület bővítése negatív hatással lesz a környezetre, mivel ennek következtében várhatóan növekedni fog a légkörbe kerülő szennyezőanyagok mennyisége.
- Úthálózat fejlesztése: lokális környezetben részben negatív, részben pozitív hatású az úthálózatok fejlesztése. Új útszakaszok építése során az új útszakasz környezetében a forgalom okozta levegőkörnyezeti hatások várhatóak, azonban az úthálózat bővítése/fejlesztése által más útszakaszok terhelése csökkenhet, melynek következtében a régebbi erősen terhelt útszakaszok levegőkörnyezetének minősége javulhat. Az utak minőségének javítása következtében a gépjárművek kiegyensúlyozottabb haladásához járul hozzá, mely szintén pozitív hatást jelent levegőkörnyezeti szempontból.
- Kerékpáros és gyalogos úthálózat fejlesztése: a bővülő és javuló gyalogos és kerékpáros utak várhatóan kis mértékben csökkentik a gépjármű forgalmat, így a forgalom okozta levegőkörnyezeti hatásokat is. A programok nem megvalósulása esetén a nem megfelelő gyalogos és kerékpáros infrastruktúra miatt kisebb lenne a valószínűsége a gyalogos és kerékpáros forgalom növekedésének és az ezzel együtt járó gépjármű forgalom csökkenésének.
- Közösségi közlekedés fejlesztése: Új gépjárművek beszerzése által az autóbuszok okozta szennyezőanyag emisszió várhatóan csökken a technológiai fejlődés következtében. A közösségi közlekedés elérhetőségének javítása következtében tovább növekedhet a személyautós közlekedés közösségi közlekedéssel történő kiváltása, mely levegőkörnyezeti szempontból pozitív hatást jelent. Az operatív programok meg nem valósulása esetén semleges, illetve a járműpark romlása következtében kismértékű negatív hatás várható.
- Turisztikai fejlesztések: a turisztikai fejlesztések következtében várhatóan megnő a gépjármű forgalom a fejlesztett turisztikai központok és vonzáskörzetük területén, melynek következtében további kis mértékű levegőterhelés várható a forgalom okozta szennyezőanyag emisszió miatt. A programok meg nem valósulása semleges hatással bír a levegő minősége szempontjából.
- Sport és szabadidős létesítmény fejlesztése, szabadidős terek kialakítása: a programok megvalósulása következtében várhatóan megnő a gépjármű forgalom a fejlesztett sport, szabadidős létesítmények, a szabadidős terek és vonzáskörzetük területén, melynek következtében a levegőminőség kis mértékű romlása várható a forgalom okozta szennyezőanyag emisszió miatt. A programok meg nem valósulása semleges hatással bír a levegő minősége szempontjából. A szabadidős terek kialakításakor érdemes a zöld területek mennyiségét a lehető legnagyobb mértékben növelni, mely hozzájárul a levegőkörnyezet kis mértékű javulásához is. A program megvalósulása semleges hatású levegőkörnyezeti szempontból.
- Közterületek felújítása, rehabilitációja: Amennyiben a közterületek felújítása és rehabilitációja során a városklíma is figyelembe kerül és a területeken a

zöldterületek aránya növekszik, akkor levegőminőségi szempontból az pozitív hatású lehet a városklímára. Az egyes programok kivitelezése előtt tervezéskor ajánlott figyelembe venni a levegőkörnyezeti hatásokat is. A programok meg nem valósulása esetén semleges hatás állapítható meg.

- Erdősávok telepítése: Az erdősávok telepítésének megvalósulása esetén a levegő minőségének javulása várható. A nem megvalósulás semleges hatású, a jelenlegi alapállapotot figyelembe véve.
- Épületek energetikai és fűtés korszerűsítése: a hatékonyabb energiafelhasználás és a megfelelő szigetelések következtében a fűtési igény csökkenése következtében az energiatermelés okozta levegőkörnyezeti hatások mennyisége csökken, mivel ugyanazon épületek energetikai ellátásához és fűtéséhez kevesebb nyersanyagra lesz szükség. Ezen intézkedések globális levegőkörnyezeti hatással bírnak (emisszió csökkenés).
- Megújuló energiaforrások alkalmazása: A megújuló energiaforrások, illetve termálvizek hőjének hasznosítása tovább csökkenti az energiatermelés okozta légköri szennyezőanyag emissziót. A programok megvalósulása esetén a jelenleg légkörbe kerülő üvegházhatású gázok mennyiségének csökkenése elmarad.
- Gazdaságfejlesztési programok: a helyi növénytermesztés és állattenyésztés termékeinek feldolgozását, a munkahelyteremtést, vállalkozóvá válást segítő programok szintén forgalomműködést eredményezhetnek, melynek következtében a közlekedés okozta levegőkörnyezeti emisszió növekedése várható, így a légkörre ez kismértékű negatív hatással van.

Az építkezéssel járó operatív programok az építkezés ideje alatt többlet terhelést okoznak levegőkörnyezeti szempontból, azonban ennek ideje és nagysága hosszútávon elhanyagolható.

5.5.4.4 ÁGAZATI PROGRAMOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ PROGRAMOK

Az ágazati programok közül a közlekedési fejlesztések és a termelési infrastruktúrájának fejlesztése a város egyszerűbb elérhetőségét és a hatékonyabb közlekedés lehetőségét biztosítja, mely levegőtisztaság-védelmi szempontból kis javulást eredményezhet (lokálisan alakulhat ki rosszabb levegőminőség azon útszakaszok mentén ahol a forgalom növekedése következik be a fejlesztések következtében).

A megújuló energiák hasznosítása által az üvegházhatású gázok emissziójának csökkenése várható, mely mind lokális mind globális értelemben pozitív hatású változás a légkör szempontjából.

A programok megvalósulása esetén a fent említett hatások nem fognak megvalósulni, egyéb negatív, illetve pozitív hatás nem várható.

5.5.4.5 HATÁRON ÁTNYÚLÓ UNIÓS FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

A határon átnyúló programok az ágazati és a területi operatív programokkal összhangban valósulnak meg. A környezeti hatások megegyeznek a releváns ágazati és az operatív programok környezeti hatásainak leírásával.

5.5.4.6 EGYÉB EU-S PROGRAMOK

Az egyéb EU-s programok célja a közlekedés fejlesztése. Az intézkedések következtében a közlekedés hatékonysága várhatóan javulni fog, így regionális szinten a légkörbe kerülő szennyező anyagok fajlagos mennyiségének csökkenésével lehet kalkulálni. Amennyiben a fejlett úthálózat következtében a forgalom megnövekszik, akkor összességében a légkörbe kerülő szennyezőanyagok mennyiségének növekedése várható (ez a várható forgalom nagyságától függ). Lokálisan egyes útszakaszok mentén a terhelés növekedése következtében lehetséges a levegőminőség kis mértékű romlása. A vasúti közlekedés fejlesztése a lokális levegőminőség javulását segíti.

A fejlesztések és építések során ideiglenesen lehetséges levegőkörnyezeti többletterhelés, ennek ideje és nagysága azonban hosszútávon elhanyagolható.

A program nem megvalósulása a fenti hatások elmaradása nem megvalósulását eredményezi, egyéb hatása nincs a levegő minőségére.

5.5.5 A felszíni és felszín alatti vizek mennyiségére és minőségére gyakorolt hatások

5.5.5.1 GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE ÖNKORMÁNYZATI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A megye önkormányzatának hatáskörébe tartozó programok közül a turizmus, többek közt a vízi turizmus fejlesztése, alternatív energia felhasználás, ipari fejlesztések, építkezéssel járó bővülések lehetnek hatással a felszíni és felszín alatti vizekre:

- Gazdasági fejlesztések: új területek bevonása, építkezések esetén a felszíni és felszín alatti vizek sérülhetnek. Ezek védelmét biztosítani kell. Megfelelő tervezés és kivitelezés mellett a szennyezések elkerülhetőek.
- Megyei beszállítók minőségbiztosítása: a minőségbiztosítás keretében várhatóan javul a beszállítók környezeti hatása is, így a felszíni és felszín alatti vizek minőségére gyakorolt negatív hatások csökkenése, illetve a vízfelhasználás hatékonyabbá válása várható.
- Ipari parkok technológiák fejlesztése: Az ipari tevékenység bővítése növeli a felszíni és felszín alatti vizek szennyezésének veszélyét, azonban megfelelő kivitelezés esetén ez a veszély minimalizálható. A fejlesztések következtében a vízfelhasználás várhatóan hatékonyabbá válik a programoknak köszönhetően.
- A mezőgazdasági tevékenység során használt tápanyagok által a felszín alatti és felszíni vizek szennyeződhetnek. A mezőgazdasági fejlesztések pozitív hatással lehetnek amennyiben azok a trágyahasználat minimalizálását is elősegítik.

A programok nem megvalósulása esetén a fent felsorolt hatások elmaradása várható egyéb hatás nem valószínűsíthető.

5.5.5.2 MEGYEI JOGÚ VÁROSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

Az ipari fejlesztések következtében a technológia folyamatos fejlesztése által az ipari tevékenység okozta felszíni és felszín alatti vizek minőségére gyakorolt negatív hatása várhatóan csökkenni fog, továbbá a vízfelhasználás hatékonyabbá fog válni (amennyiben ilyen irányú fejlesztések is megvalósulnak). Az ipari létesítmények és tevékenységek gyarapodása által azonban összességében lehetséges a vízfelhasználás növekedése. Megfelelő tisztítás mellett a vizek minőségi állapotára negatív hatás megakadályozható.

A beruházások során a talajvíz és felszíni víz szennyezését körültekintő munkavégzéssel védeni szükséges.

A programok meg nem valósulása a felszíni és felszín alatti vizekre nincs hatással.

5.5.5.3 JÁRÁSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A járási programok a felszíni és felszín alatti víz mennyiségét és minőségét kis mértékben befolyásolják. A következő programok hatásait célszerű figyelembe venni:

- Ipari területek bővítése: az ipari fejlődéssel várhatóan a vízfogyasztás is növekedni fog, mely a vízbázis mennyiségének csökkenésével és az ipari felhasználás után kikerülő tisztított szennyvíztől függő minőségi változással jár. A programok nem megvalósulása semleges hatással van a felszíni és felszín alatti vizek mennyiségére és minőségére
- Gazdaságfejlesztő programok: a gazdaság fejlesztésével párhuzamosan a vízfelhasználás is növekedni fog, mely a vízbázis mennyiségének csökkenésével és a felhasználás után kikerülő tisztított szennyvíztől függő minőségi változással jár. A programok nem megvalósulása semleges hatással van a felszíni és felszín alatti vizek mennyiségére és minőségére

- Geotermális energia hasznosítása, termálvizek hasznosítása: a föld hőjének hasznosítása energetikai szempontból pozitív hatású, hiszen jelentős mennyiségű CO₂ emisszió megtakarítható vele. Fontos azonban a megfelelő és körültekintő tervezés és kivételezés, mivel a felszín alatti vizek által szállított földhő hasznosítása a felszín alatti vízháztartás rendjét felboríthatja (pl.: más hőmérsékletű felszín alatti víz visszasajtolása nem megfelelő rétegbe). A programok nem megvalósulása semleges hatással van a felszíni és felszín alatti vizek mennyiségére és minőségére.
- Belvíz-, csapadék- és szennyvízfejlesztések: a fejlesztések következtében kisebb a kockázat, hogy a felszíni és felszín alatti vizekbe szennyezés kerüljön. A nem megvalósulás semleges hatású a felszíni és felszín alatti vizekre, a szennyezés lehetősége a jelenlegi szinten marad ez esetben.
- Árvízvédelmi intézkedések: a megfelelő árvízvédelem biztosításához szükséges a gátrendszer megfelelő kiépítése. Egy esetleges árvíz esetén a felszíni vizek minősége veszélybe kerülhet, mivel az elöntéskor a víz a parton lévő szennyeződések bemoshatja a felszíni vízbe. Ennek a kockázatnak csökkentése érdekében az árvízvédelmi intézkedések pozitív hatásúak a felszíni vizek tekintetében. A program nem megvalósulása következtében az árvizek idején lehetséges szennyezés valószínűsége nagyobb marad.

A programok nem megvalósulása a fent felsorolt hatások elmaradását eredményezi.

5.5.5.4 ÁGAZATI PROGRAMOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ PROGRAMOK

Az ágazati programok során a megyei közmű hálózat fejlesztése, az árvízvédelmi intézkedések, a geotermális energia hasznosítása, az iparterületek bővítése és a gazdasági, termelési fejlesztések lesznek hatással a felszíni és felszín alatti vizekre. Ezen tényezők hatásai megtalálhatóak az előző részfejezetben.

5.5.5.5 HATÁRON ÁTNYÚLÓ UNIÓS FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

A határon átnyúló programok az ágazati és a területi operatív programokkal összhangban valósulnak meg. A környezeti hatások megegyeznek a releváns ágazati és az operatív programok környezeti hatásainak leírásával.

5.5.5.6 EGYÉB EU-S PROGRAMOK

A program a közlekedés fejlesztését tűzte ki célul, a felszíni és felszín alatti vizekre a program megvalósulásának nincs hatása.

5.5.6 A hulladékgazdálkodás helyzetére gyakorolt hatások

5.5.6.1 GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE ÖNKORMÁNYZATI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A megye önkormányzati hatáskörébe tartozó programok nem tartalmaznak hulladékgazdálkodással kapcsolatos lépéseket. A gazdasági, ipari és turisztikai fejlesztések következtében a hulladékképződés növekedése feltételezhető, melyet a technológiai fejlődés okozta fajlagos hulladékmennyiség csökkenése ellensúlyozhat várhatóan.

A programoknak összességében nincs hatása a hulladékgazdálkodásra.

5.5.6.2 MEGYEI JOGÚ VÁROSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A megyei jogú városok programjai nem tartalmaznak hulladékgazdálkodással kapcsolatos lépéseket, közvetett hatásuk nincs. Az építkezések, városrészek bővítése, felújítása fejlesztése következtében ideiglenesen várható a keletkező hulladékok mennyiségének növekedése. A kivitelezések során törekedni kell a keletkező hulladékok mennyiségének csökkentésére.

5.5.6.3 JÁRÁSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A járási operatív programok közt direkt a hulladékgazdálkodást célzó program nem került megfogalmazásra.

Az építkezések, bővítések, felújítások és fejlesztések hulladék termelésével járnak de ezen tevékenységek ideiglenes idejűek. A kivitelezések során törekedni célszerű a hulladékok mennyiségének minimalizálására.

A szociális programok szervezése során hulladékgyűjtési akciók keretében lehetőség nyílik a lakosság környezettudatosságának növelésére és a közterületek tisztántartásának népszerűsítésére.

5.5.6.4 ÁGAZATI PROGRAMOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ PROGRAMOK

A programok kifejezetten hulladékgazdálkodási intézkedéseket nem fogalmaznak meg. Közvetett módon a fejlesztési, rehabilitációs programok várhatóan kis mértékben megnövelik a hulladék mennyiségét (építési hulladék), de a hulladékkezelési technológiák fejlesztése és a megfelelő hulladékkezelési módszerek megválasztása esetén a megnövekedett hulladék lerakásának megelőzése egyre nagyobb mértékben megoldható lesz.

A program meg nem valósulása a hulladékgazdálkodásra nincs hatással.

5.5.6.5 HATÁRON ÁTNYÚLÓ UNIÓS FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

A határon átnyúló programok az ágazati és a területi operatív programokkal összhangban valósulnak meg. A környezeti hatások megegyeznek a releváns ágazati és az operatív programok környezeti hatásainak leírásával.

5.5.6.6 EGYÉB EU-S PROGRAMOK

A közúthálózat és vasúti közlekedés fejlesztése közvetlenül nincs hatással a hulladékgazdálkodásra. A fejlesztések során többlet hulladék keletkezése várható. A kivitelezés során célszerű törekedni a hulladékok mennyiségének minimalizálására.

A program megvalósulása nincs hatással a hulladékgazdálkodásra.

5.5.7 A tájszerkezetre, tájhasználatra gyakorolt hatások

5.5.7.1 GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE ÖNKORMÁNYZATI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A tájszerkezetre, tájhasználatra az építkezésekkel járó fejlesztések lehetnek hatással. A beruházások során figyelni kell a táj jellegére és tájba illő elemek használata ajánlott.

A turisztika komplex fejlesztése a megye táj és természeti adottságaira alapul, ezért a program várhatóan pozitív hatású lesz a tájszerkezetre, tájhasználatra.

A táj, település és értékek megőrzése érdekében a megyei önkormányzat programján belül szerepel a hálózati kapcsolatok bővítése, kézimunka-igényes ágazatok fejlesztése, állattenyésztő telepek hatékonyságának növelése, alternatív energia felhasználás bevezetése.

A program megvalósulása esetén a fenti hatások elmaradása várható, további hatás nem várható.

5.5.7.2 MEGYEI JOGÚ VÁROSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A programok a városok (Győr és Sopron) területén valósulnak meg lakó és ipari környezetbe. A városrészek fejlesztése, funkcióbővítése, megújítása során mindig ajánlott figyelembe venni a helyi tájszerkezetet, tájhasználatot. Amennyiben a felújítások, rehabilitációk, funkcióbővítések a tájhasználat figyelembe vételével mennek végbe, akkor várhatóan a programoknak pozitív hatása lesz a térség tájszerkezete, tájhasználatára szempontjából.

5.5.7.3 JÁRÁSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A programok specifikus ismeretei nélkül a tájszerkezeti és tájhasználatra gyakorolt hatások nem állapíthatók meg.

Azon programok, melyek várhatóan hatással lehetnek a tájszerkezetre, tájhasználatra:

- Az építéssel és új területek bevonásával járó programok esetén mindenképpen figyelembe kell venni a környezet tulajdonságait és a tájszerkezetet, hogy ne tájidegen létesítmény kerüljön a környezetbe. A nem megvalósulás semleges hatással van a tájszerkezetre, tájhasználatra.
- Új ipari park kialakítása: A programok között Pannonhalma térségében tervezett egy új ipari park kialakítása. Mivel a Pannonhalmi Bencés Főapátság a világörökség listáján szerepel, jelentős tájlesztikai és turisztikai szerepe van a térségben. Ezt mindenképpen célszerű figyelembe venni az ipari park kialakítása esetén és a terület konkrét meghatározásakor. A nem megvalósulás semleges hatással van a tájszerkezetre, tájhasználatra.
- Turisztikai fejlesztések: A turisztikai fejlesztések során a szálláshelyek, illetve turisztikai kiszolgálóegységek tervezése kivitelezése során a táj jellegére figyelemmel kell lenni. Pontosabb hatások meghatározása csak a program részletes ismerete esetén lesz lehetséges. A nem megvalósulás semleges hatással van a tájszerkezetre, tájhasználatra.
- A rehabilitációs munkálatok feltételezhetően a tájba illeszkedő állapot visszaállítását célozzák meg, így ezen programok pozitív hatással lesznek a tájszerkezetre, tájhasználatra. Nem megvalósulásuk semleges hatással bír.

5.5.7.4 ÁGAZATI PROGRAMOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ PROGRAMOK

A turisztikai fejlesztések alapja a megye táji adottságok, így ezek karbantartása, megóvása, a látogatók számára vonzóvá tétele részét képezi az ágazati programoknak.

Az ágazati programokban megjelenő tervek hatását jól jellemzik a járások hatáskörébe tartozó operatív programokhoz tartozó hatások, melyek az előző részfejezetben kerültek bemutatásra.

A program nem megvalósulása esetén a táji adottságok nem megfelelő kezelése, elhanyagolása lehetséges, a fenti pozitív hatás elmaradása várható.

5.5.7.5 HATÁRON ÁTNYÚLÓ UNIÓS FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

A határon átnyúló programok az ágazati és a területi operatív programokkal összhangban valósulnak meg. A környezeti hatások megegyeznek a releváns ágazati és az operatív programok környezeti hatásainak leírásával.

5.5.7.6 EGYÉB EU-S PROGRAMOK

A közlekedés fejlesztési programok már meglévő úthálózatok és vasútvonalak fejlesztését tartalmazzák, így nem várható a tájszerkezetre gyakorolt pozitív, vagy negatív hatás.

5.5.8 Az épített környezetre, és a kulturális örökségekre gyakorolt hatások

5.5.8.1 GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE ÖNKORMÁNYZATI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A megye önkormányzatának hatáskörébe tartozó programok az épített környezetre és a kulturális örökségvédelemre közvetett módon hatnak. Az új beruházással járó programok által az épített környezet bővül. A turisztikai fejlesztések során várhatóan a műemlékek és kulturális kincsek védelmét és állaguk szinten tartását, illetve javítását lehetővé teszik, ez azonban csak a részletesebb programismeret esetén jelenthető ki biztosan. A helyi örökségek megőrzése és támogatása (kézimunka-igényes ágazatok fejlesztése,

állattenyésztő telepek hatékonyságának növelése) a program részét képezi, melynek következtében a kulturális örökségek ápolásának javulása várható.

A programok nem megvalósulása a fenti hatások elmaradásával jár, ezen felül nincs hatással az épített környezetre és a kulturális örökségekre.

5.5.8.2 MEGYEI JOGÚ VÁROSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A városok területén tervezett programok az épített környezet fejlesztését, felújítását, továbbá az infrastrukturális és funkció bővítését tartalmazzák, mely az épített környezetre és a kulturális örökségre pozitív hatással bír, amennyiben a programok végrehajtása során a terület épületeinek jellegét, stílusát figyelembe veszik és ez alapján végzik el a felújításokat, illetve a kulturális örökségek védelmét nem hanyagolják el az intézkedések végrehajtása során.

5.5.8.3 JÁRÁSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A programokban szereplő épületek és közterületek fejlesztése következtében a programok megvalósítása várhatóan pozitív hatású lesz az épített környezetre és a kulturális örökségekre. A felújítások, helyreállítások során ajánlott figyelembe venni a létesítmények funkcióját és stílusát és a táj jellegének megfelelően végrehajtani az építkezést, helyreállítást.

Pontosabb hatások a programok részletes ismerete esetén lehetséges.

5.5.8.4 ÁGAZATI PROGRAMOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ PROGRAMOK

Az ágazati programok közt megfogalmazott turisztikai fejlesztések a kulturális örökségek karbantartása, megóvása, a látogatók számára vonzóvá tételét vonják magukkal.

A program nem megvalósulása esetén a kulturális örökségek nem megfelelő kezelése, elhanyagolása lehetséges, a fenti pozitív hatás elmaradása várható.

5.5.8.5 HATÁRON ÁTNYÚLÓ UNIÓS FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

A határon átnyúló programok az ágazati és a területi operatív programokkal összhangban valósulnak meg. A környezeti hatások megegyeznek a releváns ágazati és az operatív programok környezeti hatásainak leírásával.

5.5.8.6 EGYÉB EU-S PROGRAMOK

A közlekedés fejlesztési programok már meglévő úthálózatok és vasútvonalak fejlesztését tartalmazzák, így nem várható az épített környezetre, kulturális örökségre gyakorolt pozitív, vagy negatív hatás.

5.5.9 A világörökségi és a világörökségi várományos területekre gyakorolt hatások

5.5.9.1 GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE ÖNKORMÁNYZATI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A megye önkormányzatának operatív programja közvetlenül nem hat a világörökségi és a világörökségi várományos területekre. A turisztikai fejlesztések, ipari fejlesztések helyszíntől függően hatással lehetnek a világörökségi területekre. Célszerű az iparterületek és egyéb beruházási területek megválasztásakor a környezet jellegét is figyelembe venni. Amennyiben a környezetben világörökségi, illetve világörökségi várományos terület van, akkor e térségekre kiemelt figyelmet kell fordítani.

A program meg nem valósulása nincs hatással a világörökségi és a világörökségi várományos területekre.

5.5.9.2 MEGYEI JOGÚ VÁROSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

Győr és Sopron város hatáskörébe tartozó programok a világörökségi és a világörökségi várományos területekre nincsenek hatással.

5.5.9.3 JÁRÁSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A járások közül 2 járást érint már meglévő világörökségi terület:

- Pannonhalma: A területen a programok közt jelentős szerepet kap a turizmus fejlesztése. Ennek megvalósítása során mindig figyelni kell, hogy a tájba beépülő létesítmények létesüljenek, melyek a Pannonhalmi Bencés Apátság látképét nem rontják. Az ipari park kialakítása a világörökségre negatív hatással lehet, de pontosabb hatást csak a tervek részletes ismerete esetén lehetséges meghatározni. A programok közt szerepel egy komposztáló telep létrehozása. A komposztáló telepek bűzhatása miatt fontos, hogy megfelelő bűzcsökkentő technológia alkalmazása mellett valósuljon meg a komposztáló, mivel a bűz okozta kellemetlen hatás negatívan befolyásolhatja a terület turisztikáját, illetve a világörökségre is negatív hatással van.
- Alpokalja-Fertő-táj: A területen a turizmus fejlesztése, energetikai potenciál kihasználása, infrastruktúra javítása és munkahelyteremtés a cél. A világörökség területre ezen tényezők hatása előre nem meghatározható. A turizmus fejlesztésénél a világörökségi táj épségére, biztonságára figyelni szükséges. Az energetikai potenciál kihasználása következtében változhat egyes területek tájképi hatása. Ennek pontosabb meghatározása szintén a részletes tervek ismeretében lehetséges.

A járási programok közül Nagyszentjános területén található Duna Limes várhatóan a világörökséghez fog tartozni. A terület turisztikai fejlesztése a cél a program szerint. A program tervezése és kivitelezése során a világörökséget képező területekre kifejezett figyelmet ajánlott fordítani.

5.5.9.4 ÁGAZATI PROGRAMOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ PROGRAMOK

A „Világörökségek Győr-Moson-Sopron megyében” megyei örökségvédelmi program keretei között a Danube Limes világörökség várományos megyei helyszíneinek feltárása, megőrzése, marketingje, illetve a világörökségi cím elnyerésének előkészítése a cél, mely kiegészül a jelenleg a világörökségbe tartozó területek fejlesztésével, a világörökségi címek megőrzésével.

A program nem megvalósulása esetén a fenti lépések elmaradása várható.

5.5.9.5 HATÁRON ÁTNYÚLÓ UNIÓS FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

A határon átnyúló programok az ágazati és a területi operatív programokkal összhangban valósulnak meg. A környezeti hatások megegyeznek a releváns ágazati és az operatív programok környezeti hatásainak leírásával.

5.5.9.6 EGYÉB EU-S PROGRAMOK

A közlekedés fejlesztési programok már meglévő úthálózatok és vasútvonalak fejlesztését tartalmazzák és nem a világörökségi területek közvetlen környezetében, így nem várható világörökségre, illetve a világörökségre várományos területekre gyakorolt pozitív, vagy negatív hatás.

5.5.10 Az élővilágra, ökológiai hálózatra, védett természeti területekre, biodiverzitásra gyakorolt hatások

5.5.10.1 GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE ÖNKORMÁNYZATI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A megye önkormányzati hatáskörébe tartozó programok közül az élővilágra, természeti értékekre várhatóan a következő hatások valósulnak meg:

- Turizmusfejlesztés: a turizmusfejlesztés alapját a megye táj, természeti és műemléki adottságai alapozzák meg, így a természeti értékek védelme és ápolása program megvalósulása során fontos tényező lesz várhatóan. A turizmusfejlesztést elősegítő beruházások, építkezések negatív hatást fejthetnek ki az élővilágra és a természeti kincsekre. A beruházások tervezésekor a terület kiválasztás, illetve kialakítás meghatározásánál a természeti értékeket is ajánlott figyelembe venni.
- Infrastruktúrafejlesztés: Az infrastrukturális fejlesztések során az élővilág élőhelyének elkülönítése következik be (pl. egy új útszakasz megépülése által). Az állatok számára biztosítani szükséges az egyes élőhelyek közti kapcsolatot (pl.: vad átjárók kialakításával).
- Ipari fejlesztések: az ipari fejlesztések következtében várhatóan nagyobb hatás lesz a természeti értékekre, élővilágra. A fejlesztések során a környezetvédelmi szempontokat figyelembe kell tartani, minél alacsonyabb környezeti kibocsátásra szükséges törekedni. Az ipari fejlesztések okozta természetvédelmi hatások mértéke az ipari területek elhelyezkedésétől nagymértékben függ.

5.5.10.2 MEGYEI JOGÚ VÁROSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A közterületek fejlesztése következtében amennyiben a közterületek világítása is megújul, figyelmet kell fordítani a megfelelő világítótestek alkalmazására (felülről burkolt lámpatestek), hogy a fényszennyezés mértéke ne növekedjen.

Az ipari parkok fejlesztése során a környező élővilágra, természeti értékekre gyakorolt hatást minimalizálni kell.

5.5.10.3 JÁRÁSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A járások operatív programok esetén az új területeket igénybe vevő programok hatását az élővilágra, ökológiai hálózatra, védett természeti területekre és biodiverzitásra a programok tervezésekor és kivitelezésekor a konkrétumok ismeretében szükséges vizsgálni.

Járási programok, melyek hatással lehetnek az élővilágra, védett területekre:

- Építkezéssel járó programok (iskolák, óvodák, közintézmények, tűzoltóraktárak, szállodák, turisztikai létesítmények stb.): Az építkezéssel járó projektek esetén az építési területek kijelölésekor figyelembe kell venni a természetvédelmi szempontokat;
- Ipari fejlesztés: Az ipari fejlesztések az ipari parkok területén történik. Meglévő ipari parkoknál a többletterhelés hatással lehet az élővilágra (az adott ipari park elhelyezkedésétől függően), ezért tervezéskor és kivitelezéskor a természetvédelmi szempontok figyelembe vétele ajánlott, hogy az élővilágra gyakorolt negatív hatás minimális legyen;
- Infrastrukturális fejlesztések (forgalmi utak, kerékpárutak, járdák építése): Infrastrukturális fejlesztésekkor az előírásoknak megfelelően biztosítani szükséges az állatok átjárását, hogy a nyomvonalak ne okozzanak elszigeteltséget az állatok számára;
- Közvilágítás: A programok között több településen is szerepel a közvilágítás korszerűsítése. A közvilágítás kialakításánál a felülről burkolt lámpák használata ajánlott, hogy az éjszakai fényszennyezés minimális legyen.
- Rendezvények: A rendezvények időszakosan megzavarhatják az élővilágot, azonban ez a hatás a rendezvény után megszűnik. A rendezvények helyszínének megválasztásakor a Natura 2000 és egyéb természetvédelmi területek elhelyezkedését is figyelembe kell venni.
- Erdősávok telepítése: Az utak mentén történő erdősávok telepítése pozitív hatással van az élővilágra, mivel csökkenti a zavaró zajhatást, továbbá segít csökkenteni a légköri CO₂ koncentrációt.

A programok meg nem valósulása nincs hatással az élővilágra, biodiverzitásra.

5.5.10.4 ÁGAZATI PROGRAMOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ PROGRAMOK

A „Xantus János” megyei hal-és vadgazdálkodási program keretei közt a megyei vad és halállomány bővítése tervezett, mely a terület biodiverzitásának megőrzését segíti. A program nem megvalósulása a biodiverzitásra gyakorolt pozitív hatás nem megvalósulását okozza.

Az ágazati programok ipari, gazdasági, infrastrukturális és turisztikai fejlesztései közvetett módon hatással lehetnek a terület élővilágára, biodiverzitására. Ezen hatások az előző részfejezetekben kerültek meghatározásra.

5.5.10.5 HATÁRON ÁTNYÚLÓ UNIÓS FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

A határon átnyúló programok az ágazati és a területi operatív programokkal összhangban valósulnak meg. A környezeti hatások megegyeznek a releváns ágazati és az operatív programok környezeti hatásainak leírásával.

5.5.10.6 EGYÉB EU-S PROGRAMOK

A közlekedés fejlesztési programok már meglévő úthálózatok és vasútvonalak fejlesztését tartalmazzák. A közlekedési vonalak esetén mindig biztosítani kell az élőlények területei között az átjárási lehetőséget, hogy az útvonalak által elvágott területek ne szegregálódjanak el teljes mértékben. A tervezett programok már meglévő útszakaszok és vasútvonal fejlesztését tartalmazza, így nem várható az élővilágra, ökológiai hálózatra, biodiverzitásra gyakorolt további pozitív, vagy negatív hatás.

5.5.11 A környezeti kockázatra gyakorolt hatások

5.5.11.1 GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE ÖNKORMÁNYZATI HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

- Ipari fejlesztések: az ipari fejlesztések pozitív és negatív hatást is kifejthetnek. A folyamatos technológiai fejlesztések következtében várhatóan az ipari létesítmények környezeti kockázata csökkenni fog. Az ipari területek növekedésével és újabb létesítmények megépülése által az ipari kockázat növekedése várható (a fajlagos érték a fentiekben leírtak szerint azonban csökkenni fog várhatóan).
- Megyei beszállítók minősítése, szakemberképzés: amennyiben a minősítés kiterjed a környezeti hatások minimalizálására is akkor ez a program csökkenteni fogja a megyében a környezeti kockázatok nagyságát. A szakemberképzés következtében szintén várható a környezeti kockázatok csökkentése amennyiben a szakképzés a környezetvédelemre is kiterjed.

5.5.11.2 MEGYEI JOGÚ VÁROSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

Az ipari területek fejlesztése és bővítése kettős hatással lehet a környezeti kockázatra. Az új létesítmények és tevékenységek a környezeti terhelés növekedését eredményezhetik, mely a technológiai fejlődés következtében kismértékben ellensúlyozható (biztonságosabb technológiák alkalmazása, hatékonyság növelése).

A megyei beszállítók minőségbiztosítása a beszállítók tevékenységének minőségi megfelelését biztosítja, ezzel együtt várhatóan a tevékenységek környezeti kockázata a jelenlegi mértékű marad, vagy kisebb lesz.

A megyei jogú városok többi programja nincs hatással a környezeti kockázatok mértékére.

5.5.11.3 JÁRÁSOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ OPERATÍV PROGRAMOK

A járási operatív programok összességében a környezeti kockázatok csökkentését segítik, különös tekintettel a következő programokra:

- belvíz-, csapadékvíz- és szennyvízfejlesztések;
- vízrendezési munkák;

- közművesítés;
- árvízvédelmi programok.

A fenti programok meg nem valósulása esetén a környezetvédelmi kockázatok a jelenlegi szinten maradnak.

Az ipari területek bővítése, fejlesztése esetén fontos megemlíteni, hogy a betelepülő ipartól függően a környezeti kockázat ez esetben növekedhet. Az ipari létesítmények tervezésekor és kivitelezésekor törekedni kell a kockázatok csökkentésére.

5.5.11.4 ÁGAZATI PROGRAMOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ PROGRAMOK

A környezeti kockázatra az ipari területek fejlesztése, a közművek bővítése és az árvízvédelmi intézkedések hatnak.

Az ipari területek fejlesztése és bővítése kettős hatással lehet a környezeti kockázatra. Az új létesítmények és tevékenységek a környezeti terhelés növekedését eredményezhetik, mely a technológiai fejlődés következtében kismértékben ellensúlyozható (biztonságosabb technológiák alkalmazása, hatékonyság növelése). Az ipari létesítmények tervezésekor és kivitelezésekor törekedni kell a kockázatok csökkentésére.

A közművek bővítése és az árvízvédelmi intézkedések várhatóan csökkentik a környezeti kockázatot a térségben. A program meg nem valósulása esetén ez a kockázatcsökkenés nem valósulna meg a jövőben.

5.5.11.5 HATÁRON ÁTNYÚLÓ UNIÓS FEJLESZTÉSI PROGRAMOK

A határon átnyúló programok az ágazati és a területi operatív programokkal összhangban valósulnak meg. A környezeti hatások megegyeznek a releváns ágazati és az operatív programok környezeti hatásainak leírásával.

5.5.11.6 EGYÉB EU-S PROGRAMOK

A közlekedési fejlesztéseknek nincs közvetlen hatása a környezeti kockázatokra. A fejlesztések során a környezeti kockázatok minimalizálására törekedni kell. A jobb infrastruktúra kialakulása hozzá járulhat a biztonságosabb közlekedés kialakulásához a megye területén, melynek következtében a közlekedés okozta környezeti kockázatok csökkenése várható.

5.6. A tervben szereplő javaslatok társadalmi szempontú elemzése és azok megvalósulása, illetve azok meg nem valósulása esetén várható hatások

A megye Területfejlesztési Programjában erőteljesen megjelennek a társadalmi célok, köztük az esélyegyenlőség biztosítása, az lakosság egészségügyi ellátásának és állapotának fejlesztése, az életminőség javítása. Az „életminőség” fogalmának összetettségéből következik, hogy annak javítására szolgáló intézkedések nagyban függenek a gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatoktól egyaránt. Kiemelendő, hogy a megye tervezett intézkedéseit megalapozza az a felismerés, amely szerint a megyében kialakult kettősség kezelése, a vidéki és városi igények különbözősége, a vidék fejlesztése és a leszakadással fenyegetett mikrotérségek fontos figyelmet érdemelnek. A programok vizsgálatakor elmondható, hogy azok széles körű társadalmi fejlesztést céloznak meg.

5.6.1 A népesség területi elhelyezkedésére

A jelenlegi állapot releváns, a stratégiai program tartalmával összefüggésben levő elemeinek ismertetése: A szomszéd megyékkel összevetve Győr-Moson-Sopron népessége a legmagasabb, ugyanakkor közülük az egyetlen, amely lakóinak száma bővült az elmúlt évtizedben. Rajka, Sopron, Győr és Mosonmagyaróvár agglomerációs zónájában 40% feletti a népességnövekedés. Kiemelendő, hogy a népességnövekedés hatásaira, az abból fakadó plusz feladatokra a legtöbb település jelenleg nincs felkészülve.

A megye lakosságának folyamatos emelkedése nem a gyermekszám emelkedésének, hanem a belföldi és nemzetközi vándorlási különbözet pozitív változásának köszönhető. Előbbiek a munkahely miatt döntően önállóként a megyébe költöző felnőtt lakosság, utóbbiak elsősorban a Pozsonyból a határ menti településekre költöző családok. A külföldiek letelepedése a megyében jóval magasabb, mint a szomszédos megyékben. 2010-ben több mint kétszer annyi külföldi költözött a megyébe, mint a többi területre. A legtöbben Romániából és Szlovákiából települtek ide. A vándorlás mértéke jóval meghaladta a természetes szaporodás csökkenésével járó népességcsökkenést, s így a megye tényleges szaporodási mutatója az elmúlt 11 évben pozitív mérleget mutat. Azonban az öregedési index emelkedett, amelynek szinten tartása, illetve csökkentése lenne a jövő egyik fontos feladata.

GYMS SP célkitűzései: A humán erőforrást közvetlenül érintő beavatkozások elsősorban az prioritásokban szereplő kreatív humán erőforrások fejlesztésén belül a gazdaságszerkezet folyamatos megújítását szolgáló humán erőforrás fejlesztése, a szakképzés és átképzés fejlesztése, a vállalkozói kultúra fejlesztése és a vállalkozási aktivitást fokozása és az innováció térnyerésének előmozdítása.

Hasonlóan befolyásolja a népesség területi elhelyezkedését és a humán erőforrás minőségét a 3. prioritás: **A megye és települései elérhetőségének javítása**, amellyel fokozni lehet a megyén belül a társadalmi mobilitás létrejöttét a helybeni munkahelykínálatok bővülését elősegítve.

A javaslatok megvalósulása esetén: A beavatkozások a területi egyenlőtlenség csökkentését és a szociális felzárkóztatást szolgálják. A megye településein belüli munkahelyteremtő beruházások ösztönzésével a helybeli munkavállalók számának növelése egyrészt a szociális felemelkedést szolgálhatja, másrészt a munkahelyi ingázásra fordított idő csökkenésével életmódbeli javulás állhat elő, a regenerálódásra, rekreációra való lehetőség fokozásával. A kvalifikált aktív korú népesség koncentrációja folytatódik a megyében. Az elmaradottabb megye peremeken is a gazdasági fellendülés megindul, újraéled, minek következtében térségekben is az életkörülményekben pozitív

változás áll elő. Mind a térségen belül, mind tágabb környezetében új együttműködési formák, szövetkezesek, csoportosulások jönnek létre, melyhez megfelelő ismeretekkel, készségekkel rendelkező nyitott, kezdeményező, kreatív, vállalkozó szellemű humán tőke fog rendelkezésre állni, folyamatosan újratermelődni.

A javaslatok meg nem valósulása esetén: A migráció és a munkaerő kereslet gyakori változásai miatt a népességmozgás fokozódhat a településekben. A népesség növekedését elsődlegesen okozó bevándorlás fogadására való felkészülés hiánya társadalmi feszültségeket idézhet elő. A gyors ütemű gazdasági és társadalmi változások nemzetiségi-, kulturális gyökerekkel nem rendelkező településekben a helyi lakosság identitásvesztése áll elő, sőt azok másutt is fellazulhatnak, az értékes kultúrák erodálódhatnak.

5.6.2 A foglalkoztatásra

A jelenlegi állapot releváns, a stratégiai program tartalmával összefüggésben levő elemeinek ismertetése: Az utóbbi évtizedben a megye munkaerőpiaca dinamikussá vált. Egyrészt az ország különböző megyéiből és Szlovákia határ menti területéről számottevő munkaerő beáramlás zajlik. Korábban ez a jelenség bizonyos jól meghatározható szakmai végzettségeket jelentett elsősorban, ugyanakkor 2012-től már azt mondhatjuk, hogy gyakorlatilag valamennyi szakmacsoportban beazonosítható jelenséggé vált. A magyarországi szlovák munkaerő közel 10%-a itt dolgozik. A legtöbb szlovákiai vendégmunkás a feldolgozóiparban, az építőiparban helyezkedik el, de kiugró a gépkezelők és az egészségügyben dolgozók száma is. Másrészt a megye az Ausztriába irányuló munkaerő kibocsátója. A kiáramló munkaerő döntően azon hiányszakmákban helyezkedik el, amelyek a magyar oldalon is munkaerőhiánnyal küzdenek: vendéglátás, építőipar stb. A ki- és beáramló munkaerő nagymértékben befolyásolja a megye munkaerőpiacát.

Az iparban foglalkoztatottak száma 2012 első negyedévében 47,5 ezer fő volt, alágazatai közül is kiemelkedik a járműgyártás. A képzetlenek aránya a második legalacsonyabb értékű az országban, mely a jobb foglalkoztatási helyzetnek köszönhető, valamint annak, hogy a tervezett képzéseknél elsősorban a képzetlenek kerülnek bevonásra, mellyel az elhelyezkedési lehetőségeik javulnak.

GYSM SP célkitűzései: A foglalkoztatást elsődlegesen érintő beavatkozást képviseli a kreatív humán erőforrások fejlesztése és az innováció térnyerésének előmozdítása, a gazdasági szerkezet folyamatos megújítását szolgáló humán erőforrás fejlesztés, a szakképzés és átképzés fejlesztése, vállalkozási kultúra aktivitás fejlesztése- a termelési ismeretek, a felsőoktatási képzési szerkezet megújításának támogatása, új képzési formák terjesztése, illetve bővítése.

Az elkövetkező húsz évben több ezer új, megyén belüli munkahely létrejöttét célozza meg a fejlesztési program. Társadalmi cél a köznevelés eredményességének és hatékonyságának növelése, a felsőfokú képzettséggel rendelkezők arányának emelése, az élethosszig tartó tanulás lehetőségének biztosítása.

A javaslatok megvalósulása esetén: A munkaerőpiaci fejlesztések várhatóan pozitív hatással lesznek a gazdasági szerkezetváltásra, melyhez igazodhat a munkaerő kínálat, a képzési, oktatási rendszer. Növekszik a foglalkoztatás mennyiségi és minőségi értelemben, bővül a piacképes tudás és készség, az innováció. A munka világából kiszorulóknak újraintegrálásával a tartósan nem foglalkoztatottak visszavezetése megtörténik.

A javaslatok meg nem valósulása esetén: A foglalkoztatottak aránya nem növekszik, sőt a foglalkoztatottak köréből kiszorulóknak száma tovább fokozódik. Fokozódik a szociális alapú foglalkoztatás, ami társadalmi és gazdasági konfliktusokkal járhat. Növekszik a munkanélküliség, ezzel együtt növekednek a költségvetési terhek, csökkennek a

gazdaságfejlesztésre fordítható közpénzek, az átlagos jövedelem színvonala stagnál, vagy csökken. A munkaképes aktívak nem a megyében fognak dolgozni. Nem jönnek létre sem munkahelyvédelmi, sem munkahelyteremtői akciótervek. Az emberi erőforrások fejlesztésének kiemelt támogatása elmarad.

5.6.3 A szabadidő eltöltésére

A jelenlegi állapot releváns, a stratégiai program tartalmával összefüggésben levő elemeinek ismertetése: A szabadidő eltöltésére, a kulturális programok elérésére a megye számos területén van lehetőség. A megye meghatározó turisztikai térsége a Pannonhalmi Apátság és a Fertő-táj a világörökség része, míg a Mosonmagyaróvártól Győrig terjedő Szigetköz országos jelentőséggel bír. A Győr-Pannonhalma-Sokoró térség alapvetően az egynapos kirándulások célpontja. A Rábaköz kulturális értékeinek feltárásával és hasznosításával, illetve a meglévő természeti potenciáljával (gyógyvizek, Rába, Hanság) feltörekvő turisztikai térségnek számít. A fenti térségek közül Sopronnak és a Fertő-tó vidékének van a legnagyobb gazdasági súlya.

A Fertő-Hanság Nemzeti Parkra, a világörökségi területére, a vidék kulturális örökségére – ehhez a térséghez kötődik Liszt Ferenc és Joseph Haydn világhírű zeneművészeti munkássága, a Széchenyi és Esterházy család kulturális, építészeti, szellemi öröksége –, mint „húzó” tényezőkre alapozva el kell érni, hogy a Sopron-Fertődi térség akár Európa egyik legismertebb és leglátogatottabb idegenforgalmi területe legyen. Mosonmagyaróvár és a Szigetköz turisztikai potenciáljának alakulását az elmúlt két évtizedben jelentősen befolyásolta a Dunával kapcsolatos kérdések rendezetlensége.

A megye déli része – a Rábaköz belső és a Répce-sík külső periferiája – turisztikailag kevésbé feltárt terület, kisebb volumenű, mozaikosan megjelenő, de sokrétű potenciális adottságokkal és jelentős tartalékokkal rendelkezik a turizmus fejlesztése számára

GYMS SP célkitűzései: A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeinek megteremtésére elsődlegesen az 4. prioritás: Környezet, kultúra, életminőség beavatkozásai szolgálnak. A szabadidő eltöltésében a rekreációs jellegű igények megjelenését és azok kielégítési lehetőségeit célozzák a **T1. Környezeti adottságok hasznosítása, T2. Táj, település, ember értékmegóvás, T3. Életminőség javítása** stratégiai programok. A sportolás a rekreációs tevékenységek feltételeinek megyei szintű megteremtése a helyi lakosságot és a kiemelt fejlesztési célként kitűzött turizmus fejlesztését egyaránt szolgálja. A turizmus területi koncentrációját csökkenteni szükséges, az adottságok kihasználását a fokozni kell. Kiemelt cél, a gyógyító és gyógyuló Magyarország megteremtése az egészségügyi szolgáltatások és ellátás, egészséges életmód, kiemelten a sport és az egészséges táplálkozás, valamint a rekreáció ösztönzésével; az ország elismert egészségipari-központjának létrehozása.

A javaslatok megvalósulása esetén: A turizmusfejlesztés a gazdaság dinamizálása mellett a helyi lakosság szabadidő eltöltését, rekreációs igényeit is szolgálja. A tudatos vonzerő fejlesztés révén kialakítható a megye turizmus-arculata. A rekreáció területi feltételeit szolgálhatják a turisztikai vonzerők fejlesztése, a nemzeti kulturális és épített örökségek megőrzése, a szabadidős, rekreációs fejlesztése, a megye erdőszűkeinek fokozása. A turisztikai kínálat fejlesztésével együtt jár a helyi lakosság életszínvonalának emelkedésével, a rekreációra hangsúlyt adó életmódbeli mintakövetés lehetősége megteremtődik.

A javaslatok meg nem valósulása esetén: Az egészséges életmódot biztosító rekreációt a sportot lehetővé tévő közösségi terek nem jönnek létre. Nem alakul ki az egészségtudatosság, az egészségipar nem fejlődik. A térségek lakói nem tudják munkaerejüket újratermelni, nem regenerálódnak, egyre nehezebben jutnak munkához egyre többet dolgoznak a minimális szükségleteik kielégítéséért, a létfeltételeik alapjainak megteremtéséért.

5.6.4 A népesség életminőségére és egészségi állapotára

A jelenlegi állapot releváns, a stratégiai program tartalmával összefüggésben levő elemeinek ismertetése: Egyértelműen megfogalmazott felismerés, hogy a megye jövőjének szempontjából az egyik legfontosabb tényező az emberi erőforrások minősége. A születéskori várható élettartam Győr-Moson-Sopron megyében a 2000. évi adatot alapul véve a férfiak és a nők születéskor várható átlagos élettartama egyaránt emelkedett, 2010-ben a férfiaké 71,98 év, mely meghaladja mind az országos (70,50), mind a régióon belüli átlagot (71,1). A Győr-Moson-Sopron megyei nők születéskor várható átlag élettartama több mint 6 évvel múlja felül a férfiakét.

A megye halandósága az országos átlagnál kedvezőbb, csökkenő trendet mutat, azonban a kép közel sem egységes. Egyes halálokok alakulása kifejezetten kedvezőtlen trendet mutat (női daganatos halálozás), egyes járások lakossága több szempontból is fokozott kockázatúnak tekinthető. 2011-ben megkezdődött az egészségügyi ellátás egészségügyi térségekbe szervezésének előkészítése, amely eredményeképpen 2012. január 1-től nyolc egészségügyi térség alakult.

GYMS SP célkitűzései: Legfontosabb tennivaló az egyén szintjén a testi és a lelki egészségi állapot javítása. A **4. prioritás Környezet, kultúra, életminőség, az Életminőség javítása** operatív program a hangsúlyt az egészséges életmódra helyezi, ezzel párhuzamosan az egészségügyi ellátórendszer térben kiegyensúlyozott, lakosságközeli szolgáltatásainak fejlesztésére. Az Életminőség javítása megyei program arra irányul, hogy az egészség hatékony fejlesztését és védelmét valamint a betegek megfelelő gyógyítását egyidejűen biztosítani tudja az egészségügyi ellátó rendszer.

A javaslatok megvalósulása esetén: Egészséggel élő társadalom nevelődik ki. A piaci igényeknek megfelelő képzési rendszerben résztvevők biztonsággal aspirálnak a munkával elérhető megfelelő jövedelemre, mi által szociális biztonságban részesülnek. Kiépülnek a hatékony alkohol- és drog prevenciót szolgáló intézmények. Az adott területen élő lakosság igényei szerint jönnek létre az intézmények típusai és azok sűrűsödése.

A javaslatok meg nem valósulás esetén: A lakosság egészségi állapotában jelentős romlás következhet be, a stresszes életmód fokozódik, a munkahatékonyság romlik. A munkaerő újratermelődése nem jön létre, az egészségügy ellátási feladatok valamennyi korosztályra kiterjedően fokozódnak. Az életkor kitolódásával, az egészségben megélt évek száma arányaiban lerövidülnek. Nem fejlődnek ki azok a szolgáltatói intézmények, melyek az életminőség javításához hozzájárulhatnának, nem tudják a szociális felemelkedést segítő szervezetek tevékenységüket hatékonyan végezni, integrációjuk elmarad, hatóerejük felmorzsolódik.

5.6.5 A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére

A jelenlegi állapot releváns, a stratégiai program tartalmával összefüggésben levő elemeinek ismertetése: Magyarországon rendkívül alacsony a lakosság biztonságérzete az élet számos területén. Elveszett a bizalom egymás iránt, nincsen bizalmi kapcsolat a közösségekben, nincsen bizalmi viszony az intézményekkel, a társadalmi szervezetekkel, nem jön létre a bizalom a hit a politika képviselőivel, s mindezek eredőjeként az ember elbizonytalanodott, s nem bízik már önmaga képességeiben, erejében sem.

GYMS SP célkitűzései: Kiemelt cél a társadalom biztonságérzetének megteremtése, a megrendült bizalom kiépítése, megerősítése, folyamatos fejlesztése, a társadalmi

tőkegyarapítása. Ezt elsődlegesen az intézményi fejlesztések szolgálják. Ilyen az 5. prioritás: **Belső kohézió, centrumok és perifériák**, illetve a 6. prioritás: **Együttműködés a szomszédokkal**. Erősítik a biztonságérzetet, a bizalom építését fokozzák a társadalmi megújulást elősegítő, a társadalmi befogadás előmozdító és a szegénység ellen irányuló intézkedések.

A javaslatok megvalósulása esetén: A megerősíteni kívánt kapcsolatok, együttműködések alapot adhatnak arra, hogy a társas kapcsolatokban, illetve szűkebb-tágabb közösségekben, majd a szolgáltató és ellátó intézményekben is kialakuljon a bizalom. A bizalmi szint emelkedése hozzájárulhat a gazdasági növekedéshez, míg utóbbi nem feltétlenül eredményezi a társadalmi bizalom erősödését.

A javaslatok meg nem valósulása esetén: Növekedni fog az identitás-vesztés, a csökken a társadalmi együttműködés, nem jön létre integrált társadalom sem a megyén belül, sem megye és környezetében. A közösségek szerepe meggyengül, az egyéni érdekek tovább erősödnek, fenn marad, sőt fokozódik az érték- és normazavar. A relatív szociális biztonság, a szociális védőháló szerte foszlik. A leszakadó térségekben romlik a közbiztonság, növekszik a szenvedélybetegek száma. Az idősek és betegek kiszolgáltatottsága és elmagányosodása felerősödik.

5.7. **A tervben szereplő javaslatok gazdasági szempontú elemzése és azok megvalósulása, illetve azok meg nem valósulása esetén várható hatások**

5.7.1 **A térszerkezetre (a térszerkezet alakulása, a területhasználat változásai, területek rendeltetésének változása, vagy használatának korlátozása, területi fejlődés térbeli korlátai)**

A jelenlegi állapot releváns, a stratégiai program tartalmával összefüggésben levő elemeinek ismertetése:

A megyét több térszerkezeti vonal osztja fel, melyek befolyásolják a településhálózat fejlődését:

1. a Budapest-Bécs innovációs tengely;
2. a Győr-(Fertő-mente) Sopron potenciális innovációs tengely;
3. 85-ös úttól délre a megyehatár mentén húzódó sáv belső periféria jellegű.

A Budapest-Bécs nemzetközi közlekedési tengely megyei szakasza a Győr-Mosonmagyaróvár vonallal jellemezhető, mely a megye egyik legintenzívebben fejlődő része. Észak-nyugaton a tengelyre - a megyei városok adottságai mellett - Bécs és Pozsony is jelentős hatást gyakorol. E terület egységes jellemzője a gazdasági prosperitás és a vándorlási nyereség, amely kedvezően hat a településrendszer alakulására. A tengellyel párhuzamosan fut a Duna, mint a kontinens egyik legfontosabb, növekvő jelentőségű vízi útvonala. Jelenleg a folyam nem nyújt olyan lehetőségeket a megye számára, mint a korábbi időszakokban, azonban az olyan beruházások, mint a gönyűi kikötő, ezen változtathatnak.

A térszerkezetet kedvezően alakító közlekedési hálózat fejlesztések, így a regionális szinten tervezett észak-déli összeköttetés (86-os út) tengelyfejlesztő hatása mérsékelten jelentkezett. Oka, hogy a fejlesztések nem valósultak meg, a csomóponti rendszerek (Csorna) nem épültek ki, a további helyi fejlesztések nem tudtak ráépülni a hálózatra, mivel azok korszerűsítése nem valósult meg. A Sopron-Győr összeköttetés (85-ös út)

korszerűsítése csak lépésben halad, bár felmutathatók eredmények, azonban a megye és az ország két dinamikus központja között a kapcsolat közúton még mindig elavult, nem segíti az együttműködések intenzívebbé válását, s ezzel a fejlődési zónák összekapcsolását.

Győr hazánk egyik legnagyobb hagyományokkal rendelkező gazdasági központja, fejlődő turisztikai, kulturális, kereskedelmi, egyetemi és kutatási kapacitásokkal. Sopron jelentős idegenforgalmi desztináció, Vas és Győr-Moson-Sopron megye közeli turisztikai célpontjaival együtt országos jelentőségű terület. Mosonmagyaróvár viszonylag erős szolgáltató-igazgatási funkciókörrel bír, ipari és egészségturisztikai jelentősége szintén fejlődik. A három nagyváros teljes körűen ellátja a vizsgált funkciókat. Hagyományos térségi vonzásterülettel a kisebb városok közül csak Csorna és Kapuvár bír, azonban nem alakult ki a megye középső-déli negyedét megfelelően lefedő vonzáskörzet-rendszer, nem rendelkeznek felsőoktatási intézménnyel és bizonyos igazgatási szerepek is hiányoznak.

A kisebb városokban a szolgáltató szektor, az igazgatás és más városi funkciók is viszonylag gyengék. Ilyen város Pannonhalma, Fertőd, és Tét, azonban a két előbbi idegenforgalmi szerepköre révén előnyösebb helyzetben van. Funkcióhiányos központnak tekinthető Beled, Fertőszentmiklós és Jánossomorja, Lébény 2013-ban nyerte el a városi rangot.

Funkciógazdag falvak elsősorban a két megyei jogú város agglomerációjában, valamint a Szigetközben és a Bécs-Budapest korridor mentén jelennek meg, valamint a déli területek városhiányossága miatt több község ellátottsága kiemelkedik. Ezen települések nagyobb népességi és jobb közlekedési-gazdasági helyzetük révén több funkciót képesek helyben ellátni, így hagyományosan ide sorolhatók a körjegyzőségi központok. A megye 183 településéből 99 a gyenge illetve a funkció nélküli települések kategóriájába tartozik, utóbbiak 25%-a a déli belső periferián található, így ezen falvak ellátásának jobb megszervezése a peremterület helyzetének javítása érdekében elengedhetetlen.

GYMS SP célkitűzései: A térszerkezet fejlesztésére vonatkozó beavatkozásokat elsősorban a 3. prioritás **Elérhetőség, megközelítés** B1. A közlekedési kapcsolatok javítása és a B2. A centrum elérhetősége, valamint a 5. prioritás **Belső kohézió, centrumok és perifériák programok tartalmazzák.** A beavatkozások az alábbi célok megvalósulását hivatottak elősegíteni: a térszerkezet kiegyensúlyozott fejlesztése, a kapcsolatrendszerek kiépítése, bekapcsolódás a határokon átnyúló közlekedési folyamatába. Különös jelentőséggel bír a nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése, a térség geostratégiai pozíciójának jobb kihasználása. Magas minőségű szolgáltatást nyújtó, valamint megbízható közlekedési feltételek, illetve a feltételeket hordozó multimodális infrastruktúra létrehozása.

A javaslatok megvalósulása esetén: Versenyképes térség alakul ki, amely hatékonyan kapcsolódik az európai és a globális pénzügyi, kereskedelmi, gyártási, elosztási és tudományos tranzakciókhoz. A megye a nagy- és kisvárosok, falvak hálózatával sűrűn átszőtt, gazdaságilag prosperáló, hatékony, a régió többi szereplőjével együttműködő, vonzó környezeti feltételeket és életminőséget biztosító térséggé válik.

A nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatrendszer fejlesztése, a térség geostratégiai pozíciójának jobb kihasználása elősegíti a gazdasági növekedést és a munkahelyteremtést. A hálózatos fejlődés elősegíti a tevékenységek decentralizációját, a vállalkozások számára pedig nagyobb térséghez, több erőforráshoz biztosít hozzáférést, így hosszabb távon nagyobb és kiterjedtebb növekedés alapjait teremti meg. Az erőforrásokhoz és piacokhoz való hozzáférés erősíti a vállalkozási dinamikát, ösztönzi a piaci versenyt és az innovációt.

A beruházásokban nagyobb arányt képviselnek a magasabb hozzáadott értékkel bíró elemek – technológia és szolgáltatások – ami minőségi változást eredményez az ipari ingatlanfejlesztésben, valamint a középületek, közintézmények fejlesztésében, és előtérbe helyezi a társadalmi felelősségvállalást, valamint a környezettudatos gondolkodást.

A javaslatok meg nem valósulása esetén: A gazdasági növekedés nem jön létre, a megye versenyképességének megítélés romlik stratégiai pozícionálásának vesztesével. A járások (illetve járások) elérhetőségének hiányában a fejlesztések koncentráltan és szigetszerűen történnek meg, az alacsony hatékonyság és a rendelkezésre álló erőforrások szűkössége, valamint a környezeti, közlekedési és növekedési kockázatok miatt a rövid távú és alacsony költséggel járó beruházások túlsúlya nő. A fejlesztésre kijelölt, de üresen álló területek és bizonytalan értékkel és fejlesztési lehetőséggel bíró befektetések száma nő. A közlekedési hálózat fejlesztésének hiánya a nem megfelelően arányos, kiegyensúlyozott, a vidéki, és a kedvezőtlen adottságokkal bíró térségek gazdasági stagnálásához, leépüléséhez vezet. A strukturális szempontból kedvezőtlen folyamat erősítheti az ingázást, valamint az elvándorlást, illetve a szociális alapú lakosságcserét.

5.7.2 A természeti erőforrásokra

A jelenlegi állapot releváns, a stratégiai program tartalmával összefüggésben levő elemeinek ismertetése: A GYMS TFK Helyzetértékelés részleteiben feltárta a megye természeti erőforrásait, melynek végeredménye egy részletes problématerkép és SWOT analízis volt.

A GYMS SP javaslatai: Az intézkedések szem előtt tartják, hogy a környezeti térben minden mindennel összefügg: a kiváltó okok, folyamatok, hatások és következmények időben, térben és egymással is összefüggő bonyolult rendszert alkotnak, így bármely indikátor alapú megközelítés szükségszerűen csak a folyamatok szűk körét képes nyomon követni, ezért témakörönként csak részcélokat, részfeladatokat fogalmaz meg. A 4. prioritás T1. A. Környezeti adottságok hasznosítása, T2. Táj, település, ember értékmegeóvás, T3. Életminőség javítása intézkedések tartalmazzák a vonatkozó beavatkozásokat.

A javaslatok megvalósulása esetén: A megyei természeti erőforrások helyzete is szorosan összefügg egyes nemzetstratégiai jelentőségű kérdéskörökkel, többek között az élelmezés-, energia- és környezetbiztonsággal. Ezek megórzése hosszú távon szolgálhatja a közjót, a harmonikus gazdasági növekedést és az életminőség javítását. Az élelmisztertermelés, a klímaszabályozás, árvízvédelem erősödnék, bővül az ökoturisztikai szolgáltatások köre, a helyi gazdaság erősödik. A megújuló és megújítható energiahordozók (napenergia, szélenergia, geotermikus energia) kihasználtsága nő. A fogyasztói szokások átalakulnak, a helyi gazdaság erősödik. Megvalósul az ipari és mezőgazdasági szerkezetátalakítás, a magyar gazdaság függőségi helyzete csökken. A globalizációs kihívások csökkennek

A javaslatok meg nem valósulása esetén: Az emberi tevékenység, a gazdaság rövidtávon fellendül, de az erőforrások mértéke korlátozza a hosszú távú, fenntartható fejlődését. A gazdasági körülmények romlanak, lerombolja a sokféleséget, a komplexitást, csökken az ökológiai életfenntartó funkció. Ha a fenntarthatóságra vonatkozó javaslatok nem valósulnak meg, a gazdaság növekedésével a természeti erőforrások kiapadnak, nemcsak az erre épülő gazdasági tevékenységek omlanak össze. A fenntarthatóság körülményei nem teremődnek meg, az emberi élet és közösségi lét fennmaradása hosszútávon nem lesz biztosított. Az munkaerő, a felnövekvő nemzedék – a környezet szennyezése vagy degradációja következtében kialakuló egészségügyi hatások miatti – betegeskedése nemcsak kiesett jövedelemhez vezet, hanem a gazdaság számára plusz terhet a rehabilitációja és helyettesítési költség miatt. Plusz teher a gazdaság számára a természeti erőforrásban bekövetkező degradáció helyettesítési vagy helyreállítási költsége is. Az elpazarolt erőforrások miatt plusz költségekkel járó új beruházás szükséges.

5.7.3 Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezete

A jelenlegi állapot releváns, a stratégiai program tartalmával összefüggésben levő elemeinek ismertetése: Győr-Moson-Sopron megye napjainkig is egyértelműen ipari régiónak tekinthető. A kilencvenes évek közepén is a legiparosodottabb térségek közé tartozott a Közép-Dunántúl és Észak-Magyarország megyéi mellett; az ipar GDP-ből való részesedése az ezredfordulón 20,2 százalékponttal meghaladta az országos átlagot. A bruttó hozzáadott érték közel 50%-át az ipar adta, amelynél csak Fejér megye értéke volt magasabb. Megfigyelhető az agrárszektor további zsugorodása, mely 10 év alatt 0,5 százalékpontot veszített szerepéből, és 2009-ben már csak 3,6%-ot ért el, ami az EU27 átlaga körül helyezkedik el. Az iparon belül a feldolgozóipar szerepe kiemelkedő.

A régió iparszerkezetében az elmúlt két évtizedben jelentős változások játszódtak le, amelyben kiemelkedő szerepet játszottak az 1990-es évek elejétől széleskörűen alkalmazott kínálat-orientált gazdaságfejlesztési politikai eszközök, a térségen kívüli erőforrások és az extenzív típusú fejlesztési tényezők. Középtávon mindenképpen a jelenlegi folyamatokkal ellentétben – a 2011-ben elindult és várható további ipari nagyberuházásoknak köszönhetően – az ipar részesedésének enyhe emelkedése prognosztizálható, a terciér szféra folyamatos bővülése mellett. A gazdasági szolgáltatásokkal való ellátottság területén a megye helyzete az országos dimenzióban átlagosnak nevezhető. Győr és környéke az egyetlen terület, amely fejlett üzleti szolgáltatásaival kiemelkedik és országos viszonylatban is képes átlag feletti szolgáltatási feltételeket biztosítani.

Győr-Moson-Sopron megyében 2010 végén a regisztrált vállalkozások száma meghaladta a 69 ezret, ami 55,6%-kal magasabb, mint 2000-ben. Az 1000 lakosra jutó vállalkozások száma 154 (2000-ben még csak 102 volt), ami teljesen megegyezik a Budapest és Pest nélküli vidéki átlaggal (105 vállalkozás). A gazdaság területi koncentrációjára utal, hogy 2009-ben a működő vállalkozások több mint 60%-a a megye három nagyobb városában (Győr, Sopron, Mosonmagyaróvár) található. Ha járásokkal együtt nézzük a három várost, akkor a működő vállalkozások koncentrációja közel 85%-os. A nagyfokú koncentráció egyértelmű oka, hogy a letelepedést, majd működést az ipari, építőipari vállalkozások esetében elősegítette a kiépített infrastruktúra, a helyi szakképzett munkaerő jelenléte, valamint a potenciális felvevőpiac közelsége, de a szolgáltató szektorban is a piac és a magas urbanizáltsági szint a megyeszékhelyek, illetve közepes méretű városok felé tereli a vállalkozásokat.

GYMS SP javaslatai: A SP egyik kiemelt beavatkozási területe az ipar és a kereskedelem dinamizálása: 2. prioritás Innovációval a gazdaságban, K1. Helyi gazdaságfejlesztés és innovációk, K2. Turisztikai kínálat feltételeinek javítása, K3. Mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés, értékesítés ösztönzése. Jelentős hangsúlyt fektet a befektetés ösztönzésre, a vállalkozásfejlesztésre és a foglalkoztatottság növelésére. Az egyik legfontosabb célkitűzés a kkv-k szerepének növelése. A kkv-k jelenléte meghatározó részarányú és nagyságú a régióban, jó részük számos problémával küzd. Nem megfelelő a termelékenységük, aktivitásuk a megyére korlátozódik csupán, nem rendelkeznek megfelelően képzett munkaerővel, alacsony a menedzsment ismeretük, alultőkésítettek. Szintén fontos célkitűzés a helyi gazdaság erősítése, melyben olyan működőképes rendszert kíván kialakítani a megye, amelyben a helyi identitásra alapozva, a szereplők jövedelemtermelő képessége erősödik.

A javaslatok megvalósulása esetén: Megújul a munkaerőpiac; megalapozott lesz a lehetősége a munkahelyteremtésnek és a sokszínűbb foglalkoztatási lehetőségeknek. A megyei ipari parkok, nagyfoglalkoztatók által kínált foglalkoztatási lehetőségek összehangolódnak. A kis- és középvállalkozások a szerepének növekedése elindul a foglalkoztatásban és a hozzáadott érték termelésében. Növekszik a munkával elérhető jövedelem és a szociális biztonság. Erősödik a helyi gazdaság, a leszakadó térségek gazdasági visszaesése megáll, lassú növekedés következik be. A befektetés ösztönzéssel erőteljes gazdasági növekedés indul el, a termelékenység egyenletes és fenntartható növekedésével. A járműgyártásban a szervezett egyetemi és K+F háttér megteremtésének köszönhetően az ipari specifikus szakképzés elindul. Az élelmiszeripari ágazat erősödik, versenyképes, magas hozzáadott értékű termelésen alapuló agrár- és élelmiszergazdaság valósul meg. Az egészségiparban a piac egyre bővül, a szolgáltatások iránt egyre nagyobb kereslet mutatkozik bel- és külföldről egyaránt. Az egészségtudatos életmód terjedése segíti az egészségipar fejlesztéseit.

A javaslatok meg nem valósulása esetén: a megye gazdasági, ipari és innovációs teljesítményének stagnálása, romlása prognosztizálható. A leszakadó térségek további lemaradása nem állítható meg, a gazdasági-társadalmi hátrányos helyzet erősödik. A járműipar szempontjából releváns logisztikai fejlesztések, az ellátási lánc menedzsment fejlődése elmaradnak. Új, illetve hazai fejlesztésű, növekedési potenciállal bíró járműgyártás nem tud létrejönni. A megye erősödése elmarad a jó adottságok és az eddig megvalósított fejlesztések ellenére. Az egészségipar, a termál- és egészségturizmus fejlesztése, gyógyfürdők és szolgáltatásaik, gyógyvizek hasznosítása csökken, sok közülük tönkre megy. A kapcsolódó szabadidő gazdaság fejlesztése elmarad.

5.7.4 A térség versenyképességére

A jelenlegi állapot releváns, a stratégiai program tartalmával összefüggésben levőelemeinek ismertetése: A megye jó adottságokkal rendelkezik a gazdasági növekedéshez, valamint az emberek igényeinek megfelelő életminőség biztosításához. A fejlődést ugyanakkor akadályozhatja az alacsony hatékonyság, amely rontja a gazdaság teljesítményét, a kilátásokat, az itt felhasznált erőforrások hasznosulását. A megyei nagy-és kisvárosok együttes gazdasági ereje, fejlettsége, társadalmi és kulturális sokszínűsége, és mindenekelőtt a hazai K+F és innováció koncentrációja következtében a térség képes arra, hogy részt vegyen az európai központok versenyében. A képzett munkaerő, az erőteljes vállalkozási dinamika, a hozzáadott érték, az oktatás és a felsőoktatás mint versenyképességi faktor jelen van a térségben.

GYMS SP javaslatai: A versenyképesség nemcsak a természeti és környezeti fenntarthatóságtól és nemcsak a gazdaság fejlettségétől függ, ezért a program idevonatkozó beavatkozásai áthatnak minden prioritást: 1. Kreatív humán erőforrások, 2. Innováció a gazdaságban, 3. Elérhetőség, megközelítés, 4. Környezet, kultúra és életminőség.

Akkor érhető el siker, ha az integráció az erős és kiegyensúlyozott belső kapcsolatokon, valamint a gazdaság és a helyi közösségek szerves együttműködésén, a társadalmi kohézió erősítésén alapul. A programok célja a kiemelkedően jó életminőséget biztosító környezet megteremtése, egy versenyképes megye létrejötte, amely egyensúlyban van a természeti-, épített- és társadalmi-gazdasági környezettel. A stratégiai programok célja továbbá a térség gazdasági teljesítményének erősítése, a beruházási jelentős növelése, a

termelékenység növekedése; a vállalkozói készségek fejlődése, az innováció és a tudás hasznosulásának erősödése, a technológia és a külföldi működő tőke importja.

A javaslatok megvalósulása esetén: A stratégiai célok megvalósulásával a megyében megfelelő alapszolgáltatások, jó társadalmi közérzet, színvonalas települési környezet alakul ki, amelynek köszönhetően az itt élők komfortérzete emelkedik, identitástudata mélyül, és a befektetők és turisztikai látogatók számára is vonzóvá válik. Gazdasági szempontból kedvező fejlődés eredményeképp, nő a térség eltartóképessége és versenyképessége a vállalkozói szféra foglalkoztatási és jövedelemtermelő képességének fenntartható fejlesztésének köszönhetően. A technológiai fejlesztés, termelékenység erősödik. A szabályozás hatása nyomon követhető. A gazdasági kihívásokra reagálni képes KKV-k jönnek létre és a meglévő vállalkozások technikai korszerűsítésével, minőségi és környezetirányítási rendszerek bevezetésével, ill. új vállalkozások megalakulásával erősödik a térség gazdasági pozíciója, javul foglalkoztatási szerkezete. Lehetőség nyílik a helyi termékek helyben történő feldolgozására és értékesítésére. A helyi termékekkel és fenntartható fogyasztással kapcsolatos szemléletformálás hozzájárul ezeknek a termékeknek a népszerűsítéséhez, így ösztönözést jelent a helyi termékekre alapozott kistermelői, kisléptékű feldolgozó kapacitások létesítésére, fejlesztésére. A fejlesztések a gazdáknak, a családi gazdaságoknak, valamint a helyi feldolgozó tevékenységet végző mikrovállalkozásoknak lehetőséget teremt a bevételek helyben tartására, és ez számos új munkahely teremtését generálja.

A javaslatok meg nem valósulása esetén: A térségben a járműipar, a szolgáltató és a feldolgozóipar hiába tölt be jelentős szerepet, a gazdasági folyamatokkal szoros összefüggésben lévő munkaerőpiac stagnálni fog. A tőkehiányban szenvedő helyi gazdasági szervezetek továbbra sem tudnak olyan profilbővítést, termelésnövelést végrehajtani, melynek érezhető foglalkoztatást élénkítő hatása lenne. A számos, tájra jellemző mezőgazdasági termékkel büszkélkedhető megyében továbbra is csekély marad azon vállalkozások száma, amely a helyben termelt termékek helyi feldolgozását, értékesítését célozza meg. Így a termékek feldolgozása és ezáltal értéknövelése más térségekben, adott esetben külföldön történik. A versenyképesség nem javul, a jövedelem és vagyongyarapodás elmarad, az életminőség romlik. Az üzleti klíma, általában a munkavégzés körülményei sem javulnak. A megye eltartó képessége romlik. Növekszik a versenyképes tudással rendelkező emberek, vállalkozások, intézmények elvándorlási hajlandósága és a térség tényleges elhagyása. Csökkennek a fejlesztések, a térség versenytársai erősödnek, a gazdasági versenyképesség csökken.

5.8. A terv érvényesülése során fellépő, környezetre és az emberi egészségre, valamint a társadalomra és a gazdaságra káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó javaslatok és egyéb intézkedések

A programban meghatározott célok a megye kohéziójának összehangolásával és a megfelelő humán erőforrás kialakításával az életminőség javulását segítik a megyében. A társadalmi és gazdasági fejlődés magával vonja az infrastruktúra fejlesztését, illetve egyéb beruházások kivitelezését, mely folyamatok negatív hatást fejtenek ki a környezetre. A stratégiai pontok végrehajtásakor fontos, hogy a környezeti hatásokat és a környezeti tényezőket mindig figyelem előtt tartsák az illetékesek. Infrastrukturális fejlesztések esetén ajánlott a termőföldek, a tájszerkezet, tájhasználat, épített környezet, kulturális örökségek, és az élővilág helyi jellemzőinek, elhelyezkedésének figyelembevétele a döntéshozatal során. A kivitelezések során a negatív környezeti hatásokat minimalizálni kell:

- keletkező hulladékok minimalizálása, hulladékok nagyobb arányú hasznosítása;
- vízfelhasználás minimalizálása, lehetőség szerint újrahasználat;
- keletkező szennyvizek minimalizálása;
- légköri szennyezőanyagok kibocsátásának minimalizálás.

Továbbá előnyben kell részesíteni a „zöld” környezetkímélő és energiahatékony technológiák használatára minden területen. A programok végrehajtása következtében a

megnövekedett hulladékmennyiséget a hulladékgyűjtési rendszernek tudnia kell kezelnie, ezért a hulladékgyűjtési rendszer fejlesztése, hatékonyságának javítása a keletkező hulladékok mennyiségének arányában ajánlott.

A megye levegőminőségét jelentősen befolyásolja a közlekedés által légkörbe kerülő szennyezőanyagok. A közösségi közlekedés fejlesztése és elterjesztése, továbbá a vasúti és vízi teherszállítás előtérbe helyezése segíthet a megfelelő levegőminőség kialakulásához.

A turizmus és lakosság okozta környezeti hatások minimalizálása érdekében a tudatformálás erősítése ajánlott, zöld programokon, környezetvédelmi akciókon és a környezetvédelem oktatásán keresztül.

A lakosság egészségtudatát és a prevenció szükségességét célzó programokat javasolt már gyermekkorban elkezdni, amellyel az egészség, a környezetvédelem és a helyi gazdaság fejlesztése egyszerre javítható. Általánosságban elmondható, hogy a lakosság egészségre nevelése a gazdasági és környezeti folyamatokra is jó hatással van. Javasolt továbbá, hogy az ilyen fejlesztési programok megvalósításánál a nőkre kiemelt figyelem fordítódjon. A nők családban betöltött tradicionális szerepköréből adódóan ugyanis kettős teherrel szembesülnek: nem csak saját, de gyermekeik és a család többi tagja által elszenvedett betegségek (mentális és fizikális) kezelésében, a hatások mitigálásában is részt kell vállalniuk.

5.9. Javaslat olyan környezeti, társadalmi és gazdasági szempontú előírásokra, feltételekre, amelyeket a terv által befolyásolt más terveknél figyelembe kell venni

Győr-Moson-Sopron megye stratégiai programjában a fejlesztési területek pontos térbeli lehatárolása a területrendezési tervek és a településrendezési tervek feladata.

GYMS SP által befolyásolt terveknek elsősorban:

- a megyei ágazati fejlesztés stratégiái,
- a megye területrendezési terve,
- a megye településeinek településfejlesztési koncepciói, Integrált településfejlesztési stratégiák (ITS) és
- a megye településeinek településrendezési eszközei (Településszerkezeti terv,
- Szabályozási terv, Helyi építési szabályzat)

A hatásvizsgálat során feltárt, várhatóan negatív hatással járó intézkedések implementálása során fontos az alapállapot pontos felmérése és a megengedhető változások meghatározása. A hatástanulmány alapján az alábbi javaslatok születtek:

- Annak biztosítása, hogy a hátrányos helyzetű térségek fejlődési üteme gyorsabb, mint a nem hátrányos helyzetben lévőké. A különbségek felszámolása csak így vihető véghez.
- A gazdasági fejlesztések során szükséges ügyelni arra, hogy az intézkedések eredménye ne legyen a társadalom vagy a környezet kárára.
- A társadalmi szempontú céloknál érdemes a mennyiségi mellett minőségi indikátorokat is bevezetni.
- Turisztikai fejlesztéseknél érdemes a szezonális csökkenését segítő intézkedések megvalósítása.
- Annak biztosítása, hogy a programok megvalósítása során a környezeti, a társadalmi és gazdasági fenntarthatóság szempontjait egyaránt tartsák szem előtt.

5.10. **Összefoglalás**

Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Programjának hatásvizsgálata a Program javaslattevő fázisában készült. A hatástanulmány alapját a 218/2009 (X.6.) Korm. rendelet képezte.

A Hatástanulmányban felülvizsgálatra kerültek a Programban megfogalmazott stratégiai célok egymáshoz való illeszkedése, illetve feltárásra kerültek az esetleges környezeti, gazdasági vagy társadalmi ellentmondások. E dokumentum visszacsatolásai alapján lehetőség adódik a jelenlegi tervek módosítására, amennyiben ezekre szükség mutatkozott.

A környezeti hatásvizsgálat alapján jól látható, hogy azon stratégiai fejlesztési célok, melyek az infrastruktúra fejlesztését, további építkezést, ipari egységek létrehozását célozzák meg közvetlenül, vagy közvetetten, de negatív hatással vannak a környezeti elemekre. Ezért a negatív hatások csökkentése érdekében nélkülözhetetlen a megalapozott, a környezeti szempontokat figyelembevevő tervezés, melynek köszönhetően hosszútávon fenntartható infrastruktúra alakítható ki. Az innováció erősítésén keresztül technológiai fejlődés várható, mely a környezetterhelés csökkentéséhez hozzájárulhat. Az innováció mellett fontos hangsúlyt kell fektetni az oktatásra, mely szintén megjelenik a fejlesztési koncepcióban. Környezeti szempontból kiemelő a Timaffy László stratégiai cél, mely kifejezetten a környezeti adottságok hasznosítását, a táj, település, ember és értékmegővást, illetve az életminőség javítását célozza meg. E célok elérése esetén a környezeti állapot jelentős javulása várható.

A fejlesztési programok társadalmi szempontú vizsgálata azt mutatja, hogy a programok általában - közvetlenül vagy közvetetten - pozitívan hatnak a társadalmi folyamatokra. Annak felismerése, hogy az egyénre és közösségekre ható külső és belső erők (megközelíthetőség, egészségügy, munkahelyek, környezet állapota stb.) hogyan határozzák meg a lakosok életszínvonalát, fontos alapja a társadalom fejlesztésének. A programok közül több is mutatja, hogy ez a felismerés megtörtént. Társadalmi szempontból kiemelő a Jedlik Ányos cél, annak humán irányú fejlesztési szemlélete miatt; az életminőség és az egészségi állapot javítását célzó Timaffy László cél; illetve a több helyen is felbukkanó irány, amely a hátrányos helyzetű lakosság helyzetének javítását, a szomszéd megyékkel, régiókkal való együttműködést és a helyi hagyományok, társadalmi értékek megőrzését célozza.

A Településfejlesztési Programban a gazdasági teljesítmény növelésére és a gazdasági lehetőségek jobb kiaknázására irányuló intézkedéseket tartalmaz. A megye előnyös gazdasági helyzetének megőrzése és a versenyképesség javítása egyben a társadalom jólétére is visszahat. Gazdasági szempontból fontos megemlíteni a kreativitásra és vállalkozásra ösztönző Jedlik Ányos célt, a helyi gazdasági lehetőségekre építeni kívánó Kühne Károly célt, illetve a megye egyenlőtlenségeit kezelni kívánó programokat, amelyek az integráció, az infrastruktúrát és a gazdasági együttműködést fejlesztik. A gazdasági fejlesztés azonban sokszor a környezeti állapot rombolásával jár, amelynek elkerülésére az innováció, megfelelő tervezés és monitoring segítségével elkerülhető vagy minimalizálható. z egyes területekre gyakorolt hatások leírását minden esetben javasoljuk kiegészíteni a „Hazai támogatással megvalósuló programok” blokkal.

A Program nagyszámú települési, illetve térségi szintű fejlesztési igényt tartalmaz, melyek illeszkednek a megye területfejlesztési koncepciójához, programokká szervezhetőek, ugyanakkor a megvalósításukhoz szükséges támogatás nem lehetséges sem EU-s, sem egyéb nemzetközi forrásból. Indokolt tehát mielőbb újraindítani - megyei önkormányzati döntési kompetenciával működtetni - a hazai decentralizált támogatási alapokat (CÉDE, TEK, TFC, TEÚT, stb.), amelyek 1996 és 2009 között a települési önkormányzatok és kisvállalkozók megelégedésére már bizonyítottak. Indokolt további hazai ágazati forrásokat képezni, amelyek támogatásával a projektgyűjtés során jelzett, de uniós támogatásra nem jogosult fejlesztések megvalósíthatók lennének.

A Program vizsgálata alapján elmondható, hogy a programok megvalósulása várhatóan pozitív hatással lesz a megye gazdasági és társadalmi fejlődésére, illetve hozzájárulhat a környezeti értékek megfelelő hasznosításához. Az esetleges negatív hatások elkerüléséhez vagy minimalizálásához azonban elengedhetetlen a megfelelő óvintézkedések megtétele, hiszen a megye fejlődése csak akkor lehet hosszútávon fenntartható, amennyiben az a gazdasági, társadalmi és környezeti elemekre egyaránt épít.

A programdokumentum csatolmányai:

- mellékletek (2 db)
- függelék (19 db táblázat)

Megjegyzés a csatolmányokhoz:

1. A tárgyi program törzsszövegében, továbbá annak mellékleteiben és függelékeiben szereplő fejlesztési javaslatok a megyei területi tervezési munka egyes fázisai (helyzetfeltárás, koncepció-készítés, programozás) keretében történt többkörös projektgyűjtés során 2014. szeptember elejéig fogalmazódtak meg.
2. A tervezők tehát (mint a két éve zajló, de még le nem zárt egyeztetési és partnerségi folyamat részeredményeit) két csomagot állították össze:
 - **a** megyei területfejlesztési program részét képező **2 db mellékletet**, valamint
 - a programnak csupán háttéranyagát (*és nem részét*) képező **1-19. számú függelékek táblázatait**.

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet

Finanszírozandó projektsomagok összefoglaló táblája

1. tábla: A kreatív humán erőforrások fejlesztése
2. tábla: Az innováció térnyerésének előmozdítása
3. tábla: A megye és települései elérhetőségének javítása
4. tábla: A környezet megújítása, a kultúra támogatása, az életminőség javítása
5. tábla: A megye belső kohéziójának erősítése
6. tábla: A megye és országhatáron átnyúló együttműködés fejlesztése

2. számú melléklet

Az intézkedések pénzügyi ütemterve

FÜGGELÉKEK

1. Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat tervezési hatáskörébe tartozó projektsomagok
2. Győr Megyei Jogú Város tervezési hatáskörébe tartozó projektsomagok
3. Sopron Megyei Jogú Város tervezési hatáskörébe tartozó projektsomagok
4. Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) projektek
5. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program projektek
6. Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program projektek
7. Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program projektek
8. Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program projektek
9. Vidékfejlesztési Program projektek
10. Magyar Halgazdálkodási Operatív Program projektek
11. Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program projektek
12. Közigazgatás- és Közszolgáltatás-Fejlesztési Operatív Program projektek
13. Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2014-2020 projektek
14. Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2014-2020 projektek
15. Ausztria-Magyarország és Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2014-2020 projektek
16. Duna Operatív Program projektek
17. Országhatáron átnyúló uniós fejlesztési programok (kiegészíti a 13-16. számú függelégeket)
18. Hazai forrásból (ágazati és decentralizált/megyei támogatási programok indításával) megvalósítani javasolt fejlesztési igények
Megyehatáron átnyúló együttműködések és programok